

Notulen raadsvergadering

Notulen van de raadsvergadering van 4 april 2024

Notulen van de raadsvergadering van 4 april 2024 (ochtendzitting)

Voor de agenda wordt verwezen naar volgnummer 5.

Voorzitter: de heer ing. A. Aboutaleb

Tegenwoordig zijn 45 leden, namelijk de heer M.R. van Campenhout, mevrouw P.J.H.D. Verkoelen, de heer B. van Drunen, mevrouw M.S. Abrahamse, de heer J.M.D. de Waard, de heer T.S.J. Coşkun, de heer A.R. Oostdijk, de heer S. Ceulemans, mevrouw C. Aafjes-van Aalst, mevrouw J. Bokhove, mevrouw A. Kockelkoren, mevrouw I. Coenradie, mevrouw M.M. Vlasblom, de heer B. van Schaik, mevrouw E. Rehim Zadeh, de heer N. Akhatab, de heer S. Soytekin, de heer R.N. Dahoe, de heer S.M. Bonte, de heer T.J. Vonk, de heer D.J. van Dommelen, de heer S.J.C. Becker, de heer P.J.P. Lansink-Bastemeijer, de heer M.H. Biljoen, de heer T. Roskam, de heer T. Kind, mevrouw L.S. Vlieger, mevrouw M.Y. Morkoç, mevrouw D. Yildirim, de heer T. de Haan, de heer G.J. Engberts, de heer F. Elbay, mevrouw A.J.A. Maassen, mevrouw J.M. Nunnely, mevrouw I. van Wifferen, mevrouw I. Elfilali, de heer E.P.J. Verweij, de heer M. Verhoef, de heer D.P.A. Tak, mevrouw S. Reitema, mevrouw S. van de Peppel, de heer R.T.J. van der Velden, mevrouw V.A. Bruin, mevrouw D.A. van Groningen en de heer R.G.C. Segers-Hoogendoorn

Afwezig is: -

Namens het college is tegenwoordig: mevrouw C.M. Zeegers

Griffier: mevrouw I.C.M. Broeders, met dien verstande dat zij van 11.10 uur tot 11.32 uur is waargenomen door de heer W. de Bel

1. *Opening en mededelingen*

De VOORZITTER. Goedemorgen allen, mag ik u verzoeken uw plaatsen in te nemen? Ik open deze vergadering en heet u allen van harte welkom. Ook welkom aan degenen die op een afstand onze raadsvergadering volgen, de vertegenwoordigers van de media en onze medewerkers. U ziet een bloemstuk staan op de desk van de heer Engberts. Daar is een bijzondere reden voor, want op 27 maart was de heer Engberts tien jaar onafgebroken lid van de gemeenteraad. (*Applaus.*) Dat is in deze tijd waarachtig een hele prestatie. Gefeliciteerd. Ja, wij houden de data wel bij. Ik heb berichten van verhindering ontvangen; onze wethouder Buijt is vanmiddag vanwege familieverbindingen vanaf 14.30 uur afwezig.

2. *Vaststelling van de agenda voor de raadsvergadering van 4 april 2024*

De VOORZITTER. Dan de vaststelling van de agenda voor de vergadering van vandaag. Ik zal eerst de agenda met u doornemen en aan het einde van de bijdrage rondom de agenda kunt u nog uw opmerkingen plaatsen, maar mocht u bij een agendapunt dat ik noem toch een opmerking willen maken, dan moet u die daar ook maken. Agendapunt 7, er is een verzoek ontvangen voor een tweeminutendebat, 'Aanmeldbeleid scholen' van GroenLinks. Ik stel u voor dit punt te agenderen als agendapunt 7.9. Mevrouw Vlieger.

Mevrouw VLI EGER (gl). Ja voorzitter, graag het verzoek om agendapunt 7.9 samen te voegen met agendapunt 7.8 daaraan voorafgaand. Dat gaat namelijk ook over onderwijs, dus het kan in één keer.

De VOORZITTER. Kunt u zich daarin vinden? Dan voegen wij straks agendapunt 7.8 en 7.9 samen. Dat gaan we doen. Dan kom ik bij de spreektijd voor vandaag. Op de klok zetten we 2,5 uur. Ja, zegt u het maar.

Mevrouw VAN DE PEPPEL (pvdd). Ja, dank u wel voorzitter. Agendapunt 7.7, de Energiecompensatie, heb ik in het debat aangevraagd, maar die mag wat ons betreft van de agenda af, met toestemming van de commissie.

De VOORZITTER. Agendapunt 7.7, Energiecompensatie, kan van de agenda af. Daar stemt u mee in? Dan gaat die van de agenda af. Ik bracht de spreektijd aan de orde. Niemand reageerde daarop, dus ik ga ervan uit dat dat in orde is. Het is eigenlijk rijkelijk veel voor vandaag.

3.

De VOORZITTER. Vaststelling van de notulen van de raadsvergadering van 14 maart. Kunt u zich vinden in de notulen? Dan gaan we die arresteren.

4. *Mededeling van de ingekomen stukken aan de raad en de commissies, zoals genoemd op de digitale doorlopende lijst 2024 week 11 t/m 13*

De VOORZITTER. Dan de mededeling van de ingekomen stukken aan de raad en de commissies, zoals genoemd op de digitale doorlopende lijst van het lopende jaar 2024, de weken 11 t/m 13. Kunt u zich vinden in de voorgestelde wijze van afdoening? Dat is het geval? Mijnheer Verhoef.

De heer VERHOEF (lr). Dank u wel voorzitter. Ik heb een aantal wijkraadsadviezen die ik graag wil doorgeleiden naar de commissie. Dat is Afschrift brief wijkraad Bloemhof, 24bb001691 van week 11. Afschrift brief wijkraad Vreewijk, 24bb001481, ook van week 11. Van week 12 Afschrift dorpsraadadvies Rozenburg over de herziening bestemmingsplan Europoort, 24bb001724. Die wil ik graag op de procedurevergadering van de commissie BWB. En dan in week 13 nog een advies van de wijkraad Feijenoord, 24bb001970. Die drie wijkraadadviezen wil ik graag doorgeleiden naar de commissie, ter behandeling van het initiatiefvoorstel 'Rotterdamers eerst'. En als ik een punt van orde mag maken, het valt mij op dat veel ongevraagde adviezen van de wijkraaden voor kennisgeving aannemen op de lijst staan. Ik zou dat graag anders zien. Ik wil voorstellen om die standaard op de procedurevergadering bij de betreffende commissies te zetten, zodat ze meer aandacht krijgen en het meer recht doet aan de adviezen van onze wijkraaden.

De VOORZITTER. Oké, als de raad dat wil, dan doen we dat. Toch? Mevrouw Bokhove.

Mevrouw BOKHOVE (gl). Ik denk dat dat een ontzettend goed punt is, dank daarvoor. Ik zou dat dan ook graag agenderen inclusief de reactie van het college. Want anders hebben we alleen de inspraak en dan kunnen wij het totaalpakketje wel of niet gaan bespreken. Dus graag inclusief de collegereactie.

De VOORZITTER. Akkoord zo? Goed, dan gaan we daarnaar handelen. Uitstekend. Mevrouw Coenradie.

Mevrouw COENRADI E (lr). Ja voorzitter, ik heb nog een punt van orde en volgens mij is dit wel een beetje het moment om dat aan te geven. We hebben de vorige raadsvergadering een beetje vervelend afgesloten en ik heb in de raad al aangegeven dat ik het heel erg prettig vind als de wethouders aanwezig zijn bij behandeling van hun onderwerpen en bij het stemmen dan wel de stemverklaringen. En nu, omdat we weer aan de vooravond staan van een hele raadsdag wil ik hier ook graag nog een keer plenair aangeven dat er vanuit Leefbaar Rotterdam, en wat ik heb begrepen bij meerdere partijen, echt een sterke behoefte en een sterke wens is dat wethouders aanwezig zijn bij hun onderwerpen, of daarover gestemd wordt of gesproken, moet geen verschil uitmaken maar dat men hier gewoon is, in de zaal. Dank u wel.

De VOORZITTER. Het is in het college besproken en het college bespreekt aan het einde van de vergadering telkenmale vlak voor de gemeenteraad wie vanuit het college het college hier vertegenwoordigt tijdens de stemmingen. Het zal niet het hele college zijn, maar wel een aantal mensen uit het college. U zult wel begrijpen dat als een wethouder op zo'n dag geheel geen onderwerpen heeft en in de stad of elders bezig is, het niet zo erg relevant is om aan het einde van de dag terug te komen voor de stemmingen. Maar van de wethouders die aan het einde van de agenda toch in de raadzaal zitten, zal een aantal blijven om de stemmingen bij te wonen. Dat is de afspraak in

het college, dus daar zullen we ook naar handelen. Maar het punt is in het college ook besproken. Mijnheer Van der Velden.

De heer VAN DER VELDEN (pvdd). Ja, dank u voorzitter. Ja, het is wel leuk hoor, dat het college denkt dat voor zichzelf te kunnen bepalen, maar het college is natuurlijk wel te gast bij de gemeenteraad. En ik vind de eerste reden die u gaf, als iemand een hele dag geen onderwerpen heeft, dat die dan 's avonds niet bij de stemmingen is, daar kan ik inkomen. Maar de vorige keer zat er niemand en het komt steeds vaker voor. Wat me ook ergert is als een agendapunt op de agenda staat, dat dan nog de wethouder opgeroepen moet worden, dat dan weer de hele raad moet wachten totdat de wethouder een keertje komt. Vaak geïrriteerd reageert. Ik wil echt benadrukken, en dat is ook uw rol als voorzitter van deze raad, dat het college te gast is bij ons en niet andersom. Dus vandaar, ik wil gewoon, of ik, ik denk dat de gemeenteraad gewoon wil dat de wethouders er veel meer zijn. Wij doen het in deeltijd. Wij zijn er de hele dag. Het minste dat de Rotterdamse inwoner mag verwachten is dat het college diezelfde mentaliteit aan de dag legt.

De VOORZITTER. Het punt is gemaakt, maar ik heb u net aangegeven dat het in het college ook is besproken en dat er gehandeld zal worden zoals ik u net heb aangegeven. Het is natuurlijk ook zo dat wethouders proberen zoveel mogelijk tussendoor ook allerlei andere dingen te doen. Het is niet zo dat de wethouders die hier nu zijn ergens aan het afwachten zijn totdat hun beurt aan de orde is, maar er zijn agenda's die doorlopen. En ja, ik ben het met u eens, mensen moeten wel tijdig binnenlopen en als hun agendapunt aan de orde is moeten ze hier ook zijn. Zo simpel ligt dat. Mevrouw Verkoelen.

Mevrouw VERKOELLEN (50+). Kijk, ik vind het aardig dat het college zelf invult wat ze vinden. Ik weet ook niet hoe we er verder mee om moeten gaan, maar door uw opmerking nu zou het lijken alsof het daarmee afgedaan is. Ik weet niet hoe we het moeten afhandelen, maar voor mij is het nog geen afgedane zaak dat het college zelf heeft bepaald hoe zij ermee wensen om te gaan. Ik snap dat we dat op dit moment misschien niet aan de orde kunnen hebben, maar dan zou het voor mij een punt zijn in het presidium hoe wij daar een regel van maken hoe we het wel doen. Want ik ga niet zomaar akkoord dat een college zelf bedenkt dat zij zich niet te gast hoeven te voelen en zich daar niet geroepen voor hoeven te voelen, dus wat dat betreft zou ik er dan heel graag een punt binnen het presidium van maken en dan maken we er maar een punt van in het reglement van orde hoe we ermee omgaan. Dan stellen we gewoon vast als raad hoe we omgaan met ons bestuur, dat wij kiezen en dat voor ons daar zit.

De VOORZITTER. Het is uw goed recht om dat op die manier te bespreken. Ik rapporteer alleen terug, want de vorige keer is aan mij gevraagd om dat in het college te bespreken. Dat heb ik ook gedaan en ik rapporteer u terug dat de bedoeling is dat een delegatie uit het college bij de stemmingen aanwezig zal zijn.

Mevrouw VERKOELLEN (50+). Nee, maar het gaat niet alleen om de stemmingen. Het gaat om de hele dag. Laten we het er dus in het presidium dan maar een keer over hebben hoe wij als raad het college gaan vertellen hoe ze ermee om moeten gaan.

De VOORZITTER. Uitstekend. Zijn er andere opmerkingen van de orde of anderszins over de agenda? Mijnheer Biljoen.

De heer BILJOEN (gl). Ja voorzitter, dan eerst nog even van de orde. De vorige raad zat de scholengemeenschap De Hef hier boven. Die probeerde de raad te volgen. Ik moest nog wel even van hen meegeven dat zij het ontzettend moeilijk vonden om te volgen wat het college in zijn beantwoording zei. Dus wellicht kunt u daar als voorzitter van de raad ook in sturen, als we het er toch over hebben hoe we omgaan met onze uitzending en dergelijke. Dan nog even met betrekking tot de ingekomen stukken. Dat kan toch nog? De lijst van ingekomen stukken van week 12, Afschrift dorpsraadadvies Rozenburg over EBS-tolheffing. Die staat nu ook voor kennisgeving aannemen. Ik zou hierbij ook graag de collegereactie betrekken in de commissie.

De VOORZITTER. Mevrouw Morkoç.

Mevrouw MORKOÇ (gl). Dank u wel voorzitter. Op de lijst staat een afdoeningsvoorstel voor de motie 'Maximaal betrekken van het maxipubliek' over het burgerberaad. Die kan nog niet afgedaan worden.

Tegelijk is er een andere motie die gaat over monitorgroep. Die kan wel afgedaan worden. Het nummer is 24bb001321. Dus 'Maximaal betrekken maxipubliek' kan nog niet afgedaan worden.

De VOORZITTER. Akkoord. Anderen nog over de orde van de agenda? Niet? Dan gaan we nu naar de inhoud.

5. HAMERSTUKKEN

De VOORZITTER. Ik neem u mee naar de hamerstukken. Kijkt u mee?

5.1 *Het voorstel tot vaststelling van het algemeen belangenbesluit in het kader van de Wet Markt & Overheid ten behoeve van exploitatie van kringloopwinkels en huisvesting van de stadsmariniers*

De VOORZITTER. We beginnen met 5.1, het voorstel tot vaststelling van het algemeen belangenbesluit in het kader van de Wet Markt & Overheid ten behoeve van de exploitatie van kringloopwinkels en huisvesting van de stadsmariniers. Kunnen we dit punt hameren? Eenmaal andermaal, dat is het geval.

5.2 *Het voorstel tot vaststelling van het Masterplan Van Meekereengebied*

De VOORZITTER. Dan gaan we naar agendapunt 5.2, het voorstel tot vaststelling van het Masterplan Van Meekereengebied. Dat kunnen we hameren? Akkoord.

6. REGULIERE DEBATTEN

De VOORZITTER. Dan gaan we naar de reguliere agendapunten.

6.1 *Het voorstel tot vaststelling van het Masterplan De Kaai*

De VOORZITTER. Het voorstel tot vaststelling van het Masterplan De Kaai. De heer Verhoef staat als eerste spreker op mijn lijst.

De heer VERHOEF (lr). Dank u wel voorzitter. Voorzitter, het bestemmingsplan Feijenoord is recent consoliderend vastgesteld. Consoliderend, dus aan weinig veranderingen onderhevig. Dit terwijl iedereen weet dat de hele wijk Feijenoord zo'n 7000 nieuwe bewoners kan verwachten. Met alle nog in te vullen deelplannen die nu als witte vlek in dit bestemmingsplan zijn opgenomen. De Piekstraat, het Hefkwartier, het Hunter Douglasterrein, het Mallegat en niet te vergeten de hele ontwikkeling van Feyenoord City 2.0 bij de burens in IJsselmonde, die ook op de wijk Feijenoord haar weerslag zal gaan hebben. Nu ligt dan het Masterplan De Kaai voor. Leefbaar Rotterdam vindt het een goede zaak dat in dit project meer op het middensegment wordt gefocust. Maar dat dit ook goed moet worden uitgelegd aan de omwonenden en de wijk tijdens het participatietraject. Ook vindt Leefbaar Rotterdam dat er meer rekening moet worden gehouden met de beoogde doelgroepen. Zo bouwen we het middensegment toch vooral voor het broodnodige personeel in de zorg, het onderwijs, de politie enzovoort. Daarentegen zien we wel weer dat er veel wordt geknepen in de beschikbare parkeergelegenheden in de wijk. Juist in dit segment gaan mensen wonen met banen die veelal continudiensten bevatten. Werk in de haven, zorg, bij de politie of bij de brandweer en de handhaving wordt extra bemoeilijkt als je de daarvoor benodigde auto niet kwijt kan in de buurt. Min 10% vanwege de nabijheid van treinstation Zuid. Makkelijk als je in de haven werkt of als wijkverpleegkundige of als politieagent. Min 10% vanwege fietsparkeerplekken, zo'n 2500 à 3000 moeten het er worden in het hele plangebied. Min 20% vanwege inzet deelauto's en min 20% vanwege Maas. 40% aftrek dus in het kader van deeltvervoer. Onzes inziens een belachelijk hoog aandeel voor iets wat nog maar in de kinderschoenen staat. Deeltvervoer pak je om even naar de stad te gaan, een kastje op te halen dat je op Marktplaats hebt gekocht of om een wedstrijd van Feyenoord te gaan bekijken. Niet om elke dag naar je werk te gaan of als je continudiensten draait of als wijkverpleegkundige naar je patiënten gaat, midden in de nacht. Waarom hanteert de wethouder steeds maar weer die maximale kortingen op de toch al magere parkeernormen? Wij dienen hiervoor dan ook de motie in 'Parkeernormen naar behoefte', waarin wordt opgeroepen om inzicht te geven in de parkeerbehoefte van de beoogde doelgroepen waarvoor men wil bouwen in dit plan.

De VOORZITTER. De heer De Haan wil u een vraag stellen.

De heer DE HAAN (d66). Dank u wel voorzitter. Ik had een vraag. Wij gaan verdichten in de stad en dat betekent dat we meer functies moeten doen op minder vierkante meters en ik denk dat we daar ook kritisch moeten gaan kijken wat parkeren daarin doet, omdat dat juist ook een heel groot beroep doet op die beschikbare ruimte. En als je nu kijkt naar dit masterplan, dan zie je dat dat parkeren op zich netjes binnen dat plan wordt opgelost, dus wat dat betreft ben ik wel benieuwd wat daar dan nu het punt van is.

De heer VERHOEF (Iv). Als je kijkt naar het Masterplan op bladzijde 85, wordt er ook ruimte geschapen om bijvoorbeeld een extra verdieping in een parkeergarage aan te brengen. Dus als je inzicht hebt in hoeveel parkeerbehoefte er is voor de toekomstige bewoners, kun je een beter besluit nemen of je daar wel of niet gebruik van gaat maken.

De VOORZITTER. U kunt verdergaan.

De heer VERHOEF (Iv). Ook vindt Leefbaar Rotterdam dat

De VOORZITTER. Toch mevrouw Kockelkoren nog even eerst.

Mevrouw KOCKELKOREN (gl). Ja voorzitter, nog even op het vorige punt, want ik snap de zorg. Wat ik van bewoners heb gehoord is dat ze graag goede mobiliteit willen. Dus u kunt zich natuurlijk ook afvragen: investeer nu eens in goed openbaar vervoer. Waarom doet u dat niet?

De heer VERHOEF (Iv). Daar kom ik nog op.

De VOORZITTER. Mijnheer Verhoef.

De heer VERHOEF (Iv). Het is natuurlijk, als je geen openbaar vervoer hebt, dat is inderdaad een van de zorgen uit de wijk Feijenoord, geen goed openbaar vervoer, dan ben je dus, zeker met de doelgroepen die ik net benoemde, afhankelijk van een auto.

De VOORZITTER. U kunt verdergaan mijnheer Verhoef.

De heer VERHOEF (Iv). Bewoners raken door de welbekende salamitactiek het overzicht kwijt. Er is een bestemmingsplan consoliderend vastgesteld, maar er zijn veel extra plannen. Bij elk plan krijgen participanten te horen dat de zorgen over zaken die voor hen cruciaal zijn zoals toegang tot voorzieningen als winkels, dokters, tandartsen en openbaar vervoer allemaal goed komen, maar geen enkel projectbestemmingsplan adresseert deze zorgen echt. Bewoners hebben deze zorgen niet alleen voor henzelf, maar ook voor de 7000 nieuwe bewoners die er in de toekomst bij komen in Feijenoord. Zo wordt bijvoorbeeld de Vuurplaat bestempeld als de boodschappenhub, waar bewoners uit Feijenoord hun boodschappen gaan doen. Met openbaar vervoer is het vanuit veel plekken in de wijk niet meer te bereiken. Veel artsen en tandartsen hebben een patiëntenstop, terwijl er nog geen vooruitzicht is op uitbreiding van deze voorzieningen. En als laatste, waar ga je voor je werk benodigde auto parkeren als veel bestaande parkeergelegenheden worden opgeheven en er in de projecten nauwelijks bij komen? Voorzitter, dat zijn terechte zorgen van deze bewoners. Ze missen, net als Leefbaar Rotterdam, de spreekwoordelijke helicopterview over het hele gebied en vrezen dat als alles klaar is, er geen ruimte meer is om dit nog bij te sturen. Wij ondersteunen dan ook van harte de motie 'Voor een plannenparade' van de VVD en wij horen graag van de wethouder wat zij voor concrete stappen neemt om dit een plek te geven in de verschillende deelplannen die spelen in de wijk Feijenoord en IJsselmonde en hiermee de zorgen met betrekking tot voorzieningen, openbaar vervoer, mobiliteit en ontsluiting weg te nemen bij de bewoners van deze wijken. Ook steunen wij de motie 'Doorstroom senioren' van de PvdA, waarin wordt opgeroepen om 65-plussers uit de wijk zoveel mogelijk een doorstroombemogelijkheid naar een passende en betaalbare woning in de wijk te geven. Dank u wel.

De VOORZITTER. Mevrouw Kockelkoren heeft een vraag aan u.

Mevrouw KOCKELKOREN (gl). Ja voorzitter, ik vond het een mooi pleidooi over voorzieningen ook. Steunt u dan ook onze motie 'Zicht op voorzieningen voor bewoners van Feijenoord', die eigenlijk precies op dit punt vraagt: laat nu eens zien aan bewoners hoe in de toekomst voor dat hele gebied Feijenoord die arts, die bakker, die supermarkt dichtbij te vinden is?

De heer VERHOEF (lr). Dat gaan we overwegen.

De VOORZITTER. De heer Verhoef heeft de volgende motie ingediend.

Motie 1. Parkeernormen naar behoefte

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 4 april 2024 ter bespreking van het voorstel tot vaststelling van het Masterplan De Kaai;

constaterende dat:

- de segmentatie van de voorziene 1000 nieuwe woningen in het plan De Kaai is voorzien op 10% sociaal, 50% middensegment en 40% in het hoger en topsegment;
- de totale parkeerbehoefte van de nieuwe ontwikkeling wordt in dit scenario opgelost op eigen terrein. In een nieuwe parkeerhub kunnen circa 300 parkeerplekken gerealiseerd worden. Indien nodig of gewenst, kan de parkeerhub aangevuld worden met een (half)verdiepte enkellange of dubbellaagse parkeergarage onder het gebouw;
- in het genoemde masterplan de parkeernormen worden gekort met 10% voor de aanwezigheid van het NS station Zuid, 10% vanwege de toevoeging van fietsparkeerplekken (circa 2500-3000 fietsparkeerplekken worden gerealiseerd in het gehele plangebied waarvan zoveel mogelijk inpandig wordt opgelost) en 40% vanwege deelvervoer;
- er ruimte is ingeruimd in het Masterplan (zie blz. 85) om - indien nodig of gewenst – de parkeerhub aan te vullen met een (half)verdiepte enkellange of dubbellaagse parkeergarage onder gebouw 2;

overwegende dat:

- er door de gemeente altijd wordt gesteld dat wij het middensegment voornamelijk bouwen voor onze politieagenten, brandweerlieden, het zorgpersoneel en leraren;
- veel van deze beoogde doelgroepen werkzaam zijn in continudiensten;
- hiervoor vaak het bezit en gebruik van een auto noodzakelijk is om in de nacht veilig hun werk te kunnen doen (bijv. wijkverpleegkundigen), op tijd op hun werk te komen en überhaupt op het werk te kunnen komen;
- de kortingen zoals beoogd geen recht doen aan de behoefte van deze toekomstige bewoners in het plangebied;
- dat daarom het niet onderbouwd vaststellen van de maximale kortingen op de parkeernormen zonder rekening te houden met de beoogde doelgroep niet tot een gewenst maatwerk leidt;

verzoekt het college:

- duidelijk inzichtelijk te maken hoe de voorgestelde parkeervoorziening van De Kaai aansluit bij de behoeften van de beoogde doelgroep en toekomstige bewoners;
- hierover terug te koppelen aan de raad voor 1 oktober 2024;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. M. Verhoef, G.J. Engberts en A.R. Oostdijk

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De VOORZITTER. Mevrouw Kockelkoren.

Mevrouw KOCKELKOREN (gl). Voorzitter, dank u wel. Voorzitter, het Masterplan De Kaai maakt 1100 woningen mogelijk en ruimtelijk gezien ziet het er eigenlijk best goed uit. Ik zie dat er een planteam aan heeft gewerkt dat echt zijn best heeft gedaan en dat er een verdichting plaatsvindt waar GroenLinks zich voor een deel goed achter kan scharen. Maar wij hebben ook de bewoners gehoord, de wijkraad, de mensen van de Groene Golf, die eigenlijk al langer aangeven, namelijk bij het conserverend bestemmingsplan een aantal maanden geleden, dat zij het gevoel hebben dat de

bewoners van Feijenoord zelf een beetje uit het oog zijn verloren. En dat vinden wij wel belangrijk om hier te markeren bij dit masterplan. Allereerst gaat het erover dat er eigenlijk maar te weinig sociale woningen in dit plan zitten. Dat vinden wij jammer en daarom steunen wij ook een voorstel van de PvdA om het aantal sociale woningen in het Masterplan minimaal te verdubbelen. Daarnaast hebben de bewoners ook aangegeven op het gebied van mobiliteit, op het gebied van voorzieningen en op het gebied van groen, veel meer kansen te zien voor betrokkenheid, maar die nu niet echt ingevuld zien. Daarom hebben wij een motie 'Zicht op voorzieningen voor bewoners Feijenoord', die dus eigenlijk vraagt om eens even uit te zoomen. Ik snap dat je niet alles in het Masterplan De Kaai kan oplossen, maar nu geef je de bewoners eigenlijk te weinig perspectief op hoe dat dan in de toekomst eruit gaat zien. In Feijenoord gaan we toe naar een verdubbeling van het aantal bewoners met alle plannen die op hun pad komen en dat moet je gewoon goed kunnen inbedden.

De VOORZITTER. U krijgt een vraag van de VVD.

De heer VAN DOMMELEN (vvd). Dank u wel voorzitter. Ik heb een korte vraag naar aanleiding van de opmerking over meer sociaal bouwen in De Kaai. U weet dat het gebied 90% sociaal is op dit moment? U weet ook dat er 60% betaalbaar wordt gebouwd in De Kaai, dat er 10% extra sociaal bij komt. Wanneer is het voor u sociaal voldoende? Hoeveel sociaal moet erbij zijn dat u zegt: nu vind ik het voldoende. Is dat 100%, of wat is dat precies?

De VOORZITTER. Mevrouw Kockelkoren.

Mevrouw KOCKELKOREN (gl). Nee kijk, in de wijk zijn gewoon mensen die daar willen blijven en jongeren die een plek zoeken. Jullie hebben zelf in het coalitieakkoord ook afgesproken dat u graag 20% sociaal wilt maken. In dit stukje maak je maar 10%, terwijl vanuit de wijk de behoefte is, van senioren, van jongeren, om in die wijk te blijven en wij vinden dat dat gewoon ingevuld kan worden.

De VOORZITTER. Mijnheer Van Dommelen.

De heer VAN DOMMELEN (vvd). Dank u wel. Ja, dus 60% betaalbaar, 10% sociaal erbij en behoud van 90% sociaal in de rest van de wijk is voor u niet voldoende? U hebt overigens ook ongetwijfeld de opinie gelezen van twaalf directeurs van de nationale programma's in dit land, waaronder Marco Pastors van Nationaal Programma Rotterdam-Zuid. Die zegt: mensen, zorg voor meer vermenging in dit soort wijken. Wat vindt u daar dan van?

De VOORZITTER. Mevrouw Kockelkoren.

Mevrouw KOCKELKOREN (gl). Ja voorzitter, misschien heeft u ook de opinie gelezen van een aantal wetenschappers die hier al jaren naar kijken en die zeggen: keer op keer is aangetoond dat die strategie niet werkt, dus eigenlijk ben ik nogal verbaasd over dat artikel van de directeurs.

De VOORZITTER. De heer Van Dommelen.

De heer VAN DOMMELEN (vvd). Twaalf directeurs die de hele dag met deze problematiek bezig zijn, die gezamenlijk schrijven vanuit het hele land: het gaat niet goed op deze manier. Alle problemen hopen zich op in bepaalde wijken. En u zegt gewoon: ja, ik begrijp het niet en ik vind deze stellingname gewoon bullshit.

De VOORZITTER. Mevrouw Kockelkoren.

Mevrouw KOCKELKOREN (gl). Ja voorzitter, een aantal wetenschappers hebben langjarig gekeken naar de inzet van het NPRZ. NPRZ bestaat al best wel lang hè. Ik zit hier nu zes jaar in de raad, en we hebben eigenlijk nog bijna nooit concrete resultaten gezien van het programma. En het spijt me om te zeggen, ik vind het belangrijk dat we investeren in de bewoners op Zuid, maar ik heb ernstige twijfels of dit de manier is om dat te doen. En dat heb ik al langjarig hier uitgesproken, dus dat is ook geen nieuws, maar ik denk dat we meer moeten omkijken naar hoe we de bewoners die nu op Zuid wonen werkelijk vooruithelpen. En ik denk dat je daarvoor dus meer inzet moet plegen en dat geven al die bewoners die nu inspreken bij De Kaai ook aan. Die zeggen: voor ons zijn voorzieningen belangrijk. Voor ons zijn woningen belangrijk waarin wij zelf kunnen doorverhuizen. Niet het binnenhalen van

nieuwe mensen. En natuurlijk is dat ook een doel. Ik wil ook woningen realiseren, dus ik zeg ook niet dat we een deel van dit programma niet moeten maken. Ik zeg alleen dat je meer oog moet hebben voor bestaande bewoners, zodat ook zij kansen krijgen in hun eigen wijk.

De VOORZITTER. De heer Van Dommelen.

De heer VAN DOMMELEN (vvd). Nog twee laatste opmerkingen. Allereerst, volgens mij, dat is een van de eerste dingen die ik hier in de raad heb mogen doen, hebben wij een uitgebreide evaluatie gehad van het NPRZ-programma onder leiding van Martin van Rijn. En daarin werd nadrukkelijk gezegd dat we door moeten gaan met het NPRZ-programma, en dat het een lange adem is. Dus volgens mij hebben we wel degelijk uitgebreid in deze raad de resultaten besproken. Ten tweede, u zegt dat u de huidige bewoners kansen wilt bieden in de wijk. Maar er gaan geen sociale woningen weg. Er komen alleen maar woningen bij en er komen ook middenwoningen bij, zodat de bewoners in de wijk kunnen doorgroeien naar andere appartementen of andere huizen als ze dat zouden willen. Ik begrijp niet goed wat u mist voor de huidige bewoners in de wijk als het gaat om de woonkansen voor de huidige bewoners.

De VOORZITTER. De heer Engberts.

De heer ENGBERTS (pvda). In antwoord op de heer Van Dommelen, als we kijken naar de inkomenspositie van de huidige bewoners van Feijenoord, zelfs als ze twee keer zoveel gaan verdienen, zijn ze nog steeds aangewezen op de sociale huur. En ik wil dat wij de mensen in Feijenoord perspectief geven om naar goede, mooie nieuwe woningen ook te kunnen. Die honderd nieuwe woningen die erbij komen in De Kaai zijn niet anders dan een compensatie voor de liberalisatie in de wijk Feijenoord door Woonstad op een aantal andere plekken. Er komt geen enkele sociale woning bij, mijnheer Van Dommelen. Nul, helemaal niks. En als de inkomenspositie van de inwoners van Feijenoord is zoals die nu is, en u weet dat ook, dan biedt u geen enkel perspectief voor de bewoners van Feijenoord.

De VOORZITTER. De heer Van Dommelen.

De heer VAN DOMMELEN (vvd). Ja, dank u wel. Wat mij aanspreekt in wat u net zei, u zegt: de bewoner van Feijenoord kan niet meer betalen dan een sociale woning. En u doet hier normaal in deze raad altijd een oproep voor meer mogelijkheden tot goed werk voor de bewoners op Zuid en ook in Feijenoord. En daar hebt u mij aan uw zijde. Als wij kunnen zorgen voor voldoende werk voor deze mensen, dan kunnen zij zich een fatsoenlijk huis permitteren en dan hebben ze ook de mogelijkheid om door te kunnen groeien in Feijenoord en dan hoeven ze niet, als ze wat meer verdiend hebben en door kunnen groeien, naar Barendrecht, Ridderkerk of weet ik wat. Dan kunnen ze in Feijenoord blijven wonen. En bovendien wordt volgens mij in De Kaai 10% sociaal gebouwd, dus gaat u niet zeggen dat er niks sociaal bij komt.

De VOORZITTER. De heer Engberts.

De heer ENGBERTS (pvda). Nogmaals voorzitter, die 10% is een compensatielocatie voor het liberaliseren van exact hetzelfde aantal elders in de wijk Feijenoord, dus netto komt er niks bij. Dat is het eerste. Ten tweede, ik heb het NPRZ altijd gezien als een programma om het voor de huidige bewoners op Zuid beter te krijgen. En inderdaad, dat is een lange adem en ja, daar hebben we enorme investeringen nodig in onderwijs en in werk. Helemaal eens. Maar ik kijk ook naar wat de realiteit op dit moment is. En de realiteit op dit moment is dat de huidige inkomenspositie van de inwoners op Feijenoord, en ja, als we investeren in de opleidingen, ja, als we investeren in beter werk, dan nog steeds zijn zij aangewezen op de sociale woningen.

De VOORZITTER. De heer Coşkun.

De heer COŞKUN (sp). Ja voorzitter, een interessante discussie. Ik ga zelf over een jaar in Feijenoord wonen, dus het gemiddelde wordt dan een beetje anders natuurlijk. Ik vind wel zelf dat het NPRZ niet met deze discussie wordt verward, maar ik ben wel geïnteresseerd door wat de heer Van Dommelen net zei, van die gemengde wijken. Want dat hebben wij als SP altijd bepleit, wij zijn erg voor sociaal-economische gemengde wijken. Dus is de VVD er dan ook voor om sociale woningen bij te bouwen en

alle nieuwbouw in Kralingen en Hillegersberg uit 100% sociale woningen te laten bestaan, omdat daar een veel te laag percentage sociale woningen is in die wijken?

De VOORZITTER. De heer Van Dommelen.

De heer VAN DOMMELEN (vvd). Ja, dank u wel. De heer Coşkun weet ook dat wij een groot voorstander zijn van een betere spreiding over het hele land. Rotterdam heeft een veel te groot percentage sociaal ten opzichte van de rest van het land. Wij zijn van mening dat je moet zorgen dat er kansrijke wijken ontstaan en daar hebben we het over. We hebben het over een kansrijke wijk Feijenoord en voor de rest vinden we dat het hele land zijn verantwoordelijkheid moet nemen en ook de omliggende gemeenten. Er zijn daar overigens strakke afspraken voor gemaakt en daar is wethouder Zeegers bij betrokken geweest. En wat ons betreft houden we ons gewoon aan die afspraken en dan hebben we een goede spreiding en zorgen we ook dat de wijken op Zuid de kansen krijgen die ze verdienen.

De VOORZITTER. De heer Coşkun.

De heer COŞKUN (sp). Kijk, we gaan het woondebat nu niet overdoen, maar nu wilt u het weer naar de burens sturen. Waarom niet gewoon in uw eigen wijk? Of waarom niet gewoon in Kralingen ook sociaal bij bouwen? En waarom mogen in Feijenoord geen sociale woningen aan het water gebouwd worden? Waarom moet dat weer aan de achterkant? Dus wij vinden De Kaai een leuk project. Maar er is veel te weinig sociaal, veel te weinig betaalbaar.

De VOORZITTER. De heer Engberts.

De heer ENGBERTS (pvda). Ja, we doen het woondebat van vorige maand inderdaad niet over, maar we zien wel de consequenties van het woonbeleid nu weer voor ons. Want ook als wij inderdaad de afspraken dat buurgemeenten hun verantwoordelijkheid nemen, ook als die afspraken nagekomen worden, dan hebben wij nog steeds een tekort aan sociale woningen over een aantal jaren in Rotterdam en daar willen wij wat aan doen.

De VOORZITTER. De heer De Haan.

De heer DE HAAN (d66). Ja, en toch even richting de heer Engberts. Een beetje een ander argument, want we hebben het nu heel erg gehad over voor wie er wordt gebouwd. Maar het rond rekenen van zo'n project is ook niet eenvoudig, dat weet u ook, zeker ook in de huidige tijd. En als je kijkt waar we nu, en ik denk dat het heel goed is dat we die keuze maken, de nadruk leggen op dat middensegment, daar ook extra voor bij willen bouwen in dit deel, ook juist voor bewoners in die wijk om een wooncarrière te maken. Dan betekent dat ook keuzes maken hoe je dat betaalt. En ik denk, daar is volgens mij de brief van de wethouder ook duidelijk over, als je dat door zou rekenen en je zou het percentage willen dat u voorstelt, dan heeft dat ook een financiële consequentie, bijna zo'n € 6 miljoen moet er dan bijna bij om dat rond te rekenen. Mijn vraag aan u zou dan ook zijn waar u dat vandaan zou willen halen om dat te betalen.

De VOORZITTER. De heer Engberts.

De heer ENGBERTS (pvda). Allereerst wordt er € 7,5 miljoen vrijgemaakt om woningen met een maandhuur van € 1.200,00 mogelijk te maken. Dat is echt geen uitnodiging aan de huidige bewoners van de wijk om een wooncarrière te maken. Ik zou bij god niet weten welke bewoner van Feijenoord dat gaat betalen. € 1.200,00 per maand, dat is wat u gaat doen. Met € 7,5 miljoen. En dan kom ik met de vraag om € 6 miljoen vrij te maken om woningen te bouwen waar echt behoefte aan is, en dan krijg ik terug: waar gaat u dat geld vandaan halen? Waar heeft u deze € 7,5 miljoen dan vandaan gehaald? Wie heeft die bedacht?

De VOORZITTER. Het vervormen van de stem was niet echt nodig mijnheer Engberts. Dat zetten we niet in het verslag. Mijnheer De Haan.

De heer DE HAAN (d66). Om mogelijk te maken dat we een mooi en fatsoenlijk en goed middensegment hebben op De Kaai.

De VOORZITTER. Nog even in technische tijd graag herhalen. De heer Engberts was nog even beduusd van mijn opmerking. Mijnheer De Haan, u zei nog iets in de richting van de heer Engberts maar dat heeft hij niet meegekregen. (Er wordt buiten de microfoon gesproken.) U mag het herhalen als u dat wilt. Oké. Dan reken ik het mij aan.

De heer ENGBERTS (pvda). Ja, excuus, ik had zelf niet door dat ik dat deed. Een terechte opmerking van de voorzitter. Ik heb dus even aan een collega gevraagd wat u zei, het gaat naar het middensegment. Maar dan is eigenlijk mijn vraag: wat hebben die bewoners van Feijenoord eraan? Want u zei: dan kunnen ze een wooncarrière maken. Wat hebben die bewoners daar nu aan? Want die kunnen helemaal geen € 1.200,00 per maand betalen. Dus wat voegt u nu toe?

De VOORZITTER. De heer De Haan? Nee? U blijft zitten. Helder. Mevrouw Kockelkoren heeft de volgende motie ingediend.

Motie 2. Zicht op voorzieningen voor bewoners Feijenoord

"De gemeenteraad van Rotterdam, bijeen op 4 april 2024 ter bespreking van agendapunt "Masterplan De Kaai";

constaterende dat:

- in oktober 2023 een conserverend bestemmingsplan voor Feijenoord is vastgesteld;
- daarnaast het Toekomstperspectief Kop van Feijenoord 2040 is vastgesteld;
- het voorliggende Masterplan De Kaai een deeluitwerking is van het gebied Feijenoord waarmee 110.000 m² bruto vloeroppervlak wordt toegevoegd waarvan 90% woningen (circa 1000) en 10% voorzieningen waaronder bedrijfsruimte en horeca;

overwegende dat:

- met het Masterplan De Kaai het aantal bewoners op Feijenoord fors zal toenemen;
- in het gebied Feijenoord voor 2040 een verdubbeling van het aantal inwoners is voorzien van 7795 bewoners nu naar 16.577 in de toekomst;
- bewoners en de wijkraad meermaals hebben aangegeven dat er in de wijk schreeuwende behoefte is aan voorzieningen, zowel voor jongeren als medische voorzieningen dichtbij huis voor senioren;
- in het Masterplan De Kaai ruimte is gereserveerd voor gemengd gebruik waarmee er kansen liggen om ook aan de behoefte van de huidige bewoners tegemoet te komen;
- voorzieningen de leefbaarheid en de sociale cohesie in de gehele gemeenschap versterken;

verzoekt het college:

- in samenspraak met de wijk een concreet voorstel voor voorzieningen op Feijenoord uit te werken (bakker, buurtsuper, gezondheid/medisch, sociaal, cultureel en sport), waar in de hele wijk voor bestaande en nieuwe bewoners behoefte aan is;
- dit uiterlijk eind 2024 voor te leggen aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. A. Kockelkoren, G.J. Engberts, T.J. Vonk en T. Kind

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De VOORZITTER. Mijnheer Vonk.

De heer VONK (cu). Voorzitter, laat ik er gelijk maar mee beginnen, dit plan stelt ons voor een enorm dilemma. Aan de ene kant 1000 nieuwe woningen, wie wil dat niet? En het is ook hard nodig. Bij de bespreking van de woonvisie hebben we er ook uitgebreid voor gepleit. Maar als je nauwkeuriger kijkt dan zie je toch veel zorgen en bedenkingen over hoe de projectontwikkelaar dit project vormgeeft. Ook zorgen en bedenkingen die de wijkbewoners uiten en ook de wijkraad uit. Ik noem de belangrijkste punten. Slechts 10% sociaal. 10% in Feijenoord. Onduidelijk of dit middensegment ook echt betaalbaar gaat worden voor mensen die minstens twee keer modaal verdienen. Slechts 40 woningen voor gezinnen, 4%. Een enorm verlies aan werkruimte in onze stad en een project dat met zijn rug naar de bestaande wijk staat. Flink wat punten waarbij dit plan niet voldoende scoort. Dit plan lijkt niet voor de

mensen op Zuid, niet voor de doorstromers vanuit de wijk, de zogenaamde sociale stijgers, maar voor de nieuwe Rotterdammers. En wat ons betreft voorzitter is het plan ook niet in lijn met de Koers voor Zuid, die we later dit jaar nog gaan bespreken. En daarom komen wij met een aantal partijen ook met enkele voorstellen om te proberen dit masterplan nog in de juiste richting te krijgen. De PvdA zal waarschijnlijk zo dadelijk een motie gaan indienen waar onze naam ook onder staat om in ieder geval die 10% te gaan verhogen. Onze eerste motie gaat over dat middensegment. Want 50% middensegment klinkt mooi, maar niet als het grootste deel qua huur- of verkoopprijs boven in het middensegment terecht komt. Hoe moet er in dat geval doorstroming op gang komen? Er is toch niemand die graag een paar honderd euro per maand meer gaat betalen, kan betalen voor een vergelijkbare of kleinere woning? Zorg daarom voor een goede aansluiting op het sociale segment en zorg voor voldoende goedkoop middensegment op De Kaai. Dat is ook de motie die ik aan het eind van mijn betoog met de andere moties ga indienen. Voorzitter, het is fantastisch dat er 1000 woningen kunnen komen. Maar weegt het inleveren van zoveel werkruimte daar tegenop? Zeker als we zien dat daardoor ook enkele beeldbepalende monumenten zullen sneuvelen. Wat ons betreft vraagt het Masterplan optimalisatie op dit punt, waarbij de richting is dat er meer meters voor werk beschikbaar moeten komen. Daarom dienen wij straks de motie in 'Maak meer meters voor werk op De Kaai'. Onze derde motie gaat over de verbinding van De Kaai met de wijk. Maak van De Kaai geen kasteel, zeggen wij. Als je nu kijkt hoe het project vorm krijgt, zou je bijna de ophaalbruggen erbij gaan bestellen, zodat De Kaai zich niet volledig kan afsluiten van de wijk. De opening naar de kade is prachtig, maar verder is er nog werk aan de winkel. Daarom dienen wij een motie in: 'Maak van De Kaai geen ontoegankelijk kasteel'. En de laatste motie kijkt verder dan De Kaai. Want als het dan echt niet mogelijk of wenselijk is om meer sociaal te realiseren, waar komt het dan wel? Hoe komen we dan aan het collegetarget van 20% en wat draagt de ontwikkelaar, die relatief weinig sociaal hier hoeft te realiseren, daaraan bij? Daarom de motie 'Samen werken aan wijken voor iedereen'. Tot slot voorzitter, zoals ik aan het begin zei stelt het ons voor een dilemma. Dit is voor ons een poging met deze moties en ook de moties van andere partijen die wij mede hebben ondertekend, om te proberen dit masterplan iets meer in de goede richting te krijgen. We zien uit naar de beantwoording. Dank u wel.

De VOORZITTER. De heer Vonk heeft de volgende moties ingediend.

Motie 3. Zorg voor voldoende goedkoop middensegment op De Kaai

"De gemeenteraad van Rotterdam, bijeen op 4 april 2024 ter bespreking van Masterplan De Kaai;

constaterende dat:

- het Masterplan De Kaai uitgaat van 50% woningen in het middensegment;
- de Rotterdamse Woonvisie streeft naar gemixte wijken met een gevarieerd aanbod qua typologie en prijs;

overwegende dat:

- het risico bestaat dat om financiële redenen veel van het middensegment qua verkoopprijs en/of huur aan de bovenkant van het segment geprijsd wordt;
- dit niet bevorderlijk is voor de gewenste variatie en doorstroming;
- de kloof tussen sociale huur en het middensegment hierdoor voor veel mensen onoverbrugbaar wordt;

verzoekt het college:

- nadere afspraken te maken over de invulling van het middensegment, zodanig dat tenminste de helft van de woningen in het middensegment wordt aangeboden met een maximale huur van € 1.000,00 of een verkoopprijs van maximaal € 300.000,00;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. T.J. Vonk, G.J. Engberts, A. Kockelkoren, P.J.H.D. Verkoelen en R.T.J. van der Velden

Motie 4. Maak meer meters voor werk op De Kaai

"De gemeenteraad van Rotterdam, bijeen op 4 april 2024 ter bespreking van het Masterplan De Kaai;

constaterende dat:

- het Masterplan een oud fabrieksterrein bijna volledig transformeert naar een woonwijk met ca. duizend woningen en een beperkt aantal voorzieningen;
- minder dan 10% van het aantal vierkante meters beschikbaar is voor andere functies dan wonen;
- het college als doelstelling heeft om de hoeveelheid bedrijfsruimte ten minste op peil te houden;
- het Masterplan de doelstelling heeft om recht te doen aan het monumentale karakter van De Kaai;

overwegende dat:

- er voldoende (monumentale) werkruimte beschikbaar is op De Kaai;
- het historische profiel van De Kaai verloren dreigt te gaan als niet iets van zijn oude functie als werkplek behouden blijft;

verzoekt het college:

- in de uitwerking van het Masterplan mogelijkheden te zoeken om meer vierkante meters beschikbaar te maken voor bedrijvigheid op De Kaai;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. T.J. Vonk, G.J. Engberts en A. Kockelkoren

Motie 5. Maak van De Kaai geen ontoegankelijk kasteel

"De gemeenteraad van Rotterdam, bijeen op 4 april ter bespreking van het Masterplan De Kaai;

constaterende dat:

- het Masterplan inzet op een groene openbare ruimte, vooral aan de kade en op vier in het plangebied gelegen pleinen, de 'binnenwereld';

overwegende dat:

- het plan wel connectie maakt met de kade, maar dat er nauwelijks verbinding gemaakt wordt met de achtergelegen wijk;
- het risico bestaat dat De Kaai zo een ontoegankelijk kasteel wordt dat niets toevoegt aan de wijk, maar slechts een in zichzelf gekeerde entiteit is;

verzoekt het college:

- in de uitwerking van het Masterplan te zorgen voor groene en uitnodigende verbindingen tussen De Kaai en de achterliggende wijk, bijvoorbeeld met een pocketpark en/of pleintje dat zowel voor oude als nieuwe bewoners een functie heeft;
- bij de uitwerking hiervan nadrukkelijk de buurt te betrekken;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. T.J. Vonk, G.J. Engberts, A. Kockelkoren, P.J.H.D. Verkoelen, T. de Haan en T.S.J. Coşkun

Motie 6. Samen werken aan wijken voor iedereen

"De gemeenteraad van Rotterdam, bijeen op 4 april 2024 ter bespreking van Masterplan De Kaai;

constaterende dat:

- in Masterplan De Kaai slechts ruimte is voor 10% sociale huur;
- nieuwbouw conform het collegetarget 'bouw nieuwe woningen' gemiddeld ten minste 20% sociaal zou moeten bevatten;
- de Rotterdamse Woonvisie met het principe 'Wijken voor iedereen' de ambitie heeft om sociale huurwoningen toe te voegen in wijken met weinig aanbod;

overwegende dat:

- als in dit plan om wat voor reden dan ook 20% niet gehaald wordt, dit betekent dat elders in de stad nieuwbouw met een veel hoger percentage nodig is om gemiddeld op 20% uit te kunnen komen;

verzoekt het college:

- met corporaties en ontwikkelaars nog dit jaar uit te werken hoe het percentage sociale huur in wijken met weinig aanbod uitgebreid kan worden;
- hierbij de mogelijkheden te verkennen om ontwikkelaars die projecten mogen realiseren met weinig sociale huur (zoals De Kaai) op een of andere wijze te laten bijdragen aan realisatie van sociale huur elders in de stad;
- hierover te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. T.J. Vonk, G.J. Engberts, A. Kockelkoren, P.J.H.D. Verkoelen en R.T.J. van der Velden

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

De VOORZITTER. De heer Engberts.

De heer ENGBERTS (pvda). Voorzitter, wij hebben vorige maand tegen de woonvisie gestemd en dat deden wij omdat wij de afspraken over de sociale voorraad voor ons zagen en we zien eigenlijk precies wat er nu gebeurt. De sociale voorraad in Feijenoord krimpt gewoon. En de Feijenoorders zelf schieten er niets mee op. Wel € 7,5 miljoen vrijmaken om 100 extra woningen met een maandhuur van € 1.200,00 te realiseren. Daar schiet ook de huidige Feijenoorder niets mee op. Die kan dat niet betalen, ik heb het net ook al gezegd. En de helft van dat geld, de helft van die € 7,5 miljoen is NPRZ-geld. Dat geld was hier niet voor bedoeld. Dat geld was bedoeld om het voor de huidige bewoners op Zuid beter te maken. En hiermee schieten nogmaals de Feijenoorders helemaal niets op. Wij willen, en daarom hebben wij een motie gemaakt, wat voor die middenhuur kan, wat voor die € 1.200,00 per maand kan, dat kan ook voor de sociale huur. Dus wij willen van 10% naar 20% sociale huur en daarvoor hebben wij een motie. De wijk bestaat overigens voor 83% uit appartementen zonder lift. Dat is een enorm probleem voor senioren en wij willen heel graag dat we ervoor zorgen dat senioren voorrang krijgen bij toekomstige ontwikkelingen, om ervoor te zorgen dat zij snel kunnen naar een levensloopbestendige woning. En die motie dienen wij samen in met de SP, GroenLinks, Leefbaar Rotterdam, ChristenUnie en Volt.

De VOORZITTER. De heer Engberts heeft de volgende moties ingediend.

Motie 7. Verhoog het aandeel van sociale huurwoningen!

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 4 april 2024 ter bespreking van 'Het voorstel tot vaststelling van het Masterplan De Kaai';

constaterende dat:

- in het Masterplan De Kaai de segmentering van de te realiseren woningvoorraad verdeeld is in 10% sociale huurwoningen, 50% middenhuur woningen en 40% hoger- en topsegment woningen;
- de huidige sociale woningvoorraad in de wijk Feijenoord met de realisaties in de Dillenburgblokken en de Nijverhoek, en de toekomstige ontwikkelingen in het Mallegatplot en de Piekstraat nog verder zal dalen;

overwegende dat:

- ruim 73% van het aantal inwoners in deze wijk onder de 'laagste 40 procent van inkomensverdeling NL' valt;
- ook deze 73% van de Feijenoorders recht hebben op betaalbaar wonen, in dit geval sociale huurwoningen;
- de woonvoorraad in de wijk voor een deel uitermate verouderd is en er op een deel van de Oranjeboomstraat funderingsproblemen zijn;
- er ruim € 3,76 miljoen uit de pijler Wonen uit het NPRZ-fonds in dit project wordt geïnvesteerd om de middenhuur van 40% naar 50%;
- met deze miljoeneninvestering de kade van De Kaai wordt opgeknapt en niet ten goede komt van de Feijenoorders;
- NPRZ-gelden bedoeld zijn voor de huidige bewoners van NPRZ-gebieden;

draagt het college op:

- het aandeel sociale huurwoningen naar 20% te verhogen;
- zo nodig hiervoor NPRZ-middelen in te zetten;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. G.J. Engberts, A. Kockelkoren, T.J. Vonk, T. Kind en R.T.J. van der Velden

¹ [2024 | Wijkprofiel Rotterdam](#)

Motie 8. Zetten wij ook in Feijenoord in voor doorstroom?

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 4 april 2024 ter bespreking van 'Het voorstel tot vaststelling van het Masterplan De Kaai';

constaterende dat:

- de woningvoorraad in de wijk Feijenoord zeer eenzijdig is;
- dit voor ruim 83% bestaat uit appartementen zonder lift¹;
- het percentage van 65-plussers, in deze wijk ruim 15% van de Feijenoorders bedraagt²;

overwegende dat:

- in de aangenomen Actieagenda Goud voor Oud duidelijk wordt gesproken over de doorstroom van ouderen, waaronder 65-plussers, middels verschillende inzet;
- in het Masterplan De Kaai een woonzorgprogramma opgenomen is;

verzoekt het college om:

- te onderzoeken hoe senioren uit de wijk Feijenoord voorrang en ondersteuning kunnen krijgen bij alle nieuwbouwprojecten die in de wijk gerealiseerd zullen worden;
- dit terug te koppelen aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. G.J. Engberts, A. Kockelkoren, T.J. Vonk, T. Kind, M. Verhoef en T.S.J. Coşkun

¹ [2024 | Wijkprofiel Rotterdam](#)

² Ibidem

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

De VOORZITTER. Zijn er nog meer mensen die een bijdrage willen leveren? De heer Van Dommelen.

De heer VAN DOMMELEN (vvd). Dank u wel voorzitter. Ja, wij vinden het in tegenstelling tot bijvoorbeeld de PvdA en de ChristenUnie een heel mooie ontwikkeling en wij zijn blij met de plannen van de wethouder en het college over De Kaai. Heren van DENK, vinden jullie het heel erg om, ik word echt afgeleid, sorry. Oké, dank u. Tegelijkertijd hebben we nu al een aantal plannen besproken rondom Feijenoord. Ik noem er een paar, of die gaan komen. We zijn natuurlijk begonnen met de Oostflank. We hebben het toekomstperspectief Kop van Feijenoord besproken. Masterplan Feyenoord City 2.0 gaat nog komen. De aangepaste gebiedsvisie Stadionpark gaat nog komen. De Waterkant, het Masterplan De Kaai nu. Masterplan Hunter Douglas, de Piekstraat, waar de heer Coşkun net aan refereerde. Het Masterplan Hefzone en zo gaan we door. Mallegat, Roseknoop, Colosseumplot. En alles wordt in brokjes naar de raad gebracht. En dat zie je iedere keer weer terug. Als je er met bewoners over spreekt zeggen ze: waar is het totale plaatje? Dat is er natuurlijk wel, maar de Oostflank is de totale visie, maar ik snap heel goed dat ze moeite hebben om te begrijpen wat deze ontwikkeling doet voor de totale wijk. Dat is voor ons de reden geweest om te zeggen, nou, wethouder, en dat vragen we eigenlijk aan twee wethouders, de wethouder Mobiliteit en de wethouder Bouwen, kunt u voor ons nu eens op een rij zetten wat we daar allemaal aan het doen zijn? Kunt u een totaalplaatje geven? De wethouder noemde het zelf een plannenparade, dat ik wel een mooie term vind. Maar kunt u nu ook aangeven wat dat betekent voor die bewoners als het gaat om mobiliteit? En wat mij betreft gaat dat over parkeren, of niet parkeren, OV, hoe dichtbij of hoe toegankelijk is het OV voor de bewoners? Het gaat om ontsluiting. We willen niet het volgende verkeersinfarct in de stad hebben. Het gaat over

allemaal zaken die te maken hebben met mobiliteit voor de bewoners. En wat wij vragen aan de wethouders is: kom met een totaalplaatje en geef ook aan hoe u daar met de totale mobiliteit mee om wilt gaan. En wat ons betreft in de volle breedte. We hebben nog geen enkele conclusie getrokken, maar we willen een totaalplaatje kunnen zien om daar dan vervolgens conclusies aan te kunnen verbinden. Nou, ik heb daar een motie voor opgesteld en die wordt breed gedragen, want D66, Leefbaar Rotterdam, DENK, Volt en ChristenUnie tekenen mee en die wil ik graag overhandigen. Dank u wel. Sorry, nog één dingetje, het is een beetje slordig uitgevallen, met de handtekeningen wat krom en ik ga nog voor een nette versie zorgen.

De VOORZITTER. Er komt een nette versie. Hij is inderdaad slordig. Ik heb ze erger gezien mijnheer Van Dommelen. Het valt allemaal wel mee.
De heer Van Dommelen heeft de volgende motie ingediend.

Motie 9. De Feijenoordvisie

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 4 april 2024, ter bespreking van agendapunt Masterplan De Kaai;

constaterende dat:

- er voor het hele gebied Feijenoord een plannenparade aan masterplannen en visies in de maak is, van masterplan De Kaai, toekomstperspectief Kop van Feijenoord tot masterplan Feyenoord City 2.0;
- er een groot woningtekort is én het autoverkeer het afgelopen jaar in Nederland niet is afgenomen, maar zelfs is toegenomen;

overwegende dat:

- we volop woningen moeten bouwen en we verheugd zijn met de plannen van het college op dit vlak;
- we wel aandacht moeten blijven geven aan de bereikbaarheid en ontsluiting van de bestaande en nieuwe woningen;
- we door de veelheid aan masterplannen en visies het risico lopen dat we de samenhang van die plannen en impact van deze plannen op de mobiliteit, ontsluiting, OV en parkeren in het stadsdeel Feijenoord uit het oog verliezen;
- er daarom noodzaak is om de impact op het verkeer van de verschillende bouw- en ontwikkelingsplannen in dit gebied weer te geven;

verzoekt het college om:

- een overzicht te maken van alle verschillende bouw- en ontwikkelingsplannen in en rondom de wijk Feijenoord en Feyenoord City 2.0;
- tevens aan te geven wat de plannen samen betekenen voor de mobiliteit, bereikbaarheid, ontsluiting, OV en parkeren in het stadsdeel Feijenoord;
- hierover met de raad in gesprek te gaan;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. D.J. van Dommelen, S.J.C. Becker, T. de Haan, M. Verhoef, R.N. Dahoe, T. Kind en T.J. Vonk

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De VOORZITTER. Mijnheer Oostdijk.

De heer OOSTDIJK (fvd). Ja, dank u wel voorzitter. Voorzitter, met grote interesse heeft onze fractie kennisgenomen van het Masterplan De Kaai. Dit masterplan lijkt een mooie poging om een vergeten deel van Rotterdam nieuw leven in te blazen. Er wordt gesproken over een eerbetoon aan het verleden, klaar voor de toekomst. Dat lijkt ons een goed motto. De Kaai is immers een gebied waar de nostalgie van afstraalt. Echter, we moeten ook plannen voor de toekomst. Er lijkt rekening te zijn gehouden met alles. Van stedenbouwkundige aspecten tot landschapsinpassing, biodiversiteit, welstand en cultuurhistorie en bouwfysische zaken, zoals daglichttoetreding en schaduwwerking. Teleurstellend genoeg wordt er maar heel kort gesproken over de auto en het parkeren. Waar alle overige paragrafen

in het Masterplan tientallen pagina's beslaan omvat de mobiliteitsparagraaf slechts enkele pagina's. Het is ongetwijfeld bekend dat het autobezit in Nederland toeneemt. Elektrisch of niet, auto's zijn heden ten dage van essentieel belang en zullen in de toekomst ook hun relevantie behouden. Auto's zijn toekomstbestendig. Het college lijkt zich hier echter nog niet geheel bewust van te zijn, want zoals verwacht wordt de lijn van Rotterdam autoluw maken stevig doorgezet. Autobezitters gooien hun auto aan het begin van de kade neer en lopen maar verder? Dat kan niet de bedoeling zijn voorzitter. In het Masterplan staat: auto nog steeds nodig, maar ook andere opties. Onzes inziens zou de auto te allen tijde een optie moeten zijn. Alle bijkomende vormen van mobiliteit zoals deelvervoer bijvoorbeeld kunnen handig zijn maar die moeten bij voorkeur niet aan de nieuwe bewoners van De Kaai worden opgelegd. Dat is wat hier wel lijkt te gebeuren. Aan het begin van het plangebied wordt voor auto's van bewoners en bezoekers een parkeermogelijkheid gerealiseerd in de vorm van een parkeergarage en een aanvullende parkeerhub. Een bewoner die aan de andere kant van de kade woont zou dan zeker wel een paar honderd meter moeten lopen, bijvoorbeeld met volle boodschappentassen of met kleine kinderen. Op een mooie lente- of zomerdag zou het nog wel te overzien zijn, maar de herfst en winter, dat is toch niet te doen? En wat als men nu invalide of slecht ter been is? FVD Rotterdam is benieuwd op welke wijze hier rekening mee is gehouden. In samenhang hiermee zijn we benieuwd hoe het aantal te realiseren parkeerplaatsen is bepaald. Normaliter geldt er een paraplubestemmingsplan parkeernormering, waar de parkeernorm voor het betreffende bestemmingsplan is vastgelegd, alsmede bijvoorbeeld eventuele laad- en losplaatsen. In hoeverre is deze parkeernorm gehanteerd?

De VOORZITTER. Mijnheer Oostdijk, u krijgt een vraag van mevrouw Van Wifferen.

Mevrouw VAN WIFFEREN (d66). Ja voorzitter, als mobiliteitswoordvoerder sta ik nu toch even op, want ik kan het eigenlijk niet meer aanhoren. Want waar hebben we het nu over? We hebben het over Rotterdamse mensen. Kijk, als je gehandicapt bent kun je een gehandicaptenkaart krijgen, een gehandicaptenparkeerplaats. Maar zegt u nu echt, vindt u nu echt dat onze stoere Rotterdammers in de herfst en de winter, ook met kleine kinderen niet een paar honderd meter kunnen lopen omdat ze zulke watjes zijn? Natuurlijk kunnen ze dat wel. Rotterdammers zijn stoere mensen die best ook met een boodschappentas een eindje kunnen lopen. We hebben in Rotterdam meer ruimte nodig, ook voor de fiets, ook voor groen, ook voor andere dingen. U zet de wereld op de kop door de Rotterdammers neer te zetten als zielige mensen zonder benen.

De VOORZITTER. Mijnheer Oostdijk.

De heer OOSTDIJK (fvd). Ja voorzitter, dat is het laatste wat ik wil doen natuurlijk, want ik sta voor alle stoere Rotterdammers en dat zijn ze. Alleen is het wel in sommige gevallen heel erg prettig dat daar een gelegenheid voor is om in de buurt van de woning bepaalde handelingen te kunnen verrichten. Vandaar onze vraag: kijk even naar wat meer parkeerplaatsen.

De VOORZITTER. Mijnheer Verhoef.

De heer VERHOEF (lr). Ja, dank u wel voorzitter. Ik wil mevrouw Van Wifferen toch graag vragen of ze al die stoere Rotterdammers dan wil gaan bekijken bij de gemiddelde basisschool. Als je kijkt, vandaag regende het toevallig, hoeveel mensen van een paar straten verder niet hun kinderen naar school komen brengen en hoe dat daar oploopt. Dus met die stoerheid valt het wel mee.

De VOORZITTER. Mevrouw Van Wifferen.

Mevrouw VAN WIFFEREN (d66). Ja, dat moeten we zeker met z'n allen gaan aanmoedigen, dat bij een klein drupje regen iedereen zijn kinderen meteen met de auto naar school brengt, dat daar ophopingen komen, gevaarlijke verkeerssituaties. Ik denk dat we beter moeten aanmoedigen dat mensen gewoon niet meer bang zijn voor een spatje regen. Gewoon de fiets pakken en zorgen voor een veilige schoolomgeving en ook voor schonere lucht.

De VOORZITTER. U was klaar? Mijnheer Oostdijk, u kunt verdergaan.

De heer OOSTDIJK (fvd). Wij zijn er ook benieuwd naar hoe deze parkeerbehoefte aansluit op de te verwachten doelgroep die de woningen op De Kaai gaat betreden. Wij hebben daarom ook

meegetekend met de motie 'Parkeernormen naar behoefte' van Leefbaar Rotterdam. Tot zover, dank u wel.

De VOORZITTER. Dank u wel. Andere sprekers? Ja, Volt.

De heer KIND (volt). Dank u wel voorzitter. Ja, De Kaai, het ziet er schitterend uit. Een compliment aan iedereen die er hard aan gewerkt heeft. Een mooi plaatje, zo aan de Maas. Maar ook wij vinden dat we toch ook wel wat langer moeten nadenken over hoe we nu precies omgaan met de beleidsveronderstellingen die allemaal achter dit idee zitten van wijken mengen. Er is inderdaad ook een groot stuk van wetenschappers, er werd net al even aan gerefereerd. Het is niet altijd dat je dat top-down zomaar even over een wijk moet neerstrooien. Je moet altijd kijken: wat hebben bewoners zelf nodig en hoe wijkt dat af van zo'n groot masterplan dat er op papier fantastisch uitziet. En de wetenschappers zeiden: als je het nu gewoon gaat vragen aan die bewoners: wat hebben jullie nu nodig. Dan zeggen ze vaak twee dingen: we willen graag doorstromen naar een ander huis. En als we gaan kijken naar het inkomen van de meeste gezinnen. Je bent jong en je werkt en je wilt doorstromen, dan gaat het waarschijnlijk niet gebeuren naar een van die grote panden daar aan het water. Dan heb je nog dat kleine stukje segment dat overblijft en dat wordt dan inderdaad toegevoegd. Maar dan kun je vervolgens de vraag stellen: is dat nu wenselijk op de manier waarop we dat nu altijd doen? Als we kijken naar alle wijzen waarop we de laatste jaren dure woningen hebben neergezet in vaak oudere wijken van Rotterdam, is het heel vaak zo, een aantal stroken heel dure woningen, daarna eigenlijk een soort sociale kloof met de rest van de wijk. Daardoor krijg je dus alsnog een soort van twee wijken in één wijk. De scholieren gaan naar een andere school, gaan naar een andere sportvereniging. Soms heb je zelfs gated communities. Dan zien ze elkaar niet eens omdat ze op een andere plek buitenspelen et cetera. En dat mag toch niet het idee zijn van gemengde wijken? Gemengde wijken voor ons is samenleven, samen opgroeien en elkaar versterken. En dat zien we op dit moment dus ook in de architectuur van het gebied te weinig terug. Aan het water heel grote dure huizen en dan daarachter midden en dan de goedkopere woningen. Wij vinden dat we op een andere manier naar die architectuur moeten gaan kijken. Als je het hebt over gemengde wijken, moet je het hebben over gemengde buurten en gemengde huizenblokken en daarom dienen wij de motie 'Segmenten in de mix' in, om daar zorg voor te dragen. En dan hadden inderdaad veel sprekers het over de OV-verbinding en daar is eerder ook al veel over gezegd. Wij maken ons daar ook zorgen over. Want wat je dan ook weer krijgt is dat als je dat slecht organiseert, dan is het ook dat de mensen die er komen wonen, dan soms de wijk niet zien. We weten dat heel veel bewoners slechts ongeveer vijftien minuten per week buiten zijn. En die pakken de auto of zijn de wijk weer uit, dus zo ga je ook niet samenleven. We moeten er dus voor zorgen dat die OV-verbindingen goed zijn en daarom dienen wij ook een motie in om te onderzoeken hoe we dat kunnen versterken.

De VOORZITTER. De heer Kind heeft de volgende moties ingediend.

Motie 10. Segmenten in de mix

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 4 april 2024 ter bespreking van het agendapunt 6.1 'Het voorstel tot vaststelling van het Masterplan De Kaai';

constaterende dat:

- er een sterke (fysieke) verdeling is tussen 'sociaal', 'midden', 'hoog en top' in het Masterplan De Kaai, waarbij de sociale huurwoningen het verst de wijk in liggen en de duurdere woningen de toplocaties aan de kade krijgen;
- op de kleine mix tussen 'midden' en 'hoog en top' na er geen mix is tussen andere verschillende woonsegmenten in het Masterplan De Kaai;

overwegende dat:

- deze verdeling de wijk Feijenoord niet meer 'in balans' brengt omdat er alsnog een sterke verdeling zichtbaar is waarbij de woningen op toplocaties voor het topsegment zijn;

is van mening dat:

- deze verdeling oneerlijk oogt, doordat de kade op deze manier alleen bewoond kan worden door mensen met een grote beurs;

- een sterkere (fysieke) mix van de segmenten kan leiden tot een levendige, diverse gemeenschap, wat een verrijking kan zijn van de sociale en culturele dynamiek van de wijk;

verzoekt het college:

- opnieuw te kijken naar de woningbouw in het Masterplan De Kaai en een sterkere mix tussen de segmenten te realiseren;
- de verschillende segmenten gemixt te verdelen over de verschillende gebouwen, om te vermijden dat elk segment respectievelijk een 'eigen' gebouw heeft;
- hierbij in de volgende fase van besluitvorming over De Kaai op terug te komen;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. T. Kind

Motie 11. Versterken OV-verbindingen in het gebied De Kaai

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 4 april 2024, ter bespreking van het agendapunt 6.1 'Vaststelling Masterplan De Kaai';

constaterende dat:

- er op dit moment weinig OV-verbindingen in het gebied De Kaai zijn;
- grotere OV-stations op meer dan een kwartier lopen van De Kaai liggen;
- meerdere insprekers, onder andere vanuit de wijkraad, zorgen hebben geuit over het gebrek aan OV-verbindingen in het gebied;
- er nog geen concreet plan bestaat vanuit het college dat zich richt op hoe de OV-verbindingen in het gebied De Kaai, met specifiek aandacht voor de hier voorliggende, huidige gebiedsontwikkelingen, versterkt kunnen worden;

overwegende dat:

- het wenselijk is dat zoveel mogelijk mensen in het gebied De Kaai gebruik kunnen maken van het OV als alternatief vervoersmiddel;
- goede OV-verbindingen een cruciale rol spelen in het voorkomen van vervoersarmoede in het gebied De Kaai;
- het vanuit oogpunt van goede burgerparticipatie belangrijk is dat de zorgen van de insprekers over het gebrek aan OV-verbindingen in het gebied serieus genomen worden;

verzoekt het college:

- te onderzoeken hoe de OV-verbindingen in het gebied rond De Kaai verbeterd kunnen worden;
- hierbij specifiek aandacht te besteden aan de mogelijkheden voor een veerverbinding tussen dit gebied en de maasboulevard aan de overkant;
- hierbij ook specifiek aandacht te besteden aan de mogelijkheden voor een autonome shuttlebus die in dit gebied zou kunnen gaan rijden;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. I. Elfilali en T. Kind

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

De VOORZITTER. Andere sprekers? De heer De Haan.

De heer DE HAAN (d66). Voorzitter, er staat de komende tijd het nodige te gebeuren op Feijenoord. Wat dat betreft blijft het gebied in beweging, maar liefst sinds 1591. Weliswaar toen het voor twee derde in bezit kwam van Rotterdam, dat het toen kocht. En zeker sinds het laatste kwart van de negentiende eeuw, toen via de spoorbrug en de verkeersbrug juist dat Feijenoord aan Rotterdam werd geklonken en het gebied tot grote ontwikkeling kwam. Juist dankzij de vestiging van tal van fabrieken waarvan er een niet in de laatste plaats door de uitvinding van de kunstboter zich in 1861 richtte op de productie van margarine. Want daar op de kop van Feijenoord, op werkelijk een prachtige plek met een weids uitzicht over de bocht van de rivier stond sinds het einde van de negentiende eeuw de fabriek

van Van den Bergh, later met Jurgens, het complex met een fraai hoofdgebouw dat er nog steeds staat. En die Samuel van den Bergh, die directeur ervan, heeft zelfs hier in het instituut gezeten, in deze gemeenteraad. Destijds overigens nog aan de Kaasmarkt, hij is op de gang hier te zien, het stadhuis, namens een partij die je min of meer zelfs toe zou kunnen schrijven naar het D66 van nu, namelijk de Vrijzinnig Liberalen van de Liberale Unie. In zijn latere leven dreef hij overigens iets af naar de wat traditionelere Vrijheidsbond, de voorloper van de VVD, maar het zij Van den Bergh vergeven. Maar met dat bijna onvermijdelijke vertrek van dit type industrie uit zo'n oude, drukke stadswijk, en we hebben dat meer gezien in de afgelopen decennia, komt er een bijzonder stukje Feijenoord vrij voor een nieuwe ontwikkeling. Met onder andere een flinke toevoeging aan woningbouw in Rotterdam. Niet ter verdrinking, niet ter vervanging van een bestaand stukje Rotterdam, maar juist een echte toevoeging, een plus boven op die wijk. En kijkend naar dat masterplan is D66 daar enthousiast over. We verdichten de stad, we behouden een flink stuk van dat karakteristieke complex, we volgen die oude wellicht wat rauwe structuur van zo'n industrieterrein, maar we verzachten en we vergroenen het ook. Dus we proberen er zo ook publieke ruimte aan toe te voegen. En het parkeren wordt ook nog eens binnen die ontwikkeling opgelost. Perfect. En tegelijkertijd snappen we ook de zorgen die er zijn, die we met de verschillende raadsleden ook ter plekke in Feijenoord konden horen. Vragen en zorgen over hoe dat nu straks met die voorzieningen moet. Over de verbindingen, letterlijk en ook figuurlijk. Zeker met het oog op al die ontwikkelingen op Feijenoord. Een aantal collega's hebben er al aan gerefereerd. En waar misschien op dit moment een aantal zaken wel goed is geregeld, is ook een belangrijke vraag hoe al die afzonderlijke ontwikkelingen zich in de komende jaren tot elkaar verhouden. En hoe functioneert het dan als één geheel, waarbij het inwoneraantal van de wijk bijna verdubbelt. Wat dat betreft is het denk ik goed dat we juist in deze fase nog enigszins aan de vooravond van al die grote ontwikkelingen dat beeld kunnen schetsen in delen. We sluiten ons dan ook graag aan bij de motie die de heer Van Dommelen zonet al aankondigde. Dank u wel.

De VOORZITTER. Dank u wel. De heer Coşkun.

De heer COŞKUN (sp). Ja, een mooie geschiedenis van de heer De Haan, waarbij hij wel vergat te zeggen dat Van den Bergh en Jurgens uit Oss kwamen, omdat ze daar geen kanaal voor hen wilden aanleggen, en het latere Unilever hier groot is geworden. Maar voorzitter, ik heb niet zo heel veel tijd. Ik was vorige week bij Skateland en die hele projectenparade van de heer Van Dommelen werd daar gepresenteerd. Allerlei mensen zeiden: ik werk bij de gemeente Rotterdam en ik dacht: ik ken u niet, en dan bleken ze ook wel weer voor de gemeente Rotterdam te werken en ingehuurd te zijn, dus dat is een van de problemen bij de projectenparade, dat er allemaal mensen mee bezig zijn, maar allemaal in stukjes. Dus ik ben erg voor dat overallplaatje over die wijk, waar ik over een jaar ga wonen. Het is wel opvallend dat de wethouder auto of Mobiliteit zich gedraagt als de auto van de toekomst. Hij is onzichtbaar, onruikbaar, onhoorbaar. Hij is er gewoon niet. En dat willen we natuurlijk ook met die auto's. Mijn eigen auto heb ik vorig jaar ook weggedaan, dus dat kan allemaal zonder, maar ik ben wel benieuwd hoe dat totale plaatje eruit gaat zien, zeg ik dan tegen de wethouder Wonen en de onzichtbare wethouder Mobiliteit. Voorzitter, er zijn in onze ogen heel veel kansen op Feijenoord. Er gaat heel veel gebeuren. De wijkraad bemoeit zich er actief mee en ik ga me er ook actief mee bemoeien, heb ik beloofd aan de bewoners van Feijenoord. Die wijk kan veel beter dan de plannen die er nu liggen. Het is te weinig sociaal, er wordt niet voor de bewoners van Feijenoord gebouwd aan het water. Die willen ook wel eens een keer aan het water wonen. Dus dat moet anders. En zolang er dit soort plannen liggen, met 10% sociaal, zal de SP daar tegen stemmen.

De VOORZITTER. Dank u wel. Andere sprekers? Volgens mij hebben we zo ongeveer alle fracties gehad. Ja, toch mijnheer Dahoe?

De heer DAHOE (denk). Voorzitter, als vertegenwoordiger van de gemeenteraad hebben wij aandachtig geluisterd naar de bewoners van de wijk Feijenoord die oprecht hun ervaringen en ideeën hebben gedeeld. We hechten enorm veel waarde aan deze input en nemen de signalen en zorgen uit de wijk serieus. Het gebied waar we over spreken raakt mij persoonlijk ook erg omdat ik daar zelf ook dertien jaar geleden mijn auto neerzette, toen dit nog een van de enkele straten was zonder betaald parkeren. Nu, jaren later, zie je dat bijvoorbeeld de Oranjeboomstraat altijd vol staat en dat de huidige bewoners in de buurt geen parkeervergunningen meer kunnen krijgen. Dit leidt tot lange wachttijden en frustraties voor de bewoners. Enkele voorbeelden hebben we doorgerekend van betrokken moeders in de wijk waarvan hun zoon en dochter al meer dan een jaar wachten op een vergunning. Voorzitter, kunt u zich voorstellen dat mensen verlof moeten opnemen om eerder naar huis te gaan

omdat er anders geen parkeerplek meer vrij is, of dat ze na een lange werkdag vier straten verderop moeten parkeren. Of dat zelfs burens een invalidenplek aanvragen omdat de normale vergunningen niet meer te krijgen zijn. En met de geplande toevoeging van 1000 woningen in de naastgelegen straat waar niet genoeg parkeerplekken zullen komen en als autoluw beleid zou worden beoogd, is het duidelijk dat dit tot verdere congestie zal leiden. We dringen er bij de gemeente op aan om de stem van de bewoners serieus te nemen en hun participatie te waarderen. Ook willen wij onze waardering uitspreken voor de inzet van de Groene Golf die met hun groenvoorziening de verschillende delen van de wijk wil verbinden, en belangrijke kritische punten, vragen heeft gesteld aan de wethouder en raad. Tot slot willen we benadrukken dat de voorgestelde segmentering van 10% wel opvallend is. We begrijpen het belang van een gezonde mix, maar we moeten er ook rekening mee houden dat mensen bijvoorbeeld om religieuze redenen niet willen kopen. Daarnaast moeten we er toch voor zorgen dat ook de kinderen van de huidige bewoners daar in de buurt kunnen blijven wonen in een betaalbare woning. Het zou zonde zijn als deze nieuwe ontwikkelingen alleen toegankelijk zullen zijn voor mensen van buiten de stad of buiten de wijk en dit ten koste gaat van de huidige, levendige gemeenschap van de wijk Feijenoord. Dank u wel.

De VOORZITTER. De heer Engberts heeft een vraag aan u.

De heer ENGBERTS (pvda). Ik ben blij met dat laatste stukje, want behalve dat natuurlijk een zoon of een dochter lang moet wachten op een parkeervergunning, kunnen zoons en dochters ook niet een woning vinden in de wijk, omdat ze aangewezen zijn op de sociale sector. Nu blijft eigenlijk het aantal sociale woningen gewoon per saldo gelijk, dus ik ben blij met uw pleidooi. Mag ik daaruit lezen dat u ook onze oproep steunt om het aandeel sociaal flink te vergroten in dit plan?

De heer DAHOE (denk). Ja, dank u wel voorzitter voor deze vraag. Die had ik verwacht en die kunnen we overwegen.

De VOORZITTER. Goed. Andere sprekers? Volgens mij zijn we rond. Dan ga ik naar wethouder Zeegers.

Mevrouw ZEEGERS (d66) (wethouder). Ja, dank u wel voorzitter. Ja, het is een bijzonder plan. Het is een historisch gebied, prachtig cultureel erfgoed ook, en ook heel bijzonder dat we dat gebied kunnen gaan ontwikkelen voor woningbouw. Een fantastische plek om te gaan wonen. Het is natuurlijk ook de bedoeling dat het gebied meer open wordt gemaakt. Dat gaat als het goed is volgende maand ook gebeuren, dat die kade vergroend wordt en dat het daarmee ook veel toegankelijker wordt voor de bewoners die daar nu al wonen. Ik heb toevallig eergisteren een gesprek gehad met de wijkraad, met de Groene Golf, ook over al die ontwikkelingen die rond hun huidige wijk allemaal plaatsvinden. En de zorgen die u hier neerlegt, zijn daar ook heel duidelijk naar voren gekomen. Dus ik herken wat u zegt en ik denk ook dat het heel belangrijk is dat we met de bewoners die daar nu wonen die plannen verder ontwikkelen. Want ik kan me heel goed voorstellen dat als je daar zit, het is De Kaai, plannen voor Hunter Douglas, de Piekstraat, Feyenoord City dat al genoemd wordt, eigenlijk omringt dat helemaal het gebied. En wat hebben de huidige bewoners daar dan aan? Dus die behoefte is heel duidelijk naar voren gebracht en die heb ik ook gehoord. Ik zal ook in de beantwoording van de diverse moties ook wel naar voren laten komen, dat ik dat ook daar heb gezegd. Ik wil ook samen met u, samen met de bewoners al de plannen met elkaar vormgeven. Dat neemt niet weg dat sommige plannen al in een vergevorderd stadium zijn, zoals nu De Kaai. Wat ik daarbij ook weet, want die gesprekken heb ik met de ontwikkelaars ook gehad, van: neem die participatie heel serieus. En in mijn beleving hebben ze er ook echt alles aan gedaan om dat te doen. Tegelijkertijd is het ook een soort ongenaakbare wand die die Röntgenstraat ook scheidt van de rest, dus het is ook fysiek en visueel moeilijk om heel makkelijk al die verbinding te leggen. Maar ze hebben bijvoorbeeld wel een iftar georganiseerd deze week, waar ongelofelijk veel buurtbewoners ook bij komen, dus het is niet een gebrek aan inzet daarin, maar wel de zoektocht hoe dit beter te doen. Dat wil ik toch maar gezegd hebben. Ik herken het signaal. We gaan het ook doen. Die plannen, die bijeenkomst waar de heer Coşkun onlangs is geweest om al die plannen te tonen was ook een onderdeel daarvan, maar het is een begin van een gezamenlijke reis.

De VOORZITTER. De heer Coşkun.

De heer COŞKUN (sp). De wijkiftar is vanavond om 18.30 uur op de Nassaukade.

De VOORZITTER. Mevrouw Zeegers.

Mevrouw ZEEGERS (d66) (wethouder). Ja, dat klopt. Dus ik denk dat dat ook heel mooie initiatieven zijn voor die verbinding in de wijk, wat de wijkraad ook tegen mij zei. We hebben drie thema's die hier spelen in de wijk. Verdichten, vergroenen en verbinden. Zo staat het ook in het toekomstperspectief waar zij zich ook in kunnen vinden. Maar ze zeggen: juist het verbinden, daar willen we eigenlijk nog meer inzicht in zien. Dus dat heb ik gehoord en ik zie het ook als mijn rol om daar meer in te doen. Goed, dat even als overall introductie. Dan ga ik in op de vragen en de verschillende moties. Allereerst Leefbaar Rotterdam. U maakt zich zorgen over die parkeersituatie. Wat wij hebben gedaan in dit plan en dat zijn ook de kaders die wij hebben meegegeven aan de ontwikkelaars. Wij hebben, ik heb het vaak genoeg gezegd, ons parkeerbeleid, onze parkeernormen. Ik maak geen apart beleid en het is ook niet mogelijk om daarin speciale vrijstellingen of juist ophogingen te doen. Beleid is beleid, dat hebben we ook meegegeven aan de ontwikkelaar. Tegelijkertijd zegt u wel: ja, maar normen en beleid is één, we hebben ook gewoon de praktijk. En die moeten niet te veel uit elkaar gaan lopen. Dat is volgens mij wat u zegt. U vraagt mij dus ook om naar die praktijk te gaan kijken. Nou, dat kan ik doen. Dat doe ik natuurlijk samen met mijn collega-wethouder Karremans, maar wij vinden het beiden prima om dat te onderzoeken. Dus deze motie kan ik oordeel raad geven. Dan de motie van GroenLinks en anderen, 'Zicht op voorzieningen voor de bewoners in Feijenoord'. U vraagt ook daarin een concreet voorstel voor voorzieningen uit te werken en dat uiterlijk 2024 voor te leggen aan de raad, maar ik heb al een toezegging gedaan om te kijken naar het voorzieningenniveau in de wijk en daar zou ik voor de zomer mee terugkomen, dus in deze zin wil ik liever dat doen. Wij kunnen ook niet bepalen waar buurtsupers komen. Ik weet ook uit het gesprek met de wijkraad dat zij ook die Oranjeboomstraat eigenlijk weer een impuls willen geven, ook met een buurtsuper. Er zit nu natuurlijk de Sahan. Dat is één supermarkt, ja. Maar dat er meer behoefte is. Tegelijkertijd kunnen wij supermarkten niet dwingen om zich daar te vestigen. Dat moet uit ondernemers zelf komen. Maar we kunnen natuurlijk wel met de wijkraad, met de bewoners en ondernemers kijken hoe we dit kunnen revitaliseren. Een belangrijk punt voor het voorzieningenniveau en voor straten is ook meer bewoners, want dan zijn er meer klanten. En ook verschillende typen inkomens draagt ook bij aan een beter voorzieningenniveau. Dus ook zo'n ontwikkeling als De Kaai kan bijdragen aan de kwaliteit van het gebied en de voorzieningen die er zijn. Dus deze motie zal ik ontraden. Dan de motie 'Zorg voor voldoende goedkoop middensegment op De Kaai'. U geeft aan dat het middensegment heel hoge prijzen zijn. Wij hebben ook hier afgesproken dat wij in het middensegment geen onderscheid maken in laag en midden huurprijzen. Daar zijn wettelijke categorieën voor. In de Wet betaalbare huur worden die ook opgenomen. Zo kijken we altijd naar het middensegment, met deze prijsklassen. Daar maken we geen onderscheid in. We hebben het Actieplan middenhuur, de vorige raadsperiode is dat vastgesteld. Wij houden ons aan die kaders en dat hebben we ook zo opgelegd aan de ontwikkelaar. Dus het aandeel middensegment dat we daar realiseren, is volgens ons Actieplan middenhuur. Dat betekent dus ook dat er een instandhoudingstermijn is, zelfbewoningsplicht et cetera. Al die zaken die in dat actieplan staan worden hier gerealiseerd. Het is niet opeens een heel nieuwe, dure categorie middenhuur. Het is de normale standaard middenhuurcategorie die we doen, dus vandaar dat ik deze motie zal ontraden. Verder vraagt u: 'Maak meer meters voor werk op De Kaai'. Ik ken uw oproep en ik weet ook dat mijn collega-wethouder Simons zich ontzettend hard maakt voor die bedrijfsruimten in Rotterdam en zeker ook in Zuid, net als u dat doet, de heer Van Dommelen die dat vaak zegt. We moeten ook die maakindustrie een plek geven en dat staat ook in het bedrijfsactieplan dat in de toekomstige gebiedsontwikkelingen het uitgangspunt is 10% te realiseren. Het kan niet altijd, maar als het wel kan, doen. Voordat we dat actieplan, dit plan stamt natuurlijk al van eerder. Hier hebben wij met de Provincie afspraken gemaakt die ook heel erg toeziet op voldoende bedrijfsruimte in Rotterdam en ook alle milieucategorieën die hierbij horen. En de Provincie was het eens met de manier waarop wij het hier hebben ingeregeld. En als wij dat zouden willen veranderen in dit geval, dan heeft dat heel grote consequenties natuurlijk ook voor de financiering, de businesscase van dit plan. Dus vandaar dat ik dit ook ontraad. Het hoeft niet, niet van de Provincie en het gaat onze businesscase onderuit halen, dus vandaar dat ik deze ontraad. De motie 'Maak van De Kaai geen ontoegankelijk kasteel', motie 5. U zegt ook: werk ook goed die groene verbindingen uit tussen De Kaai en de achterliggende wijk. Met een pop-uppark of een pleintje of iets dergelijks. Nou, dat signaal herken ik heel erg ook vanuit de bewoners, de Groene Golf. Daar kunnen we mee aan de slag gaan, dus dat is oordeel raad wat mij betreft. Dan de motie 'Samen werken aan wijken voor iedereen'. U geeft aan: er is er hierna nog eentje. Deze is van de ChristenUnie en een gelijkkluidende van de PvdA et cetera. Motie 6 en motie 7, om het aantal of het percentage sociale huurwoningen te verhogen. We hebben het percentage 20% sociaal en 35% midden, wat voor onze periode tot en met 2025 ons collegetarget is. Daarna gaan we over naar 25% sociaal. En daar stuur ik

op door middel van ontwikkelingen over de hele stad. Wat we nu doen is dat we het Doorbouwfonds inzetten om in bepaalde gebieden het percentage sociaal te verhogen. Daar heb ik u als het goed is gisteren een brief over gestuurd. Maar in dit geval willen we het dus op die 10% houden, ook vanwege het feit dat er al heel veel sociaal in de buurt is en dat je juist ook meer middencategorie hier wilt toevoegen. Maar als we stadsbreed kijken, dan gaan we wel degelijk met die percentages zoals uit de woonvisie en het coalitieakkoord aan de slag. Eén voorbeeld is bijvoorbeeld Hof van Maasdam in Zestienhoven. Daar gaan we het percentage sociaal juist verhogen, omdat we zien dat dat gebieden zijn waar wat minder sociaal is. Park 16Hoven. Daar kan wel weer wat meer sociaal. En hier willen we dat nu juist andersom doen. Dus zo willen we hiermee omgaan, dus motie 6 wil ik om die reden ook ontraden evenals motie 7. Dan de motie 'Zetten wij ook in Feijenoord in voor doorstroom?' Dan vraagt u hoe ook senioren uit de wijk voorrang en ondersteuning kunnen krijgen, ook om het een wijk goed voor senioren te maken. Nou, dat doen we graag, dus dat zal ik zeker onderzoeken als u de motie aanneemt, dus dat is wat mij betreft oordeel raad. Dan de motie 'De Feijenoordvisie'. Daar begon ik mijn betoog ook mee. Het is ongelooflijk veel wat er in die wijk gebeurt en dat is ook overweldigend. Dat kan zijn over het type woningen die er zijn, hoe het er precies uit gaat zien, de mobiliteit, de voorzieningen. Eigenlijk alles wat u vraagt, de motie van de heer Van Dommelen van de VVD, van: maak dat nu wat beter inzichtelijk en doe dat ook samen met die bewoners en dan ook heel erg nadrukkelijk te kijken naar die mobiliteit. Want het is zo, we hebben die parkeernormen. Er is ook gevraagd hoe dat uitwerkt in de praktijk. Maar ga dat ook breed trekken in connectie met Feyenoord City, eventuele andere ontwikkelingen zoals Hunter Douglas dat in de pijplijn zit. Maar ook De Kaai, om dat met de bewoners goed uit te werken en u daarover te informeren. Dat kan ik zeker doen, dus dat is oordeel raad. Dan heb ik een motie die ik nog heel even moet nazoeken, want die had ik nog niet eerder gezien, dus daar moet ik me eerst even een beetje in verdiepen. Dat is de motie van Volt, 'Segmenten in de mix'. Die houdt u nog van mij tegoed. En de motie 'Versterken OV-verbindingen in het gebied De Kaai' en dan vraagt u eigenlijk om te kijken hoe we nu die OV-verbindingen daar kunnen verbeteren, omdat de bewoners zich over die bereikbaarheid ook echt zich zorgen maken. Dat hoor ik ook veel. Er is weinig OV hier, of te ver weg. Nou, als we het zo kunnen lezen dat we het kunnen meenemen in het plan Toekomstbestendig Busnet, want dat is een plan dat ook gaat komen. Dan kijk je natuurlijk naar de hele situatie. Dus geen apart onderzoek maar onderdeel van Toekomstbestendig Busnet, dan kan ik het oordeel raad geven, mede namens mijn collega-wethouder Karremans. Dan check ik even of ik met de laatste, anders kom ik daar later op terug, die motie 'Segmenten in de mix'.

De VOORZITTER. Wij houden het oordeel van het college over één motie van Volt nog tegoed. Daar komen we in de loop van vandaag nog verder op terug. Wenst iemand een tweede termijn of is er misschien nog een vraag die niet beantwoord is? De heer Engberts, tweede termijn.

De heer ENGBERTS (pvda). We hebben de reactie van het college gehoord op de moties en ik ben benieuwd hoe de overweging van de fractie van DENK is op onze motie voor het sociaal segment.

De VOORZITTER. De heer Dahoe.

De heer DAHOE (denk). Ja, dank u wel voorzitter. We zijn nog in overweging, dus daar kan ik nu geen uitspraak over doen.

De VOORZITTER. De heer Engberts.

De heer ENGBERTS (pvda). Ja, dat vind ik een beetje mager voorzitter. We zitten nu in het debat en straks gaan we het debat afsluiten en dan zien we helemaal vanavond plotseling waar de overwegingen toe geleid hebben. U was het met mij eens. U was het met mij mee eens dat de bewoners vragen om meer sociaal in de wijk. U was het met mij eens dat we ook moeten luisteren naar de bewoners. Nou, het college zegt: ik kijk daar anders naar, ik zie dat stadsbreed. Dan is het toch een heel simpele vraag: gaat u met ons mee, tekent u mee, en gaan we ervoor zorgen dat we echt luisteren naar wat de bewoners willen? Of zegt u: helaas, ik moet mij voegen naar het oordeel van het college.

De VOORZITTER. De heer Dahoe.

De heer DAHOE (denk). Ja, dank u wel voorzitter. Ik ga daarop terugkomen. Ik moet het echt even overwegen. Er zijn verschillende factoren om rekening mee te houden. Wat ik wel heb gezegd is dat bijvoorbeeld gelovige mensen niet willen kopen of mensen in de buurt al niet heel veel te besteden

hebben, vaak de kinderen van hen ook niet. En die willen toch graag bij de familie in de buurt blijven wonen. Dus ik ga dit overwegen. Ik ga er niet nu een uitspraak over doen. U kunt het nog een keer gaan vragen, maar dan krijgt u nog een keer hetzelfde antwoord.

De VOORZITTER. De heer Engberts.

De heer ENGBERTS (pvda). Dan stel ik een andere vraag. Wanneer krijgen we dat dan te horen?

De VOORZITTER. De heer Dahoe.

De heer DAHOE (denk). Vanavond waarschijnlijk. Dank u wel.

De VOORZITTER. De heer Engberts.

De heer ENGBERTS (pvda). Dan ga ik er wel van uit dat er, want nu blijft het heel erg hangen, dat dat niet alleen maar het knopje indrukken is, maar dat we er ook een stemverklaring over krijgen.

De VOORZITTER. Mijnheer Dahoe heeft volgens mij zijn standpunt bekendgemaakt. Mijnheer Dahoe, nee? Mevrouw Kockelkoren.

Mevrouw KOCKELKOREN (gl). Ja voorzitter, nog een korte vraag aan de wethouder in de tweede termijn. Want over de motie 'Zorg voor voldoende goedkoop middensegment op De Kaai' is eigenlijk ook nog steeds een vraag aan DENK. U zegt dat u niet kan bepalen een aandeel in het lage middensegment, maar 50% van de woningen worden in het middensegment gemaakt, en de bovcategorie is dan € 1.123,00. Dat betekent dat het ook nog steeds een segment is dat voor heel weinig mensen betaalbaar is, dus is er op geen enkele manier afspraken te maken met de ontwikkelaar. Of hoe krijgen wij als raad dan ook inzicht in wat er nu uiteindelijk gebouwd wordt. Worden gewoon al die 50% in de middenhuur uiteindelijk voor € 1.123,00 verhuurd, of zit daar ook nog wat echt betaalbaars in?

De VOORZITTER. Wethouder.

Mevrouw ZEEGERS (d66) (wethouder). Eerst even de motie van Volt over die segmentering in de mix. Daar is nu geen rekening mee gehouden, dus als we dat doen dan kost dat geld. Overigens is het ook goed om te weten dat het bouwen van, het aanpassen op die manier een hoger kostenplaatje zal opleveren en dat is nu niet meegenomen in de businesscase en zal tot extra kosten leiden die ik nu niet heb. Dus die ontraad ik. De antwoorden over de middenhuur, we hebben gewoon een middenhuur afspraak gemaakt volgens het Actieplan Middenhuur. Het staat de ontwikkelaar vrij om daarin te handelen zoals die handelt. Als u zegt: ik wil daar terugkoppeling over, dan kan dat natuurlijk. Dus dat is dan een toezegging van mij.

De VOORZITTER. Ik heb u gevraagd of er belangstelling was voor een tweede termijn. Ik zag geen handen. Nu zie ik wel overal mensen staan. Dat kan, maar dan gaan we dus nu verder met de tweede termijn, dus eerst de hele raad en dan de wethouder. De heer Coşkun.

De heer COŞKUN (sp). Ja, ik dacht dat we een tweede termijn waren begonnen met de heer Engberts en daarna de heer Dahoe en nu mevrouw Kockelkoren. Maar ik ben wel benieuwd: stel dat DENK meegaat over meer sociaal en meer bereikbare woningen voor mensen uit Feijenoord. Verandert dat het standpunt van de wethouder?

De VOORZITTER. Eerst mijnheer Verhoef.

De heer VERHOEF (lr). Ja, ik sla even aan op iets wat de wethouder zei. Want ik neem aan dat niet alle woningen in dat middensegment die daar gebouwd worden allemaal even groot zijn. Daar heb je toch ook differentiatie? De ene woning is wat groter dan de andere. Dus dan volgt daar toch automatisch uit dat er ook differentiatie in de huurprijzen zit?

De VOORZITTER. Anderen? Ik check nog één keer. We zijn nog steeds in de tweede termijn. Wethouder, twee vragen.

Mevrouw ZEEGERS (d66) (wethouder). Ja, even met de laatste beginnen. We hebben als het goed is binnenkort een Wet betaalbare huur. Dan is er gewoon een puntenstelsel dat bepaalt wat de huurprijs mag zijn. Ik ben er echt groot voorstander van dat wij gewoon landelijke regels volgen en niet eigen beleid. Maar tot die tijd hebben wij natuurlijk ons eigen Actieplan Middenhuur. Daar hebben wij de afspraken mee gemaakt en dat zijn de afspraken die ik gestand wil laten komen. Want als ik daarvan af ga wijken dan gaat het ons geld kosten. Zo werkt dat. En dat hebben we nu niet. En dit is een fantastisch project van 1100 woningen die we heel graag hier willen hebben, maar ik denk dat het goed is dat ik terugkoppel over hoe de ontwikkelaar daarmee omgaat, zodat u daar ook inzicht in heeft. Dus die toezegging is dan ook voor u interessant om te volgen. Dan de vraag over mijn standpunt. Nee, het is 10% sociaal. Wij kunnen het ons niet veroorloven om een ander percentage hier te doen. Dan staat dit plan echt onder druk. Dit is namelijk hoe we het hebben kunnen uitrekenen. Op het moment dat je meer sociaal wilt, ik heb er een brief over gestuurd, dan kost dat € 6 miljoen. Dat hebben we niet. Dus dat gaat hem dan niet worden. En daar zal mijn oordeel niet in veranderen.

De VOORZITTER. Helder. Dan sluit ik de beraadslagingen op dit punt af met dien verstande dat er nog een oordeel van de wethouder komt over de motie van Volt in de loop van vandaag. (Er wordt buiten de microfoon gesproken.) Dat is al gebeurd? Oké. De heer Van Dommelen.

De heer VAN DOMMELEN (vvd). Ik denk dat het een puntje van orde is, maar dat weet ik niet zeker. Ik wilde alleen maar aangeven dat de motie die wij hebben ingediend ook nog meegetekend wordt door GroenLinks, dus er komt weer een nieuwe versie.

De VOORZITTER. Dat is een technische aangelegenheid, oké. De motie kan voorzien worden van een extra handtekening en dan worden ingeleverd. Ik sluit dit punt af.

6.2 Schimmelvorming Rotterdamse huishoudens

De VOORZITTER. Dan gaan we naar agendapunt 6.2, Schimmelvorming Rotterdamse huishoudens. Mevrouw Bruin als eerste spreker.

Mevrouw BRUIN (lr). Voorzitter, beste Rotterdammers. Ergens vorig jaar werd ik ietwat onrustig, want na ongeveer anderhalf jaar raadslid te zijn met onder andere het thema wonen in de portefeuille bleef mij één ding maar achtervolgen en dat waren schimmelmeldingen van Rotterdammers. Ik zette die meldingen dan door binnen de ambtelijke organisatie en die gingen ermee aan de slag en de verhuurder werd erop aangesproken. Maar wanneer ik dan na zo'n twee maanden weer terugging bij zo'n melder om te peilen of de situatie was veranderd, bleek er weinig te zijn gebeurd en besloot ik dan maar op huisbezoek te gaan. En wat ik aantraf waren schrijnende situaties, met achterstallig onderhoud. Maar ook vaak huurders met hele boekwerken aan communicatie met hun verhuurder en soms ook met de huurcommissie. En dat was voor ons de druppel en samen met de heer Wempe van Volt hebben we de raad toen gevraagd om dit onderwerp te agenderen. Het betreft hier schimmelvorming in huishoudens. We merkten vaak en te vaak dat onze inwoners tussen wal en schip vallen en nergens terecht kunnen met hun situatie en daarop opende Leefbaar Rotterdam een aantal weken terug een schimmelmeldpunt, waar mensen hun situatie konden melden en de input die we toen ontvingen en nog steeds ontvangen is schrikbarend. Schrijnend zou een understatement zijn. En de teller staat inmiddels op ruim 400 meldingen. De afgelopen weken hebben mij daarom ook ontzettend geraakt. De verhalen van mensen die in sommige situaties al jarenlang geen oplossing kregen van hun verhuurders en dit gaat bij lange na niet alleen om particuliere verhuur. Sterker nog, het overgrote deel, zo'n 80% van de meldingen zijn van huurders van Rotterdamse woningcorporaties. Meer dan 400 mensen hebben zich bij ons gemeld, vaak uit pure wanhoop en als laatste hoop om nog hun verhaal te kunnen doen. Want voorzitter, hetgeen waar we het vandaag over hebben is niet een simpele kleurverandering op een muurtje in je huis dat je even snel weghaalt met een busje antischimmel. Het zijn onwijs hardnekkige problemen die ervoor zorgen dat er mensen mentaal en fysiek naar de knoppen gaan. De verhalen die we binnenkregen, van ouders die hun kinderen maandelijks thuis moeten houden van school met ademhalingsproblemen zijn hartverscheurend. En onmenselijk. Nou, als voorbeeld hebben jullie de verhalen van Ramona, Varsha, Maria en Sara vast wel gehoord of gelezen inmiddels. Ramona is die moeder van vier kinderen met die zwarte slaapkamermuren in Lombardijen. Die direct naar een hotel werd gestuurd, maar pas nadat een verslaggever verhaal ging doen bij Havensteder. En Varsha is die moeder van twee kinderen uit Pendrecht, waarvan de oudste misschien zijn schooljaar moet overdoen. Niet vanwege slechte

schoolresultaten, maar puur vanwege het ziekteverzuim door ademhalingsproblemen. En voorzitter, Varsha was tijdens de commissie ook graag aanwezig geweest bij de behandeling van dit onderwerp, maar moest helaas plotseling met haar zes maanden oude dochter naar het ziekenhuis met dezelfde symptomen. En dan Maria, moeder van een dochter uit Hillesluis, die insprak bij onze raadscommissie en de commissie vertelde al dertien jaar in een lekkend huis te wonen. Op de filmpjes die met ons gedeeld zijn, leek het eerder op een lekkend krot. En niet alleen moeders, maar ook Sara uit West, een energieke vlotte jonge meid, deelde haar frustraties over haar woning met schimmel en achterstallig onderhoud en het effect ervan op haar functioneren. In totaal stonden er die dag negen sprekers op de lijst, maar helaas konden ze niet allemaal komen. En bij ons op de fractie weten we dat we die sprekerslijst hadden kunnen verdubbelen. Maar ook die sprekers waren ziek of hebben gewoon een baan en kunnen geen vrij krijgen van hun werk. Voorzitter, ik heb er lang over nagedacht, maar ik kan met geen enkel woord op een juiste manier beschrijven dat tot op de dag van vandaag het advies van die woningcorporaties blijft: ventileren en isoleren. En er wordt jarenlang naar het gedrag van huurders gewezen. En het gaat er niet om wat deze corporaties in deze specifieke gevallen doen, maar het gaat erom dat dit overal in onze stad gebeurt. Geen enkele corporatie uitgezonderd. En het is gewoon niet te behappen hoe mensen in onze stad moeten wonen. Onmenselijk zelfs in sommige gevallen. Want voorzitter, als je geen keuze hebt dan kies je altijd voor een dak boven je hoofd, hoe lek dat dak ook is. Het zijn situaties waar die bewoners mentaal aan ten ondergaan. Hoe hard ze ook hun best doen om erbovenop te blijven. Dergelijke verhalen hebben we de afgelopen weken gelezen en honderden meldingen die we ontvangen hebben zijn bij lange na niet alle nare situaties die in de stad spelen. Voorzitter, wat ons betreft wordt hier actie op ondernomen. We zien te vaak verhalen waarin inwoners geen hulp krijgen en niet weten waar ze heen moeten. Als gemeente zijn wij verantwoordelijk voor de gezondheid en het welzijn van onze inwoners en dat staat ontzettend onder druk door deze situaties. Voorzitter, als afsluiter van de eerste termijn willen wij graag onze voorstellen voor dit probleem indienen. We hebben daarom een viertal moties. Ons eerste voorstel is misschien wel het belangrijkste. Wat ons betreft moet het hele beleid omtrent dit onderwerp opnieuw bekeken worden en daarom dienen wij de motie 'Een frisse start voor een stinkende zaak' in, waarin we het college vragen om de bestaande maatregelen te herzien en in samenwerking met de woningcorporaties te komen tot een nieuw beleid. Wij zouden Leefbaar Rotterdam niet zijn als we daar ook niet aanvullend met onze eigen voorstellen zouden komen voor dat nieuwe beleid, en daarom dienen we ook de motie 'Woning-APK' in, aangezien het wat ons betreft belangrijk is dat we een periodieke keuring op woningen gaan krijgen. Niet op elke woning in de stad, maar dit kan wat ons betreft in combinatie met dat meldpunt dat zo dadelijk terugkomt in mijn inbreng. En naast die keuring is het belangrijk dat we kijken hoe we ook het niveau van de volksgezondheid kunnen bekijken in deze casussen. We hebben enorm veel meldingen gehad van mensen die met gezondheidsproblemen zitten vanwege de luchtkwaliteit in woningen. Daarom is het wat ons betreft een goed idee om te starten met een samenwerking met de GGD met het plaatsen van luchtkwaliteitsmeters. Zo kunnen eventuele gezondheidsklachten herleid worden aan de kern van het probleem en hebben bewoners een poot om op te staan richting hun verhuurders. Ons laatste voorstel is het beter betrekken van renovaties en nieuwbouwwoningen en dan specifiek aan het voorkomen van schimmelvorming bij deze renovaties en nieuwbouwwoningen. Want te vaak hebben we situaties voorbij zien komen, en dit werd ook bevestigd door de sprekers van Vreewijk, dat er problemen zijn met schimmel in deze woningen. Dan voorzitter, ondersteunen we ook twee voorstellen die door andere partijen zullen worden ingediend en die zullen zo dadelijk toegelicht worden. Om alvast met een schot voor de boeg te komen, wij tekenen graag mee op de motie van Volt omtrent de centrale meldplicht en met de motie van de Partij voor de Dieren voor een lobby richting het rijk om gezondheidsaspecten een prominentere rol te geven in de handhaving van dit probleem. Samenvattend krijgt u dus van mij vier moties. En voorzitter, afsluitend zijn de afgelopen weken voor mij als raadslid enorm belangrijk geweest. Ik heb zelf kunnen zien hoe groot die problemen in onze stad zijn en welke problemen dit veroorzaakt voor onze mensen in onze stad. Via deze weg wil ik dan ook iedereen die bij ons een melding heeft gedaan bedanken en in het bijzonder wil ik de bewoners van de Zuidpleinflat, Vreewijk, Varsha, Maria en Sara bedanken voor het uitgebreid delen van hun verhaal en voorzitter, bij dezen wil ik voor nu mijn eerste termijn afsluiten. Dank u wel.

De VOORZITTER. Mevrouw Bruin heeft de volgende moties ingediend.

Motie 1. Nieuw huis betekent nieuwe regels

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 4 april 2024, naar aanleiding van het debat Schimmelvorming Rotterdamse Huishoudens;

constaterende dat:

- er veel meldingen en verhalen zijn van Rotterdammers die aangeven dat er na renovaties of in nieuwbouwwoningen, alsnog problemen zijn met schimmelvorming in huishoudens;

overwegende dat:

- dit deels te maken kan hebben met de leefstijl van bewoners, maar dit absoluut niet altijd in alle gevallen het probleem is;
- dit probleem ook werd aangekaart door de wijkraad Vreewijk in de commissievergadering van woensdag 27 maart;
- er dus klaarblijkelijk meer aandacht nodig is voor de regels omtrent dit onderwerp met renovaties en/of nieuwbouwplannen;

verzoekt het college:

- na te gaan of de regels bij nieuwbouwwoningen voldoende aandacht hebben voor maatregelen om schimmelvorming tegen te gaan in nieuwe woningen;
- als dit niet voldoende gewaarborgd wordt, nieuwe regels voor te stellen in toekomstige planvorming voor nieuwbouwwoningen;
- uit te zoeken of het mogelijk is om hierover een gesprek te voeren met woningbouwcorporaties om te kijken of dit onderwerp voldoende geborgd wordt bij renovatieplannen;
- deze motie ter kennisgeving te delen met de woningcorporaties;
- hierover terug te koppelen aan de raad voor eind oktober 2024;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. V.A. Bruin

Motie 2. Een frisse start voor een stinkende zaak

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 4 april 2024, naar aanleiding van het debat Schimmelvorming Rotterdamse Huishoudens;

constaterende dat:

- schimmelvorming in Rotterdamse huishoudens momenteel de spuigaten uitloopt;
- de gemeente momenteel al veel beleidsmaatregelen treft om een poging te doen om dit probleem tegen te gaan of aan te pakken;

overwegende dat:

- deze maatregelen klaarblijkelijk onvoldoende werken gezien de aanhoudende grootte van het probleem;
- onze fractie de wil proeft bij het college om met dit probleem aan de slag te gaan;
- om dit probleem goed aan te pakken, een frisse start met nieuw beleid een goed beginpunt kan zijn;
- de ingediende (en mogelijk aangenomen) moties tijdens dit debat al een basis kunnen vormen voor dit nieuwe beleid;

verzoekt het college:

- een evaluatie te doen op de effectiviteit en de resultaten van alle huidige beleidsmaatregelen als het gaat om het tegengaan en bestrijden van schimmelvorming;
- op basis van die evaluatie, te kijken welke maatregelen een heroverweging verdienen;
- in samenwerking met woningbouwcorporaties en andere instellingen, aan de slag te gaan om te komen tot een nieuw beleid om schimmelvorming te voorkomen en goed met klachten om te kunnen gaan;
- deze motie ter kennisgeving te delen met de woningcorporaties;
- hierover uiterlijk oktober 2024 terug te koppelen aan de gemeenteraad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. V.A. Bruin

Motie 3. Woning APK

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 4 april 2024, naar aanleiding van het debat Schimmelvorming Rotterdamse Huishoudens;

constaterende dat:

- er simpelweg te veel huizen in Rotterdam zijn die niet voldoen aan de juiste eisen om schimmel te voorkomen;
- dit bevestigd wordt door het aantal meldingen bij zowel ons eigen meldpunt, als de insprekers en de verhalen van corporaties tijdens de technische sessie omtrent dit onderwerp;
- zelfs het aantal meldingen/klachten niet het daadwerkelijke getal is van mensen dat last heeft van deze problematiek, aangezien niet iedereen dit meldt;
- de gemeente belegd is met de verantwoordelijkheid voor de publieke gezondheid van haar inwoners;

overwegende dat:

- woningbouwcorporaties door het gebrek aan actie en het hoge aantal meldingen, simpelweg niet in staat blijken om zonder dringende oproep vanuit de gemeente of media, huizen aan te pakken om de juiste staat te garanderen;
- bewoners nu te vaak adviezen krijgen om 'te isoleren', 'de kachel aan te zetten' of om 'een flesje schimmelverwijderaar te kopen', terwijl er geen echte controles over de staat van de woning of vervolgcacties plaatsvinden om de kern van het probleem aan te pakken;

verzoekt het college:

- corporaties te sommen adequaat om te gaan met meldingen van huurders;
- met corporaties in gesprek te gaan over de wijze waarop zo'n periodieke keuring voor woningen vorm gegeven kan worden en in deze gesprekken ook op zoek te gaan naar de ruimte die de gemeente zelf kan pakken in het opzetten van een dergelijke maatregel;
- deze motie ter kennisgeving te delen met de woningcorporaties;
- hierover uiterlijk oktober 2024 terug te koppelen aan de gemeenteraad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. V.A. Bruin

Motie 4. Indoor luchtonderzoek

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 4 april 2024, naar aanleiding van het debat Schimmelvorming Rotterdamse Huishoudens;

constaterende dat:

- luchtkwaliteit bepalend is voor een gezonde leefomgeving;
- een vochtige leefomgeving ervoor zorgt dat de luchtkwaliteit omlaag gaat;
- veel mensen met schimmelproblematiek aangeven dat zij last krijgen van longklachten en problemen met hun luchtwegen;
- er momenteel weinig verbanden gelegd worden tussen de leefomgeving van mensen en iemands gezondheidssituatie, terwijl dit vaak in de praktijk wel een verband is dat gelegd kan worden;

overwegende dat:

- we extra gegevens kunnen gebruiken om bewoners in bescherming te nemen en eventuele gezondheidsproblemen directer kunnen koppelen aan mogelijke schimmelsituaties;
- de gemeente best een poging mag doen om een rol te pakken in het helpen ontdekken/bewijzen van de oorzaak van deze gezondheidsklachten van onze inwoners;

verzoekt het college:

- samen met de GGD een inventarisatie te maken van bestaande onderzoeken over binnenhuis luchtkwaliteit i.r.t. schimmelvorming en hoe deze van invloed is op de gezondheid van de bewoners;
- deze motie ter kennisgeving te delen met de woningcorporaties en de GGD;
- de resultaten hiervan te bespreken met woningbouwcorporaties;
- hierover voor eind december 2024 ter rapporteren richting de gemeenteraad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. V.A. Bruin

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

De VOORZITTER. Mijnheer Coşkun.

De heer COŞKUN (sp). Voorzitter, laat ik beginnen met mevrouw Bruin te bedanken dat ze dit op de agenda heeft gezet en ik kan me haar gevoel heel goed voorstellen, dat ze ook bij haar tocht door de stad langs al die schimmelwoningen ook een beetje het gevoel heeft gekregen dat veel SP-raadsleden voor mij ook al hadden. Het is een bekend probleem. Ze zou zo woordvoerder voor de SP kunnen worden. Voorzitter, zonder schimmel geen leven, is ook wel zo. Schimmel is overal, dus ook in deze raadzaal. Want leg maar een stuk brood neer of een sinaasappel en de schimmels ruimen het wel op. Maar schimmel in je woonkamer of slaapkamer, dat hoort niet. Niet in hoeken, niet op de vensterbank. Het is slecht voor je gezondheid, dat weten we allemaal. Daar moeten we ook wat aan gaan doen en ik ben blij dat mevrouw Bruin een aantal moties heeft ingediend. Wij hebben er ook twee. De ene lijkt op de APK, die kunnen we misschien samenvoegen. Ik stel voor om daar samen één motie van te maken. Wat ons betreft geen woorden maar daden. Dus Bouw- en Woningtoezicht meer inzetten en ook gewoon aanpakken. Dat kan. De wettelijke middelen zijn daarvoor. U heeft in de commissie gezegd: ik heb te weinig personeel. Huur dat personeel in, daar hebben wij ook een motie over, want pleisters plakken helpt niet, maar structureel de schimmel stoppen helpt wel.

De VOORZITTER. De heer Coşkun heeft de volgende moties ingediend.

Motie 5. Bouw en Woningtoezicht: niet lullen, maar poetsen!

"De gemeenteraad van Rotterdam, bijeen op 4 april 2024 ter bespreking van agendapunt 6.2 Schimmelvorming Rotterdamse Huishoudens;

constaterende dat:

- er steeds meer bewoners zijn in Rotterdam die te maken hebben met schimmelproblematiek en achterstallig onderhoud bij particuliere woningen en woningen van woningcorporaties;
- de SP op landelijk en lokaal niveau al jaren met bewoners actie voert om groot onderhoud af te dwingen en van bewoners hoort dat Bouw- en Woningtoezicht een papieren tijger is;

constaterende dat:

- wethouder van Klimaat, Bouwen en Wonen heeft aangegeven dat vanwege personeelstekort de gemeente niet genoeg capaciteit heeft om alle handhavingstaken goed uit te voeren, dus ook niet wat betreft vocht- en schimmelproblematiek;
- volgens een onderzoek gepubliceerd in de Groene Amsterdammer van 20 maart 2024, gaf de gemeente Rotterdam in 2022 ruim 15,7% van haar loonbudget uit aan extern personeel. Dit zit boven de norm van tien procent die ministeries zichzelf opleggen;
- de uurlonen van externen over het algemeen anderhalf tot drie keer zo hoog zijn als die van vast personeel;
- het in dienst hebben van eigen personeel om tal van redenen wenselijk is;

verzoekt het college:

- het personeelstekort bij Bouw en Woningtoezicht aan te pakken door de financiële middelen van de gemeente beter in te zetten op het behouden en aantrekken van (meer) eigen personeel om te kunnen voldoen aan haar handhavingplicht;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. T.S.J. Coşkun

Motie 6. APK om ongezonde huizen weer gezond te maken

"De gemeenteraad van Rotterdam, bijeen op 4 april 2024 ter bespreking van agendapunt 6.2 Schimmelvorming Rotterdamse Huishoudens;

constaterende dat:

- de schimmel problematiek in Rotterdam al geruime tijd een punt van zorg is, zonder dat er een blijvende oplossing is gevonden om dit goed aan te pakken;
- sinds 2020 de Woonbond adviseert om elke 4 jaar een algemene periodieke keuring (APK) voor huurwoningen te laten uitvoeren;
- ondanks dit advies er geen concrete afspraken zijn gemaakt in de huidige prestatieafspraken met woningcorporaties over het uitvoeren van een APK voor huurwoningen;

overwegende dat:

- risico's met betrekking tot gezondheid en veiligheid het gevolg zijn van slecht onderhoud, zoals vocht- en schimmel problematiek;
- een APK keuring voor woningen kan helpen om onderhouds- en bouwtechnische problemen op tijd op te sporen en goed aan te pakken;
- met een APK transparantie wordt bevorderd voor huurders, huurderscommissies en woningcorporaties over de staat van het onderhoud van de woning;
- er aandacht moet zijn voor meer woningverbeteringen zoals keuken, badkamer, isolatie en zonwering;
- na de keuring voor huurder en verhuurder de gebreken op papier staan, wat kan leiden tot een onderhoudsplan;
- deze keuringen kunnen bijdragen aan het opbouwen van vertrouwen tussen huurder en verhuurder;
- deze keuringen ervoor kunnen zorgen dat er structureel onderhoud gepleegd gaat worden in plaats van tijdelijke pleisters plakken;

verzoekt het college:

- om bij het opstellen van nieuwe prestatieafspraken met woningcorporaties inhoudelijke afspraken te maken over periodieke keuringen van huurwoningen;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. T.S.J. Coşkun

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

De VOORZITTER. Zijn er andere sprekers bij dit punt? Mijnheer Dahoe.

De heer DAHOE (denk). Ja, dank u wel voorzitter. Heel fijn dat dit belangrijke punt op de agenda staat en wij van DENK willen na de schriftelijke vragen die we al gesteld hebben ook nogmaals luidruchtig en met nadruk de schimmelproblematiek in de huurwoningen onder de aandacht brengen. Enkele voorbeelden van schimmelwoningen op de volgende adressen: Valkeniersweg, Eiberpad, Jagerslaan, Disselstraat en verschillende woningen in de wijken Vreewijk, Beverwaard, IJsselmonde. Niet alleen schimmel voorzitter, maar ook tocht, houtrot en vocht en zelfs tot lekkages aan toe zijn enkele van de klachten waar deze bewoners mee te maken hebben. Schimmel voorzitter, weet u wat dit aanricht met de gezondheid van de bewoners, kleine kinderen, baby's? Hoesten, keelpijn, benauwdheid, verstopte neus. En mocht je al allergisch zijn of astma hebben, dan worden deze klachten nog heftiger. Ook kunnen schimmelvormen zelfs je longen aantasten en dit voor langere perioden. We hebben voorbeelden gehoord dat er al dertien jaar lang geen houdbare oplossing is geboden en het alleen maar erger wordt. Voorzitter, van deze voorbeelden, dit zijn geen wanbetalers en de huur wordt wel netjes elk jaar verhoogd. Hoe kan dit voorzitter, dat deze bewoners niet serieus worden genomen door de woningcorporaties die ze behandelen als cashcows. Want neem nu Havensteder. Het heeft ook uitvoerig in de kranten gestaan, vermeldt op hun website dat ze bij schimmel melding moeten maken. En dat schimmel in je woning wordt aangepakt. Het tegenovergestelde blijkt waar. Voorzitter, hoe kan het dat volgens hun gegevens ze maar 300 meldingen hebben binnengekregen en bij het meldpunt van Leefbaar Rotterdam 400 meldingen in één maand zijn binnengekomen? We hebben wel een vermoeden voorzitter. Want in plaats dat de bewoners hun melding kunnen doen, worden ze weggezet als gevaarlijk, worden ze bedreigd, overrompeld met technische termen, van het kastje naar de muur

gestuurd, en afdelingen die elkaar tegenspreken. Want, dat hoort u goed voorzitter, ze worden gediscrimineerd en als gevaarlijk weggezet. Wat ze te horen krijgen is dat er een bouwkundige fout moet zijn, want anders is schimmel niet mogelijk volgens het boekje. Nou voorzitter, er zijn tal van voorbeelden waar dat niet het geval is en waar de huurders zwaar in de steek worden gelaten door de corporaties. Voorzitter, er wordt tegen deze bewoners gezegd dat ze geen contact meer moeten opnemen over schimmels en dat ze ontruimd zullen gaan worden als ze blijven klagen over de schimmeltoestand in de woning. Hoe kan het bestuur van de woningcorporatie dit toestaan en hierop toezien, en hun eigen beleid niet uitvoeren, maar zelfs kunnen we spreken van wanbeleid. Want ik wil de wethouder ook vragen via de voorzitter: hoe kan het dat dit gebeurt in onze mooie stad, met onze bewoners? En niet alleen dat voorzitter, hoe kan het dat diezelfde bestuurders van die schimmelwoningen, dezelfde bestuurders die verantwoordelijk zijn voor de zorg voor de goede huurwoningen, hoe kan het dat zij hun eigen zak ook nog vullen in de vrije sector met soortgelijke woningen die al prima verdienen? Hebben sommige bestuurders van Havensteder een verdienmodel op schimmelwoningen voor de hoofdprijs? Voorzitter, graag zouden wij van DENK zien dat de woningcorporaties hierop worden aangesproken door de gemeente binnen de kortst afzienbare tijd. Dit voor de gezondheid en het welbevinden van de Rotterdammers. Dank u wel.

De VOORZITTER. De heer Verweij.

De heer VERWEIJ (vvd). Geen interruptie hoor voorzitter, maar een eigen bijdrage. Ik wil beginnen met de complimenten aan mevrouw Bruin. Ik denk dat de gemeenteraad ervoor is om te zorgen dat de gemeente mensen beschermt, de mensen helpt die dat nodig hebben. Dat heeft zij met enthousiasme en passie gedaan en dat siert haar en daarvoor wil ik haar complimenten geven. Ik hoop dat wij hier ook van leren. Daarom zullen wij als Rotterdamse VVD meerdere moties gaan steunen op inhoudelijke vlakken. Ik hoop dat wij dit ook onthouden als wij weer een debat hebben over woonbeleid in brede zin. Want ik heb soms het idee dat in deze raad woningcorporaties bijkans heilig worden verklaard als het gaat om een soort zalig, het enige betrouwbare alternatief voor verhuurders in de vrije sectors die huurders willen uitmelken. Maar ik wil dus heel graag benadrukken dat het belangrijk is dat we in de gaten houden dat er verhuurders zijn die het beste voorhebben met hun huurders, dat er corporaties zijn die soms ook de kantjes ervan aflopen. En als we binnenkort weer een debat hebben over het vergroten van de sociale voorraad, zouden wij misschien corporaties eerst mogen aanspreken op het verbeteren van de woningen die zij nu al hebben, voordat zij in de touwen klimmen om te klagen over een hogere grondprijs als zij nieuwe woningen willen bouwen. Dank u wel voorzitter.

De VOORZITTER. Dank u wel. De heer Kind.

De heer KIND (volt). Dank u wel voorzitter en ook in de eerste plaats complimenten aan mevrouw Bruin en ook de heer Wempe van Volt, die dit onderwerp samen hebben opgepakt. En ook complimenten aan Leefbaar Rotterdam. Ik vond het erg bewonderenswaardig dat er volgens mij 400 meldingen zijn binnengekomen, terwijl de gemeente Rotterdam volgens mij nog onder de 200 uitkwam, of in ieder geval net erboven, en dat in een aantal weken. Dus dat is enorm knap en dat zegt ook iets over hoe je dicht bij de bewoners kan staan. Dat is een voorbeeld voor ons allen. Tot zover. Wij hebben inderdaad de woningbouwcorporaties en we hebben veel gehoord over het kastje naar de muur. De heer Dahoe sprak daar net ook al even over. En dat is natuurlijk een probleem. Als je continu niet weet waar je terecht kan, het heeft te maken met gezondheid, gelijke kansen, achterstallige plekken in je huis waar je je voor schaamt, waar je niet durft te zijn, waar je geen mensen durft uit te nodigen. Het is gewoon een groot probleem, het heeft grote gevolgen voor de mensen die daarmee geconfronteerd worden. We hebben ook heel groot op de website staan: we gaan voor € 800 miljoen woningen verbeteren. We gaan achterstallig onderhoud aanpakken. En we hebben prestatieafspraken gemaakt met woningbouwcorporaties en dan gaan we voor € 48 miljoen uittrekken om allerlei soorten onderhoud aan te pakken. Van schimmel, vocht, loden leidingen en brandveiligheid. Als we dat niet concretiseren, en we hebben ook gezien tijdens de commissie wat er dan gebeurt, dan kun je dus van het kastje naar de muur-verhalen krijgen. Als je dat niet doet dan weten burgers ook niet goed waar ze aanspraak op kunnen maken, onder welke voorwaarden ze wel of niet geholpen kunnen worden, wanneer het wel of niet wordt opgepakt en dat zien wij als een probleem. Duidelijkheid, concreet zijn, dit soort zaken die met de volksgezondheid te maken hebben, moeten altijd helder en overzichtelijk zijn. Daarom dienen wij een motie in, 'Concretiseer de prestatieafspraken', waarin wij heel duidelijk willen vragen aan het college: wat gaan we nu precies doen met die € 48 miljoen, en wanneer kun je als bewoner die geconfronteerd wordt met schimmelproblematiek aanspraak maken op dat budget?

Hetzelfde geldt eigenlijk voor loden leidingen en al die andere zaken. Dat is ook hartstikke belangrijk. En ook: hoe gaan we dan om met de handhaving? Wat gebeurt er nu als de woningbouwcorporaties zich daar niet aan houden? Kunnen we dat ook handhaven op de een of andere manier. We willen tot slot dat dat jaarlijks gemonitord wordt. Dat is de eerste motie die we graag indienen. En dan de tweede. Die gaat inderdaad, zoals mevrouw Bruin al eerder aangaf, over het melden van dit soort zaken. Blijkbaar is er enorm veel te winnen, als inderdaad blijkt dat Leefbaar Rotterdam zoveel meldingen in korte tijd heeft binnengekregen, moeten we daar vanuit de gemeente, omdat daar de meldingen uiteindelijk moeten binnenkomen omdat er dan kan worden overgegaan op het echt aanpakken van het achterstallig onderhoud en de schimmelproblematiek, willen we kijken: hoe kunnen we nu dat gemeentelijk meldpunt goed inrichten en hoe kunnen we eventueel aansluiten bij die MeldR-app? Het is de meest succesvolle app die we hebben als gemeente. Iedereen kent het, iedereen gebruikt het. Als we die wat kunnen optimaliseren dan zien we daar veel mogelijkheden. Dank u wel voorzitter.

De VOORZITTER. De heer Kind heeft de volgende moties ingediend.

Motie 7. Concretiseer de prestatieafspraken

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 4 april 2024 ter bespreking van het agendapunt 6.2 'Schimmelvorming Rotterdamse Huishoudens';

constaterende dat:

- in december 2023 de prestatieafspraken tussen de gemeente met alle Rotterdamse woningcorporaties en huurdersverenigingen voor 2024 en 2025 zijn vastgesteld;
- hierin is vastgelegd dat de woningcorporaties voldoende moeten investeren in het onderhoud van woningen. Woningen die in slechte staat verkeren moeten gerenoveerd of gesloopt worden;
- er in de prestatieafspraken is opgenomen dat de woningcorporaties € 800 miljoen uittrekken voor het onderhoud van huizen;
- hiervan is € 48 miljoen bestemd voor de aanpak van vocht, schimmel, loden leidingen, asbest en brandveiligheid;

overwegende dat:

- schimmel een veelvoorkomend, schadelijk probleem is waarbij de oorzaak vaak een combinatie van factoren betreft;
- het niet duidelijk is of de woningcorporaties voldoende doen aan het bestrijden van schimmelvorming als het niet duidelijk is hoeveel geld er specifiek uit wordt getrokken hiervoor;

is van mening dat:

- de vele schrijnende verhalen van onze Rotterdammers die in schimmelhuizen wonen aangeven dat er niet adequaat omgegaan wordt met meldingen van bewoners en/of met de (reguliere) onderhoudsmomenten;

verzoekt het college:

- te concretiseren hoe en onder welke voorwaarden bewoners van corporatiewoningen aanspraak kunnen maken op de € 48 miljoen onderhoudsbudget voor o.a. schimmelwoningen;
- hier de verantwoordelijkheden van bewoners, woningbouwcorporaties en de gemeente Rotterdam in mee te nemen;
- hier afspraken over handhaving van deze afspraken in mee te nemen;
- jaarlijks te rapporteren over de voortgang van de gemaakte afspraken;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. T. Kind

Motie 8. Meld het meldpunt!

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 4 april 2024 ter bespreking van het agendapunt 6.1 'Schimmelvorming Rotterdamse Huishoudens';

constaterende dat:

- achterstallig onderhoud bij huurwoningen, met tocht, vocht en schimmel als gevolg, een serieus probleem is wat heftige gezondheidsrisico's teweeg kan brengen;
- meldingen van achterstallig onderhoud en/of schimmel lang niet altijd adequaat worden opgepakt door de woningcorporaties;
- het gemeentelijk meldpunt 'achterstallig woningonderhoud', waar ook schimmelproblematiek gemeld kan worden, niet voldoende bekend is bij de Rotterdammers;

overwegende dat:

- huurders vaak angst en schaamte ervaren als ze in een woning verblijven waar het onderhoud beneden maat is;
- dit kan leiden tot aantasting van het sociale leven en de algehele levenskwaliteit;
- iedereen het recht heeft op een woning waar gezond in geleefd kan worden;

is van mening dat:

- elke melding van schimmel adequaat en tijdig opgepakt moet worden;
- één melding voldoende moet zijn voor de bestrijding van het probleem;

verzoekt het college:

- het gemeentelijk meldpunt 'achterstallig woningonderhoud' beter, en periodiek, onder de aandacht te brengen;
- tegelijkertijd te onderzoeken of, en in welke mate, de MeldR-app een rol kan spelen in het doen van meldingen over achterstallig onderhoud en schimmel;
- een plan van aanpak op te stellen, in samenspraak met woningbouwcorporaties en betrokken organisaties, hoe de informatievoorziening en de gegevensuitwisseling van de meldingen het beste gerealiseerd kan worden;
- hierover te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. T. Kind

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

De VOORZITTER. Andere sprekers? Mijnheer Vonk.

De heer VONK (cu). Ja, dank u wel voorzitter, ik houd het kort. Ik deel die verontwaardiging die we allen uitspreken, maar ook zeker mevrouw Bruin voortreffelijk heeft verwoord. Die verontwaardiging over de situatie waarin mensen dagelijks moeten leven en ook gewoon ziek worden. In onze fractie hadden we het erover en we zeiden: als een bakker een beschimmeld brood verkoopt, dan snappen we allemaal dat dat niet kan. En je hebt ook onmiddellijk de Voedsel- en Warenautoriteit in je nek, en terecht. Maar een beschimmelde woning waar je ziek van wordt, daar kunnen we in Rotterdam kennelijk wel in wonen. Nou, die verontwaardiging, maar nogmaals, die is al goed onder woorden gebracht, delen wij van harte, en wij zullen dan ook de plannen die Leefbaar Rotterdam nu heeft ingediend van harte steunen. Dank u wel.

De VOORZITTER. Mevrouw Vlasblom.

Mevrouw VLASBLOM (bij1). Ja, dank voorzitter. Namens mij ook echt een dankwoord richting mevrouw Bruin voor haar mooie bijdrage en eigenlijk alleen een korte toevoeging. Ik wil niet het woonvisiedebat herhalen, maar daar noemde ik al dat er heel veel bewoners zijn in antikraakpanden die leven in een schimmelsituatie en dat daar nu gewoon nog geen concrete oplossing voor is. Ik vraag me af wat de wethouder hieraan kan doen. Welk instrumentarium vanuit de gemeente heeft de wethouder hiervoor beschikbaar? Want heel vaak is de keuze tussen of geen huis of een schimmelend huis bij een antikraakverhuurder. En ook is het zo dat er heel vaak angst is om te melden omdat ze misschien niet op de doorschuiflijst komen. En dan moeten ze al helemaal de stad uit verhuizen. En deze mensen leven in heel precare situaties en we moeten die niet vergeten. Dus mijn vraag is: wat gaat de wethouder hieraan doen?

De VOORZITTER. De heer Van der Velden.

De heer VAN DER VELDEN (pvvd). Ja, dank u voorzitter. Allereerst danken wij mevrouw Bruin van Leefbaar Rotterdam voor haar inzet en natuurlijk ook de fracties van Volt en de SP, dat ze het onderwerp van schimmelwoningen op de agenda hebben gezet. Schimmel in de woning is een groot probleem. We moeten dit probleem hard aanpakken om de Rotterdammers te behoeden voor gezondheidsproblemen en het waarborgen van woon- en leefgenot. Samen met Leefbaar Rotterdam dienen wij een motie in waarin wij verzoeken om samen met de GGD op zoek te gaan naar een manier om kaders te scheppen voor gezondheidsaspecten in woningen, waar op termijn misschien op gehandhaafd kan worden. Momenteel is handhaving toegespitst op het verhelpen van bouwkundige gebreken, maar helaas dekt dat de lading niet helemaal. Schimmel komt ook voor zonder bouwkundig gebrek en Rotterdamse huurders zijn in dat geval nu vogelvrij. Wij willen een overheid die voor hen opkomt en vandaar onze motie.

De VOORZITTER. De heer Van der Velden heeft de volgende motie ingediend.

Motie 9. Handhaven op volksgezondheid bij schimmelwoningen

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 4 april 2024, ter bespreking van het debat over schimmelvorming Rotterdamse huishoudens;

constaterende dat:

- sommige Rotterdamse huishoudens te kampen hebben met schimmelvorming in huurwoningen;
- de gemeente Rotterdam bij meldingen over schimmel thans slechts handhavend kan optreden bij een bouwkundig gebrek, op basis van het landelijke bouwbesluit;

voorts constaterende dat:

- Rotterdammers in schimmelwoningen gezondheidsklachten ervaren;

overwegende dat:

- schimmel zich door velerlei redenen kan vormen in woningen, bouwkundig gebrek of anderszids;
- deze redenen in voorkomende gevallen buiten de invloedssfeer van de bewoners liggen;
- de gemeente op zoek moet naar gezondheidskaders om te kunnen handhaven op schimmelvorming in woningen omwille van de gezondheid van bewoners en teneinde de Rotterdammers te behoeden voor gezondheidsklachten;

verzoekt het college:

- samen met de GGD te onderzoeken of er een manier is om kaders te scheppen voor gezondheidsaspecten in woningen als juridische grondslag voor handhaving;
- indien daaruit blijkt dat het kansrijk is een lobby te starten;
- hierover de raad te informeren voor eind oktober 2024;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. R.T.J. van der Velden en V.A. Bruin

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De VOORZITTER. Wie verder? Mijnheer De Haan.

De heer DE HAAN (d66). Dank u wel voorzitter. Ik denk dat ik er kort over kan zijn, zeker na wat mijn collega-raadsleden hier zonet over hebben ingebracht en zeker ook na denk ik voor iedereen een indrukwekkende commissiebehandeling. Want wellicht de wat wrange conclusie is dat de schimmelproblematiek mede dankzij al die meldingen en al die bizarre voorbeelden goed op de agenda staat en goed is doorgekomen. Dank aan collega Bruin en aan al die individuele melders en dat is denk ik ook winst. Winst, wat D66 betreft, die we mogen en moeten vasthouden. In de commissie was er door de wethouder al het nodige over gezegd en toegezegd en wat dat betreft denk ik en hoop ik dat de meldingen het halve werk zijn om tot andere aanvullende acties te komen en te leiden. Bij corporaties om het op te pakken en op te lossen of richting handhaving om de extreme gevallen aan te

pakken en aan te kunnen pakken. Maar ik denk in een aantal gevallen ook, de heer Coşkun gaf het misschien net ook al een beetje aan, dat je ook wel realistisch moet zijn in hoeverre je een compleet schimmelvrije stad kunt bereiken. En misschien, en dat is niet om flauw te doen, omdat schimmel, mycelium aan de andere kant ook essentieel is voor een gezonde, vitale ondergrond. Laten we de goede schimmels niet onder de kwade laten lijden. En dat is misschien ook een klein beetje in de geest van onze oud-collega, burgerlid Hilgo Wempe, die niet alleen begaan was met de overlast van deze schimmel en dit agendeerde, maar ook iemand die ook altijd begaan was met de bodemkwaliteit, niet in de laatste plaats vanuit de biodiversiteit.

De VOORZITTER. Mijnheer Kind.

De heer KIND (volt). Ja, ik sla toch even op het laatste wat de heer De Haan zei dat het wel goed is voor de bodem et cetera. Ik vind dat na alle verhalen in de commissie niet helemaal gepast om dat nu hier uit te spreken. Dat wilde ik wel even gezegd hebben.

De VOORZITTER. Mijnheer De Haan.

De heer DE HAAN (d66). Mijn punt was juist ook om de heer Wempe die dit hier ook heeft geagendeerd en waar ik een groot voorstander van ben, maar ook nog even het pleidooi, dat was misschien ook wat de heer Coşkun zei, dat schimmels meer zijn dan alleen de schimmel in de woningen. Ik ben het er helemaal mee eens dat dat echt moet worden opgelost en worden aangepakt, maar ik denk dat het mycelium ook echt belangrijk is. En daarbij dacht ik ook een klein beetje in de geest van de heer Wempe te kunnen spreken voor de bodemkwaliteit.

De VOORZITTER. Mevrouw Elfilali.

Mevrouw ELFILALI (volt). Ja voorzitter, de heer Wempe heeft zich inderdaad keihard hardgemaakt voor de biodiversiteit en heeft het op de agenda gezet in deze raad, maar hij heeft zich ook met mevrouw Bruin hardgemaakt voor schimmel in woningen. En nogmaals, het is ongepast om die twee zaken nu in deze discussie met elkaar te vermengen.

De VOORZITTER. Mevrouw Kockelkoren.

Mevrouw KOCKELKOREN (gl). Ja voorzitter, dank u wel. Nou, ik vond het eigenlijk wel mooi. Biodiversiteit is ook een belangrijk onderdeel in deze raad, maar goed, dat even. Ik kon de opmerking van de heer De Haan eigenlijk nog wel plaatsen. Maar ook GroenLinks vindt het ontzettend belangrijk dat bewoners in een gezonde woning kunnen leven. Goed dat het hier geagendeerd is, dank aan Leefbaar Rotterdam dat ze dat hebben gedaan. Wij hebben ook al eerder in 2019 schriftelijke vragen daarover gesteld. We zijn ertegenaan gelopen hoe lastig het is, als overheid ben je nu eenmaal niet de eigenaar van al die panden, maar je wil wel dat de eigenaren van de panden kordaat te werk gegaan als bewoners aangeven dat het niet goed gaat. En hier schort het aan. Ik ben benieuwd naar alle voorstellen. Wij staan er positief tegenover, ook gezien het commissiedebat. En ik zou toch ook nog wel richting de VVD willen zeggen: ik vind het wel ontzettend belangrijk dat wij de partners in deze stad, want dat zijn corporaties ook, dat zijn particuliere verhuurders ook, wel aan onze zijde blijven zien. Want samen moeten we dat probleem oplossen. Zij zijn ook belangrijk voor het realiseren van betaalbare huur hier. En ik vond dat een beetje uit het oog verloren. Tot zover.

De VOORZITTER. Dank u. Mis ik nog sprekers? Niet? Wethouder.

Mevrouw ZEEGERS (d66) (wethouder). Ja, dank u wel. Ja, ook vanuit mijn kant dank voor de bespreking die we hebben gehad in de commissie, mevrouw Bruin die dit heeft aangekaart en ook heeft onderbouwd. Wat mij betreft hebben we daar een heel vruchtbare bespreking ook gehad in de commissie, waar heel veel diverse aspecten van deze problematiek aan de orde zijn gekomen en waar we denk ik toch met z'n allen hebben bedacht: hier moeten we echt beter mee aan de slag gaan. Dus ik denk heel goed dat we dit zo prominent nu op de agenda hebben staan. Schimmel is gewoon een ongelofelijk ingewikkeld probleem. Het heeft te maken met vocht in de woningen. Vocht dat er kan zijn door bouwkundige gebreken, en dat is natuurlijk de ernstigste vorm. Die moet worden aangepakt. Maar het kan ook zijn door bijvoorbeeld panden die niet goed onderhouden zijn en te maken hebben met funderingsproblematiek. Dan is de oplossing veel verder in beeld dan dat je het zou doen door ergens

een lekkend dak te repareren. Ook dat is natuurlijk kostbaar. Er zijn dus veel verschillende redenen waarom schimmel en vocht in woningen kunnen treden, maar daar waar het gewoon verwijtbaar handelen is van de verhuurder moeten we natuurlijk optreden. En dat was denk ik ook het harde pleidooi dat u deed en waar we gewoon ook mee aan de slag moeten. Ik ga een voor een de moties langs. Ik ga beginnen met motie 1 van Leefbaar Rotterdam, 'Nieuw huis betekent nieuwe regels'. U vraagt mij ook echt bij nieuwbouwwoningen ook goed te kijken naar maatregelen die schimmelvorming tegengaan en dat ook met de corporaties te bespreken. Dat zal ik zeker doen als u mij daartoe oproept, dus dat is een motie die goed uitvoerbaar is, dus oordeel raad. Dan motie 2, 'Een frisse start voor een stinkende zaak'. Dan geeft u aan toch ook beter te kijken naar het beleid dat we nu hebben, dat ook samen met de corporaties en andere instellingen te doen, om die verbeteringen in dat beleid ook door te voeren om schimmelvorming te voorkomen, en ook veel beter met die klachten om te gaan, want dat is waar het bleef steken. Dus dat is belangrijk om te doen en dat kan ik goed uitvoeren, en is dus oordeel raad. U vraagt ook in motie 3 'Woning-APK', om daar ook met corporaties mee aan de slag te gaan hoe je zo iets goed kan doen. Want in de commissie hebben we natuurlijk gezegd: als je alle woningen met een APK... dat is onvoorstelbaar veel werk, dat het door dezelfde mensen moet worden gedaan die ook daadwerkelijk met die verbeteringen aan de slag moeten. Dan kom ik ook gelijk even op de motie van de SP terecht. Het is ongelofelijk moeilijk om voldoende personeel te vinden om dit werk allemaal te doen. Dus ik zet het personeel het liefst daar in waar het het meest effectief is. Dat zit soms in preventie, ook in handhaving, maar dat hele palet moet je goed kunnen uitvoeren. Daar zijn de bewoners het meest mee geholpen. En we zien dat het niet zozeer een financieel probleem is. Natuurlijk, meer geld is meer mensen, maar dat we ook gewoon een werving- en-selectieprobleem hebben. Er zijn op de markt ook niet ontzettend veel bouwinspecteurs die we allemaal naar de gemeente Rotterdam kunnen halen. Dus daar zit gewoon een knelpunt, waar ik niet over wil dramatiseren, maar wat wel maakt dat ik scherp moet zijn in keuzes. Maar goed, dat over de woning-APK. Het gesprek ga ik zeker doen. Die capaciteitsvraag is een punt, maar we gaan gewoon kijken hoe we er zoveel mogelijk aan kunnen doen. Dus dat is oordeel raad. Dan de motie 'Indoor luchtonderzoek', ook de GGD hierbij te betrekken, van: wat betekent deze schimmelproblematiek voor de gezondheid van mensen? En daarom is het toch goed, wil ik maar even zeggen, als er schimmel is, maak het wel schoon. Laat het niet zitten totdat het gebrek gerepareerd is, want het blijft natuurlijk toch ook op de gezondheid een effect hebben. Alleen de exacte link schijnt heel moeilijk te leggen te zijn, maar we gaan daar toch diepere analyses in maken en daar zal ik ook een terugkoppeling op geven. Dus ook deze motie is oordeel raad. Dan de motie van de SP, 'Bouw- en Woningtoezicht: niet lullen maar poetsen!' U geeft aan: zorg dat die capaciteit bij Bouw- en Woningtoezicht ook op orde is. En dat pleidooi, de geest daarvan, daarin ben ik het helemaal met u eens. Het is ongelofelijk belangrijk werk dat daar gebeurt. Het zijn mensen die echt op de hele breedte van de kwaliteit van bestaande woningen een belangrijke rol hebben, dus we vinden het ook heel belangrijk om dat te doen. Maar wat ik aangaf, het zit hem ook in voldoende mensen op de markt te vinden, dus deze motie moet ik ontraden.

De VOORZITTER. De heer Coşkun.

De heer COŞKUN (sp). Voorzitter, maar je kan ook voor schimmel speciaal mensen aannemen. Er zijn wat ervaringsdeskundigen die daar zeer veel van afweten. Die weten dan bijvoorbeeld niets over dakconstructies, maar wel over schimmel. Die zou je daarvoor kunnen aannemen, eventueel nog met een extra cursus. Ze hebben zich al bij ons gemeld, ze willen graag bij u in dienst.

De VOORZITTER. Wethouder.

Mevrouw ZEEGERS (d66) (wethouder). Nou, wij hebben de luxe van, wij hebben specialisten op schimmel. Die kennis is aanwezig. En we hebben niet de luxe om voor ieder, lood, een ander iemand schimmel, het zijn ook mensen die die bouwtechnische kant goed moeten kennen. Want schimmel herkennen is één, maar hoe dat te doen met de bouwtechnische zaken. Die kennis moet ook aanwezig zijn. Dus we willen wel dat mensen meer in de breedte inzetbaar zijn dan alleen maar kennis van schimmel, want dat is zoals ik zei, Bouw- en Woningtoezicht heeft ongelofelijk belangrijk werk en veel werk te doen in deze stad, dus daar zit het hem in. Dan de motie 'APK'. Het zou inderdaad mooi zijn als u hem kunt samenvoegen met de motie van Leefbaar Rotterdam. U zegt: maak ook al gelijk afspraken met de corporaties. Nou, die heb ik gemaakt. We hebben in de prestatieafspraken, want we weten natuurlijk van deze problematiek al enige tijd, € 48 miljoen te besteden aan onder andere schimmel. Dus ik wil nu niet specifiek aanvullende afspraken gaan maken, maar dat ik samen met die corporaties

aan de slag ga, volgens mij is die boodschap helder en duidelijk overgekomen. Samen aan de slag met de corporaties beter in de informatievoorziening, in de ondersteuning, in de handhaving, dat gaan we zeker doen. Maar deze is dus ontraden. Dan de moties van Volt. 'Concretiseer de prestatieafspraken'. U vraagt eigenlijk om een specifiekere, u zegt: onder welke voorwaarden bewoners aanspraak kunnen maken. Met dat dictum kan ik niet helemaal uit de voeten. Het is de corporatie die moet zorgen voor goede woningen, die zelf inzichtelijk moet hebben waar de schade het ergst is en daarin dus de keuze moet maken. Het is niet zo dat er een pot is waar bewoners geld uit kunnen halen om dan die schimmel aan te pakken. Dus ik ben wel bereid om met die corporaties een specifiekere plan van aanpak te maken over het oplossen van deze schimmelproblematiek, zodat we preciezer weten wat we gaan doen. Dat vind ik een heel goed idee, en ook hoe wij als gemeente onze rol in de handhaving daarin steviger kunnen neerzetten. Dat vind ik prima om te doen. Maar als u bereid bent uw dictum aan te passen, dan kan ik daar opnieuw naar kijken. Dat is het eerste. Als tweede vraagt u ook jaarlijkse rapportage. We hebben natuurlijk de woonvisie en in de woonvisie staat een heel hoofdstuk over de kwaliteit van de bestaande bouw. Over de woonvisie hebben we ook afgesproken dat we met een monitoringstool komen. Ik kan mij goed voorstellen dat we het daarin meenemen. En daarover komen we nog te spreken met u in de commissie, van: hoe gaan we nu eigenlijk de uitvoering van de woonvisie volgen. Het lijkt me heel goed om juist dit, de kwaliteit van de bestaande bouw, daarin te betrekken. Dus als dat wat u betreft goed is, dan kan ik daarmee ook uit de voeten. Maar dan heb ik nog wel de vraag om uw eerste dictum aan te passen, als u dat zou wensen. Dus vooralsnog is het ontraden, maar mogelijk heeft u een alternatief.

De VOORZITTER. De heer Kind.

De heer KIND (volt). Even om het een beetje pragmatisch te maken. De motie die nu wordt besproken hebben we in een aangepaste versie met Leefbaar Rotterdam eronder. En de laatste zin van het dictum is één puntje veranderd, dat we willen dat het in 2024 gerapporteerd wordt, maar als die er nu aankomt kan die nu besproken worden en hoeft u ook straks niet meer terug te komen, wat een beetje onhandig is.

De VOORZITTER. De heer Kind heeft de volgende motie ingediend.

Motie 8A. Meld het meldpunt!

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 4 april 2024 ter bespreking van het agendapunt 6.1 'Schimmelvorming Rotterdamse Huishoudens';

constaterende dat:

- achterstallig onderhoud bij huurwoningen, met tocht, vocht en schimmel als gevolg, een serieus probleem is wat heftige gezondheidsrisico's teweeg kan brengen;
- meldingen van achterstallig onderhoud en/of schimmel lang niet altijd adequaat worden opgepakt door de woningcorporaties;
- het gemeentelijk meldpunt 'achterstallig woningonderhoud', waar ook schimmelproblematiek gemeld kan worden, niet voldoende bekend is bij de Rotterdammers;

overwegende dat:

- huurders vaak angst en schaamte ervaren als ze in een woning verblijven waar het onderhoud beneden maat is;
- dit kan leiden tot aantasting van het sociale leven en de algehele levenskwaliteit;
- iedereen het recht heeft op een woning waar gezond in geleefd kan worden;

is van mening dat:

- elke melding van schimmel adequaat en tijdig opgepakt moet worden;
- één melding voldoende moet zijn voor de bestrijding van het probleem;

verzoekt het college:

- het gemeentelijk meldpunt 'achterstallig woningonderhoud' beter, en periodiek, onder de aandacht te brengen;
- tegelijkertijd te onderzoeken of, en in welke mate, de MeldR-app een rol kan spelen in het doen van meldingen over achterstallig onderhoud en schimmel;

- een plan van aanpak op te stellen, in samenspraak met woningbouwcorporaties en betrokken organisaties, hoe de informatievoorziening en de gegevensuitwisseling van de meldingen het beste gerealiseerd kan worden;
- hierover voor het einde van 2024 te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. T. Kind en V.A. Bruin

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

Mevrouw ZEEGERS (d66) (wethouder). Ja, dank u wel, maar mijn punt over dat eerste dictum blijft nog steeds staan. (Er wordt buiten de microfoon gesproken.) O, die is ook aangepast? (Er wordt buiten de microfoon gesproken.)

De VOORZITTER. U bent niet verstaanbaar mijnheer Kind. Nog een keer mijnheer Kind.

De heer KIND (volt). Waarschijnlijk gaat u nu de motie 'Meld het meldpunt' doen. Die ligt nu daar, en als die nu daarnaartoe gaat, dan is het helemaal toppie.

Mevrouw ZEEGERS (d66) (wethouder). Ik zie hier een heel vloeiende samenwerking. Ik ga het allemaal lezen. Dus ik moet deze vervangen door die. Dat kan ik sowieso doen. U vraagt: meld het meldpunt, een gemeentelijk meldpunt onder de aandacht te brengen. Dat heet achterstallig woningonderhoud. Die term alleen al. Dus ik ben het daar zeker mee eens om daar beter naar te kijken, ook die MeldR-app daarbij te bekijken en hoe we dat allemaal beter kunnen organiseren, de informatievoorziening en gegevensuitwisseling. Dat is oordeel raad. Het lijkt mij prima om te doen. Dan de motie 'Handhaven op volksgezondheid bij schimmelwoningen' van de Partij voor de Dieren. Wij kunnen inderdaad handhaven bij bouwkundige gebreken. We kunnen niet handhaven bij schimmel. Dat komt, heb ik aangegeven in de commissie, omdat schimmel ook door andere zaken kan komen dan bouwkundige gebreken en je moet dat even goed... wat is verwijtbaar handelen van de verhuurder. Dat is één kant. De tweede kant is ook dat het kennelijk moeilijk aan te tonen is wat precies het effect is van die schimmel op de gezondheid van de bewoners. En u roept mij op om dit samen met de GGD te onderzoeken. Dan zit daar toch niet een haakje om het Bouwbesluit daar toch bij aan te passen, zodat handhaving op schimmel ook mogelijk wordt op het moment dat die link aantoonbaar is. Nou, dat wil ik onderzoeken met de GGD. Ik krijg wel terug dat dat echt lastig wordt, maar u vraagt ook om eerst de kansrijkheid daarvan in te schatten, en daar zal ik in ieder geval bij u op terugkomen, zodat we daar het gesprek goed met elkaar over kunnen voeren. En u zegt: als het kansrijk is, ga daar dan ook een lobby voor starten. Dus deze motie is oordeel raad, ik kan dat goed uitvoeren. Dan heb ik nog openstaan die motie, althans, ik heb ontraden gezegd bij de motie Volt. Dat heb ik net gezegd, dus die staat nog op ontraden. Dank u wel.

De VOORZITTER. Is er behoefte aan een tweede termijn? Ja, de heer Engberts.

De heer ENGBERTS (pvda). Ja, ik ben heel blij met de beantwoording door de wethouder waar het gaat over gewoon de samenwerking met de corporaties en de corporaties ook als partners te zien. Het werd net ook al door mevrouw Kockelkoren aangestipt. We moeten hierin samen optrekken, want we moeten dit probleem samen oppakken. Wat mij minder helder is, is wat nu de steviger rol in de handhaving is die de gemeente gaat doen. De uitleg van de wethouder bij de moties is toch eigenlijk steeds dat corporaties wat gaan doen, want we hebben zelf eigenlijk geen personeel, maar we willen wel een steviger rol. Ik zou graag van de wethouder nog even wat preciezer horen wat dan nu die steviger rol precies inhoudt. Dat is één. En twee, ik heb een vraag bij motie 1, 'Nieuw huis betekent nieuwe regels'. Want een onderdeel van het dictum is om met aanvullende nieuwe regels te komen en ik vroeg me af wat de financiële consequenties zijn als we boven op het huidige Bouwbesluit zelf aanvullende regels stellen.

De VOORZITTER. Andere sprekers? Ja, mevrouw Vlasblom.

Mevrouw VLASBLOM (bij1). Ja, het kan dat ik het heb gemist hoor voorzitter, maar ik heb geen duidelijke antwoorden op mijn vragen gehoord met betrekking tot de antikraakverhuurders, dus graag daar nog antwoord op.

De VOORZITTER. Andere sprekers in tweede termijn? Wethouder.

Mevrouw ZEEGERS (d66) (wethouder). Ja, ik wilde heel graag de vraag van mevrouw Vlasblom checken, maar dan begin ik daar maar even mee, want ik was u vergeten en dat komt natuurlijk omdat u geen motie had en dan staat het weer op een ander lijstje. Maar excuus daarvoor. Kijk antikraak, die mensen hebben dezelfde rechten qua kwaliteit van wonen, gebaseerd op het Bouwbesluit. Dat is gelijk even een mooi bruggetje naar de vraag van de heer Engberts. De rol van BWT, Bouw- en Woningtoezicht in Rotterdam is op het moment dat er een klacht binnenkomt, dan gaat Bouw- en Woningtoezicht kijken en die constateert wat er aan de hand is, of dat iets is wat aan de bewoner zelf ligt, want ook dat kan. Dat je wel voldoende ventileert en schoonmaakt. Dat is nog steeds wel een kans dat schimmel daardoor komt. Maar het kan ook zijn dat er een bouwkundig gebrek is. Ik ben meegelopen met bouwinspecteurs, dat heb ik verschillende keren gedaan. En dan zie je ook dat sommige zaken, een lekkend balkon, en dan zit dat net in die kieren verkeerd, geen mechanische ventilatie in de badkamer bijvoorbeeld. Zo'n badkamer met kamers eromheen, dat wordt allemaal veel te vochtig, dat leidt allemaal tot schimmelklachten. Dus er zijn veel zaken die te maken hebben met een bouwkundig gebrek. Op het moment dat dat zo is, kan Bouw- en Woningtoezicht een aanschrijving doen. En op het moment dat de verhuurder is aangeschreven, een beetje verhuurder weet dan: als ik nu niet ga repareren dan krijg ik een fikse last onder dwangsom en die kunnen behoorlijk hoog oplopen. Ik ben het exacte bedrag vergeten, maar dat zijn behoorlijke bedragen. Dat kan ik navragen maar dat heb ik even niet paraat. Maar dat zijn behoorlijke bedragen die dan kunnen worden opgelegd. Dus in heel veel gevallen gaat de verhuurder dan ook wel over tot reparatie. Dat geldt natuurlijk ook voor antikraakmensen.

De VOORZITTER. Mevrouw Vlasblom.

Mevrouw VLASBLOM (bij1). Ja, dus even ter verificatie, antikraakhuurders kunnen bij dat punt terecht en kunnen daar dus gewoon gebruik van maken? Want heel vaak krijgen in de ervaring, wat wij ook heel vaak als partij te horen krijgen van deze mensen, is dat de antikraakverhuurder zegt: oké, het is niet bewoonbaar, maar we hebben ook geen huizen meer op de lijst, succes, zoek maar wat anders. Dus ik weet niet zo goed hoe dit dan in de praktijk loopt.

De VOORZITTER. Wethouder.

Mevrouw ZEEGERS (d66) (wethouder). Ja, dat zou niet moeten mogen. Mensen moeten gewoon bij dat meldpunt terecht kunnen. Ik dacht, ik check het voor de zekerheid, maar het lijkt mij gewoon heel logisch dat ook dan de normen gelden. De heer Engberts. O wacht, niet aan mij.

De VOORZITTER. De heer Engberts had een vraag gesteld en daar kunt u op reageren. Oké, de heer Engberts.

De heer ENGBERTS (pvda). Dank u wel voor het antwoord van de wethouder op mijn vraag, maar ik had een iets andere vraag gesteld. Het gaat over motie 1. Daar gaat het over nieuwbouwprojecten. En het tweede onderdeel van het dictum is om eventueel aanvullende regels te stellen bij nieuwbouwwoningen. En dat leek mij een financiële consequentie boven op het Bouwbesluit met extra maatregelen.

De VOORZITTER. Wethouder.

Mevrouw ZEEGERS (d66) (wethouder). Ja, ik was daar nog niet aan toegekomen. Dat klopt. Ik denk dat we uit moeten kijken voor aanvullende regels boven op het Bouwbesluit. Dus ik zie regels meer als werkinstructieniveau dan als iets dat meer geld gaat kosten. Want wij kunnen niet als lokale overheid, daar zou een verhuurder zich dan ook op kunnen gaan beroepen of dat wij aanvullende regels stellen die geen wettelijke basis hebben. Wij zijn geen regelgevend, wetgevend orgaan. Dus in die zin zie ik dat niet als iets wat tot hogere kosten zou moeten leiden. Maar het lijkt me goed om in de afdoening van de motie aan te geven hoe we dat dan precies zien.

De VOORZITTER. Helder, als er verder geen op- of aanmerkingen zijn en alle vragen zijn beantwoord. Ja toch, de heer Engberts.

De heer ENGBERTS (pvda). Ik had ook nog gevraagd om een korte toelichting op wat dan de aanvullende rol in de handhaving is die de gemeente gaat doen in het partnership met de corporaties, omdat ik nog niet helemaal goed grip daarop krijg.

De VOORZITTER. Wethouder.

Mevrouw ZEEGERS (d66) (wethouder). Nou, een is dat we ons meldpunt hebben. Dat kan echt beter. Ook de informatievoorziening, dat vind ik ook, kan echt beter, dus dat gaan wij ook beter doen. Ook bijvoorbeeld mensen die in een antikraakwoning wonen die kennelijk denken dat ze daar niet kunnen melden. Dat is natuurlijk al niet goed. Dus het moet echt bekend zijn dat je daar kunt melden. Dat is één, dus daar moet echt een betere site voor komen. Het tweede, die afspraken met de corporaties over: waar speelt het nu precies, wat gaan jullie nu doen en daar ook strakker het gesprek met elkaar over voeren, dat er versnelling komt in het oplossen van deze problematiek, dat het niet heel lang blijft liggen op de werkvloer, maar dat je ook als bestuurder kunt zeggen: wij gaan hier prioriteit aan geven. Want we hebben die € 48 miljoen ook daarvoor vrijgemaakt. Dus strakker sturen op sneller oplossen, dat is iets waar ik als wethouder op zal richten. En als laatste, wat nu het geval is, is dat mensen die nu in een corporatiewoning wonen, als die bij de gemeente melden, dan geven wij dat door aan de corporatie, er is iemand die een melding heeft, en dan moet de corporatie dat oplossen. Wat wij dan pas doen, pas als mensen in tweede instantie bij ons komen, van: ze zouden het oplossen maar ze hebben het niet gedaan, pas dan komen wij langs bij de corporatie met ons handhavingsteam. Wat we nu in ieder geval voor dit jaar hebben afgesproken, al die meldingen die wij nu hebben gaan wij vanuit de gemeente bezoeken. Dus we gaan niet wachten tot de melder een tweede melding heeft gedaan, dus we gaan dan nu proactiever daarop handhaven.

De VOORZITTER. Ja, heel goed. Dank, dan sluit ik de beraadslagingen op dit punt af.

6.3 *Algehele voortgang Wijk aan zet en aanpassing regelgeving*

De VOORZITTER. We gaan een poging wagen om nog één onderwerp te doen voor de lunchpauze. Daar is de wethouder voor gearriveerd, wethouder Simons. We kunnen de eerste termijn doen en daarna gaan we verder kijken. Algehele voortgang Wijk aan zet en aanpassing regelgeving. De heer Tak.

De heer TAK (pvda). Voorzitter, er moet mij iets van het hart. Al jaren daalt het vertrouwen in onze democratie. Een lokaal dieptepunt waren de gemeenteraadsverkiezingen van 2022, toen maar 38% van de mensen in onze stad ging stemmen. In een aantal buurten helaas zelfs nog geen 20%. Mensen in onze stad hebben soms het gevoel dat de overheid hen verlaten heeft en ze hebben nog gelijk ook. De mensen in onze stad zien de veiligheid in hun wijk achteruitkachelen, terwijl het halve centrum vol geplaveid ligt met Italiaans marmer. Het is aan ons om te laten zien dat onze stad er voor iedereen is. En een goed functionerende lokale democratie is nu belangrijker dan ooit. Vandaag bespreken we de wijkraden en dat is de kans om bewoners en gekozen mensen in onze wijken te laten zien dat we ze serieus nemen, dat we luisteren naar de oproep van de stad en het is zo klaar als een klontje dat de wijkraden zullen willen dat ze meer kunnen doen dan ze nu zouden kunnen doen. In de commissie gaf de wethouder aan dat hij liever nog een jaar wil wachten. Nu kan het aan mij liggen dat ik een ongeduldig type ben, maar de mensen in de haarvaten van onze wijken snappen niet waarom we nog een jaar zouden wachten op een evaluatie. We kunnen ook vandaag al werk maken van de verbetering van onze wijkraden. We hoeven vandaag niet de hele regeling te veranderen, maar we kunnen vandaag met een paar noodzakelijke voorstellen direct aan de slag om het mandaat van onze wijkraden te verbeteren. En daarvoor hebben wij een aantal voorstellen. Ik heb een motie, wij willen dat de wijkraden mandaat krijgen om de buitenruimte op wijkniveau beter te regelen. 'Een container hier en een boompje daar, de wijkraden krijgen het voor elkaar'. Dat is het eerste voorstel. Dan doe ik de rest in één keer. We willen dat het adviesrecht van de wijkraden wordt verstevigd. We willen dat de wijkmanager ook echt in dienst komt van onze wijken en we willen dat de dorpen weer echt wat te zeggen krijgen. We kunnen niet nog een jaar langer wachten, wij willen gewoon morgen aan de slag. De PvdA heeft onze wijkraden gehoord en handelt ernaar. Dank u wel.

De VOORZITTER. Mevrouw Abrahamse heeft een vraag aan u mijnheer Tak.

Mevrouw ABRAHAMSE (vvd). Ja, ik ben toch wel benieuwd, want dit is natuurlijk het stelsel dat door uw wethouder is ingevoerd en wij waren daar als VVD toen al sceptisch over. En nu bent u eigenlijk dingen aan het terug wijzigen, terug naar het oude stelsel dat we juist wilden veranderen. Dus geeft u hierbij eigenlijk toe dat het voorstel van uw wethouder destijds slecht was?

De VOORZITTER. De heer Tak.

De heer TAK (pvda). Nee, integendeel. Ik denk dat vandaag een kans is. De wijkraden zijn nu ongeveer twee jaar bezig. Dit is de kans om te laten zien hoe het beter kan. En ik wil u er ook op wijzen dat die raadsdiscussie die we toen hebben gehad, er was gewoon geen meerderheid in deze gemeenteraad om meer bevoegdheden te geven aan de wijkraden. Ook daar stond uw partij toen niet voor te trappelen. De PvdA Rotterdam heeft altijd geijverd voor onze wijkraden. Er moest toen gewoon een meerderheid gehaald worden in deze gemeenteraad. En of er nu een PvdA-wethouder op zat of niet, dat maakt eigenlijk in de praktijk niet uit. En volgens mij is eigenlijk de vraag die vandaag voorligt, ik bedoel, ik ben wel benieuwd wat u van deze voorstellen vindt.

De VOORZITTER. Mevrouw Abrahamse.

Mevrouw ABRAHAMSE (vvd). Er zitten heel veel voorstellen tussen die eigenlijk gewoon weer terug veranderen naar de gebiedscommissies. Alleen hebben we dan nu ineens heel veel wijkraden, en daarvan kun je ook zeggen dat het een soort verdeel en heers is. Ik vraag me dus echt een beetje af waarom u destijds dit wilde invoeren en dan nu na twee jaar het gelijk alweer wil veranderen.

De heer TAK (pvda). Volgens mij is het alleen maar heel goed dat je luistert naar de geluiden uit de stad. Ik denk dat dat ook voor de VVD goed zou zijn als u dat zou doen. Dus ik zou graag van u willen horen wat u inhoudelijk van de voorstellen vindt, want dat hoor ik niet.

De VOORZITTER. Mevrouw Abrahamse.

Mevrouw ABRAHAMSE (vvd). Nou ja, ik had het fijn gevonden als de PvdA destijds had geluisterd naar de geluiden uit de stad.

De VOORZITTER. De heer Tak.

De heer TAK (pvda). Ja sorry, ik vind dit wel een heel flauwe reactie. Kijk, u opent de aanval op mij, dan nodig ik u uit inhoudelijk te reageren op deze voorstellen. Wij doen vandaag een aantal concrete voorstellen om de wijkraden meer mandaat en meer zeggenschap te geven. Ik reken op uw steun. Dank u wel.

De VOORZITTER. De heer Tak heeft de volgende moties en amendementen ingediend.

Motie 1. Een container hier en een boompje daar, de wijkraden krijgen het voor elkaar

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 4 april 2024 ter bespreking van de 'Algehele voortgang Wijk aan zet en aanpassing regelgeving';

constaterende dat:

- de bevoegdhedenlijst in de Verordening op de Wijkraden 2022 boekdelen spreekt in hoe beknopt deze is;
- wijkraadsleden ontevreden zijn over de mate waarin zij in staat zijn om gemeentelijk beleid bij te sturen¹;

overwegende dat:

- er in 2025 een evaluatie is van Wijk aan zet;
- wijkraden een belangrijke rol vervullen om het vertrouwen van mensen in onze lokale democratie te vergroten;

- het vertrouwen in lokale democratie nodig is het lage opkomstpercentage bij de wijk- en gemeenteraadsverkiezingen van 2022 te verbeteren²;
- er door het verkiezen van de wijkraadsleden bij kiezers bepaalde verwachtingen zijn gewekt over wat hun bevoegdheden zijn;
- de wijkraden voornamelijk bestaan uit gekozen Rotterdammers die grote betrokkenheid voelen bij hun eigen wijk;
- een van de belangrijkste en meest zichtbare veranderingen in de directe leefwereld van wijkbewoners de buitenruimte betreft;

verzoekt het college om:

- bij de evaluatie van Wijk aan zet in 2025 te onderzoeken hoe een deel van het budgetrecht en beslissingsbevoegdheid van omgevingsvergunningen voor de inrichting van buitenruimte kan worden overgeheveld naar wijkraden;
- hierbij te kijken naar projecten op wijkniveau (bijvoorbeeld inrichting van parken, straten, containers);

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. D.P.A. Tak, T.S.J. Coşkun, T.J. Vonk en R.G.C. Segers-Hoogendoorn

¹ [Wijkraadsleden niet enthousiast over hun rol, blijkt uit AD-onderzoek: 'We kunnen zaken aankaarten, meer niet; | Rotterdam | AD.nl](#)

² <https://onderzoek010.nl/handlers/ballroom.ashx?function=download&id=728>

Motie 2. Trots op onze Dorpen

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 4 april 2024 ter bespreking van de 'Algehele voortgang Wijk aan zet en aanpassing regelgeving';

constaterende dat:

- niet alle wijkraden gelijk aan elkaar zijn in omvang;
- er een sterke behoefte leeft in onze dorpen om meer zeggenschap te hebben over hun eigen koers;
- de gemeenteraad van Rotterdam een overvolle agenda heeft;

overwegende dat:

- er in 2025 een evaluatie is van Wijk aan zet;
- het delegeren van bevoegdheden naar dorpen kan helpen de gemeenteraad agenda van Rotterdam te verlichten;
- de inwoners van onze dorpen meer gebaat zijn bij vertegenwoordigers in hun eigen nabijheid;

verzoekt het college om:

- bij de evaluatie van Wijk aan zet in 2025 het onderscheid van bevoegdheden (budgetrecht, vergunningsverlening) voor wijkraden en dorpsraden binnen ons huidige stelsel te betrekken;
- hierbij nadrukkelijk te kijken of Heijplaat, Hoek van Holland, Hoogvliet, Pernis en Rozenburg als 'dorpen' kunnen worden aangemerkt en aanvullende bevoegdheden kunnen krijgen ten opzichte van wijkraden;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. D.P.A. Tak, T.S.J. Coşkun, T.J. Vonk en J.M.D. de Waard

Amendement A. Wijkmanager in dienst van de wijken

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 4 april 2024, ter bespreking van de 'Algehele voortgang Wijk aan zet en aanpassing regelgeving';

Besluit om in Artikel 19 van 'Derde wijziging van de Verordening op de Wijkraden 2022' de volgende paragraaf:

"De wijkmanager werkt niet direct voor de wijkraad maar is als betrokkene bij de voorbereiding van het wijkakkoord en wijkplan een belangrijke gesprekspartner. Voor wijkoverstijgende zaken op strategisch niveau is de rayondirecteur het aanspreekpunt voor de wijkraad"

Te wijzigen in:

"De wijkmanager werkt direct voor de wijkraad. Voor wijkoverstijgende zaken op strategisch niveau is de rayondirecteur het aanspreekpunt voor de wijkraad."

w.g. D.P.A. Tak, T.S.J. Coşkun, I. Elfilali en T. Kind

Toelichting

We willen graag dat de wijkmanager direct werkt voor de wijkraden.

Amendement B. Van goed advies kan je leren

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 4 april 2024, ter bespreking van de 'Algehele voortgang Wijk aan zet en aanpassing regelgeving';

Besluit om aan 'Derde wijziging van de Verordening op de Wijkraden 2022' het volgende toe te voegen:

"Artikel 30 Het ongevraagd advies' wordt als volgt vervangen:

Artikel 30 Gevraagd & Ongevraagd advies

1. De wijkraden zijn bevoegd het gemeentebestuur gevraagd en ongevraagd te adviseren.
2. Het college van burgemeester en wethouders wint over aangelegenheden die door hen worden afgedaan en waarbij de belangen van een wijkraad zijn betrokken, het advies van de betreffende wijkraden in.
3. Een gevraagd of ongevraagd advies als bedoeld in artikel 21, onderdeel g, wordt, ongeacht aan wie het gericht is, in afschrift aan de raad verstuurd.
4. Het bestuursorgaan tot wie het ongevraagd advies gericht is, zorgt voor een reactie op het ongevraagd advies binnen zes weken na ontvangst ervan.

Elders in de verordening 'ongevraagd advies' te wijzigen in 'gevraagd & ongevraagd advies'."

w.g. D.P.A. Tak, J. Bokhove, T.S.J. Coşkun en T.J. Vonk

Toelichting

Deze wijziging doet recht aan de wens vanuit de wijkraden om hun inspraak te formaliseren.

De moties en amendementen zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

De VOORZITTER. De heer De Waard.

De heer DE WAARD (Ir). Dank u wel voorzitter. We hebben dit onderwerp reeds besproken in de commissie. Toen heb ik er heel lang over gedaan, dus ik zal het dit keer wat korter houden. Wijk aan zet met als doel om wijkinspraak over het wel en wee in de wijk mogelijk te maken. Volgens mij willen we dat in deze raadzaal allemaal wel. Wat ik wel zie is dat we daarin nog wat stappen te maken hebben. En afgelopen donderdag tijdens de commissievergadering heb ik dan eigenlijk ook een exemplarische anekdote gehoord van onze wethouder. Er kwam een voorbeeld voorbij waarin de wijkraden en wijken graag verkeersspiegels zouden willen hebben, maar de ambtenaren niet. En wie is dan de wethouder om niet het advies van de ambtenaren op te volgen? En dit was dan ongeveer de weerspiegeling. Hier zit nu eigenlijk ook precies de onvrede en het cynisme onder de wijkraden en waarom Wijk aan zet ook wel ambtenaar aan zet wordt genoemd. Ik hoop dan ook dat we over anderhalf jaar samen met onze wethouder een omgekeerde anekdote kunnen horen. Maar daarom ook het volgende. Wij zien een strikte top-downstructuur bij diverse clusters waar de wijk- en dorpsraden enkel kunnen meekijken wanneer een bepaald project in de afrondende fase zit. En wij zien het anders. Leefbaar Rotterdam vindt het logischer dat dorps- en wijkraden als volwaardige gesprekspartners aan tafel zitten bij

aanvang van nieuwe projecten in hun wijk of dorp. Daarom ook onze motie 'Wijkraden aan de tekentafel', mede ondertekend door diverse fractie. Ik ga mijn moties aan het eind in één keer inleveren, dank u wel. Wat ons verder opviel is dat de wijkhubs niet altijd goed bezet zijn en dat is een gemiste kans. Zo is de wijkhub in Hoek van Holland slechts één uur per week geopend. Natuurlijk zitten wij nog in de opstartfase, maar we hebben zo enorm veel ambtenaren en dat kost zo enorm veel geld. Ik kan het ook simpelweg niet rijmen dat er wel een pand wordt gehuurd, vervolgens wordt opgeknapt om dan maar één uur per week open te zijn. Enorm zondegeld. Daarom staan we voor een overheid die letterlijk en figuurlijk dicht bij de bewoners staat. Daarom ook onze motie 'De wijken en dorpen in', mede ondertekend door de PvdA, waarin wij oproepen om ambtenaren in te roosteren, zodat elke wijkhub voldoende bezetting heeft en de openingstijden uitgebreid kunnen worden en we daadwerkelijk dicht bij de bewoners staan en benaderbaar zijn. Ook vraag ik dan natuurlijk om een minimaal streefgetal te hanteren qua openingstijden. En nee, ik ga natuurlijk niet akkoord met slechts acht uur. Ik verwacht wel een ambitie hierin. Aansluitend wil ik het kort hebben over mijnrotterdam.nl. Het aantal bezoekers is flink teruggelopen, terwijl het zat geld kost om het geheel te onderhouden. Een gemiste kans waar veel meer in zit. Daarom mijn motie 'Reanimeer mijnrotterdam.nl'. Hierin roep ik op om meer informatiestromen op mijnrotterdam.nl toe te voegen, welke relevant zijn voor de bewoners, om ervoor te zorgen dat mijnrotterdam.nl wel een succes wordt. Idealiter gebeurt het dan natuurlijk gezamenlijk met de ambtenaren, wijkraden en communicatiemedewerkers. Tot zover voorzitter, dank u wel.

De VOORZITTER. De heer De Waard heeft de volgende moties ingediend.

Motie 4. Wijkraden aan de tekentafel

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 4 april 2024 ter bespreking van de algehele voortgang Wijk aan zet;

constaterende dat:

- we inmiddels een kleine twee jaar bezig zijn met Wijk aan zet, met als doel om wijk- en dorpsraden te laten functioneren als 'oren en ogen van de wijk';

overwegende dat:

- er momenteel een strikte top-down structuur is bij diverse clusters waarbij wijk- en dorpsraden enkel mogen meekijken wanneer een bepaald project in de afrondende fase zit;
- dat dit een van de redenen is waarom er bij veel wijkraadsleden chagrijn bestaat omtrent het bestuursmodel 'Wijk aan zet' en het voor sommige zelfs reden was om te stoppen;
- wijk- en dorpsraden met hun rol als oren en ogen van de wijk veel beter weten welke sentimenten en gevoelens er leven bij bepaalde voorzieningen en ophanden zijnde projecten in hun wijk of dorp;
- wijk- en dorpsraden waardevolle informatie bezitten welke zij kunnen dragen aan eventuele projecten;
- het daarom van groot belang is dat wijk- en dorpsraden een serieuze en rechtmatige plaats verdienen als volwaardige gesprekspartner bij aanvang van nieuwe projecten in hun wijk of dorp;

verzoekt het college:

- bij ophanden zijnde projecten, nu en in de toekomst, de wijk- en dorpsraden vanaf het begin mee te nemen, zodat waardevolle sentimenten, gevoelens en informatie kan worden opgehaald;
- bij alle clusters krachtig en duidelijk te communiceren dat deze 'cultuuromslag' écht nodig is om van Wijk aan zet, en van participatie in het algemeen, een succes te maken;
- aan de raad te communiceren hoe gehoor gegeven gaat worden aan deze motie en dit sentiment binnen de wijkraden;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. J.M.D. de Waard, D.P.A. Tak, J. Bokhove, T.S.J. Coşkun en I. Elfilali

Motie 5. De wijken en dorpen in!

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 4 april 2024 ter bespreking van de algehele voortgang Wijk aan zet;

constaterende dat:

- dit college wil inzetten op een overheid die letterlijk en figuurlijk dicht bij de bewoners staat;
- bovengenoemd voornemen gestalte heeft gekregen door de wijkhubs;

overwegende dat:

- de openingstijden van de wijkhubs in diverse wijken vooralsnog onvoldoende is en daarmee nog niet bijdraagt aan het doel van een zichtbare overheid die letterlijk en figuurlijk dicht bij de bewoners staat;
- de gemeente Rotterdam daarentegen veel ambtenaren heeft waardoor het bezetten van deze wijkhubs mogelijk moet zijn;

verzoekt het college:

- ambtenaren in te roosteren zodat elke wijkhub voldoende bezetting heeft en de openingstijden kunnen worden uitgebreid;
- op basis van de vraag per wijk of dorp een minimaal streefgetal te hanteren qua aantal uren dat de wijkhub open is;
- hierover binnen een half jaar aan de raad te rapporteren;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. J.M.D. de Waard en D.P.A. Tak

Motie 6. Reanimeer MijnRotterdam.nl

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 4 april 2024 ter bespreking van de algehele voortgang Wijk aan zet;

constaterende dat:

- het aantal bezoekers van mijnrotterdam.nl flink is teruggelopen;
- er ontzettend veel geld wordt uitgegeven aan het onderhouden van mijnrotterdam.nl,

overwegende dat:

- er veel meer potentie in mijnrotterdam.nl zit;
- de gemeente Rotterdam bewoners graag op de hoogte houdt van wat er allemaal speelt in de stad en in de eigen wijk of dorp;

verzoekt het college:

- informatiestromen welke relevant zijn voor bewoners, met name op wijk- of dorpsniveau, toe te voegen aan mijnrotterdam.nl;
- hiermee ook actief naar buiten te treden zodat mensen weten welke informatie te vinden is op mijnrotterdam.nl;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. J.M.D. de Waard

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

De VOORZITTER. Mevrouw Bokhove.

Mevrouw BOKHOVE (gl). Dank u wel voorzitter. Een van de grootste opgaven van onze stad, naast wonen, armoedeaanpak, de energietransitie, is gezien het lage opkomstpercentage in 2022 het herstel van vertrouwen in onze lokale democratie. Dat is een gemeenschappelijke opgave, waar zowel raad, college, onze ambtenaren en de semioverheidsinstanties een rol in spelen. En dus bij uitstek ook de wijkraden. Voor herstel van vertrouwen is bewoner-nabij besturen en in de wijk beschikbaar aanwezig zijn onmisbaar. En dat is juist die kerngedachte van Wijk aan zet. De wijkraadsleden hebben ingesproken en geven aan dat het wijkgeleid besturen in plaats van top-down besturen nog niet altijd uit de verf komt. Niet altijd worden wijkraden tijdig betrokken bij startnotities, bij nieuwe bestemmingsplannen, terwijl daar juist een kans ligt om vroegtijdig gebruik te maken van de adviezen,

de expertise van de wijkraadsleden en afspraken te maken hoe en wanneer bewoners betrokken worden om goed te kunnen participeren. Dat komt ook de kwaliteit van onze planvorming ten goede. Naast bewoner-nabij en wijkgeleid besturen zijn een betere afstemming, zichtbare resultaten en communicatie daarover van het grootste belang voor het herstel van het vertrouwen. Het was ook mooi om te horen dat een wijkraadskamer in het stadhuis wordt gewenst en die op ons verzoek ook door de wethouder verder onderzocht wordt, een rol kan spelen in de positie van die wijkraden en in de afstemming met onze raad en het college. Een goed idee en gelukkig wordt het ook opgepakt. En verder kunnen die wijkhubs een grote rol spelen in de vindbaarheid en dienstverlening en het herstel van vertrouwen in de gemeente door bewoners, zoals de burgemeester ook eerder liet zien door zijn aanwezigheid in Carnisse. Die wijkhubs moeten dan wel een hogere bezettingsgraad hebben en kunnen functioneel ook breder worden ingezet, bijvoorbeeld door woningcorporaties, de wijkagent, wijkraadsleden, de wijkwethouder uit te nodigen om daar dan ook een spreekuur te houden. Burger-nabij, vertrouwen, naast mensen staan. GroenLinks is zeer positief over de inzet van de wijkraadsleden maar ziet ook op een aantal gebieden frustratie en uitval omdat verwachtingen niet altijd kunnen worden waargemaakt. We zien ook dat het burger-nabij, toegankelijk en wijkgeleid besturen nog niet altijd klaar is en deze opzet echt nog verdere ontwikkeling nodig heeft. Speciale aandacht willen wij vragen voor het hoge verloop en dat is echt voor de legitimatie heel belangrijk, want die samenstelling van wijkraden komt soms niet meer overeen met wat de bewoners hebben gekozen. En dan heb je die legitimatie niet meer, of het gaat ten koste van het vertrouwen in de democratie. De wethouder is hier ook van op de hoogte en we moeten er volgens mij ook nog verder over discussiëren hoe we dit in de toekomst ook willen verbeteren. We steunen of hebben meegetekend de moties die erop gericht zijn om dit systeem verder te ontwikkelen en te professionaliseren en te zorgen dat er voldoende professionele menskracht is om dit te laten slagen. Over twee jaar zijn er weer nieuwe verkiezingen, ook voor de wijkraden. En goede voorlichting over taken en verwachtingen en zichtbare resultaten, goede stappen vooruit in die professionalisering en ondersteuning zijn hiervoor echt onmisbaar om te zorgen dat ook over twee jaar deze onmisbare schakel die burger-nabij is kan helpen met het herstel van vertrouwen in wijkdemocratie, maar ook in onze stedelijke democratie.

De VOORZITTER. Dank u wel. De heer Coşkun.

De heer COŞKUN (sp). Voorzitter, er zijn al veel wijze woorden gezegd. Daar wil ik er nog een paar aan toevoegen. Nog te vaak komen we ambtenaren tegen die wethoudergericht werken in plaats van wijkgericht, wat we toch twintig jaar geleden hadden afgesproken. De georganiseerde bewoners weten wat goed voor de wijk is. Zij zijn de ware helden en die moeten we ook op dat voetstuk zetten en in ere houden. Wijkgeleid beleid, noemden ze dat op hun conferentie op 23 maart in Arminius en ook vorige week toen hier de wijkraden kwamen inspreken bij de commissie BOFV. Al meer dan twintig jaar pleit de SP voor de wijkraden. Ze zijn eindelijk gekomen, het kan nog veel beter, maar ze zijn er en we moeten dat doorontwikkelen. Kortom, wat ons betreft moet meer macht naar de wijkraden en we hebben daar twee moties over. 'Beter transparant dan verdwijnen in niemandsland'. Dat gaat over een adviesvolgsysteem. En de andere, 'Goede raad mag wat kosten', over de ondersteuning van de wijkraden die ook wat ons betreft nog veel beter kan. Dat was het voorzitter.

De VOORZITTER. De heer Coşkun heeft de volgende moties ingediend.

Motie 7. Goede raad mag wat kosten

"De gemeenteraad van Rotterdam, bijeen op 4 april 2024 ter bespreking van agendapunt 6.3 Algehele voortgang Wijk aan zet en aanpassing regelgeving;

overwegende dat:

- de functie van wijkraadcoördinator nu vaak gedeeld wordt door 1 ambtenaar over 2 of 3 wijkraden;

constaterende dat:

- dit in de praktijk tot veel wisselingen en overbelasting heeft geleid;

verzoekt het college:

- voor elke wijkraad tenminste 1 fulltime coördinator aan te stellen;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. T.S.J. Coşkun en M.M. Vlasblom

Motie 8. Beter transparant dan verdwenen in Niemandsland

"De gemeenteraad van Rotterdam, bijeen op 4 april 2024 ter bespreking van agendapunt 6.3 Algehele voortgang Wijk aan zet en aanpassing regelgeving;

overwegende dat:

- de conferentie van de wijkraden van 23 maart jongstleden heeft opgeroepen om het beter mogelijk te maken de behandeling van de adviezen van de wijkraden te kunnen volgen;

constaterende dat:

- dit in de praktijk tot veel wisselingen en overbelasting heeft geleid;

roept het college op:

- tot het inrichten van een openbaar "adviesvolgsysteem" zodat zowel de gemeenteraad als de wijkraad als de burgers kunnen volgen wat het advies van de wijkraad was en wat het gemeentebestuur met dit advies heeft gedaan;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. T.S.J. Coşkun, G.J. Engberts en I. Elfilali

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

De VOORZITTER. Mijnheer Van Campenhout. Ik wil u er graag op wijzen dat de bijdrage van de heer Van Campenhout de maidenspeech is voor zijn optreden in de raad.

De heer VAN CAMPENHOUT (bij1). Dank u voorzitter. Ik wil mijn bijdrage beginnen met een paar woorden van dank. Om te beginnen iedereen, familie en vrienden, die aanwezig waren tijdens mijn beëdiging. Het was voor mij een periode van uitersten en ik wil ze dan ook extra bedanken voor hun aanwezigheid. Ik was heel blij dat ik dat moment met hen kon delen. Daarna wil ik alle raadsleden, via de voorzitter natuurlijk, bedanken voor de warme ontvangst. Naast de felicitaties heb ik een paar kleine attenties mogen ontvangen en ondanks onze politieke verschillen waardeer ik dit enorm. Vandaar dat ik dat graag nog een keer benoem. Dit geldt ook voor de mensen met wie ik in de commissies zit, die zich collegiaal hebben opgesteld naar mijn beginnersfouten die ik nu al heb gemaakt. En daarna ook dank, ook via de voorzitter, aan de griffie en de bodes, die me altijd voorzien van een warm welkom en ze hebben me altijd willen helpen daar waar nodig, dus dat wil ik wel even benoemd hebben. Tot slot wil ik ook mijn dank uitspreken aan het bestuur en de fractie van BIJ1 Rotterdam voor hun vertrouwen in mij en ook de kiezers en iedereen binnen en buiten BIJ1 die heeft bijgedragen aan ons succes en ons daardoor twee zetels hebben toevertrouwd. Een klein bruggetje. Echter hebben de kiezers van Rotterdam niet alleen voor ons gekozen, voor deze raad, maar ook voor de wijkraden. Ze zijn onze oren en ogen van de wijk, die niet op de Coolsingel zijn gevestigd, maar nota bene in de wijk zelf. In het BIJ1-verkiezingsprogramma moedigen wij dit soort initiatieven ook aan. De wijkraden, de dorpsraden moeten zich immers inzetten voor de verbinding tussen Rotterdam, het stadsbestuur en de gemeentelijke organisatie. Tijdens de ontmoeting met de wijkraden in de Arminiuskerk hebben we verschillende signalen gekregen en middels deze bijdrage wil ik een paar vragen met u delen. Het bleek dat niet alle wijkraden op de hoogte waren van hun beschikbare instrumenten. De vraag is dan ook voorzitter: wanneer gaat u ervoor zorgen dat dit bekend wordt bij de wijkraden? Het bleek voor de wijkraden ook lastig om onderling in contact te komen met elkaar, dit om te voorkomen dat ze zelf het wiel uitvinden daar waar het wiel al draait. Voorzitter, hoe en wanneer gaat u ervoor zorgen dat deze wijkraden elkaar beter kunnen vinden in de toekomst? Tot slot, na een aangenomen motie van Volt is er onderzoek gedaan naar drie platformen, www.rotterdam.nl, mijnrotterdam.nl en Instagram. Dat laatste bleek na onderzoek is snel afgefallen. In het bovenstaande missen we ook de groep die minder bekend is met het digitale domein. Echter hebben we ook gezien dat de wijkraadsleden later dit jaar worden geïnformeerd middels een glossy. Kunt u aangeven wanneer dit later precies is, en of dit middel blijvend kan worden ingezet, ook voor de wijkraadsleden die minder vertrouwd zijn met het digitale domein? Tot zover, dank. (Applaus.)

De VOORZITTER. Het was een bijdrage zonder interrupties mijnheer Van Campenhout. De volgende keer kunt u erop rekenen dat u uitgebreid geïnterrupteerd kunt worden. Mijnheer Segers-Hoogendoorn.

De heer SEGERS-HOOGENDOORN (cda). Ja voorzitter, dank. Ik probeer me zo voor te stellen hoe een wijkraadslid dat mogelijkwerijs voorheen ook in een gebiedscommissie zat en ook niet zelden eerder in een deelraad zat luistert naar de debatten die wij hier hebben over het stelsel van de wijkraden. Want ik moet dan bijvoorbeeld ook altijd denken aan Rozenburg. Dat was gewoon een zelfstandige gemeente. Toen werden ze, misschien niet echt con amore een deelgemeente van Rotterdam. Ze hadden zich nog niet omgedraaid en toen waren ze een gebiedscommissie. En de volgende keer dat ze keken werden ze een dorpsraad. Wat maar wil zeggen, en voordat iemand mij wil interrumpen, in al die periodes dat deze besluiten genomen werden zat het CDA in het college. Maar waarbij ik me dus kan voorstellen, hier zijn eigenlijk altijd mooie woorden over die decentrale bevoegdheden die we in de wijken of in de gebieden leggen, maar ondertussen zijn wij het stelsel eigenlijk steeds aan het veranderen en te snel. Daarom heb ik in de commissie ook gezegd dat in ieder geval het standpunt sowieso is, bij welke uitkomst van welke evaluatie dan ook over Wijk aan zet, dat we voorlopig eens even van het systeem afblijven. Dus dat is vooral het standpunt van het CDA. Dat wil niet zeggen dat we niet iedere kans die we krijgen te baat moeten nemen om het systeem wel te verbeteren. En de dingen waarvan wij denken: die verbeteren het systeem, zullen toch altijd wel in de richting gaan van: laat die mensen die in die wijkraden zitten in ieder geval ook naar de bewoners in de wijken toe een interessante en belangrijke invloedrijke gesprekspartner zijn. Want dat hoor ik vooral terug als ik wijkraadsleden spreek. Zij zijn de kortste lijn. Zij zijn het meest directe punt. Maar ja, als je een paar keer met iemand spreekt en vervolgens eigenlijk nooit echt invloed kan uitoefenen op het resultaat, dan word je al snel natuurlijk niet meer zo heel belangrijk gevonden en vertrouwd. En met name dat bekrachtigen van wijkraadsleden in hun rol als eerste aanspreekpunt voor mensen in de wijk, die voorstellen die daar allemaal toe dienen, zullen wij vandaag en vanavond bij het stemmen allemaal steunen. Zelf hebben wij twee dingen waar wij de aandacht voor willen vragen. Bij het eerste punt ga ik, zoals de griffier mij heeft geleerd, in de eerste termijn helemaal geen motie indienen. Ik heb hem wel al, maar een motie hoor je natuurlijk eigenlijk nooit in de eerste termijn in te dienen, want je moet eerst het debat afwachten. Dus voorzitter, via u heb ik een vraag aan de wethouder. Als het gaat over het subsidiëren van bewonersinitiatieven in de wijk, daarbij heb ik ook een heel concreet voorbeeld, van de leeszaal in Vreewijk, een initiatief dat volledig in de wijk is ontstaan en dat ook volledig door de wijk gedragen wordt, dat nul kosten heeft. Het enige wat ze hebben is dat ze een ruimte nodig hebben voor die bibliotheek die volkomen en totaal gratis is. Maar ja, ze hebben nu eenmaal wel een dak boven hun hoofd nodig. Dat wordt hun geboden door corporatiebezit in een tamelijk leegstaande plint in een winkelstraatje. En precies die kosten kunnen ze eigenlijk niet of nauwelijks dragen. Tot nu toe lukte het steeds, maar ze kunnen bij de vergaderingen eigenlijk steeds maar drie maanden vooruitkijken. En nu weet ik dat wij als gemeente subsidiëren op activiteiten en niet op overhead of op vastgoed enzovoort. En dat vind ik ook goed. Tegelijkertijd zou ik de wethouder willen vragen en uitdagen juist naar dit soort initiatieven dan in ieder geval wel de reikende hand te bieden van de gemeente. Want hier moet als het goed is een hele prima oplossing te vinden zijn dat zo'n initiatief, en nogmaals, dit is een voorbeeld, zo zijn er meerdere, wel het hoofd boven water kan houden. Afhankelijk van de reactie van de wethouder heb ik daar eventueel in tweede termijn ook nog een motie voor. En dan voorzitter, ten slotte, wel al een motie in de eerste termijn, sorry griffier, want we vervallen natuurlijk altijd gewoon in oude fouten. Daar zijn we de gemeenteraad van Rotterdam voor. Er lijkt een beetje een klein dingetje te zijn dat toch erg ongemakkelijk is voor wijkraden en dat is dat bij de aanvraag van een bewonersinitiatief niet de gegevens gedeeld kunnen worden van de aanvrager vanwege de AVG. En dat is op zich ook allemaal logisch. Maar dat is voor een wijkraad heel vervelend, want dan weten ze eigenlijk niet wie indient, en soms kennen ze die initiatieven niet. En ze moeten het wel kunnen beoordelen. Dus voorzitter, heb ik een motie die vraagt eigenlijk om iets heel simpels te doen, namelijk op het aanvraagformulier van een bewonersinitiatief gewoon een vakje toe te voegen: heeft u er bezwaar tegen dat uw gegevens gedeeld worden met de wijkraad? En dan is het waarschijnlijk in 95% van de gevallen geregeld. Die motie heet 'Bewonersgegevens delen met de wijkraad', en die dienen we in samen met Volt en de ChristenUnie. Dank u wel.

De VOORZITTER. De heer Segers-Hoogendoorn heeft de volgende motie ingediend.

Motie 9. Bewonersgegevens delen met de wijkraad

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 4 april 2024, ter bespreking van agendapunt 6.3 "Algehele voortgang Wijk aan zet en aanpassing regelgeving";

constaterende dat:

- AVG-wetgeving in de weg staat om gegevens van aanvraag voor een wijkinitiatief te delen met anderen;
- de wijkraden hierdoor geen zicht hebben op de aanvragers in hun eigen wijk, terwijl juist de wijkraad een belangrijke rol speelt bij het weten over en beoordelen van initiatieven uit de wijk;

overwegende dat:

- dit euvel eenvoudig verholpen kan worden door op het aanvraagformulier voor een wijkinitiatief een vraag toe te voegen of een aanvrager toestemming geeft om gegevens te delen met de wijkraadsleden;

verzoekt het college:

- om op het aanvraagformulier voor wijkinitiatieven een vraag toe te voegen die verzoekt toestemming te verlenen aan de gemeente om contactgegevens van de initiatiefnemer te delen met de wijkraad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. R.G.C. Segers-Hoogendoorn, I. Elfilali en T.J. Vonk

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De VOORZITTER. Mevrouw Verkoelen.

Mevrouw VERKOELLEN (50+). Voorzitter, zoals bijna altijd worden de keuzes in de politiek nooit genomen omdat ze de inwoner dienen maar vooral worden ze ingegeven om de schatkist te spekken. Zo ging dat natuurlijk ook in 2012, en dat was uw minister Spies inderdaad, CDA, toen besloten werd dat de zeven deelgemeenten in Amsterdam en de veertien in Rotterdam afgeschaft moesten worden. Het zou de overheid kleiner en soberder maken en niet onbelangrijk, het zou € 7,5 miljoen op jaarbasis schelen. En zoals altijd, blijkt goedkoop weer duurkoop te zijn. En zoals altijd blijken deze beide argumenten kletsboek te zijn. Geen inwoner en zeker niet de raad is er beter op geworden. Mijn fractie mist nog dagelijks deze zo broodnodige bestuurslaag. Al die bestuurlijke nonsens heeft ons tot nu toe alleen maar heel veel geld gekost. En die zogenaamde bestuurs- en adviescommissies die ervoor in de plaats moesten komen, met veel minder taken en bevoegdheden, die niet meer democratisch gekozen hoefden te worden en waar de raad en het college maar op moesten toezien, werkten ook al niet. Want na de deelgemeenten kwamen de gebiedscommissies. En nog voordat die goed en wel ingeburgerd waren, werden die gebiedscommissies alweer om zeep geholpen en kregen we na drie jaar onderzoek door de Erasmus de wijk- en dorpsraden. En daarom voorzitter, hebben we vandaag de eerste voortgang van Wijk aan zet op de agenda staan. En laat ik duidelijk zijn voorzitter, ondanks dat we als politiek er bestuurlijk de afgelopen tien jaar een puinhoop van hebben gemaakt, is ook mijn fractie van mening, net als het overgrote deel van alle andere fracties overigens, dat we dit initiatief nu niet alweer vroegtijdig moeten afschieten, maar kijken hoe we nu we twee jaar onderweg zijn met de wijkraden de eerste kinderziekten eruit kunnen halen. En voorzitter, dan helpt het natuurlijk niet dat de wethouder nog voordat we als raad ons advies hebben gegeven, alvast een winstwaarschuwing afgeeft dat er in de komende begroting geen cent vrijgespeeld gaat worden om de wijkraden te professionaliseren. Uit alles blijkt daarmee dat we net als in 2012 geld weer leidend laten zijn in onze politieke sturing. Jammer en een gemiste kans. Mijn fractie zal dan ook geen enkele motie indienen, want het is overduidelijk dat er ook geen een aangenomen zal worden. De wethouder was duidelijk.

De VOORZITTER. Mevrouw Abrahamse heeft een vraag aan u.

Mevrouw ABRAHAMSE (vvd). Ja, ik ben toch wel benieuwd, mevrouw Verkoelen zou dan dus andere keuzes maken en we weten nog niet welke keuzes dat zouden zijn, maar waar zou u geld vandaan willen halen om dat dan naar de wijkraden te brengen?

Mevrouw VERKOELEN (50+). Een kwestie van prioriteiten. In plaats van misschien naar allerlei projectontwikkelaars voor dure projecten. Misschien kunnen we het anders inzetten. Allerlei prioriteiten. Het is gewoon een kwestie van prioriteiten.

Mevrouw ABRAHAMSE (vvd). Ja, ik concludeer dan dat mevrouw Verkoelen minder sociale woningbouw wil en meer wijkraden.

Mevrouw VERKOELEN (50+). Dat laatste heb ik niet gezegd. Meer sociaal, minder duur. Maar voorzitter, gelukkig verzachtte de wethouder deze keiharde boodschap door aan te geven dat we nog aan bod komen met onze ideeën, want begin 2025 gaan we de wijkraden pas echt evalueren, met als doel onze wijkraden te helpen, met als doel de wijkraden te professionaliseren, met als doel de wijkraden beter in positie te krijgen. Nou voorzitter, laat mijn fractie dan nu alvast een wensenlijstje meegeven, want tenslotte doen we al twee jaar ervaring op met onze wijkraden. Het belangrijkste wat mijn fractie aan de wethouder wil meegeven is dat we de wijkraden serieus moeten nemen. 39 raden met veel actieve mensen in onze samenleving. Zij zijn de oren en ogen van onze samenleving. Zij zien, horen en voelen alles in hun eigen directe omgeving, en dat betekent dat ze ook rechten dienen te krijgen en dat het uitgangspunt van geen taken en bevoegdheden overboord moet gaan. Geef de wijkraden formele adviesbevoegdheden, op alle dossiers die de wijken raken. Ik noem er als voorbeeld een paar. Leg bestemmingsplannen voor aan de wijkraad. Betrek de wijkraad bij mobiliteitsplannen. Laat de wijkraad inbreng geven op de buitenruimte. Zet de wijkraad in bij het systeem van afvalinzameling. Informeer de wijkraad over stedelijke evenementen en vraag input. Maar voorzitter, dat betekent wat ons betreft ook dat de informatievoorziening vanuit de gemeente richting wijkraden veel en veel beter moet. Zorg voor een goed werkend informatiesysteem. Mijnrotterdam.nl is geen laagdrempelige tool. Zorg dat de vragen van de wijkraden snel en adequaat afgehandeld worden. Zorg dat de adviezen van de wijkraden zichtbaar zijn in de besluitvorming van de gemeente. Voorzitter, een derde aspect, net zo belangrijk overigens als de formele adviesbevoegdheden en de informatievoorziening is natuurlijk dat de wijkraden over geld dienen te beschikken om kleine zaken in hun eigen wijk te kunnen realiseren. En ten slotte voorzitter, faciliteer de wijkraden, zorg dat het ondersteunen vanuit de wijkraad geen sturing wordt, maar dat de zeggenschap bij de wijkraden blijft liggen. De wijkhubs moeten een prominente rol krijgen in de wijk. Elke inwoner moet dat gaan zien als eerste portaal naar de gemeente. Want voorzitter, zorg dat de wijkraden goed en sterk gepositioneerd worden in hun wijk door de wijkraden mee te nemen in hun bevoegdheden, door wijkraden goed en duidelijk te informeren over alles wat er speelt in de wijk, door de wijkraden te positioneren als voorportaal van de gemeente, door de adviezen van de wijkraden serieus te gebruiken in beleid en door de wijkraden een fysieke wijkraadskamer in het stadhuis te geven. Want voorzitter, dan gaan de inwoners de wijkraden ook serieus nemen. Dan krijgen wijkraadsleden ook positie in hun wijk. En dat voorzitter brengt mij bij het laatste punt van mijn inbreng. Er is doelbewust gekozen om de wijkraadsleden niet politiek te maken. Wijkraadsleden hoeven geen lid te zijn van een politieke partij. Wijkraadsleden zijn het voorportaal voor alle inwoners in hun wijk. En niet het voorportaal van een politieke partij in het stadhuis. Hun legitimatie ligt in de wijk en niet in de politiek. Daar moet onze focus dus ook op liggen. Daar moeten wij als raad en college op inzetten. Grijp dus in als stadsbestuur als dat in wijkraden tot onrust en ongewenst gedrag leidt. Bewaak die, zorg ervoor dat de wijkraden een onafhankelijke en zelfstandige positie hebben. Bewaak die en trek de wijkraden niet in die slangenkuil die soms zo kenmerkend is in onze raadzaal. Daar is geen inwoner mee geholpen en het zal onze opkomst bij de verkiezingen alleen maar nog lager maken. Tot zover.

De VOORZITTER. Dank u wel. Mevrouw Elfilali.

Mevrouw ELFILALI (volt). Ja, dank voorzitter. Ik heb vorige week in de commissie uitgebreid mijn bijdrage geleverd, dus voor nu kort. Vanuit Volt vinden we dat als Wijk aan zet werkt, en onze wijk- en dorpsraden tevreden zijn en zich serieus genomen voelen en in positie staan, dan werkt onze lokale democratie goed. Het is dus echt een graadmeter van hoe het gaat, en daarom staan we ook radicaal voor de wijkraad. We zijn heel blij met een aantal toezeggingen van de wethouder vorige week. En vandaag tekenen we mee met een aantal moties die het huidige systeem kunnen gaan verbeteren. Tot slot zou ik voor nu willen vragen aan de wethouder: alstublieft, houd vinger aan de pols bij wijkraden die stoppen. Want het is ongelofelijk kwetsbaar. We hebben ze keihard nodig, dus houd daar alstublieft vinger aan de pols en kijk hoe we dat kunnen voorkomen. En ten tweede een vraag die we kregen vanuit wijkraden. Er is een behoefte om vaker een kijkje in de keuken te nemen bij de gemeente

in plaats van alleen maar trainingen te krijgen, dus ik zou het mooi vinden als de wethouder zou kunnen toezeggen om dat vaker te doen. Dank.

De VOORZITTER. Dank. Andere raadsleden nog? Ja, mevrouw Abrahamse.

Mevrouw ABRAHAMSE (vvd). Dank u wel voorzitter. We bespreken vandaag de voortgang van Wijk aan zet. En zoals ook al op de conferentie werd verteld, het is inderdaad Wijk aan zet, en niet wijkraad aan zet. Dus ik wil ook wederom vandaag denken vanuit de bewoner. Waar heeft de bewoner het meest aan? En dan zien we een gemixt beeld vanuit de wijkraden. Ik zie namelijk dat de afgelopen twee jaar de wijkraden echt zijn gegroeid in hun rol en ook steeds beter weten hoe ze iets voor elkaar kunnen krijgen en dat ze ook echt het geluid en het karakter van hun wijk vertegenwoordigen. En juist in een systeem waar de wijkraad eigenlijk over zowel alles als niets gaat, is dat best wel voordelig, want dan kunnen de wijkraden zelf kiezen: dit zijn mijn prioriteiten. Maar ik zie ook wijkraden met een hoog verloop en wijkraden waar we nu niet eens meer voldoende leden kunnen vinden en zelfs ook wijkraden waar mediation nodig is omdat er gewoon zoveel ruzie tussen elkaar is. En dan maak ik me wel zorgen. We zijn er eigenlijk geen voorstander van om tussentijds een democratisch stelsel steeds te veranderen en zullen dan ook veel van de voorstellen tot wijzigingen vandaag niet steunen, maar ja, als we al iets willen veranderen dan zou dat toch echt pas in de volgende periode moeten en ook dan hebben wij eerder al een motie ingediend, laten we nu gewoon het stelsel even meer dan een periode van vier jaar indalen, zodat we ook richting de bewoners de duidelijkheid kunnen geven waar ze nu überhaupt op stemmen iedere vier jaar. Want deze gedetailleerde discussie kennen de bewoners echt niet. Die weten alleen dat ze op een gegeven moment ergens een hokje aan moeten kruisen. Dus laten we vooral dat verder ontwikkelen, maar praktisch zie ik ook dat er nu wijkraden zijn waar we gewoon een aantal zetels niet kunnen vullen, dus daarom kunnen we wel het voorstel van de wethouder steunen, maar met een wijziging dat we wel als raad dan alleen een wijziging kunnen aanbrengen in de hoeveelheid wijkraadsleden, omdat we dit best wel een ingrijpende verandering vinden in de lokale democratie. En we zien ook vanuit bewoners gezien dat zij zich soms overgeslagen voelen, juist doordat de participatie alleen met de wijkraden samenvalt. Hier hebben we het in de commissie al over gehad, maar ik zou nogmaals aan de wethouder willen vragen die ook verantwoordelijk is voor participatie om duidelijk te maken in de organisatie dat het niet of-of is maar juist en-en. De participatie met bewoners moet gebeuren en het is ook goed om de wijkraad daarbij te betrekken, want zij moeten erop toezien dat het goed gebeurt. Maar het is niet dat je alleen naar de wijkraad kunt gaan. En daarnaast krijgen wij ook verschillende signalen dat wellicht die 39 wijkraden wat veel is, en dat er ook juist wijkraden zijn die zeggen: goh, wij zouden eigenlijk veel liever samengaan want we doen nu gewoon het dubbele werk. We geven dezelfde adviezen, maar we bereiden die toch al samen voor. Juist omdat we nu een evaluatie gaan doen, zou ik de wethouder willen vragen of hij dat punt kan meenemen en gewoon kan uitvragen bij de wijkraden of die behoeftes er inderdaad zijn. En dan kunnen we naar aanleiding van de evaluatie van veel van de voorstellen die vandaag worden gedaan bekijken of dat nodig is.

De VOORZITTER. De heer Tak wil een vraag stellen.

De heer TAK (pvda). Ja, wat ik niet helemaal begrijp aan de bijdrage van mijn collega, via u voorzitter, is dat u zegt: u wilt niets aanpassen, maar het fuseren van wijkraden kan wel. Dus waar trekt de VVD dan de grens? U negeert gewoon bepaalde wensen van bewoners en wijkraden, maar als het u wel goed uitkomt wilt u er wel mee aan de slag. Ik wil even begrijpen hoe dat precies zit.

De VOORZITTER. Mevrouw Abrahamse.

Mevrouw ABRAHAMSE (vvd). Nou ja, u wilt een heleboel dingen aanpassen, het liefst nu al. Daarvan zeggen wij sowieso: dat willen wij niet. En dan willen wij ook zo min mogelijk wijzigen over vier jaar. Maar we zien ook dat we niet eens genoeg mensen kunnen vinden in elke wijkraad, en dan kan het ook al schelen als de gebieden wat groter zijn zodat je meer mensen kunt vervangen. Dus gewoon uit praktische overwegingen zijn er een aantal dingen noodzakelijk.

De heer TAK (pvda). Ja, nee, kijk, en dan vind ik het wel typisch. U kijkt dus heel selectief naar wat mensen aangeven. Er is ook een duidelijke roep, er waren ook veel insprekers, en ik heb ook zelf een oproep gedaan en u heeft dat ongetwijfeld ook gedaan. Er is een duidelijke roep van: geef ons nu mandaat, geef ons een stem in die wijk. En ik hoor de VVD eigenlijk zeggen: ja, ook volgend jaar bij die

evaluatie gaan we niets veranderen en willen we u dus die stem niet geven. Dat vind ik toch wel jammer om te horen, want u bent kennelijk wel bereid om na te denken om wijkraden te fuseren, maar wijkraden meer een stem geven dat gaat u kennelijk een brug te ver.

De VOORZITTER. Mevrouw Abrahamse.

Mevrouw ABRAHAMSE (vvd). Nou, u heeft niet goed naar mijn bijdrage geluisterd, want ik zeg: we willen zeker nu niet al gelijk dingen veranderen. Als we al iets veranderen doen we dat na vier jaar en ook dan zullen wij heel kritisch kijken dat we het niet weer helemaal op de schop gooien en dat hebben we ook al als motie vastgesteld bij de wijziging van dit systeem, dus volgens mij zijn we daar juist heel consistent in. En u luistert naar de wijkraden, maar ik luister ook naar wat de bewoners zeggen en die zijn niet altijd even tevreden. Dus dan moeten we er ook goed naar kijken hoe we dit willen inrichten.

De VOORZITTER. U heeft een motie?

Mevrouw ABRAHAMSE (vvd). Een amendement.

De VOORZITTER. Mevrouw Abrahamse heeft het volgende amendement ingediend.

Amendement C. De gemeenteraad stelt vast

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op donderdag 4 april 2024, ter bespreking van het voorstel tot vaststelling van de derde wijziging van de Verordening op de Wijkraden 2022;

besluit:

het ontwerpbesluit van de derde wijziging van de Verordening op de Wijkraden 2022 als volgt te wijzigen:

I

Artikel I, onderdeel A, wordt als volgt gewijzigd:

1. In het eerste lid wordt 'het college' vervangen door 'de gemeenteraad'.
2. In het derde lid wordt 'Het college' vervangen door 'De gemeenteraad'.
3. In het vierde lid wordt 'Het college' vervangen door 'De gemeenteraad'.

II

Artikel II wordt als volgt gewijzigd:

1. In de eerste zin van de eerste alinea van de toelichting wordt 'het college' vervangen door 'de gemeenteraad'.
2. In de tweede zin van de eerste alinea van de toelichting wordt 'het college' vervangen door 'de gemeenteraad'.
3. In de zevende zin van de eerste alinea van de toelichting wordt 'Het college' vervangen door 'De gemeenteraad'."

w.g. M.S. Abrahamse, S. Soytekin en D.P.A. Tak

Toelichting

Het wijzigen van het aantal leden in de wijkraad is van een dusdanige ingrijpendheid op het democratisch orgaan, de wijkraad, dat dit niet alleen een collegebevoegdheid zou moeten zijn. Het is democratisch zuiver als deze wijziging door het democratische orgaan van Rotterdam wordt besloten. En dat is de gemeenteraad.

Het amendement is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De VOORZITTER. De heer Soytekin.

De heer SOYTEKIN (denk). Ja, dank voorzitter. Het stelsel zoals we dat nu hebben zal alleen maar werken op het moment dat je er ook op een juiste manier mee omgaat en wat mij betreft is de wijziging die in 2022 is doorgevoerd, daar was ik ook niet per se voorstander van, maar ik zie wel dat daar op

een buitengewoon goede manier mee wordt omgegaan door het college onder andere, waardoor er nog wel kinderziektes zijn, maar dat het eigenlijk wel goed werkt ten opzichte van voorgaande jaren. Dus die inzet van de wethouder en ook de wijkwethouders wil ik bij dezen nogmaals complimenteren. Dank ook voor de beantwoording tijdens de commissie. Er is uitgebreid over gesproken en de meeste vragen zijn ook wel beantwoord. Een paar zijn toch nog blijven liggen. Aan de orde kwam onder andere de begeleiding, ondersteuning, maar ook de verwachtingen van wijkraadsleden en helaas zijn er ook wel een aantal wijkraadsleden vertrokken om die reden. Ze gaven aan: het is toch niet het orgaan waar ik thuis hoor of dat niet voldeed aan mijn verwachtingen. En mijn vraag aan de wethouder is in hoeverre wij in aanloop naar de komende verkiezingen, in 2026 alweer, kunnen kijken hoe we die werkzaamheden beter voor mensen die zich verkiesbaar stellen of die het graag willen doen, beter in kaart kunnen brengen. Want volgens mij is er toch een mismatch tussen hetgeen wat wijkraadsleden verwachten en wat ze daadwerkelijk gaan doen, want de wijkraadsleden zijn meer dan alleen maar de oren en ogen van de wijk. Er worden stukken gelezen, participatietrajecten et cetera, dus het is veel meer dan alleen maar de oren en ogen zijn van de wijk. Als de wethouder daarop iets kan toezeggen hoef ik in de tweede termijn ook geen motie in te dienen. Dat maakt het allemaal makkelijker. En ik had ook nog de wethouder gevraagd naar de situatie in Ommoord. Ik heb toen begrepen dat er mediation gaande is. Dat is uiteraard prima. Maar er was ook een onderzoek dat loopt begreep ik. Daarvan was ik wel benieuwd of de wensen die bewoners hadden om bepaalde vraagstukken mee te nemen in dat onderzoek, ook meegenomen zijn, dus misschien kan hij daar kort op reageren. Voor de rest laat ik het hier even bij voorzitter. Er zijn een aantal goede moties en een aantal mooie amendementen ingediend. Ik ben ook benieuwd naar de beantwoording daarop en het advies van de wethouder. Dank.

De VOORZITTER. Dank. Mijnheer De Haan.

De heer DE HAAN (d66). Voorzitter, mooi en goed dat we het hier vandaag over hebben na een flinke behandeling afgelopen week in de commissie en belangrijk dat we dat wijkraadsmodel, die Wijk aan zet de aandacht geven die deze lokale democratische volksvertegenwoordigende laag verdient. Een model waar we na tien jaar turbulente lokale democratie en vertegenwoordiging van deelgemeenten langs gebiedscommissies via een hybridemodel van gebiedscommissies, wijkraden en gelote wijkcomités uiteindelijk zijn beland bij het wijk- en dorpsraadmodel. Dat hebben we toch best knap uitgesmeerd over een drietal raadsperiodes, om zo de route van het ene model naar het andere model af te leggen. En goed om dat model ook zo even in de basis te behouden en te koesteren, iets wat we in de commissiebehandeling ook bespraken en zonet hier in de raad ook nog eens vanuit veel collega's bevestigden. We hebben in de afgelopen periode veel input mogen ontvangen. Bijvoorbeeld vanuit de wijkraden en de wijkraadsleden zelf. En zo'n twee weken geleden organiseerden zij hun eigen conferentie waar wij als raadsleden ook nog een stukje te gast waren en daar hun aanbevelingen meekregen. We hebben een werkgroep waarmee we vinger aan de pols houden, waarmee we wijkraden bezoeken samen met de griffie. En we organiseren zo nu en dan ook netwerkbijeenkomsten of borrels, zeg ik dan richting de heer Coşkun, zoals we dat bij D66 graag noemen. En stuk voor stuk zie ik collega's die hun best doen om oren en ogen juist naar die wijk- en dorpsraden te richten. En als ik naar mijzelf kijk hoe ik hem vanuit D66 wil aanvliegen dan is het misschien wel dat symbool van dat glas halfvol. Want ja, het is een hobbelige route hiernaartoe geweest met het nodige leergeld en zaken die we hebben moeten laten uitkristalliseren, maar ik wil toch ook mijn waardering uitspreken waar we nu staan. Gaat het ideaal? Nee, natuurlijk niet. En we kunnen ook ongetwijfeld tal van voorbeelden aandragen waar het niet goed gaat. Maar ik zie ook de slag die we aan het maken zijn en afgelopen week hebben we daar met de wethouder ook uitgebreid over gesproken. Ik snap ook wel diens punt om wat voorzichtig te zijn om nu juist niet al te grote systeemwijzigingen door te willen voeren. En wat D66 betreft gaat het succes van het model misschien nog wel meer om de houding sec dan om de bevoegdheden. Een reden dan ook om blij te zijn in de commissie met de toezeggingen op de misschien wat creatievere zaken, zoals een wijkraadskamer of een lobbypas en de mogelijkheden daarvan te onderzoeken. Maar toch, alles nog even op een rij zettend heb ik vanuit D66 op dit moment een tweetal punten, en ik hoop natuurlijk op een toezegging. De heer Segers gaf al aan wat we anders eventueel in de tweede termijn zouden kunnen doen. Het eerste gaat over transparantie en inzicht. We hebben op het raadsinformatiesysteem een categorie met ingekomen adviezen van de wijkraden en ik kijk er regelmatig op. U waarschijnlijk ook vaak. Maar ik kreeg het idee dat de betrokkenheid door opvolging ervan bij wethouders ook niet altijd even scherp op het netvlies staat. En dat sluit denk ik ook wel aan bij een oproep van de wijkraden zelf rond die transparantie rond dat inzicht. Valt dat overzicht nu net niet even een slag te geven zodat je ook die reacties van het college, de termijnen daar wat meer inzicht in kan geven? Ik denk dat je dan ook tegemoetkomt aan de oproep vanuit de

wijkraden zelf. Er is sterke behoefte aan. En het tweede punt is de snelheid van opvolging. Ik merkte in de gesprekken over die opvolging dat het soms best een tijd kan duren voordat er een nieuw wijkraadslid is. Het loten kost uiteraard natuurlijk even tijd als de lijst is uitgeput. Maar juist ook bij de reguliere opvolging is het aantal hoepels waar je doorheen moet springen, wat soms ook door capaciteitsgebrek wordt gehinderd, dat kan best wel tijd kosten. En dat moet wat D66 betreft echt beter. Tot zover.

De VOORZITTER. Dank u wel. Mijnheer Vonk.

De heer VONK (cu). Ja, dank u wel voorzitter. We bespreken de voortgang van Wijk aan zet, maar er ligt ook een raadsvoorstel. Volgens mij heb ik daar nog niemand over gehoord, maar dat is volgens mij omdat we het gewoon heel erg eens zijn met die voorstellen en dat geldt voor ons ook. Dan over die voortgang Wijk aan zet. Wat ons betreft, en dat is al eerder gezegd, is het glas halfvol. We hebben ook in de stad ontzettend veel positieve energie mogen ervaren, bijvoorbeeld tijdens de Arminiusconferentie, maar ook in diverse wijkraden die ik mocht bezoeken. Heel veel mensen die er echt een succes van willen maken. En een succes is het als het lukt om meer mensen te betrekken die direct invloed kunnen uitoefenen in hun directe leefomgeving en ook de stemmen, de diverse stemmen uit de wijk kunnen laten horen. En daarvoor willen heel veel mensen gelukkig gaan, en breed gedragen in de wijk ook, en in de commissie bleek ook wel dat de wethouder eigenlijk niet anders in de wedstrijd zit dan de gemeenteraad. En dat we met zijn allen heel serieus luisteren naar die wijkraden, er zoveel mogelijk ook proberen te zijn en ook proberen datgene wat zij aangeven als verbetervoorstellen ook gewoon mee te nemen en te kijken of dat ook gewoon kan. Zo zitten wij erin en zo zit de wethouder er wat ons betreft ook in. Dat hebben wij in ieder geval zo ervaren, ook in de commissie. Ook veel toezeggingen toen gedaan, dank daarvoor ook, om een aantal dingen uit te zoeken. We hebben ook gezegd: wat ons betreft, en meerdere partijen hebben dat gezegd: geen grote systeemveranderingen, maar proberen binnen het systeem dat we nu hebben wel praktisch te kijken hoe het beter kan, juist ook op geleide van datgene wat wijkraden zelf aangeven. Zo zitten wij erin. En we hebben ook de winstwaarschuwing gehoord van de wethouder die zei: let op, straks hebben we een retraits en een Voorjaarsnota en dan is er mogelijk niet extra geld. Dat hebben we gehoord, bijvoorbeeld ook toen er werd gezegd: het zou goed zijn als de wijkondersteuners ook in plaats van drie wijkraden twee wijkraden onder hun hoede zouden kunnen krijgen, zodat echt die kwaliteit verbetert. U heeft inderdaad ook toen toegezegd: ik ga wel kijken of ik dat binnen het budget kan bekijken. Daar wachten wij op. Maar ik zou aan het eind toch willen zeggen voorzitter, als we werken aan het versterken van vertrouwen in elkaar, en mensen het gevoel geven maar ook daadwerkelijk ondersteunen om echt te laten zien dat verandering niet hier maar in de wijk begint, als we ook daadwerkelijk helpen om te laten zien dat bewoners met elkaar tot ontzettend veel in staat zijn, dan mag dat wat kosten. En dat zeg ik alvast met het oog op de Voorjaarsnota die we gaan krijgen. Ik denk dat we echt de portemonnee ook moeten trekken om een aantal concrete verbetervoorstellen die al gedaan zijn te kunnen realiseren. Dank u wel.

De VOORZITTER. Andere sprekers? Dan zijn we nu aan het einde van de eerste termijn van de zijde van de raad. Dan gaan we schorsen voor een lunchpauze. Van verschillende kanten bereiken mij signalen dat men ietsje langer zou willen pauzeren. Het is nu 13.00 uur en ik schors tot 14.15 uur.

(De vergadering is geschorst.)

Notulen raadsvergadering

Notulen van de raadsvergadering van 4 april 2024

Notulen van de raadsvergadering van 4 april 2024 (middagzitting)

Voor de agenda wordt verwezen naar volgnummer 5.

Voorzitter: de heer ing. A. Aboutaleb

Voor de presentielijst van deze vergadering wordt verwezen naar de ochtendzitting van deze vergadering

Namens het college zijn tegenwoordig: de heer S. Kasmi, mevrouw N.D.Z.R. Mohamed-Hoesein, de heer R.A.C.J. Simons, de heer T.B. Versnel en mevrouw C.M. Zeegers

Griffier: mevrouw I.C.M. Broeders, met dien verstande dat zij van 15.24 uur tot 15.45 uur en van 17.07 uur tot 17.10 is waargenomen door de heer W. de Bel

Heropening

De VOORZITTER. Ik heropen de vergadering. Ik hoop dat u een goede lunch heeft gehad. Het is goed om te weten dat er niet voorzien is in een dinerpauze. Er is ook niet voorzien in een diner. (Er wordt buiten de microfoon gesproken.) Nou ja, ik kijk wel naar het tempo waarmee u de vergadering voortzet. Ik denk dat het goed is dat ik u daarop wijs. En er gebeurt vanavond ook nog op Zuid iets. Er schijnt een voetbalwedstrijd te zijn.

6.3 Algehele voortgang Wijk aan zet en aanpassing regelgeving – vervolg

De VOORZITTER. Goed, aan de orde het agendapunt 6.2, Schimmelvorming, nee sorry, 6.3, Algehele voortgang Wijk aan zet en aanpassing regelgeving. Aan de orde is nu de reactie van het college door wethouder Simons.

De heer SIMONS (Ir) (wethouder). Ja, wat zei u nu, schimmels? Leuke grapjes worden hier gemaakt hè. Nou, Wijk aan zet is natuurlijk niet iets om grappen over te maken, want dat is een uiterst serieuze kwestie, maar ik bemerkte vanochtend ook wel, en ook in de commissie vorige week, dat er een heel constructieve grondhouding is, omdat we eigenlijk allemaal hetzelfde willen, een beter functionerende wijkraad, maar ook breder Wijk aan zet. Dus dat is mooi. U zegt ook allemaal: we willen niet een nieuw stelsel, want dat hebben we al vaak genoeg geprobeerd. En ondertussen krijg je natuurlijk allemaal moties die over aanpassing van het stelsel gaan. Daar heb ik vorige week ook wat over gezegd, dat we in 2025 een serieuze evaluatie gaan doen met alle stakeholders en waarvan de wijkraden en uw gemeenteraad natuurlijk belangrijke zijn. Maar zoals mevrouw Abrahamse ook terecht heeft gezegd, laten we niet vergeten dat het uiteindelijk aan het eind van de dag gewoon om de Rotterdammers gaat, dus ook niet onbelangrijk. Dus, ik zit even te denken wat ik er nog meer over ga vertellen. We hebben ook die wijkconferentie gehad en er zijn ook een aantal moties die vragen om het stelsel op een aantal manieren aan te passen. Daar zal ik zo op terugkomen. Ik ga eerst even de moties doen en dan kijken omdat veel vragen ook betrekking hadden op de moties. Daarna ga ik de vragen doen en de toezeggingen die gevraagd zijn. Dat lijkt me het handigst, want met de behandeling van de moties beantwoord ik ook nog een aantal vragen en dan kijk ik welke vragen er nog zijn overgebleven. Dan ga ik eerst naar de motie 'Een container hier en een boompje daar, de wijkraden krijgen het voor elkaar'. De titels zijn gewoon altijd heel erg leuk. U vraagt eigenlijk een aantal punten die u belangrijk vindt voor de evaluatie van volgend jaar. Nou, zo zie ik de wijkconferentie, die heeft ook allerlei punten opgeleverd. Dat is ook input voor de evaluatie van volgend jaar. En volgend jaar klinkt nog ver weg, maar dat is al over ruim een halfjaar. Dus motie 1 kan ik omarmen. 'Trots op onze dorpen', motie 2. U vraagt ook om een aantal punten mee te nemen in de evaluatie die gaan over onze kleine kernen, onze havendorpen. Nou, prima. Dan 'Wijkmanager in dienst van de wijken'. Deze kan ik alleen maar

ontraden, want we gaan nu twee rollen door elkaar halen. De werkgever is niet de wijkraad, dus waarom het hier staat, de wijkmanagers in dienst van het concern. We kunnen niet het werkgeverschap overdragen aan de wijkraad. Dat de wijkmanager de wijkcoördinator en de netwerker natuurlijk ten dienste zijn voor de wijkraad, maar niet alleen voor de wijkraad, ook voor de wijkhubs, eigenlijk voor heel Wijk aan Zet. Dat vergeten we wel eens. Dat behelst een aantal extra dingen. Dus om die redenen wil ik dit amendement van u, 'Wijkmanager in dienst van de wijken' ontraden. Dan krijgen we 'Van goed advies kun je leren'. We hebben daar vorige week uitgebreid bij stilgestaan. Uw frustratie is mijn frustratie. Er is wel gewoon vooruitgang. Het gaat beter, maar het gaat nog niet goed genoeg. Nu worden alle adviezen in RIS gezet, en daarna komt er dan ook nog eens een keer een antwoord, dus dat is heel erg moeilijk. Ik heb vorige week gezegd, daar kom ik zo bij een andere motie ook nog op terug, ik ga kijken of we mijnrotterdam.nl kunnen upgraden. Dat duurt altijd even. Nogmaals, ik kom zo nog even terug op Mijn Rotterdam. Maar eigenlijk hoorde ik vanochtend bij de procedurevergadering een heel elegante suggestie waar we gewoon morgen mee kunnen beginnen, dat we alle adviezen en ook de antwoorden van het college gewoon op de agenda zetten van de desbetreffende commissie. Dus dan hebben we wat u vraagt eigenlijk gewoon vanochtend geregeld. Tenminste uw voorstel, ik had er zelf nog niet aan gedacht. Maar we hadden het gisteren nog over iBabs over anderszins. Dus ik denk dat we dat gewoon morgen kunnen regelen en ik heb vorige week toegezegd dat we Mijn Rotterdam ook verder gaan upgraden en ook beter de mogelijkheden gaan gebruiken die er nu al zijn. Maar nogmaals, mevrouw Verkoelen. O, dat is aan u voorzitter.

De VOORZITTER. Jazeker, maar u helpt me wel. Mevrouw Verkoelen.

Mevrouw VERKOELLEN (50+). Ja, dank u wel. Dank u wel wethouder. Maar wat vanmorgen onze collega van Leefbaar Rotterdam zeer goed aanvoelde was natuurlijk voor ons, maar het is niet alleen aan ons, maar het is ook aan de inwoners dat die het goed kunnen volgen. En ik weet niet of ons iBabs-systeem met dit op elke agenda in de procedurevergadering te plaatsen heel erg toegankelijk wordt voor de inwoners. Dat denk ik weer niet, dus daar kwam natuurlijk het verhaal vorige week ook vandaan.

De VOORZITTER. Wethouder.

De heer SIMONS (Iv) (wethouder). Ja, dat begrijp ik, maar welk systeem je ook kiest, er zitten altijd voor- en nadelen aan. Kijk, alle informatie voor deze raadsvergadering kun je met twee klikken toegankelijk krijgen. Alle stukken die we hier behandelen zijn voor elke Rotterdammer toegankelijk. Dat geldt eigenlijk ook voor de commissies, die staan er ook, dus het is toegankelijk. Het gaat er altijd om dat je dat ook bekend maakt en dat je ook tegen de wijkraadsleden zegt: jongens, kijk even gewoon bij de commissie. Daar staat het gewoon. Dus ik vind dat een elegante tussenoplossing die we gewoon nu, vanaf morgen, als u dat tenminste wilt, gewoon kunnen gaan doen. En dan is het vervolg Mijn Rotterdam. Om dat daar centraal te zetten. En er moet ook nog meer aandacht komen dat geïnteresseerde bewoners dat ook kunnen vinden. Dus met deze argumentatie mijnheer Tak moet ik uw amendement 'Van goed advies kun je leren' ontraden.

De VOORZITTER. Mijnheer Tak.

De heer TAK (pvda). Ja, dank u wel. En ik kan best ook wel een aardig eind met u meekomen. Van die suggestie van vanochtend ben ik ook gecharmeerd. Ik ben het met u eens, we kunnen het beter snel regelen dan dat we het heel ingewikkeld maken met elkaar. Maar wat ik wel aan u zou willen vragen, als je nu de regeling bekijkt, en ik weet dat we nu in de praktijk, en ik weet ook dat het college daar zijn best voor doet, je moet soms even dingen proberen te repareren. Maar laten we dan wel zorgen dat we bij die evaluatie kijken dat we het ook goed met elkaar opschrijven. Want als ik nu de regeling lees, dan is dat straks misschien wel niet meer helemaal een goede reflectie van de staande praktijk. En dan kan die praktijk heel goed zijn, maar ja, goed, wie weet komt er ooit een ander college dat heel erg nauwlettend die regels gaat volgen. En dan is het ineens een stuk minder goed geregeld voor die wijkraden. Dus ik zou aan de wethouder willen vragen of hij er in ieder geval bij de evaluatie er dan voor wil zorgen dat we het ook goed borgen naar de toekomst toe. En dat het niet alleen maar afhankelijk is van wat we nu toevallig hier met elkaar hebben afgesproken.

De VOORZITTER. Wethouder.

De heer SIMONS (Ir) (wethouder). Ik kijk al uit naar de evaluatie. Dat wordt echt weer een groot feest met zijn allen. Even zonder alle gekheid op een stokje. Dat gaan we gewoon doen. Dus ik heb u ook gehoord en dat gaan we ook begin volgend jaar oppakken en dan zijn het natuurlijk terecht dingen die we om pragmatische redenen hebben gewijzigd en die gewoon goed werken. Die gaan we dan denk ik overnemen en voor de volgende periode zo vastleggen dat de volgende wijkraden en dorpsraden daar ook gelijk mee aan de slag kunnen. Dan kom ik bij 'Wijkraden aan de tekentafel'. Nou, ook wel een leuke titel. Het is eigenlijk wat we al zouden moeten doen natuurlijk en wat ook wel steeds beter gebeurt. Dus om die reden zie ik het als een steuntje in de rug van ons beleid. En nogmaals, dat we er nog even een schepje erbovenop doen, dus die kan ik omarmen. 'De wijken en de dorpen in'. Ja, dat vind ik een goede motie. De andere moties zijn ook goed natuurlijk, maar deze is ook gewoon heel goed. Waarom? Ik zie dat het best een worsteling is. Want er zijn gewoon wijkhubs die gewoon te kort open zijn. Bemensing en programmering van de wijkhubs is gewoon een constant aandachtspunt en ik zie met deze motie dat u eigenlijk zegt: ga eens wat sneller. Maak het minder vrijblijvend. En daar ben ik het echt compleet mee eens, dus ik omarm deze motie 5. 'Reanimeer Mijn Rotterdam', ook een leuke titel.

De VOORZITTER. Mevrouw Bokhove.

Mevrouw BOKHOVE (gl). Een aanvullende vraag, want er zijn ook meerdere suggesties geweest om ook anderen gebruik te laten maken van die wijkhubs, bijvoorbeeld de wijkagent of de woningcorporatie of de wijkwethouder met een spreekuur. Kunt u dat meteen bij de afdoening van die motie misschien ook meenemen?

De heer SIMONS (Ir) (wethouder). Kijk, het leuke van die wijkhubs is dat ze ook heel erg moeten inspelen en inspelen op de behoefte in de wijk. Corporaties hebben al aangegeven, volgens mij even uit mijn hoofd Woonbron, we zijn ook van plan om daar een convenant mee af te sluiten, dat ze ook gewoon in de wijkhubs aan het werk gaan. Dat geldt natuurlijk niet voor elke wijk, dus die diversiteit proberen we te houden. Gisteren was de directie van Stadsbeheer in Crooswijk in de wijkhub, dus we proberen ook allemaal het goede voorbeeld te geven. Wijkwethouders zijn heel erg actief. Ik doe nu een rondje met ze, van: wat hebben jullie opgehaald in het eerste halfjaar? Daar komt ook weer een rode draad uit, dus dat proberen we ook weer te gebruiken om het te verbeteren. Dus ik ben het helemaal met u eens, het is work in progress, maar dit is zeker ook wat elke dag onze aandacht heeft. En ik zie ook gewoon dat dit in een aantal wijkhubs al gebeurt.

De VOORZITTER. U kunt verdergaan.

De heer SIMONS (Ir) (wethouder). 'Reanimeer Mijn Rotterdam'. Daar hebben we vorige week uitgebreid over gesproken. Ik heb ook gezegd dat er eigenlijk veel meer dingen mogelijk zijn. Mij is verteld dat de wijkraadsleden, dorpsraadleden ook dingen zelf kunnen uploaden, maar hoe dat dan moet, ja, dat is misschien voor de direct betrokken ambtenaren heel makkelijk, dus ik wil voorstellen, en dat heb ik vorige week eigenlijk ook al gezegd, dat we de wijkraadsleden en dorpsraadleden die daar geïnteresseerd in zijn, een training geven zodat ze er veel beter gebruik van kunnen maken. Vervolgens kijken we ook of we Mijn Rotterdam kunnen aanpassen dat de gevraagde en ongevraagde adviezen er ook op komen met de antwoorden. Net heb ik gezegd dat zich eigenlijk vanochtend een prachtige tussenoplossing aandienende, dus om die reden denk ik dat deze motie nu overbodig is, maar ik wil u wel toezeggen wat ik vorige week ook al heb gedaan, dat we de wijkraadsleden een training gaan aanbieden om het huidige Mijn Rotterdam beter te benutten. Want er zijn veel meer mogelijkheden dan de meeste mensen nu weten. Dan krijg ik motie 7, 'Goede raad mag wat kosten'.

De VOORZITTER. U krijgt nog een vraag van Leefbaar Rotterdam.

De heer DE WAARD (Ir). Dank u wel voorzitter. Het lag niet aan mij. Met deze toezegging, als het dan inderdaad ook in samenwerking is met de ambtenaren, zou ik de motie zeker in kunnen trekken. Ik zou die training heel fijn vinden.

De VOORZITTER. Wethouder.

De heer SIMONS (Ir) (wethouder). Oké, dank u wel.

De VOORZITTER. Welk motienummer is dat? Motie 6 wordt ingetrokken.

De heer SIMONS (Iv) (wethouder). 'Goede raad mag wat kosten'. Dat klopt. Ik heb vorige week ook aangegeven dat iedereen die de media volgt weet dat heel veel gemeenten moeite hebben om hun financiën rond te krijgen door de zorgkosten die enorm exploderen. Ja, ik begin gelijk weer emotioneel te worden als ik aan dit onderwerp denk. Maar ook BUIG hè, dat is gewoon allemaal via formules, en die pakken gewoon heel erg nadelig uit voor Rotterdam, zoals het zich laat aanzien. We zijn ook in gesprek met het rijk. Maar goed, dat gaat op korte termijn zeker geen oplossing geven. Dat is gewoon het eerlijke verhaal. Het college doet er alles aan om die puzzel dicht te leggen. We zijn alweer een heel stuk verder dan een maand geleden. De retraite hebben we over een paar weken, over tweeënhalve week. Dus ik vind het dan wel zo netjes om van tevoren aan te geven dat moties die geld kosten zoals deze, ik zie het niet gebeuren. Ik heb wel gezegd: we gaan kijken of we binnen de huidige organisatie kunnen schuiven met posten. Daar refereerde de heer Vonk ook aan vanochtend, dus dat ga ik doen. Maar extra mensen erbij, om de reden die ik heb verteld moet ik deze motie ontraden. Dan heb ik nog een motie van de SP, PvdA en Volt, 'Beter transparant dan verdwenen in niemandsland'. Ja, dat is ook weer over het adviesvolgsysteem. Daar heb ik al uitgebreid over verteld. Mijn Rotterdam in combinatie met de suggestie die vanochtend is gedaan, dat uitwerken. En om die reden is deze motie eigenlijk overbodig en ontraad ik hem. 'Bewonersgegevens delen met de wijkraad'. Dat gebeurt eigenlijk al. Het klinkt ook weer heel erg sympathiek, voeg een vakje toe, maar dat is ook weer een systeemaanpassing die gewoon ook weer extra geld kost. De wijkraden kunnen nu, als de indieners dat wensen, in contact met hen komen. Ze krijgen altijd de naam, maar voor contactgegevens moeten de mensen wel toestemming geven en niet iedereen wil dat. Dus wat u vraagt, misschien niet op de meest ideale manier, maar gebeurt al. Het kan al, laat ik het zo zeggen, dus om die reden wil ik de motie ontraden. Het amendement 'De gemeenteraad stelt vast'. Kijk, hoe werken wij hier? U stelt vandaag de aanpassing van de verordening vast. U stelt de kaders vast. Dan heeft u een dagelijks bestuur aangesteld dat het uitvoert en vervolgens controleert u ons of we goed uitvoeren wat u wilt. En nu vraagt u eigenlijk, u gaat vanavond of vanmiddag gewoon denk ik de voorgestelde wijziging in de verordening vaststellen en dan moeten wij dat gaan uitvoeren. En nu vraagt u eigenlijk: maar ondanks dat ik dat aan u vraag willen dat eigenlijk als gemeenteraad zelf gaan doen. Als er dus een wijk is die met minder raadsleden wil gaan werken door de omstandigheden, dat is ook de reden waarom we deze aanpassing doen, dan gaat het al naar de gemeenteraad. Dan moet er een raadsvoorstel worden gemaakt. Nou, de gemeenteraad vergadert niet elke week zoals het college. Dus het gaat gewoon meer werk kosten, het gaat vertragen, en dat is nu iets wat de wijkraden en dorpsraden altijd aan ons vragen, zorg nu dat je een beetje snelheid houdt. Ik heb vanochtend ook met mevrouw Abrahamse, de indiener, gesproken en ik heb dit verhaal ook verteld. Dus ik vind het ook oordeel raad. Het is niet zoals we het met elkaar hebben afgesproken, maar goed, als u iets graag wilt. Het kost meer tijd, het kost meer geld en het vertraagt. Dus ja, maar als u het zo belangrijk vindt dan moet u daar maar gewoon goed over nadenken en dan hoor ik straks bij de stemmingen wel wat er uitkomt. Dan heb ik volgens mij nu alle moties gehad.

De VOORZITTER. Mevrouw Abrahamse.

Mevrouw ABRAHAMSE (vvd). Ja, een kleine aanvulling, want er wordt natuurlijk gezegd: wij stellen de verordening vast en dan wordt er uitgevoerd. Maar normaal gesproken stond natuurlijk in de verordening hoe deze omvang geregeld was. En nu wordt deze steeds tussentijds gewijzigd. Dus vanuit daar onze motivatie om te zeggen: het is wel zodanig belangrijk voor de lokale democratie dat we dit zwaarwegend genoeg vinden om dit als gemeenteraad te besluiten en niet in de handen van alleen het college als opdracht te geven, dat het automatisch eigenlijk kan als alle vinkjes worden aangevinkt. Maar dat is meer als toelichting hierop.

De VOORZITTER. Wethouder. Leidt dat tot een reactie? Nee? De heer Segers-Hoogendoorn.

De heer SEGERS-HOOGENDOORN (cda). Ja, van de orde, want volgens mij zegt de wethouder dat hij klaar is met de moties, maar er was ook nog een motie van ons.

De heer SIMONS (Iv) (wethouder). Die gaat u nog indienen hè?

De heer SEGERS-HOOGENDOORN (cda). Misschien niet, afhankelijk van uw antwoord. Nee, die over de AVG.

De heer SIMONS (lr) (wethouder). De AVG. Die motie heb ik even niet bij de hand, die moet ik even vragen. Ja sorry, die heb ik denk wel beantwoord maar niet zorgvuldig. Motie 9, daarvan heb ik gezegd dat het wel kan. Het voorstel is om een extra hokje te zetten met toestemming. Dat klinkt heel sympathiek, maar dan moeten we het systeem ook weer aanpassen terwijl het al kan. De wijkraden krijgen ook gewoon de naam en als ze in contact willen komen dan wordt er gewoon contact opgenomen met de indieners. Die moeten dan wel toestaan dat ze hun contactgegevens delen. Dat is gewoon AVG. Sommige indieners van een initiatief willen dat gewoon niet.

De VOORZITTER. De heer Segers-Hoogendoorn.

De heer SEGERS-HOOGENDOORN (cda). Ja, we hebben toch echt wel uit betrouwbare bron dat het niet kan en dat het dus ook echt een drempel is. En natuurlijk geldt de AVG, dus als je niets vraagt mag je gegevens niet delen. Dat is terecht en daarom zeggen wij dus: vraag het nou. Ja, natuurlijk moet je een systeem aanpassen, maar in principe gaat het gewoon over het aanpassen van een formulier, een vinkje erbij zetten.

De heer SIMONS (lr) (wethouder). Ja, het kan wel. Het moet gewoon gevraagd worden aan de wijkmanager of de coördinator, dus geen probleem. En dan wordt gewoon gevraagd aan de indieners: willen jullie in gesprek? Dus het kan nu. Nogmaals, het zetten van een vinkje in een systeem klinkt heel erg gemakkelijk, maar er zijn ook weer kosten aan verbonden. Het kost ook tijd. Dus om die reden wil ik nu zeggen: het kan al, het lost ook niet... nogmaals, mij is verzekerd dat het gewoon kan. Als mensen het vragen, natuurlijk wel met het voorbehoud dat de mensen het wel moeten willen.

De VOORZITTER. De heer Segers-Hoogendoorn.

De heer SEGERS-HOOGENDOORN (cda). Nou ja, dat is precies de reden van deze motie. Het is een kleine stap, het kan dus, ja, maar met twee tussenstappen. Dat maakt het bureaucratisch, maakt het vervelend voor zowel indiener als wijkraad. Dat is hinderlijk, vandaar deze motie. Maar ik heb gehoord wat de wethouder zegt. Hij zegt: het is eigenlijk geen budgetneutrale of actieneutrale motie en daarom voer ik hem niet uit. Nou, dat is dan duidelijk.

De VOORZITTER. Ik dacht dat u klaar was wethouder? (Er wordt buiten de microfoon gesproken.) Ik kan even vragen of iemand nog een antwoord mist. Mist iemand nog een antwoord op een gestelde vraag? Misschien mevrouw Abrahamse.

Mevrouw ABRAHAMSE (vvd). Ja, ik weet niet honderd procent zeker, want de motie is natuurlijk wel behandeld, maar ik vroeg ook naar de evaluatie en daarin dan de vraag te stellen aan de wijkraden of ze eventueel voor zich zien dat ze worden samengevoegd. Ik weet niet of die nu is beantwoord.

De VOORZITTER. De vraag over de mogelijke samenvoeging van wijkraden wethouder.

De heer SIMONS (lr) (wethouder). Ja, ik heb even een technisch probleem, want de vragen zijn voor me opgeschreven en die zijn weg. We kunnen even vijf minuten schorsen, want de antwoorden weet ik allemaal wel, maar ik wil even de volgorde van de vragen juist hebben, anders is het zo vervelend. Dan loop ik even naar mijn kamer om te vragen waar de vragen zijn.

De VOORZITTER. Goed zo, dan schors ik kort. Blijft u in de buurt alstublieft?

(Schorsing.)

Heropening

De VOORZITTER. Ik heropen de vergadering. Er is hier ten stadhuis gehengeld en de vragen zijn boven water.

De heer SIMONS (lr) (wethouder). De heer Van Campenhout van BIJ1. De beschikbare instrumenten zijn bij de wijkraden niet bekend en wat daaraan te doen. We kunnen nog een keer opnieuw het opleidingsaanbod delen. Over Mijn Rotterdam krijgen de wijkraden binnenkort ook een training om daar beter gebruik van te maken. Er zijn ook allerlei appgroepen maar ook gewoon de wijkconferentie

is er geweest. Dus ik denk ook dat wijkraadsleden en wijkraden en dorpsraden elkaar steeds beter weten te vinden. We zullen de handreiking ook nog een keer onder de aandacht brengen, dus ik hoop daarmee uw vraag te hebben beantwoord. Beter kunnen vinden is ook een proces van leren kennen, maar nogmaals, bij die wijkraadconferentie waren best wel heel veel actieve mensen, dus er worden ook gewoon constant gegevens uitgewisseld, dus ik denk dat dat steeds beter gaat en ik als wethouder maar natuurlijk ook de ambtenaren zullen daar indien nodig en als er vraag naar is, nog extra benadrukken wat er allemaal al mogelijk is. Dat zullen we gewoon nog een keer onder de aandacht brengen. Wanneer wordt er meer bekend over de pilot Wijkcommunicatie. Eind mei, begin juni, dus zeg maar begin juni wordt het bekend en dan zullen we u gelijk hierover informeren. Dan de heer Segers-Hoogendoorn, subsidiëren van bewonersinitiatieven. U gaf al een mooi voorbeeld. Daar is in het verleden ook veel over gesproken. Er zijn allerlei mogelijkheden, u zegt zelf ook het voorbeeld dat u noemde, het blijft gewoon bestaan. Die initiatieven zijn bedoeld om activiteiten mogelijk te maken, niet om voor vaste kosten van huur en dergelijke in te zetten. Ze zijn ook jaarlijks hè. Dan moet je elk jaar een nieuw initiatief gaan indienen om de huur te gaan betalen. Ook in het verleden hebben we met het Huis van de wijk en andere gezegd: dat doen we niet. We subsidiëren de activiteiten en we gaan geen huur op deze manier subsidiëren. Dat is ook incidenteel. Het wordt heel erg ingewikkeld. Het wordt niet toegekend volgend jaar, dan sta je gelijk op straat.

De VOORZITTER. De heer Segers-Hoogendoorn.

De heer SEGERS-HOOGENDOORN (cda). Ja voorzitter, dank. Ik zei ook al in de manier waarop ik het aankondigde: ik ben het ermee eens dat ons subsidie-instrument gericht moet zijn op activiteiten. Dus mijn pleidooi is ook niet: verander dat subsidie-instrument nu. Waar het mij om gaat is aan de hand van dit voorbeeld en zo zijn er vele in de stad, dat er eigenlijk een laagdrempelige manier zou moeten zijn om op zo'n moment voor zo'n initiatief in contact te komen met de gemeente. Want toch nog even over dit voorbeeld. Dit is in een plint waarin voorheen winkels zaten. Daar is het nu nog maar ongeveer voor de helft gevuld, dus er is leegstand. De corporatie is gewoon eigenaar. Die vraagt huur. En u gaat mij niet vertellen dat die corporatie daar niet bijvoorbeeld ook iets van een nou laat ik zeggen sociaal tarief of iets van een afspraak over kan maken. Nou, vooralsnog komt dat initiatief er niet doorheen en ik vind dat de gemeente dan de partner moet zijn van dat initiatief in de wijk om ervoor te zorgen dat die mensen niet iedere drie maanden opnieuw in de onzekerheid zitten of zo'n initiatief nog kan voortbestaan.

De VOORZITTER. Wethouder.

De heer SIMONS (Iv) (wethouder). Toevallig zit de wethouder Bouwen en wonen naast me, die ook regelmatig spreekt met de corporaties. Maar wat ik me wel kan voorstellen is dat we gewoon een keer het gesprek over dit specifieke geval aangaan met de woningcorporatie en zeggen: is er ook door die leegstand niet wat meer mogelijk? Dat kan ik toezeggen en kijken wat eruit komt. We kunnen een woningcorporatie niet dwingen, maar we kunnen wel een beroep op hen doen in dit specifieke geval.

De VOORZITTER. De heer Segers-Hoogendoorn.

De heer SEGERS-HOOGENDOORN (cda). Voorzitter, dan neem ik op dit moment genoegen met deze toezegging op dit voorbeeld. Dat helpt voor dit voorbeeld. Het is natuurlijk geen oplossing zal ik maar zeggen, maar misschien leert het u en ons iets over: hoe kunnen we in vergelijkbare gevallen ermee omgaan. Dus ik vind de toezegging nu prima. Ik ga die motie niet indienen. En in de afdoening van die toezegging gaan we dan kijken: kunnen we hiervan leren voor andere gevallen in de stad?

De VOORZITTER. Mooi.

De heer SIMONS (Iv) (wethouder). Oké, dank u wel. Mevrouw Verkoelen. Nou ja, uw betrokkenheid spat er altijd van af, dat moge duidelijk zijn. Dat waardeer ik ook zeer en dat is ook belangrijk. Veel van de dingen die u noemde zijn herkenbaar. Veel zaken hebben ook te maken met het stelsel waarvoor we hebben gekozen, waar u natuurlijk een van de founding mothers van was. Dat kan ik me in ieder geval nog wel herinneren. U geeft ook een aantal punten aan: hoe gaan we de volgende periode in, om te leren van de kinderziekten, maar ook gewoon van de weeffouten die in het huidige stelsel zitten. Uw input is ook dan voor de evaluatie voor volgend jaar, dat gaan we met z'n allen doen. Dus zo heb ik uw bijdrage beluisterd. Mevrouw Elfilali is er even niet, of tenminste ik zie haar niet, die vroeg naar het in

de keuken kijken van de gemeente. Die is volgens mij op de vierde verdieping, dus dat kan geregeld worden. Maar, nou ja, als die vragen er zijn kunnen die gewoon via de wijkcoördinator in behandeling genomen worden. Dan komt er een excursie of we moeten ook even kijken wat precies de behoefte is, maar ik zou die vraag gewoon bij de wijkcoördinator neerleggen, dus dat kan volgens mij gewoon. Mevrouw Abrahamse gaf aan dat de wijkraden willen gaan fuseren. Ik heb vorige week ook tegen u gezegd in de commissiebehandeling dat ik het nog niet had gehoord. Ik hoop dat het geen vijandige overnames worden, maar gewoon meer vreedzaam. Maar dit lijkt me ook echt een punt voor de evaluatie, want dat zijn echt wel heel grote veranderingen. Dus ik wil toezeggen dat we dat ook meenemen in de evaluatie. De heer Soytekin, ook dank voor uw complimenten overigens. Natuurlijk ook complimenten voor de wijkwethouders, want die doen echt ontzettend veel goed en mooi werk. Ik zal de complimenten overbrengen. Ja, u heeft helemaal een punt natuurlijk dat we de wijkraden, wijkraadsleden en de dorpsraadleden, de toekomstige, beter moeten informeren wat hun mogelijkheden en onmogelijkheden zijn. Het kan ook bijna niet anders bij een nieuw stelsel, want we wisten het zelf nog niet heel erg goed. Nou ja, op papier, dus dat punt zal ik ook gewoon meenemen. Dat is denk ik een logische, ik gooi nu alles maar even in de verzameling van de evaluatie omdat dan niets kwijtraakt, want er wordt gewoon meegeschreven, dus een goed punt, herkenbaar, dat gaan we doen. Dan vraagt u naar een specifieke situatie in Ommoord. Ik kan u vertellen dat ik ongeveer twee keer per maand een melding krijg en ik houd als wethouder daar enige afstand van. Want ik ken ook mensen, ik kom in al die wijkraden. We hebben een aantal instrumenten tot onze beschikking. We hebben mediation, we hebben een technisch voorzitter of een combinatie daarvan. En vaak krijg je een melding en dan schrik je, maar het is ook een beetje mijn ervaring van het afgelopen anderhalf jaar dat er altijd twee kanten aan de medaille zitten, dat het toch even iets complexer zit, en dat het vaak ook in de relationele sfeer ligt. Dat wordt altijd zo goed mogelijk uitgezocht op de achtergrond, want als je mediation of dat soort trajecten succesvol wilt laten zijn, moet je je juist op de achtergrond houden. Want zodra dat in de openbaarheid komt, dan valt er ook niets meer te mediaten. Ik begrijp uw zorg, ik kan u vertellen dat mijn zorgen nog wat groter zijn van de berichten die af en toe uit echt een doorsnee van onze wijkraden komen. Maar bij de gebiedscommissies en daarvoor de deelraden gebeurden dat soort dingen ook. Dus ik denk dat we daar heel zorgvuldig mee omgaan. Er kunnen ook integriteitsmeldingen gemaakt worden en die onderzoeken we ook allemaal. En als er echt sprake van is dat er echt iets helemaal fout is gegaan of wat ik moet delen met uw raad, ben ik de eerste die dat doet. Maar nogmaals, ik houd zelf afstand, maar ik heb echt vertrouwen, want er zijn ook een aantal mooie resultaten. Laatst hebben we bij een wijkraad gezien, daar hebben we een brief aan de burgemeester gestuurd dat de mediation niet goed is gegaan en dat een wijkraadslid afscheid heeft genomen. Dat is ook altijd betreuenswaardig. Maar het gaat ook heel vaak goed. En in algemene zin, dat denk ik toch bij de meeste wijk- en dorpsraden, gaat het eigenlijk hartstikke goed. Ik begrijp uw zorg, maar nogmaals, als we hierover gaan rapporteren in de openbaarheid dan bereiken we ons doel niet. En nogmaals, als er rapportages zijn of als er structurele dingen of ernstige zaken uitkomen, dan zal ik u natuurlijk gewoon informeren en dat kan eventueel ook vertrouwelijk. Als het over privépersonen gaat dan wil niemand dat in de krant. Dus dat is het antwoord op uw vraag. Dan heb ik nog twee vragen van de heer De Haan.

De VOORZITTER. De heer Soytekin eerst.

De heer SOYTEKIN (denk). Dank voor de beantwoording. Ik kan de beantwoording van de wethouder ook goed begrijpen hoor. Het is ook niet mijn intentie om heel deze casus helemaal uit te spitten, maar het is wel een casus die terecht is gekomen bij de media, dus openbaar is geworden. Daarin wordt gezegd dat er een onderzoek wordt gedaan. En de vraag die daarbij werd gesteld is, de bewoners hebben ook in een open brief aangegeven dat er wat klachten zijn her en der en die hebben ook wat wensen meegenomen of aangegeven die in het onderzoek meegenomen zouden moeten worden. Dus ik hoop dat dat gebeurd is. Ik weet niet of de wethouder daar iets over kan zeggen. Anders moet ik dat misschien zelf via de wijkraad even laten checken.

De VOORZITTER. Wethouder.

De heer SIMONS (Ir) (wethouder). Over integriteitsonderzoeken worden eigenlijk nooit mededelingen gedaan hè. En daar zijn de bewoners ook niet bij betrokken. Dat de bewoners en public of een aantal bewoners in ieder geval hun ongenoegen hebben geuit, dat moet de wijkraad zich ook aantrekken en die moeten daar ook wat mee doen. Ik heb ook niet scherp op het netvlies en ik weet ook niet de omvang ervan, maar de zaak van de wijkraad zelf en het vertrokken lid, heb ik begrepen, daar is een

integriteitsonderzoek. Dat wordt gewoon in vertrouwen afgehandeld. En nogmaals, als daar iets heel schokkends uitkomt dan zal ik u dat mededelen, maar dan zal ik dat ook in vertrouwen mededelen, want anders kunnen we geen integriteitsonderzoeken meer doen. Dus daar vind ik zorgvuldigheid belangrijker dan openbaarheid. Maar nogmaals, de bewoners kunnen natuurlijk ook via een wijkraad hun ongenoegen uiten dat er dingen veranderd moeten worden. Daarvoor is ook een wijkraad. En anders komen ze naar ons toe of naar u als raad, of naar mij als wethouder. Maar behalve het bericht in de media, hebben mij geen andere signalen bereikt. Transparantie over opvolging vragen en adviezen en afhandelingen van termijnen. Nou, die toezegging heb ik eigenlijk al gedaan aan uw collega's. Toezegging meer snelheid bij de opvolging van wijkraadsleden. Helemaal mee eens. Ik heb dit signaal ook al een aantal keren zelf afgegeven, want ik krijg natuurlijk dezelfde vragen van de wijkraden of dorpsraden als u krijgt. Maar het is goed om daar gewoon aandacht aan te blijven besteden, dus ik zeg het nogmaals toe om dat nogmaals onder de aandacht te brengen. Dan heb ik alle vragen die genoteerd zijn beantwoord.

De VOORZITTER. Dank u wel. Is er behoefte aan een tweede termijn of een vraag? De heer Segers-Hoogendoorn.

De heer SEGERS-HOOGENDOORN (cda). Ja voorzitter, ik ga die motie over de AVG intrekken, want ik vind het risico te groot dat we het nu niet goed genoeg hebben uitgezocht. Heeft de wethouder gelijk, heb ik gelijk of ligt de waarheid ergens in het midden? En als ik hem indien en hij wordt niet aangenomen, dan kan ik er voorlopig niets over zeggen.

De VOORZITTER. Motie AVG wordt dus ingetrokken. Heel goed. Motie 9. Anderen nog in het kader van de tweede termijn? Eenmaal andermaal, dan sluit ik de beraadslagingen op dit punt af.

De VOORZITTER. Wethouder Zeegers is gearriveerd. De heer Van Dommelen.

6.1 *Het voorstel tot vaststelling van het Masterplan De Kaai – vervolg*

De heer VAN DOMMELEN (vvd). Ja, dank u wel voorzitter, ik heb een klein puntje van orde. De motie die ik vanmorgen bij De Kaai heb ingediend, is nogal een bevalling gebleken, want er zat een zin die ik had afgesproken niet in, namelijk een verzoek aan de wethouder om met de raad in gesprek te gaan in Q3 2024, dus ik wil graag een aangepaste motie indienen.

De VOORZITTER. Hij is ook inhoudelijk aangepast?

De heer VAN DOMMELEN (vvd). Hij is inhoudelijk aangepast.

De VOORZITTER. Dat is motie 9 hè?

De heer VAN DOMMELEN (vvd). Dat weet ik niet.

De VOORZITTER. Feijenoord was het toch?

De heer VAN DOMMELEN (vvd). Ja, de Feijenoordvisie.

De VOORZITTER. Motie 9A wordt het nieuwe nummer, en het verzoek aan de raadsleden is om de motie dan nog goed te lezen.

De heer Van Dommelen heeft de volgende motie ingediend.

Motie 9A. De Feijenoordvisie

De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 4 april 2024, ter bespreking van agendapunt Masterplan De Kaai;

constaterende dat:

- er voor het hele gebied Feijenoord een plannenparade aan masterplannen en visies in de maak is, van Masterplan De Kaai, toekomstperspectief Kop van Feijenoord tot Masterplan Feijenoord City 2.0;

- er een groot woningtekort is én het autoverkeer het afgelopen jaar in Nederland niet is afgenomen, maar zelfs is toegenomen;

overwegende dat:

- we volop woningen moeten bouwen en we verheugd zijn met de plannen van het college op dit vlak;
- we wel aandacht moeten blijven geven aan de bereikbaarheid en ontsluiting van de bestaande en nieuwe woningen;
- we door de veelheid aan masterplannen en visies het risico lopen dat we de samenhang van die plannen en impact van deze plannen op de mobiliteit, ontsluiting, OV en parkeren in het stadsdeel Feijenoord uit het oog verliezen;
- er daarom noodzaak is om de impact op het verkeer van de verschillende bouw- en ontwikkelingsplannen in dit gebied weer te geven;

verzoekt het college om:

- een overzicht te maken van alle verschillende bouw- en ontwikkelingsplannen in en rondom de wijk Feijenoord en Feyenoord City 2.0;
- tevens aan te geven wat de plannen samen betekenen voor de mobiliteit, bereikbaarheid, ontsluiting, OV en parkeren in het stadsdeel Feijenoord;
- hierover met de raad in gesprek te gaan in Q3 2024;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. D.J. van Dommelen, S.J.C. Becker, T. de Haan, M. Verhoef, R.N. Dahoe, T. Kind, T.J. Vonk en A. Kockelkoren

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De VOORZITTER. Ja, mijnheer Kind?

6.2 Schimmelvorming Rotterdamse huishoudens – vervolg

De heer KIND (volt). Ook een aangepaste motie bij agendapunt 6.2, 'Concretiseer de prestatieafspraken', een aangepast dictum.

De VOORZITTER. De heer Kind heeft de volgende motie ingediend.

Motie 7A. Concretiseer de prestatieafspraken

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 4 april 2024 ter bespreking van het agendapunt 6.2 'Schimmelvorming Rotterdamse Huishoudens';

constaterende dat:

- in december 2023 de prestatieafspraken tussen de gemeente met alle Rotterdamse woningcorporaties en huurdersverenigingen voor 2024 en 2025 zijn vastgesteld;
- hierin is vastgelegd dat de woningcorporaties voldoende moeten investeren in het onderhoud van woningen. Woningen die in slechte staat verkeren moeten gerenoveerd of gesloopt worden;
- er in de prestatieafspraken is opgenomen dat de woningcorporaties € 800 miljoen uittrekken voor het onderhoud van huizen;
- hiervan is € 48 miljoen bestemd voor de aanpak van vocht, schimmel, loden leidingen, asbest en brandveiligheid;

overwegende dat:

- schimmel een veelvoorkomend, schadelijk probleem is waarbij de oorzaak vaak een combinatie van factoren betreft;
- het niet duidelijk is of de woningcorporaties voldoende doen aan het bestrijden van schimmelvorming als het niet duidelijk is hoeveel geld er specifiek uit wordt getrokken hiervoor;

is van mening dat:

- de vele schrijvende verhalen van onze Rotterdammers die in schimmelhuizen wonen aangeven dat er niet adequaat omgegaan wordt met meldingen van bewoners en/of met de (reguliere) onderhoudsmomenten;

verzoekt het college:

- de besteding van € 48 miljoen voor onderhoud in de prestatieafspraken met woningbouwcorporaties te concretiseren;
- hierover te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. T. Kind

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De VOORZITTER. Ook hier het verzoek aan de raadsleden om het goed inhoudelijk te lezen.

7. TWEEMINUTENDEBATTEN

7.1 *Het voorstel tot vaststelling van het burgerinitiatief Lloydpark*

De VOORZITTER. Dan beginnen we nu aan de reeks tweeminutendebatten, het voorstel tot vaststelling van het burgerinitiatief Lloydpark. In de commissie BWB is uitgebreid gesproken over het burgerinitiatief Lloydpark. De commissie adviseert het burgerinitiatief vast te stellen als inspiratiedocument voor het gebied Schiehaven Noord. Voordat we overgaan tot de bespreking geef ik graag een van de indieners, de heer Diederik van der Mast, de gelegenheid het burgerinitiatief nogmaals toe te lichten. Zoals u weet, mijnheer Van der Mast, krijgt u hiervoor maximaal vijf minuten. U kunt spreken vanaf de kathedraal. Er is voor de raad geen gelegenheid tot het stellen van vragen aan de inspreker. Dat kan alleen in de commissie.

De heer VAN DER MAST (inspreker). Dank u wel voorzitter. Dag raadsleden. Ik ben hier namens nog twee andere initiatiefnemers en ik zal u vertellen hoe wij als initiatiefnemers van het burgerinitiatief Lloydpark ervaren en zien hoe en dat het openbaar bestuur in Rotterdam zich blindstaart op zichzelf, vertrouwt op zichzelf en zichzelf graag op de borst klopt. Rotterdam heeft een marketingmachine uitgevonden lijkt het, en marketing leidt nu het bestuur. Als het beeld maar goed is. Ik heb het dan met name over het bestuur van de fysieke ruimte, dus wensdenken, mooie ideeën en aannames zijn de vaste onderdelen van het debat die vooral ten dienste staan van de beeldvorming. Alles gaat goed en alles onder controle. Stadsontwikkeling is een aanjager. Kennis, kunde en ruimte voor tegenspraak hebben plaatsgemaakt voor opportunisme en zelfvoldoening. Alleen voor ontwikkelaars en geldschietters gaat de rode loper uit. De burgers en organisaties die kritisch zijn passen niet in de brochure. 50.000 woningen bouwen, let op, dat is twee keer het aantal woningen dat nu in Barendrecht staat, is een zelfopgelegd doel. Keihard blijkt telkens weer hè, dat doel. Het staat in alle brochures van de Stadsontwikkeling. We hebben een enorme bouwopgave, maar we zijn fantastisch bezig met al die torens en verdichting. Jammer alleen van al die nimby's die bezwaar maken. Maar als die nimby's of die burgers geen bezwaar maken, wie gaan het dan doen? Want er zijn geen normen die tegenwicht bieden tegen dat keiharde cijfer van 50.000 woningen. En dan heb ik het over normen voor de kwaliteit van de leefomgeving. Burgerinitiatief Lloydpark is een initiatief dat keurig volgens alle spelregels is opgesteld en ingediend. Echter, de doorlooptijd werd zes keer de maximale termijn en we ontvingen enkele brieven van de wethouder waaruit bleek dat ze het initiatief eigenlijk niet wenste te behandelen omdat er geen woningbouw in is opgenomen. En vorige week is het initiatief in de commissie, waar ik net over sprak, geen besluit geworden maar een inspiratiedocument voor een plan waarop niet eens een voorstel voor is ingediend. Alles bij elkaar opgeteld voelen we ons volledig miskend, gepest en menen we zelfs minachting te herkennen. Onreglementair aanmatigend voor ons, de initiatiefnemers en alle ondertekenaars, en bovendien zeer slecht voor het al broze vertrouwen van burgers in het bestuur. Het goede nieuws natuurlijk, het burgerinitiatief past nu wel in de brochure en het debat is dood, want ja, wie kan er nu tegen dit initiatief zijn, als het een inspiratiedocument is. Even ter herinnering, u heeft nog geen 40% van de kiesgerechtigden naar de stembus gekregen, en nog geen 19% van de kiesgerechtigden heeft op de collegepartijen gestemd. 81% van de kiesgerechtigde Rotterdammers steunt de coalitie niet of is afgehaakt. Hoe krijgt u nu weer vertrouwen en draagvlak

terug, denkt u? Door burgers zoals wij, die hun nek uitsteken, weg te zetten als lastpakken, te ontmoedigen? De enige manier en echt de enige manier om het vertrouwen in het bestuur weer terug te krijgen is transparantie en het voeren van debat op inhoud in onder andere deze raadzaal. De marketingmachine moet uit, het algemeen belang weer pontificaal op tafel en alle kennis en kundigheid van burgers en ambtenaren gebundeld in debat, debat en nog eens debat. En als u zelf als raadslid niet wenst tegen te spreken, onderzoek dan de mogelijkheid voor het installeren van een raad voor tegenspraak, zoals door andere mensen al eens een keer is voorgesteld in de commissie en in de raad. Daarom nogmaals ons dringend verzoek om de spelregels in de verordening gewoon te volgen en het initiatief niet als inspiratiedocument ter stemming te brengen maar als keuze voor een groen park op het Lloyd Multiplein, Lloydpark. En laat nu het debat over verdichting versus een groene, gezonde leefomgeving, de normen daarvoor, maar beginnen. Dat was mijn verhaal.

De VOORZITTER. Ik dank u zeer. Dank voor het inspreken. Dan gaan we naar de behandeling van het voorstel in de eerste termijn van de zijde van de raad. Ik heb een aantal sprekers op mijn lijst, om te beginnen mevrouw Kockelkoren.

Mevrouw KOCKELKOREN (gl). Voorzitter, dank u wel. Voorzitter, laat ik deze bijdrage even proberen positief te ontvangen en als een spiegel te zien. Ik denk dat het altijd belangrijk is dat wij als raadsleden luisteren naar initiatiefnemers uit de stad, mensen die hun nek uitsteken, die medebewoners oproepen om een initiatief in te dienen, handtekeningen verzamelen en ook met goede ideeën komen voor hun wijk, hun buurt, zeker als het gaat over groen, iets waar ook GroenLinks zich graag hard voor maakt, iets waar wij ons achter kunnen scharen. Ik denk dat we verder als commissie zeker ons best hebben gedaan om dit initiatief op waarde te schatten en tegelijkertijd vinden we denk ik, vindt GroenLinks, ook het maken van nieuwe woningen ook belangrijk, dus is het zoeken naar een goede balans. Wij hebben in de commissie al gezegd dat wij dit initiatief zien als een roep van bewoners om gehoord te worden, om beter betrokken te worden bij de plannen voor hun wijk en aanscherpend op het voorstel dat nu voorligt willen wij nog een tweetal moties indienen. De ene motie is 'Cocreatie voor Lloydpark'. Die vraagt om het proces van cocreatie met bewoners en de wijkraad in te richten om tot een gedragen ambtiedocument Schiehaven Noord te komen. En de andere motie gaat over meer groen als uitgangspunt voor Schiehaven Noord. Dit om ook bij het college echt op het vizier te hebben dat die vergroening, die zo erg door bewoners vurig wordt bepleit, ook als uitgangspunt voor dat ambtiedocument mee te nemen. Tot zover.

De VOORZITTER. Mevrouw Kockelkoren heeft de volgende moties ingediend.

Motie 1. Meer groen als uitgangspunt voor Schiehaven Noord

"De gemeenteraad van Rotterdam, bijeen op 4 april 2024 ter bespreking van agendapunt
Burgerinitiatief Lloydpark;

constaterende dat:

- de wijkraad en de initiatiefnemers van het burgerinitiatief Lloydpark spreken van een versteende wijk waar behoefte is aan openbaar toegankelijk groen;
- er in de wijk zorgen zijn over hittestress (voornamelijk aan de Schiehavenkade), het waterbergend vermogen en de sociale cohesie;
- de toekomstige ontwikkelingen aan de noordzijde van de Schiehaven een kans bieden om de wijk te vergroenen;

overwegende dat:

- het burgerinitiatief gezien kan worden als een roep van bewoners voor meer groen in een versteende wijk;
- een belangrijk deel van het bestaande groen in het Lloydkwartier zich bevindt in binnentuinen die niet de hele dag publiek toegankelijk zijn en weinig uitnodigend zijn naar niet-bewoners om er gebruik van te maken;
- publiek toegankelijk groen kan bijdragen aan het verminderen van de hittestress en bevorderend is voor het waterbergend vermogen, ontspanning en de sociale cohesie in de wijk;
- een groene buurt een verbinding kan vormen tussen de nu nog relatief gescheiden buurten Lloydkwartier, Schiehaven en Delfshaven;

verzoekt het college:

- een uitbreiding van het publiek toegankelijke groen van 20% van het te ontwikkelen gebied als uitgangspunt te hanteren voor het gebiedsambitiedocument Schiehaven Noord

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. A. Kockelkoren, G.J. Engberts, T.J. Vonk en P.J.H.D. Verkoelen

Motie 2. Cocreatie voor Lloydpark

"De gemeenteraad van Rotterdam, bijeen op 4 april 2024 ter bespreking van agendapunt Burgerinitiatief Lloydpark;

constaterende dat:

- er een burgerinitiatief voor een 'Lloydpark' voorligt dat unaniem gesteund is door de wijkraad Delfshaven-Schiemond;
- de participatie voor een nieuw gebiedsambitiedocument 'Schiehaven Noord' binnenkort van start gaat;
- de wethouder aangeeft het burgerinitiatief als 'inspiratiedocument' daarin te willen meenemen;

overwegende dat:

- het burgerinitiatief gezien kan worden als een roep van bewoners om beter betrokken te worden bij plannen voor hun wijk;
- er veel energie in de wijk en de bewoners zit om te komen tot plannen voor extra groen in de buurt en in het nieuw te ontwikkelen gebied aan de noordzijde van de Schiehaven;
- in het coalitieakkoord Eén Stad' staat dat initiatieven van anderen door de coalitiepartijen worden omarmd als deze bijdragen aan een veilige, groene en sociale stad;
- met actieve participatie het risico op vertraging later in het proces (bijvoorbeeld door procedures bij de Raad van State) kan worden beperkt;

verzoekt het college:

- een proces van cocreatie met bewoners en de wijkraad in te richten om tot een gedragen gebiedsambitiedocument 'Schiehaven Noord' te komen;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. A. Kockelkoren, G.J. Engberts, T.J. Vonk en P.J.H.D. Verkoelen

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

De VOORZITTER. De heer Vonk.

De heer VONK (cu). Voorzitter, als ik het goed heb is dit het eerste officiële burgerinitiatief dat op tafel ligt. En als je de eerste bent, dan gaat niet alles in één keer goed. En dat hebben we ook hier gezien. In de behandeling zijn we als raad en college niet altijd adequaat geweest en daardoor is vertraging ontstaan. Daar leren we van voor een volgende keer, en dat moet ook, maar goed, het ligt er nu dan toch. Onze waardering voor het initiatief en alle mensen die daar hun handtekening aan hebben verbonden. In het bijzonder ook complimenten aan de wijkraad, die de roep om groen gehoord heeft en in een gedegen advies daar ook nog eens toegelicht heeft waarom het zo belangrijk is. Inclusief de sociale cohesie en de verbinding tussen de verschillende wijken. Wat ons betreft verdient die roep een stevige stem, ook in de verdere planvorming voor Schiehaven Noord en daarom hebben wij een motie, 'Zorg voor groene pleinen en parkjes in Masterplan Schiehaven Noord', met een belangrijke rol voor de wijkraad.

De VOORZITTER. De heer Vonk heeft de volgende motie ingediend.

Motie 3. Zorg voor groene pleinen en parkjes in Masterplan Schiehaven Noord

"De gemeenteraad van Rotterdam, bijeen op 4 april 2024 ter bespreking van burgerinitiatief Lloydpark;

constaterende dat:

- er veel nieuwe woningen zijn gerealiseerd in het Lloydkwartier;
- de wijkraad spreekt van 'een zwaar versteende wijk met een hoge dichtheid van gebouwen en opvallend gebrek aan groenvoorzieningen' en tevens constateert dat de groenvoorzieningen in de omliggende wijken summier zijn;
- de wijkraad in zijn advies het belang benadrukt van sociale- en groenvoorzieningen in de gebiedsontwikkeling om de leefbaarheid van de wijk te garanderen;

overwegende dat:

- de wijkraad een duidelijke behoefte signaleert aan ademruimte en publiek groen, die sociale cohesie en verbondenheid tussen de wijken kunnen bevorderen;
- de aandacht voor groene en kwalitatieve publieke buitenruimte waar bewoners kunnen samenkomen bij de ontwikkelingen tot nu toe niet hoog op de agenda heeft gestaan;
- het college voornemens is van Schiehaven Noord een 'groene ontwikkeling te maken' waarbij het idee van het burgerinitiatief Lloydpark betrokken wordt als inspiratiedocument;
- het niet duidelijk is of hiermee de roep van de wijkraad voldoende gehoord wordt;

verzoekt het college:

- in samenspraak met de wijkraad te zorgen dat in verdere planvorming van Schiehaven Noord / de directe omgeving een of meer groene pleinen en parkjes een plek krijgen;
- hierover eind 2024 terug te koppelen aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. T.J. Vonk, P.J.H.D. Verkoelen, A. Kockelkoren, G.J. Engberts en T. de Haan

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De VOORZITTER. Mevrouw Verkoelen.

Mevrouw VERKOELEN (50+). Dank u wel voorzitter. Voorzitter, ik steun de woorden van mevrouw Kockelkoren. Die zijn me uit het hart gegrepen en daar valt eigenlijk ook weinig anders aan toe te voegen dan dat ook mijn fractie de initiatiefnemers bedankt voor hun plan en zeer blij is met deze betrokkenheid vanuit de inwoners. We hebben daar een heel mooi besluit over kunnen formuleren in de afgelopen commissievergadering en mijn fractie steunt dan ook dit besluit om dit initiatiefvoorstel te omarmen als een inspiratiedocument en zal alle moties die door collega's hierover zijn ingediend ondersteunen. Daarmee hoop ik dat dit eerste initiatief ons een stapje verder brengt naar een prachtige invulling van een stukje stad. Tot zover voorzitter.

De VOORZITTER. Mijnheer Kind.

De heer KIND (volt). Ja, dank u wel voorzitter. Ja, heel veel waardering voor de initiatiefnemers. Laten we heel eerlijk zijn, het is gewoon een heel goed idee, die kale vlakte daar, vooral als we kijken naar de wijken daaromheen en de buurten. Er is gewoon behoefte aan heel veel groen. En ook wat teleurstelling voor de wijze waarop we hiermee om zijn gegaan. Ik kan me inderdaad voorstellen wat eerder is aangegeven. Het is de eerste keer dus dan gaat niet altijd alles goed. Maar de wijze waarop dit initiatief toch enigszins terzijde is geschoven, vinden wij betreurenswaardig. Wij vinden het dan ook geen inspiratiedocument, zoals het ook vorige week werd genoemd, maar wij vinden dat het eigenlijk de basis zou moeten zijn. Wij vinden dat dit het uitgangspunt zou moeten zijn. En daarom dienen wij een amendement in, dat heet 'Neem het burgerinitiatief over', waarin dit de basis zal vormen voor de gebiedsontwikkeling aan het Lloydkwartier. Dank u wel.

De VOORZITTER. De heer Kind heeft het volgende amendement ingediend.

Amendement A. Neem het burgerinitiatief over

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 4 april 2024 ter bespreking van het agendapunt 7.1 Het voorstel tot vaststelling van het burgerinitiatief Lloydpark;

besluit het 'Voorstel tot vaststelling van het burgerinitiatief Lloydpark' als volgt te wijzigen:

Samenvattend stellen wij u voor het burgerinitiatief 'Lloydpark' (22bb005883) van de heer P.M. Cusell, de heer O.M. van der Mast en mevrouw T.M.L. van Balen vast te stellen als ~~inspiratiedocument~~ basis voor het gebiedsambitiedocument Schiehaven Noord, zulks door vaststelling van het bij dit voorstel behorende ontwerpbesluit.

[...]

In de collegereactie is met redenen aangegeven waarom het college adviseert het burgerinitiatief niet over te nemen aangezien het elementen bevat die technisch en beleidsmatig niet aansluiten bij de gemeentelijke visie op het gebied waar woningbouw voorzien is. Wel is het college het met de indieners van het burgerinitiatief eens dat de herontwikkeling van Schiehaven Noord in het teken moet staan van een leefbare en toekomstbestendige ontwikkeling en dat in dat kader - naast de woningbouwontwikkeling - vergroening van het gebied onderdeel moet zijn. Het college neemt het burgerinitiatief mee als ~~inspiratiedocument~~ uitgangspunt bij de gebiedsontwikkeling Schiehaven Noord.

[...]

De commissie BWB adviseert het burgerinitiatief 'Lloydpark' het burgerinitiatief ingediend door de heer P.M. Cusell, O.M. van der Mast en mevrouw T.M.L. van Balen over 'Lloyd park' (22bb005883) vast te stellen als ~~inspiratiedocument~~ basis voor het gebiedsambitiedocument Schiehaven Noord."

w.g. T. Kind

Toelichting

Onze wijkbewoners weten vaak het best wat hun wijk nodig heeft, wat er precies speelt en hoe toekomstige ontwikkelingen hun wijk zullen beïnvloeden. Daarnaast zijn burgerinitiatieven van essentieel belang voor een goed werkende democratie en het bevorderen van maatschappelijke betrokkenheid.

Het burgerinitiatief Lloydpark geeft een duidelijk signaal: er is een sterke behoefte aan groen. De omgeving is al flink verstedend en om in de toekomst leefbaarheid – vooral binnen de kaders van klimaatverandering – te bevorderen, is meer woningbouw niet wenselijk. Deze signalen dienen wij als gemeenteraad serieus te nemen.

Dit burgerinitiatief weg te zetten als 'inspiratiedocument' is niet alleen schadelijk voor het vertrouwen in de Rotterdamse politiek door het negeren van de sterke signalen uit de wijk. Daarnaast doet het ook geen eer aan het belang van burgerparticipatie.

Wij vinden daarom dat het burgerinitiatief als uitgangspunt genomen moet worden voor de verdere gebiedsontwikkeling van Schiehaven Noord.

Het amendement is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De VOORZITTER. De heer De Haan.

De heer DE HAAN (d66). Dank u wel voorzitter. Dank voor het initiatief en voor het voorstel dat er nu ligt. Ik moet bekennen dat we er ook wel enige worsteling mee hebben gehad, niet vanwege de groene ambitie, maar misschien meer: hoe verstrekkend is het. Wat zijn de gevolgen financieel, waar stem je dan mee in en wat betekent het voor een woningbouwambitie die er bijvoorbeeld bij een partij als de mijne ook leeft met het willen verdichten? Maar tegelijkertijd de behoefte die we zien en ook merken en willen omdat daar zeker in het gebied een slag te maken is in de vergroening. En ik denk dat de worsteling ook een beetje zichtbaar is hoe het raadsbesluit hier door ons als raad nu tot stand is gekomen en waar we zoals het nu is geformuleerd ons in kunnen vinden om juist zo die ambitie uit te spreken. Daarnaast zou ik met dit als haakje toch ook nog even aandacht willen vragen voor het instrument van het burgerinitiatief. We hebben er nu op dit moment twee gehad in de afgelopen, ik denk, twee jaar. Het ene ging iets soepeler dan het andere, maar het lijkt mij een goed moment om daar

ook met elkaar eens van te leren en te kijken hoe we het proces nu hebben ingericht en hoe we dat ook zouden kunnen verbeteren.

De VOORZITTER. Dank. Andere sprekers? De heer Coşkun.

De heer COŞKUN (sp). Ja voorzitter, volgens mij heb ik anderhalf jaar geleden daar leren rijden op een Segway. Wij zijn het helemaal eens met het amendement van Volt, dat we dit moeten omarmen. Het is een goede verbinding, de vergroening met de wijk erachter, met de rivier, dus de SP steunt volledig het amendement van Volt.

De VOORZITTER. De heer Van der Velden.

De heer VAN DER VELDEN (pvdd). Ja, dank u voorzitter. De Partij voor de Dieren staat voor een radicale vergroening. Dat weet u van ons. Sla ons verkiezingsprogramma er maar op na. Onze belofte aan de Rotterdammer die wij gedaan hebben is om de betonnen jungle van de stad te transformeren tot een groene oase. En zeker op dit stuk terrein zou dat prachtig zijn. Dit burgerinitiatief sluit goed aan op onze ambities en het krijgt daarom onze volledige steun. Maar voorzitter, het voorliggende besluit is in dat opzicht te zwak. Een burgerinitiatief laten doorgaan als inspiratiedocument biedt geen waarborgen dat het idee, een Lloydpark, er gaat komen. En wij als Partij voor de Dieren willen er wel zeker van zijn dat het park er wel degelijk komt. En daarom hebben wij een amendement om daarvoor te zorgen. Nu hoor ik net dat mijnheer Kind van Volt ook een amendement had. Dat wist ik niet, ik heb dat nog niet kunnen lezen. Misschien heeft het overlap, ik weet het niet. Maar ik dien graag dit amendement in en ik wil er ook nog op wijzen dat de wijkraad Delfshaven-Schiemonnd dit initiatief ook ondersteunt. We hebben het vanochtend over de wijkraden gehad, dus het lijkt mij zeer vanzelfsprekend dat we dit initiatief gaan steunen. Op naar een groene Lloydkade. Ik dank u.

De VOORZITTER. U heeft natuurlijk vanmiddag nog ruim de tijd om met elkaar te overleggen om te kijken of die amendementen in elkaar geschoven kunnen worden. Als dat de helderheid helpt dan kan dat natuurlijk altijd nog.

De heer Van der Velden heeft het volgende amendement ingediend.

Amendement B. Er komt een Lloydpark

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 4 april 2024, ter bespreking van het voorstel tot vaststelling van het burgerinitiatief Lloydpark;

besluit:
het gevraagde besluit, te weten:

"het burgerinitiatief ingediend door de heer P.M. Cusell, D.M. van der Mast en mevrouw T.M.L. van Balen over 'Lloydpark' (22bb005883) vast te stellen als inspiratiedocument voor het gebiedsambitiedocument Schiehaven Noord."

te wijzigen in:

"het burgerinitiatief ingediend door de heer P.M. Cusell, D.M. van der Mast en mevrouw T.M.L. van Balen over 'Lloydpark' (22bb005883) over te nemen en te hanteren als leidraad in de ontwikkeling van een Lloydpark."

w.g. R.T.J. van der Velden

Toelichting

Dit amendement zorgt ervoor dat we het burgerinitiatief overnemen. Omdat het initiatief nog nadere uitwerking behoeft, is ons voorstel om het als leidraad te hanteren in de ontwikkeling van een Lloydpark.

Het amendement is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De VOORZITTER. Wie wenst nog het woord? Niet? Wethouder Zeegers.

Mevrouw ZEEGERS (d66) (wethouder). Ja, dank u wel voorzitter. En inderdaad, het is goed dat we een keer hebben kunnen oefenen met een burgerinitiatief. In de commissie hebben we er ook uitgebreid over gesproken, dat hele proces is natuurlijk niet lekker gegaan. Een initiatief wordt ingediend in de commissie en het is ontvangen door onze ambtelijke organisatie, door mij en dus ook door de ambtelijke organisatie, als een initiatief dat speelt in de samenleving. En eigenlijk is er toen wel contact geweest met de initiatiefnemer op ambtelijk niveau, maar is er toen niet bedacht: o, dan moeten wij eigenlijk ook nog een reactie geven aan de commissie en aan de raad. Dat hele proces hadden we nog onvoldoende ingericht. Dat weten we nu wel, dus dat gaan we voortaan natuurlijk beter doen. Maar dat is denk ik de achtergrond en dat heeft toch tot frustratie geleid aan alle zijden. Het is dus denk ik heel goed dat we dat in het vervolg beter gaan doen. Dan even over dit initiatief in het bijzonder. Schiehaven Noord, het is al vaak voorbijgekomen. In het vorige college is er een plan vastgesteld om er een heel grote gebiedsontwikkeling neer te zetten. Dat bleek financieel niet haalbaar, dus daarom heb ik in het begin of laten we zeggen een jaar, anderhalf jaar geleden u ook meegedeeld dat dat niet haalbaar was, maar dat we toch wel woningbouw daar wilden realiseren, dus zo rond de 500 woningen daar wilden neerzetten, omdat die woningnood gigantisch groot is en dat ook een mooie plek is om dat te doen. Tegelijkertijd ben ik me er ook heel goed bewust van dat het een versteende omgeving is, en willen we die vergroening daar ook realiseren. Mede onder andere door de discussies rond dit burgerinitiatief en een aantal andere zaken hebben we ook op enig moment de participatie nog niet op gang gebracht omdat we dachten: we moeten een aantal zaken eerst goed definiëren met elkaar. Er is bijvoorbeeld nu een kermis, hoe gaan we daar dan mee om? We wilden dus eerst aan de voorkant helder hebben: wat zijn nu eigenlijk de uitgangspunten die we kunnen hanteren voordat we het gesprek met de omgeving goed kunnen voeren. Nou, dat is nu afgerond. Wij gaan starten met de participatie. Dus het feit dat u zegt: wij horen er zo weinig van en we weten er zo weinig van. Dat klopt ook, we zaten nog in de desktopresearchfase. Maar we gaan echt naar buiten en we willen dan ook echt iedereen betrekken. De wijkraad, de initiatiefnemers, andere bewoners, bewoners die zich niet willen organiseren. Iedereen mag meepraten met hoe dat gebied eruit moet komen te zien. Maar daar gaan we dan ook mee starten en we hebben in ieder geval ook heel veel groene ambities. Dan even de beantwoording van de moties. Motie 1, 'Meer groen als uitgangspunt voor Schiehaven Noord'. Ik ben het natuurlijk helemaal eens met de geest, maar u zet in uw dictum ook 20%. En ik wil mij niet op die manier vastleggen. Dus als u het percentage eruit zou kunnen halen, maar daar hebben we het in de commissie al over gehad, dan zou ik daar heel goed mee kunnen instemmen. Maar nu, 20%, ik weet niet precies hoe dat uitpakt, dus we gaan voor zoveel mogelijk groen, maar we willen ook die woningen, dus mij op voorhand vastleggen op 20% gaat mij iets te ver, dus deze motie zal ik ontraden. Dan de motie 'Cocreatie voor Lloydpark'. Nou, wat ik heb gezegd, participatie, daar hebben we ook hele leidraden voor, we hebben daar beleid voor afgestemd, vastgesteld in de raad. Zo ga ik het ook doen. De term cocreatie hebben we eigenlijk niet goed gedefinieerd. Wanneer doe je nu cocreatie, wanneer niet? Participatie ga ik doen, met de wijkraad, met iedereen wat ik net zei. Maar cocreatie, we hebben net gezien hoe verschillende verwachtingen tot enorme frustraties leiden en dat wil ik echt voorkomen. Dus ik ga participatie organiseren. Iedereen is daarin gelijkwaardig, of je nu georganiseerd bent of niet. Zo ga ik het doen. Maar hier de nadruk op cocreatie geeft voor mij te veel ruis op de lijn en dat kunnen we in dit traject echt niet hebben, dus deze zal ik ook ontraden. Dan de motie 'Zorg voor groene pleinen en parken in Masterplan Schiehaven Noord'. Daarin geeft u aan: zorg nu ook in samenspraak met de wijkraad dat er veel meer groene pleinen en parkjes komen en laat ons dat ook weten. Nou, daar kan ik goed mee uit de voeten, dus deze is wat mij betreft oordeel raad. We willen hetzelfde, dat dat een mooie groene buurt wordt waar ook plekken zijn waar mensen elkaar in het groen ook tegen kunnen komen. Want dat is denk ik ook een belangrijke rol van pleinen en parkjes, dat dat ook een ontmoetingsplek is in het groen. Dus daar ga ik graag mee akkoord, of dat voer ik graag uit en dus oordeel raad. Dan hebben we nog het amendement van Volt, 'Neem het burgerinitiatief over'. Dat heb ik net al aangegeven, dat ontraad ik. Wij willen die woningbouw. Overigens heeft u daar als raad ook al een IVA voor vastgesteld, dus we hebben er ook al middelen voor om die woningbouw daar te realiseren. Dus in het licht daarvan ontraad ik ook dit amendement. En ik heb volgens mij het amendement van de Partij voor de Dieren nog niet, maar u gaf aan dat het ongeveer dezelfde strekking had. Die ligt op mijn bureau. Amendement 'Er komt een Lloydpark'. U vraagt ook om dit burgerinitiatief over te nemen en te hanteren als leidraad. Deze ontraad ik ook op basis van wat ik hier eerder over heb gezegd.

De VOORZITTER. Dank. Dit is een tweeminutendebat en dat voorziet doorgaans niet in een tweede termijn, maar ik check of de vragen beantwoord zijn. Dat is het geval. Dan gaan we dit gesprek sluiten, met dank ook aan de inspreker. Mijnheer Verhoef.

6.1 Het voorstel tot vaststelling van het Masterplan De Kaai – vervolg

De heer VERHOEF (Iv). Ja, dank u wel voorzitter. Ik wilde tussendoor een aangepaste motie indienen als dat kan. Ik heb een ondertekenaar erbij.

De VOORZITTER. De heer Verhoef heeft de volgende motie ingediend.

Motie 1. Parkeernormen naar behoefte

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 4 april 2024 ter bespreking van het voorstel tot vaststelling van het Masterplan De Kaai;

constaterende dat:

- de segmentatie van de voorziene 1.000 nieuwe woningen in het plan De Kaai is voorzien op 10% sociaal, 50% middensegment en 40% in het hoger en topsegment;
- de totale parkeerbehoefte van de nieuwe ontwikkeling wordt in dit scenario opgelost op eigen terrein. In een nieuwe parkeerhub kunnen circa 300 parkeerplekken gerealiseerd worden. Indien nodig of gewenst, kan de parkeerhub aangevuld worden met een (half)verdiepte enkellange of dubbellaagse parkeergarage onder het gebouw;
- in het genoemde masterplan de parkeernormen worden gekort met 10% voor de aanwezigheid van het NS station Zuid, 10% vanwege de toevoeging van fietsparkeerplekken (circa 2.500-3.000 fietsparkeerplekken worden gerealiseerd in het gehele plangebied waarvan zo veel mogelijk inpandig wordt opgelost) en 40% vanwege deelvervoer;
- er ruimte ingeruimd is in het Masterplan (zie blz. 85) om - indien nodig of gewenst – de parkeerhub aan te vullen met een (half)verdiepte enkellange of dubbellaagse parkeergarage onder gebouw 2;

overwegende dat:

- er door de gemeente altijd wordt gesteld dat wij het middensegment voornamelijk bouwen voor onze politieagenten, brandweerlieden, het zorgpersoneel en leraren;
- veel van deze beoogde doelgroepen werkzaam zijn in continudiensten;
- hiervoor vaak het bezit en gebruik van een auto noodzakelijk is om in de nacht veilig hun werk te kunnen doen (bijv. wijkverpleegkundigen), op tijd op hun werk te komen en überhaupt op het werk te kunnen komen;
- de kortingen zoals beoogd geen recht doen aan de behoefte van deze toekomstige bewoners in het plangebied;
- dat daarom het niet onderbouwd vaststellen van de maximale kortingen op de parkeernormen zonder rekening te houden met de beoogde doelgroep niet tot een gewenst maatwerk leidt;

verzoekt het college:

- duidelijk inzichtelijk te maken hoe de voorgestelde parkeervoorziening van De Kaai aansluit bij de behoeften van de beoogde doelgroep en toekomstige bewoners;
- hierover terug te koppelen aan de raad voor 1 oktober 2024;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. M. Verhoef, G.J. Engberts, A.R. Oostdijk en R.N. Dahoe

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De VOORZITTER. Wethouder, we hadden vanochtend nog een advies over een motie tegoed hè? (Er wordt buiten de microfoon gesproken.) Dat was al gedaan, oké.

Mevrouw ZEEGERS (d66) (wethouder). Ik had nog twee moties gekregen, eentje van Volt, 'Concretiseer de prestatieafspraken'. U zegt: maak wat duidelijker wat er nu eigenlijk gebeurt voor die € 48 miljoen. Dat zal ik graag doen, dus deze is oordeel raad. En dan de motie van de VVD, 'De Feijenoordvisie', waarin u ook zegt dat u op een bepaald moment in gesprek wilt, namelijk in het derde kwartaal. Dat kunnen wij heel goed doen, dus dat is ook oordeel raad. Allebei, motie 7A en motie 9A.

De VOORZITTER. Prima. Mevrouw Verkoelen, ik zie dat u staat. Nee?

7.2 Actieprogramma EU-arbeidsmigranten 'Meer grip op arbeidsmigratie' (medio 2023-medio 2026)

De VOORZITTER. Dan gaan we over naar het volgende agendapunt, Actieprogramma EU-arbeidsmigranten 'Meer grip op arbeidsmigratie'. Dan ga ik het woord geven aan de heer Ceulemans.

De heer CEULEMANS (Ir). Ja voorzitter, dank. Het is alweer even geleden dat we in de commissie hebben gesproken over dit actieplan. En wat ik toen heb gezegd wil ik eigenlijk graag herhalen. Het grote probleem is dat het gewoon te veel is. Er is eigenlijk geen enkele controle meer op en we hebben als Nederland, laat staan als Rotterdam eigenlijk geen controle meer op wie er binnenkomt in het kader van arbeidsmigratie. We hebben hier eigenlijk gewoon te maken met de gevolgen van falend Europees en landelijk beleid. En wat je dan als gemeente kunt doen is eigenlijk alleen maar pleisters plakken. Of het nu gaat om overbewoning, verloedering, overlast, uitbuiting, maar het is wel heel belangrijk dat we die pleisters in ieder geval wel blijven plakken, dat we het maximale doen wat we als gemeente kunnen doen. En wij zien een wethouder die dat ook doet, die er werk van maakt, die de problemen erkent, die goed bezig is met het aanpakken van die problemen en die ook bijvoorbeeld buurgemeenten en bedrijven streng durft toe te spreken, wat geen evidentie is voor een VVD-wethouder, maar het is heel goed dat hij dat wel doet. Want we moeten inderdaad gewoon af van het gezeur van bedrijven die de neiging hebben om moord en brand te gillen bij ieder voorstel om arbeidsmigratie te beperken terwijl ze eigenlijk gewoon een lagelonenland van Nederland willen maken. Het is dus goed dat hij dat erkent en dat hij daar gewoon ook luid en duidelijk over is. Kortom, er ligt een plan dat wij eigenlijk volledig kunnen steunen en waar wij wel één zorg bij hebben. De wethouder maakt ook in dit plan werk van het meer betrekken van arbeidsmigranten bij de samenleving, of het nu gaat om inburgeringsactiviteiten of taal. Dat is begrijpelijk voor het moment dat mensen hier zijn. Onze enige zorg is dat dat er wel toe kan leiden dat mensen hier uiteindelijk gaan blijven, terwijl dat oorspronkelijk niet hun bedoeling was, terwijl wij arbeidsmigratie wel graag willen blijven zien als per definitie iets tijdelijks. Dus als de wethouder daar nog op kan ingaan, graag.

De VOORZITTER. Mevrouw Vlieger.

Mevrouw VLI EGER (gl). Voorzitter, arbeidsmigranten leveren een onmisbare bijdrage aan onze economie. Mensen die hun thuis achterlaten om hier te werken en zo een belangrijke bijdrage leveren aan onze maatschappij verdienen naast een eerlijke beloning voor hun werk een warm welkom en bescherming tegen de schaduwkanten van de vrije Europese arbeidsmarkt. Helaas zien we nu dat de winst is voor de werkgevers, de risico's voor de rekening van de werknemers en de gevolgen voelbaar zijn in de hele samenleving. Wij hebben nog een tweetal moties om het beleidsplan aan te scherpen. Allereerst wil ik beginnen over het feit dat er wordt ingezet op het stimuleren om EU-arbeidsmigranten in te laten schrijven bij de BRP, Basisregistratie Personen. Dat is ook voor de arbeidsmigranten superhandig, omdat ze zo aantoonbaar rechten en plichten opbouwen. We hebben begrepen dat het inschrijven op het woonadres niet altijd mogelijk is, omdat er een maximum aantal mensen op het adres zou kunnen worden bereikt, een fenomeen dat we ook kennen van bijvoorbeeld studenten. Naar ons idee zou dat een groot probleem kunnen zijn en we horen graag van de wethouder of dat daadwerkelijk zo is, of dat dit in de praktijk omzeild wordt. Expertisecentrum Pharos heeft na het doen van onderzoek zorgen uitgesproken over de gezondheid, het welzijn en toekomstmogelijkheden van kinderen van arbeidsmigranten. Met onze motie 'Stevige basis voor de kinderen van EU-arbeidsmigranten' willen we inzetten op het voorkomen van ontwikkelingsachterstanden bij deze kinderen door het actief aanbieden van opvoedondersteuning en bijvoorbeeld voorschoolse educatie. We horen graag hoe de wethouder daarnaar kijkt. In het actieplan wordt terecht ingezet op hoe een bedrijf dat zich nieuw wil vestigen als werkgever zorg moet dragen voor voldoende geschikte huisvesting voor arbeidsmigranten. Ook wordt de regionale samenwerking op dit vlak verbeterd. Wij vinden dat dit niet alleen opgaat voor nieuwe bedrijvigheid maar ook voor bestaande. Het Westland huisvest slechts een klein deel van de daar werkende arbeidsmigranten. Daarom vragen we in onze motie 'Westland naast de lusten ook de lasten van arbeidsmigratie' dat de raad zich uitspreekt dat de gemeente Westland haar verantwoordelijkheid moet nemen voor de huisvesting van arbeidsmigranten die werkzaam zijn in hun gemeente.

De VOORZITTER. Mevrouw Vlieger heeft de volgende moties ingediend.

Motie 1. Stevige basis voor kinderen van EU-arbeidsmigranten

"De gemeenteraad van Rotterdam, bijeen op 4 april 2024 ter bespreking van agendapunt 7.2 Actieprogramma EU-arbeidsmigranten 'Meer grip op arbeidsmigratie' (medio 2023- medio 2026);

constaterende dat:

- landelijk expertisecentrum Pharos, naar aanleiding van eigen onderzoek naar kinderen van arbeidsmigranten uit MOE-landen, zorgen heeft uitgesproken over de gezondheid, het welzijn en de toekomstmogelijkheden van deze kinderen;
- in het voorliggend actieprogramma een actie is opgenomen rondom de zorgstructuur voor schoolgaande EU-kinderen, maar niet expliciet voor kinderen die (nog) niet naar school gaan in Nederland;

overwegende dat:

- veel verschillende factoren zoals de woonsituatie, taalachterstand en het niet de weg kunnen vinden naar passende ondersteuning nadelige effecten kunnen hebben op de ontwikkeling van jonge kinderen van EU-arbeidsmigranten;
- de eerste levensjaren van een kind cruciaal zijn voor de rest van diens leven;
- ieder kind het verdient om een optimale kans te krijgen op een gezonde en gelukkige toekomst;

verzoekt het college:

- te voorkomen dat kinderen van EU-arbeidsmigranten in een cruciale fase van hun ontwikkeling belangrijke ondersteuning missen door ondersteuning gericht op het jonge kind zoals kraamzorg, opvoedondersteuning en voorschoolse educatie expliciet onder de aandacht te brengen van ouders van jonge kinderen die als EU-arbeidsmigrant werken en wonen in Rotterdam;
- hiervoor samen met partners uit de gezondheidszorg, jeugdhulp, onderwijs, het sociaal domein, de gemeente en arbeidsmigranten zelf samen te werken aan een aanpak om arbeidsmigranten en hun kinderen beter te bereiken en ondersteunen;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. L.S. Vlieger

Motie 2. Westland: Naast de lusten ook de lasten van arbeidsmigratie

"De gemeenteraad van Rotterdam, bijeen op 4 april 2024 ter bespreking van agendapunt 7.2 Actieprogramma EU-arbeidsmigranten 'Meer grip op arbeidsmigratie' (medio 2023- medio 2026);

constaterende dat:

- Westland slechts 4.500 arbeidsmigranten huisvest terwijl er tussen de 12.000 en 16.000 in de Westlandse kassen en distributiecentra werken;

overwegende dat:

- de politiek, bewoners en bedrijvigheid binnen de gemeente Westland vooral lijken te willen profiteren van de lusten van Europese arbeidsmigratie zonder oog te hebben voor de verantwoordelijkheid die daarbij komt kijken;
- EU-arbeidsmigranten een belangrijke schakel zijn binnen onze lokale economie en geen speelbal mogen worden van de Europese vrije markt als gevolg van nalatig handelen van lokale overheden en bedrijven;

spreekt uit:

- dat de gemeente Westland haar verantwoordelijkheid moet nemen voor de huisvesting van EU-arbeidsmigranten die werkzaam zijn in hun gemeente;

verzoekt het college:

- in gesprek te treden met het college van B&W van de gemeente Westland om deze uitspraak van onze raad over te brengen en te spreken over de verantwoordelijkheden van onze gemeenten;
- hierover te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. L.S. Vlieger, S.J.C. Becker, G.J. Engberts en S. Ceulemans

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

De VOORZITTER. Mevrouw Maassen.

Mevrouw MAASSEN (d66). Ja voorzitter, er ligt een heel uitgebreid actieprogramma waarvan wij zeer nieuwsgierig zijn naar de resultaten die het zal boeken. Eén punt van aandacht dat GroenLinks ook al aangaf, namelijk de inzet op het inschrijven in de BRP, terwijl we weten dat arbeidsmigranten juist ook heel erg kampen met overbewoning in huisvesting, waarvan we ook eigenlijk weten dat inschrijving in de BRP niet mogelijk is omdat onze eigen gemeentelijke regels dat juist weer belemmeren. Daar zitten allemaal redenen achter. De wethouder heeft al toegezegd dat hij daar aandacht aan zal besteden op het moment dat er een monitor komt of een update van dit actieprogramma. Om die reden zeg ik nu: kijk hoe het gaat, maar ik ben zeer benieuwd naar de resultaten van de campagne om je in te schrijven in de BRP. En mochten daar nu andere resultaten uitkomen, dan gaan we graag opnieuw in gesprek om ervoor te zorgen dat we al die arbeidsmigranten die we in beeld willen krijgen ook daadwerkelijk in beeld krijgen.

De VOORZITTER. Wenst iemand het woord? Ja? Partij voor de Dieren eerst.

Mevrouw VAN DE PEPPEL (pvdd). Ja, dank u wel voorzitter. 70% van de medewerkers die in onze slachterijen werken is een arbeidsmigrant. Ze doen het werk van een gruwelijke sector dat niemand wil doen en daarom halen we hen uit het buitenland met alle ellende voor iedereen zoals we kennen. We willen deze sector uitfasen en om te beginnen met ons eigen Rijnmonds Arbeidsperspectieffonds, RAP. Hier hebben we afgesproken dat we vooral duurzame bedrijven willen helpen met subsidies. We willen graag de niet-duurzame bedrijven zoals de slachterijen hier uitzonderen. Geen subsidie en geen werkgelegenheidsprojecten in slachterijen. In Rotterdam roepen we een halt toe op uitbuiting van de migrant en het dier. En daarom dienen wij de volgende motie in.

De VOORZITTER. Mevrouw Van de Peppel heeft de volgende motie ingediend.

Motie 3. Uitfasen van niet duurzame sectoren voor EU-arbeidsmigranten

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 4 april 2024, ter bespreking van het actieprogramma EU-migranten "Meer grip op arbeidsmigratie";

constaterende dat:

- EU-arbeidsmigranten een structureel onderdeel van de Nederlandse economie en maatschappij vormen in verschillende sectoren, zowel in duurzame als niet duurzame bedrijven zoals slachterijen;
- er grote aantallen uitzendbureaus/werkgevers hun verdienmodel (deels) baseren op het vergaand maximaliseren van de kosten voor de arbeidsmigrant voor woongerelateerde zaken waardoor de EU-arbeidsmigranten in een zeer afhankelijke woon-werk situatie verkeren en in vele gevallen dakloos raken bij arbeidsconflict¹;
- werkomstandigheden in slachterijen zeer slecht zijn voor de medewerkers in de slachterijen maar ook leiden tot gevaren voor de volksgezondheid;
- 70 % van de werknemers in slachterijen een arbeidsmigrant is, die speciaal naar Nederland wordt gehaald uit andere EU-landen voor dit gevaarlijk en niet duurzaam werk²;

overwegende dat:

- gemeente Rotterdam investeert o.a. via Rijnmonds Arbeidsperspectieffonds (RAP) in projecten die zich richten op instroom en behoud van werk in de maatschappelijk cruciale sectoren en voor economische transitie;
- bij deze fondsen de wens tot het stimuleren van werkgelegenheid in duurzame sectoren een van de criteria is voor het verlenen van subsidies;
- bij een transitie-economie, het stimuleren van duurzame banen altijd gepaard moet gaan met het uitfasen van banen in de niet-duurzame sectoren³;

verzoekt het college:

- afspraken te maken met werkgevers rondom RAP projecten voor het ontmoedigen van het recruten van EU-migranten ten behoeve van niet duurzame sectoren zoals slachterijen;
- de mogelijke aanvragen die in deze richting ingediend worden te begeleiden naar duurzame sectoren;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. S. van de Peppel

¹ Uit management samenvatting van Aanjaagteam Bescherming Arbeidsmigranten, 30 oktober 2020

² idem

³ Toolkit voor de X-curve – systeemverandering ontleed 2022, Drift for transition, Erasmus Universiteit Rotterdam

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De VOORZITTER. De heer Becker.

De heer BECKER (vvd). Dank u wel voorzitter. Arbeidsmigratie is van alle tijden, maar meer grip op arbeidsmigratie is noodzakelijk, omdat het veel overlast met zich meebrengt en uitbuiting en dat is wat dit actieprogramma beoogt. We zien ook dat de wethouder daar daadwerkelijk werk van maakt. Daar hebben we veel vertrouwen in. We hebben ook eerder schriftelijke vragen gesteld over de arbeidsmigranten die in Rotterdam worden gehuisvest maar niet in Rotterdam werkzaam zijn. We zien dat een stad als Rotterdam maar ook een stad als Den Haag eigenlijk bovengemiddeld veel arbeidsmigranten huisvesten die werkzaam zijn grotendeels in het Westland maar ook op andere plekken buiten de stad. Wij hebben die schriftelijke vragen gesteld, van: hoe kunnen we er nu voor zorgen dat het Westland daar ook eigen verantwoordelijkheid in neemt, dat die werkgevers gewoon ook zorgen voor huisvesting in die gemeente. Die beantwoording laat op zich wachten, maar mevrouw Vlieger dient nu ook met onze steun een motie in om daar werk van te maken, dus we zien ook graag die uitvoering en de reactie van de wethouder tegemoet. Dank u wel.

De VOORZITTER. Merci. De heer Soytekin.

De heer SOYTEKIN (denk). Ja, dank voorzitter. Inderdaad al even geleden, dus ik moest ook weer even graven. Maar het is inderdaad belangrijk dat arbeidsmigranten die werken om onze economie te versterken ook menswaardig worden behandeld in onze stad. Daar staat ook het een en ander over in het coalitieakkoord dat natuurlijk heel positief is, maar in dat kader zien we in het actieprogramma ook goede maatregelen met die vier integrale opgaven, waaronder het bevorderen van goed werkgever- en opdrachtgeverschap. En aansluitend daarop had ik eigenlijk maar één vraag. Dat gaat over het verhogen van meldingsbereidheid over misstanden. Ik kan me nog herinneren dat de wethouder tijdens de commissiebehandeling aangaf dat de contacten met sleutelfiguren en ondernemers heel goed zijn, maar dat dat voornamelijk ging over zelfredzaamheid. Mijn vraag is eigenlijk of de wethouder in die gesprekken ook het belang van het verhogen van meldingsbereidheid kan meenemen, zodat het ook doorsijpelt naar alle EU-arbeidsmigranten. Dank.

De VOORZITTER. Dank u wel. De heer Engberts.

De heer ENGBERTS (pvda). Dank u wel voorzitter. Wij zijn heel blij dat we het programma dat in 2021 is gestart voortzetten en dat we dat ook aanscherpen. We zijn blij met de voortgaande nadruk op het tegengaan van uitbuiting en de leefbaarheid van de wijken. Ik denk ook dat het goed is dat we onder ogen zien dat heel veel van die wantoestanden eigenlijk alleen maar bestaan omdat er bedrijvigheid is die alleen maar kan functioneren door mensen uit te buiten en die verder enorm weinig toevoegt aan onze economische ontwikkeling en de ontwikkeling van onze regio. Wat dat betreft mag u daar, via de voorzitter, nog wel een tandje bijzetten om heel kritisch te zijn met dit type bedrijvigheid. We zijn natuurlijk heel blij dat er ook in het programma heel duidelijk staat dat mensen zich inschrijven in de BRP, ook mee kunnen doen aan omscholing en bijscholing naar sectoren waar we mensen nodig hebben die echt iets toevoegen aan onze regio. En daar hoort wat ons betreft ook de kritiek op nutteloze bedrijvigheid en ik ben blij met de motie van de Partij voor de Dieren.

De VOORZITTER. Andere sprekers? Wethouder Versnel.

De heer VERSNEL (vvd) (wethouder). Dank u wel voorzitter en dank aan uw raad voor de gestelde vragen en de ingediende moties en natuurlijk de gemaakte opmerkingen. Allereerst mijnheer Ceulemans, veel dank ook voor uw steun voor waar we mee bezig zijn. Ik denk dat u gelijk heeft dat het voor een groot deel echt een probleem is met de pure omvang van de hoeveelheid mensen die hierheen komen, waardoor het in allerlei opzichten gewoon moeilijk te behappen is. En ik denk dat we ook met z'n allen veel aandacht moeten hebben voor het advies van de Staatscommissie 2050 dat een aantal weken geleden is uitgekomen, dat natuurlijk ook heel helder schetst dat we echt een economisch belang ook in het oog te houden hebben. We hebben gewoon een ronkende economie nodig om onze welvaart te behouden. Daar is arbeidskracht voor nodig. Maar zij zeggen eigenlijk pas in de derde plaats meer arbeidsimmigratie. In de eerste plaats meer innovatie om te zorgen dat je het met minder mensen kunt. In de tweede plaats meer participatie van alle mensen die hier al zijn. Nou, daar ben ik natuurlijk ook met mijn W&I-pet op goed mee bezig. En pas in de derde plaats veel meer arbeidsmigratie. Ik vond dat een interessant advies. Zijn vraag als het gaat om onze inzet op de integratie van arbeidsmigranten, leidt dat er niet juist toe dat mensen dan sneller hier willen blijven? Ik snap op zich de redenering wel, die voelt ook logisch. Maar het is nog niet wat we nu zien. Dus wat we graag willen is dat mensen die in hun gedrag eigenlijk hier blijven, zonder dat ze mentaal de beslissing hebben genomen: ik ga mij echt in Nederland vestigen. Daarvan zien we: die maken langjarig onderdeel uit van de Nederlandse samenleving en we willen dan ook graag dat ze eigenlijk ook een genormaliseerd bestaan kunnen leiden, waar dus bij hoort dat je beter je weg weet te vinden, dat je bijvoorbeeld ook de taal leert. Maar het is best wel moeilijk om mensen daarvoor te porren. En we merken dat dat nu vooral nog lukt bij mensen die dat ook echt graag willen. Dus de kans dat je mensen die dat eigenlijk nog niet zo graag willen in die taal krijgt en dan vervolgens tot de conclusie laat komen: o, wat een leuk land, ik wil hier blijven. Dat is nog niet wat we zien. Het is natuurlijk heel goed voorstelbaar dat als je de taal leert, dan ontdek je wat een leuk land is en dan is de kans heel groot dat je wilt blijven, maar zo snel zal het denk ik in de praktijk niet gaan. Het is in ieder geval niet wat we tot nu toe zien. Dan kom ik bij mevrouw Vlieger. Die spreekt de zorg uit van arbeidsmigranten, vrezen wij, wonen vaak in situaties van overbewoning en dan kunnen ze zich wellicht niet inschrijven. Ik kan daar heel duidelijk over zijn, ook naar mevrouw Maassen. Je mag je altijd inschrijven op het adres waar je woont, ook als op dat pand geen vergunning van kracht is om daar met drie of meer mensen te mogen wonen. Dus je mag je op grond van de Wet basisregistratie personen altijd registreren. Het is dan wel zo, en dat gebeurt dus bij de afdeling Dienstverlening van de gemeente, dat als er dan al twee mensen stonden ingeschreven, er dan een signaal uitgaat bij Stadsbeheer en dat dan Bouw- en woningtoezicht eigenlijk een controlesignaal krijgt om te kijken of daar daadwerkelijk sprake is van overbewoning. Dat gebeurt dan normaal gesproken binnen een week of acht en dan kan dus geconstateerd worden dat er sprake is van overbewoning en dan treedt daar een handhavingproces in werking. Maar dat is dan in eerste instantie natuurlijk, of eigenlijk uitsluitend gericht op de eigenaar-verhuurder van het pand. En afhankelijk van de precieze situatie proberen we daar ook op een menselijke-maat-manier mee om te gaan die natuurlijk idealiter niet als resultaat heeft dat mensen direct op straat worden gezet maar dat er in ieder geval sprake kan zijn van een normale overgang en een zoektocht naar passende toegestane woonruimte.

De VOORZITTER. Mevrouw Maassen.

Mevrouw MAASSEN (d66). Dus in een theoretisch geval kan de heer Engberts zich morgen inschrijven in mijn koopwoning? Want ik heb wel eens huisgenoot gehad die een verklaring moest hebben die ik moest ondertekenen als huiseigenaar. En met die verklaring kon die persoon zich pas via de gemeentelijke website inschrijven. Dus ik probeer het te begrijpen, maar ik begrijp het eigenlijk niet op basis van mijn eigen ervaringen.

De heer VERSNEL (vvd) (wethouder). Als je een huurcontract hebt kun je dus met dat in de hand je inschrijven. Als je dat huurcontract niet hebt, kun je alsnog ook een controle aanvragen om te laten verifiëren dat je wel degelijk op een adres woonachtig bent en dan kun je je ook nog laten inschrijven in de BRP. Dat is hoe het werkt. Maar de onderliggende zorg is natuurlijk heel terecht. Die is dat we willen voorkomen dat mensen nergens zich kunnen inschrijven, waardoor ze geen rechten kunnen opbouwen, ondanks dat ze hier wel zijn. En daarom is het dus belangrijk dat je je wel in de BRP kunt inschrijven. Vervolgens is het belangrijk dat onze communicatie-inzet, gericht op: schrijf je met z'n allen in, er niet toe leidt dat mensen en masse op straat worden gezet. Daar zijn we natuurlijk heel bewust met z'n allen bij. En ik kan u vast toezeggen dat in de eerste voortgangsrapportage over het actieprogramma dat door de uitgestelde behandeling van het actieprogramma alweer heel snel komt,

namelijk over een paar weken al, we ook van de eerste resultaten aan u melding zullen maken. En dan kunnen we met z'n allen in de gaten houden dat het goed gaat.

De VOORZITTER. Mevrouw Maassen.

Mevrouw MAASSEN (d66). Ik begrijp het nog niet helemaal, maar ik ga het uitzoeken en ik kijk uit naar de rapportage.

De heer VERSNEL (vvd) (wethouder). Oké. Dan heb ik de moties. Dan was ik nog steeds bij mevrouw Vlieger. Die vestigde ook de aandacht op de kinderen van arbeidsmigranten, heel terecht. Als het gaat om kinderen van specifiek deze doelgroep, is dat eigenlijk lang niet zo hoog op de agenda geweest, en eigenlijk is het besef dat arbeidsmigranten steeds vaker ook met kinderen hier zijn, nog betrekkelijk vers. In onze stad zien we dat al wel een tijdje, maar ook bijvoorbeeld op de landelijke agenda is dat pas net aan het komen. Ik zit ook één keer in de paar weken met de meest betrokken ministers om tafel vanuit de VNG om hierover te praten en we gaan daar de eerstvolgende keer het ook hebben over een onderzoek dat in opdracht van OCW en SZW is gedaan naar specifiek de situatie van kinderen van arbeidsmigranten in Nederland. En daar komen als ik de voorbeschuiving mag geloven ook nog best wel wat stevige conclusies uit over hoe dat echt beter moet. Als het specifiek gaat over wat wij in Rotterdam kunnen doen, kan ik u melden dat de aandacht ook voor de doelgroep, dat zij onderdeel maken van de doelgroep peuters, en daar is vanuit het Nieuw Rotterdams Onderwijsbeleid ook aandacht voor. Dus alles wat er voor kinderen is, die dreigen met een achterstand te komen te zitten, is ook voor hen beschikbaar. En ook de vroeg- en voorschoolse educatie-inzet die we vanuit het NPRZ doen is ook voor deze doelgroep beschikbaar. Dus het is op dit moment eigenlijk ons idee dat daar niet nu nog eens wat extra bovenop nodig is, en dat we eigenlijk doen wat we zelf daaraan kunnen doen op dit moment, naast dus het ook echt actief mee agenderen op de landelijke agenda. Dus daarom wil ik die motie ontraden, omdat die daarmee eigenlijk overbodig is. Dan vestigt zij de aandacht op het Westland en dat is natuurlijk heel terecht. Er werken daar 16.000 mensen in het hoogseizoen officieel. In de praktijk weten we niet helemaal zeker of het er niet meer zijn. En er worden er zo'n 4000 van gehuisvest in de gemeente Westland, dus dat is echt veel en veel te weinig en we hebben daar inderdaad last van. Ik heb dat ook duidelijk gezegd bij verschillende gelegenheden, zowel tegen mijn collega daar, maar ook wel eens op andere plaatsen. Ik vind het heel erg fijn dat u als raad, dat is althans uw voorstel samen met mijnheer Becker, ook uitspreekt dat u ook wilt dat de gemeente Westland meer verantwoordelijkheid neemt. Ik zou u wel ook willen zeggen, er gaat veel aandacht naar het Westland en dat is heel begrijpelijk, maar het gaat bijvoorbeeld ook om Lansingerland. Dat is een gemeente waar ook erg veel arbeidsmigranten werken en waar we eigenlijk een vergelijkbare disbalans zien in de verantwoordelijkheid die men daarbij neemt. Dus laat ik dat ook maar eens uitspreken. Maar uw motie kan ik daarmee wel omarmen. Dan ga ik naar mevrouw Maassen. We hebben het al even gehad over uw vraag over de BRP, dus ik denk dat we dat daarmee voor nu voldoende hebben besproken. Eén vraag nog, ja.

De VOORZITTER. Mevrouw Maassen.

Mevrouw MAASSEN (d66). Is de ervaring van de gemeente dat alle arbeidsmigranten ook een huurcontract hebben als ze dus ergens wonen hier in Rotterdam?

De heer VERSNEL (vvd) (wethouder). Ik aarzel even omdat ik er geen getallen bij heb en ik heb aangeleerd dat ik dan heel voorzichtig moet zijn. Maar we weten natuurlijk vanuit onze kennis van het fenomeen dat dat in lang niet alle gevallen zo is. Dus uw vraag of het scenario zich kan voordoen waarin iemand zich wel wil inschrijven maar dat mag niet, dat kan zich voordoen, maar in dat scenario is er het recht om dan te laten verifiëren door iemand van BWT dat je wel degelijk op het opgegeven adres woont. En dan kun je dus alsnog ingeschreven worden.

De VOORZITTER. Wethouder, een kleine toevoeging van mijn kant, maar dat is vanuit het politiegedeelte. Er zijn helaas ook mensen die gevlucht zijn, en op de vlucht zijn voor de autoriteiten in het land van herkomst en die zich om die reden niet inschrijven omdat we ze anders kunnen traceren, maar dat is het justitiedeel van het werk. U kunt verdergaan.

De heer VERSNEL (vvd) (wethouder). Hartelijk dank. Ja, toch nog.

De VOORZITTER. Mevrouw Maassen.

Mevrouw MAASSEN (d66). Nou, zou ik dan de wethouder mogen vragen om bij de volgende rapportage als het mogelijk is inzicht te geven in die inschrijvingen in de BRP en op basis van welke soort van verschillende motivering? (Er wordt buiten de microfoon gesproken.) Ja, precies dat.

De heer VERSNEL (vvd) (wethouder). Mooi. Dan mevrouw Van de Peppel. Kijk, ik ben het zeer met u eens dat de vleesindustrie niet behoort tot de maatschappelijk cruciale sectoren die wij wensen te steunen met het Rijnmonds Arbeidsmarkt Perspectieffonds. En het is dus ook absoluut uitgesloten, laat ik dat zo klip-en-klaar zeggen als ik maar kan, dat een bedrijf uit de vleesindustrie een subsidie zou krijgen vanuit het RAP. We hebben in de subsidieverordening die geldt voor het RAP, een uitsluitende lijst gemaakt van sectoren die daar aanspraak op kunnen maken en daar staat de vleesindustrie niet tussen. Dus het risico dat u vreest zal zich op geen enkele manier manifesteren. En omdat ik ook vind dat we dit goed hebben geregeld moet ik uw motie, ondanks dat ik de strekking ervan snap, wel ontraden, want anders zou ik daarmee impliciet zeggen dat ik er toch aan twijfel of we dat goed hebben geregeld en dat is niet zo.

De VOORZITTER. Mevrouw Van de Peppel.

Mevrouw VAN DE PEPPEL (pvdd). Dus u zegt nu mij toe dat geen enkele euro, echt geen enkele euro van het RAP naar een slachterij of een vleesverwerkingsbedrijf gaat.

De VOORZITTER. Wethouder.

De heer VERSNEL (vvd) (wethouder). Ja.

Mevrouw VAN DE PEPPEL (pvdd). Dan trek ik bij dezen de motie in.

De VOORZITTER. Motie 3 wordt ingetrokken. Dank u wel. U kunt verdergaan.

De heer VERSNEL (vvd) (wethouder). Dank. Dan kom ik bij mijnheer Becker. Ook zijn oproep om stevig te zijn richting het Westland en andere gemeenten waarvan wij vinden dat zij hun verantwoordelijkheid onvoldoende nemen. Dat zie ik als steun in de rug en dat zal ik dus ook zeker blijven doen, want het is inderdaad belangrijk dat daar echt wat verandert. Er is in het Westland een nieuwe bestuurder aangetreden die verantwoordelijk is voor het onderwerp, dus wie weet. We mogen hoop koesteren dat er wellicht een andere wind gaat waaien, maar laat ik ook zeggen: mijn verwachtingen zijn nog niet hooggespannen, dus we blijven er vooral heel scherp op zitten en zullen ook vooral proberen nieuwe regelgeving voor elkaar te krijgen via het rijk, waarmee we het kunnen afdwingen, want ik denk dat dat uiteindelijk nodig zal zijn. Dan kom ik bij mijnheer Soytekin. Die vraagt mij om in onze besprekingen met de sleutelfiguren vanuit de gemeenschappen ook juist de meldbereidheid over wantoestanden bespreekbaar te maken. Ik wil dat zeker doen. Ik was vorige week met minister Van Gennep op reis naar Roemenië om daar te praten met verschillende organisaties en ook de Roemeense overheid over hoe wij Roemenen die hierheen komen beter kunnen voorbereiden op hun reis, zorgen dat ze beter snappen wat hen hier te wachten staat, dat ze een beter besef hebben van wat hun rechten en ook hun plichten hier zijn. Want we weten dat helaas een grote groep van de Oost-Europese arbeidsmigranten genoeg eigenlijk aanvaardt in wat voor extreem vervelende situatie ze soms terecht komen, maar dat moeten ze en dat hoeven ze niet te doen. Maar het is dan wel belangrijk dat ze weten hoe ze daar ook tegen in actie kunnen komen. En ik zie dus ook uw oproep in die zin als aansporing om daar ook met onze sleutelfiguren hier aan de slag te gaan. Dus dat zal ik zeker doen, bij dezen toegezegd. En dan mijnheer Engberts. Die wil dat er nog een tandje bovenop gaat. Kijk, ik bevind me zeg maar altijd in zo'n spel waarmee je op meerdere schaakborden tegelijk aan het spelen bent. En ik probeer echt zo stevig mogelijk te zijn zonder ook op andere borden mezelf in een onmogelijke positie te brengen hè. Dus ik wil wel zo hard zijn als ik kan, zonder dat ik mezelf vervolgens onmogelijk maak als gesprekspartner ofwel voor mijn collega daar ofwel voor een minister. Dus ik moet proberen dat altijd enigszins in evenwicht met elkaar te doen, dus vergeeft u mij daarom dat ik zeg maar bij wijze van spreken de krachttermen nog achterwege laat, maar we vinden natuurlijk allebei evenzeer dat er een situatie is die moet veranderen. Dank u wel.

De VOORZITTER. Mevrouw Vlieger had nog een vraag.

Mevrouw VLI EGER (gl). Ja, toch nog een vraag over de motie voor de kinderen, omdat het in de beantwoording vooral ging om de voorschoolse educatie en de dingen die we vanuit NPRZ ook geregeld hebben. Nu vroegen wij ons nog af of dingen zoals kraamzorg en jeugdgezondheidszorg, dus breder echt die hulp, of daar ook op wordt ingezet, bijvoorbeeld ook voor de mensen die niet geregistreerd staan. Of dat bereikt wordt.

De heer VERSNEL (vvd) (wethouder). Ja, dus wij hebben de infopunten waarmee we dus echt outreachend, zoals dat dan in het jargon heet, proberen mensen op te zoeken en te wijzen op niet alleen het belang van registreren, maar juist ook alle andere hulpverlening en ondersteuning die beschikbaar is. Maar zeker voor jonge moeders, zowel in de postnatale maar ook in de prenatale en ook de in preconceptiefase, proberen we ook echt bewust te maken van het belang daarvan en de hulpverlening die er wat dat betreft beschikbaar is. Ja, ik ben een keer op werkbezoek geweest in het EMC dat hierover ging en dan leer je er alles van.

De VOORZIT TTER. Ik vond het curieus, vandaar dat ik een beetje besmuikt lachte. De preconceptiefase. Mevrouw Vlieger.

Mevrouw VLI EGER (gl). Dan zou ik graag bij dezen deze motie willen intrekken.

De VOORZIT TTER. Weet u welk motienummer het is mevrouw Vlieger? Motie 1, dank wethouder. Motie 1 is ingetrokken. Zijn alle vragen beantwoord? De heer Oostdijk.

De heer OOSTDI JK (fvd). Ja, dank u wel voorzitter. Ik heb via u nog even een vraag aan de wethouder, want ik heb toch even na zitten denken over het Westlandse gedeelte. Ik weet niet beter dan dat de Westlandse gemeenteraad heel graag vaart wil maken met het huisvesten van de arbeidsmigranten, maar dat strenge regelgeving in de weg staat. Is dat hetgeen dat ook de wethouder ter ore is gekomen?

De VOORZIT TTER. Wethouder.

De heer VERSNEL (vvd) (wethouder). Nee, ik heb echt een volstrekt andere analyse van de achtergrond.

De heer OOSTDI JK (fvd). Ja voorzitter, laten we daar nu net ook een raadslid hebben die dit beweert wat ik u net zeg. Dus wellicht, als u in gesprek raakt dat er heel snel meters te maken zijn, mits natuurlijk de wetgeving aangepast wordt.

De VOORZIT TTER. Wethouder, dank.

7.3 Het voorstel tot wijziging van de Welstandsnota met betrekking tot energieopwekkende panelen in beschermde stadsgezichten en op beschermde monumenten

De VOORZIT TTER. Dan gaan we naar agendapunt 7.3, het voorstel tot wijziging van de Welstandsnota, met als eerste spreker mijnheer Vonk. Maak ik u blij, de Welstandsnota?

De heer VONK (cu). Nee voorzitter, even een misverstand. Ik stond op de lijst, maar ik heb daar geen bijdrage. Die wordt overgenomen door mijn collega.

De VOORZIT TTER. Wenst iemand het woord? Mevrouw Kockelkoren.

Mevrouw KOCKELKOREN (gl). Ja voorzitter, ik ga het heel kort proberen te doen. In coproductie met de ChristenUnie, daarom voer ik nu hier het woord, willen wij even een amendement indienen. GroenLinks is voor verruiming van de mogelijkheden voor bewoners om zonnepanelen aan te brengen op en daarmee het vergroten van het aandeel duurzame energie. Maar we zijn ook voor duurzaam zicht op onze monumenten en daarom hebben wij een amendement om dit nog net iets beter te borgen.

De VOORZIT TTER. Mevrouw Kockelkoren heeft het volgende amendement ingediend.

Amendement A. Zorg voor duurzaam zicht op onze monumenten

"De gemeenteraad van Rotterdam, bijeen op 4 april 2024 ter bespreking van agendapunt 7.3 'Het voorstel tot wijziging van de Welstandsnota met betrekking tot energieopwekkende panelen in beschermde stadsgezichten en op beschermde monumenten';

besluit in bijlage 2 de Welstandsnota Rotterdam, sneltoetscriteria 4 Energieopwekkende panelen te wijzigen door bij de bepalingen met betrekking tot plaatsing op een schuin dak van monumenten na de bepaling "Plaatsing in principe op het achter- of zijdakvlak" de volgende bepalingen toe te voegen:

- Plaatsing op het voordakvlak is alleen mogelijk als er op of bij het monument geen andere mogelijkheden zijn (zoals op het erf, op andere daken of dakvlakken, op bijgebouwen of op andere gebouwen in de omgeving).
- Plaatsing op het voordakvlak is alleen mogelijk als historische elementen en materialen op het dak behouden blijven. Plaatsing is in beginsel niet toegestaan op kappen met een bijzondere bekleding in kleur, patroon of materiaal."

w.g. A. Kockelkoren, T.J. Vonk en M.S. Abrahamse

Toelichting

Een verruiming van de mogelijkheden voor bewoners om zonnepanelen aan te brengen is goed voor het vergroten van de duurzame energie. Onduidelijk wordt wat de bepaling 'plaatsing in principe op het achter- of zijvlak' betekent voor een aanvraag waarbij de eigenaar toch panelen op het voordak wil plaatsen. Het is voor monumenten belangrijk eerst te kijken naar de opties voor zonnepanelen op andere delen van een gebouw. De Rijksdienst Cultureel Erfgoed biedt hier een duidelijk afwegingskader dat eenvoudig gekoppeld kan worden aan de sneltoetscriteria. Dat gebeurt met dit amendement.

Het amendement is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De VOORZITTER. Wie mag ik het woord geven? Mevrouw Abrahamse.

Mevrouw ABRAHAMSE (vvd). Ja, ik houd het ook kort. Het zijn woorden die misschien niet altijd uit de VVD-onden komen, maar wij sluiten ons eigenlijk vooral bij GroenLinks aan en tekenen dus ook mee op dat amendement.

De VOORZITTER. Geen kans onbenut laten. Wie wenst het woord bij dit agendapunt? Mijnheer De Haan.

De heer DE HAAN (d66). Dank u voorzitter. Het is een vraag die ons vaak als fractie wordt gesteld, waar bewoners, eigenaren van monumentale panden zich zorgen over maken omdat ze enerzijds willen verduurzamen, een lagere energierekening zouden willen, minder afhankelijk van fossiele brandstoffen willen zijn maar anderzijds ook niet zo goed weten wat er nu wel of niet mag en wat nu wel of niet gewenst is. Juist daarom is deze duidelijkheid, zijn deze kaders zo gewenst. En ja, dat is een belangenafweging maar ook voor D66 eentje met een reden om voor te stemmen. Toen ik enige tijd terug het dilemma ook voorlegde aan een bestuurslid van een landelijke erfgoedregeling was die daar wat mij betreft ook vrij duidelijk in. Als je anno nu voor die keuze staat en die verduurzaming ook zou bijdragen aan het toekomstbestendig maken van een woning, van een monument dan is het volmondig ja. Wat D66 betreft dan ook volmondig ja en een goede manier om dit op deze manier te faciliteren.

De VOORZITTER. Dank. Andere sprekers. Wethouder, u kent de inhoud van het amendement? Ja? U heeft het woord.

Mevrouw ZEEGERS (d66) (wethouder). Dank u wel. Ja, hier wreken zich natuurlijk twee grote belangen die spelen in een stad. De esthetiek van monumenten en het belang van verduurzaming. En dat is best een lastige zoektocht hoe je dat nu doet met die zonnepanelen op die daken van monumenten. Het voorstel dat voorligt is een sneltoets, zodat mensen toch weten in welke situaties die zonnepanelen geplaatst kunnen worden op de voorzijde van een monumentendak. En het amendement dat door GroenLinks is ingediend namens een aantal partijen voorziet in wat nadere

specificaties daartoe. Wat mij betreft is dat oordeel raad. In theorie is het mogelijk dat er dan iets minder zonnepanelen komen. Jammer voor de verduurzaming, vind ik dan als wethouder Klimaat. Aan de andere kant kan ik me de andere overweging ook voorstellen, dus het is in ieder geval uitvoerbaar, want dat is waar mijn oordeel vooral betrekking op heeft. Dus wat mij betreft oordeel raad.

De VOORZITTER. Helder, hartelijk dank. Alle vragen zijn zo beantwoord bij dit onderwerp.

7.4 Actieplan Bedrijfsruimte 2022-2026 en Koersbrief economie: visie van het college op de Rotterdamse economie

De VOORZITTER. Ik mis mevrouw Van Groningen bij het volgende onderwerp, agendapunt 7.4, Actieplan Bedrijfsruimte 2022-2026. Ze staat als eerste op mijn lijstje. Aan de orde het Actieplan Bedrijfsruimte 2022-2026 en Koersbrief economie. Mevrouw Van Groningen.

Mevrouw VAN GRONINGEN (vvd). Voorzitter, economie is geen abstract woord. Economie is ook geen saaie grafiek. Economie gaat over onze banen. Gewoon banen van gewone mensen, zoals jij, zoals ik. Mensen die elke dag met energie aan de slag gaan en hun geld verdienen. De afgelopen jaren hebben grote bedrijven onze Maasstad verlaten en dat gaat dus niet om bedrijven met grote logo's op gebouwen, nee, het gaat om duizenden banen. En veel van die banen bevinden zich op onze bedrijventerreinen en die bedrijventerreinen staan onder druk, want we weten allemaal dat bedrijfsruimte schaars is. Niet alleen in Rotterdam, ook in de regio. De Rotterdamse VVD gelooft in de kracht van onze ondernemers en dat we die ook ruimte geven. Rotte appels moet je keihard aanpakken, want bedrijventerreinen zijn ook kwetsbaar voor ondermijning. En zeker als deze terreinen te maken hebben met achterstallig onderhoud en onveilige plekken. Gelukkig zijn er veel ondernemers die stappen willen zetten in het verduurzamen, het goed onderhouden van de buitenruimte en ook het veilig houden van hun bedrijventerrein. En daarom dienen we vandaag de motie 'Bedrijventerreinen aan zet' in, om samen met ondernemers plannen te maken hoe we deze uitdagingen gaan aanpakken. Voorzitter, de economie van vandaag is niet de economie van morgen. Bouwen aan de banen van morgen begint dan ook vandaag. Wij kunnen als stad niet toekijken hoe onze banen uit de stad verdwijnen en daarom hebben we focus en ook visie nodig. We weten ook dat we dat niet alleen kunnen als gemeente. Juist voor deze grote opgave heb je iedereen nodig, overigens ook deze hele gemeenteraad. Het bedrijfsleven, kennisinstellingen, belangenorganisaties en natuurlijk de overheid. Daarom dient de Rotterdamse VVD vandaag de motie 'Rotterdamse denktank voor de economie van morgen' in, met een heel grote afvaardiging van deze gemeenteraad. Zodat we een denktank in het leven kunnen roepen, bestaande uit een groep experts, die samen een antwoord gaan geven op de vraag op welke banen Rotterdam zich de komende jaren gaat richten en hoe we dit proces gaan faciliteren. Het resultaat van deze gezamenlijke denkkraft zal de basis zijn dat bedrijven weer voor Rotterdam kiezen. Want als het aan de Rotterdamse VVD ligt, zeggen de mensen voortaan: ik werk in de mooiste rotstad die er is, want ik werk in Rotterdam. Dank u wel.

De VOORZITTER. Mevrouw Van Groningen heeft de volgende moties ingediend.

Motie 1. Rotterdamse denktank voor de economie van morgen

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 4 april 2024, ter bespreking van agendapunt 7.4 Actieplan Bedrijfsruimte 2022-2026 en Koersbrief economie: visie van het college op de Rotterdamse economie;

constaterende dat:

- in beleidsdocumenten zoals het Actieplan Bedrijfsruimte, het MKB Actieplan, Koers op Zuid 2040 en het afdoeningsvoorstel motie Van Groningen en anderen over "Economie van de toekomst" wordt ingegaan op een toekomstbestendige economie;
- steden als Eindhoven (Brainport), Wageningen (agri/food) en Leiden (bio-science) succesvol zijn gebleken door een consequente focus op een vooraf specifiek gekozen sector;
- het college voor het Rotterdamse MKB inzet op speerpunten zoals digitalisering, circulariteit en duurzaamheid;

overwegende dat:

- de economie van vandaag, niet de economie van morgen is;

- het van groot belang is om onze Rotterdammers nu en over 15 jaar perspectief op werk te kunnen blijven bieden;
- het ondanks alle beleidsdocumenten onduidelijk blijft hoe de Rotterdamse toekomstige sectoren en banen van de toekomst er uit gaan zien;
- we daarom een visie nodig hebben over de Rotterdamse economie van de toekomst;
- zo'n visie breed gedragen dient te zijn en niet alleen vanuit de gemeente dient te komen;

verzoekt het college om:

- een conferentie bijeenkomst te faciliteren met alle belangrijke stakeholders om op te halen wat er nodig is voor de Rotterdamse economie;
- een tijdelijke Rotterdamse denktank in het leven te roepen bestaande uit verschillende stakeholders uit het bedrijfsleven, Rotterdam Partners, Innovation Quarter, wetenschap en zorg- en onderwijsinstellingen om middels deze denktank tot een goede visie op de toekomst van de Rotterdamse economie te komen;
- deze economische denktank de opdracht te geven om het college en de raad te adviseren over hoe de toekomstbestendige economie van Rotterdam over circa 20 jaar eruit zou moeten zien, op welke sectoren we ons moeten focussen en wat de gemeente kan doen om een toekomstbestendige koers te faciliteren;
- hierover te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. D.A. van Groningen, M.H. Biljoen, J.M. Nunnely, T. Kind, S. Reitema, E. Rehim Zadeh en T.J. Vonk

Motie 2. Bedrijventerreinen aan zet

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 4 april 2024, ter bespreking van agendapunt 7.4 Actieplan Bedrijfsruimte 2022-2026 en Koersbrief economie: visie van het college op de Rotterdamse economie;

constaterende dat:

- bedrijfsruimte niet alleen in Rotterdam, ook in de regio, schaars is;

overwegende dat:

- bedrijventerreinen kwetsbaar zijn voor ondermijning, zeker als bedrijventerreinen te maken hebben met achterstallig onderhoud én onveilige plekken;
- de gemeente prioriteit zou moeten geven aan bedrijventerreinen die onderaan bungelen zodat ondermijnende praktijken kunnen worden aangepakt én bedrijventerreinen aantrekkelijk worden voor nieuwe ondernemers;
- steeds vaker bedrijventerreinen verenigd zijn in een BIZ-structuur;
- ondernemers op bedrijventerreinen graag stappen willen zetten in het verduurzamen, het goed onderhouden van de buitenruimte en het veilig houden van het terrein;

verzoekt het college om:

- samen met ondernemers die gevestigd zijn op een bedrijventerrein en georganiseerd zijn in een BIZ, per bedrijventerrein een plan te maken ter verbetering van o.a. de veiligheid, verduurzaming en buitenruimte;
- te onderzoeken wat er volgens voor nodig is en welke middelen uit de lopende begroting voor de uitvoering ingezet kunnen worden, alsook te onderzoeken of het mogelijk is cofinanciering hiervoor op te halen bij ondernemers of andere instanties;
- om de uitkomsten van het onderzoek te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. D.A. van Groningen, M.H. Biljoen en J.M.D. de Waard

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

De VOORZITTER. De heer Biljoen.

De heer BIJJOEN (gl). Dank voorzitter. Waar perspectief, waar uitzicht, waar visie ontbreekt, komt het duurzame bedrijfsleven in essentiële Rotterdamse bedrijfsruimte om. En die trend lijken we niet te keren. In de commissie hebben we hier uitgebreid over gesproken en daar heb ik ook de zorgen van GroenLinks over geuit. Want als we echt willen investeren en koersen op een goede groei, geijkt op het vergroten van de brede welvaart hebben we duurzame acties en een echte langetermijnvisie nodig. En wat GroenLinks betreft hoort daar ook natuurinclusiever inrichten van nieuwe en bestaande bedrijfsterreinen bij. Daarom dienen we de motie 'Groene bedrijfsterreinen' in. Daarnaast sluiten we aan bij de vele moties van VVD, D66 en ChristenUnie, die zorg dragen dat er ook in de toekomst op een duurzame manier kan worden gemaakt, gerepareerd en worden gehandeld op Rotterdamse bedrijfsterreinen. En afsluitend voorzitter, via deze weg wensen wij de wethouder veel succes in de onderhandelingen tijdens de voorjaarsretraite om het belang van de portefeuille Economie goed over te dragen bij de leden van het college.

De VOORZITTER. De heer Biljoen heeft de volgende motie ingediend.

Motie 3. Groene bedrijfsterreinen

"De gemeenteraad van Rotterdam, bijeen op 4 april 2024 ter bespreking van agendapunt 7.4 Actieplan Bedrijfsruimte 2022 - 2026 en Koersbrief economie: visie van het college op de Rotterdamse economie;

constaterende dat:

- de oppervlakte aan Rotterdamse bedrijfsruimte daalt waardoor bedrijven meer moeite hebben om zich te vestigen of te groeien binnen Rotterdam;
- het dalen van de oppervlakte aan Rotterdamse bedrijfsruimte voornamelijk bedrijven raakt die een bijdrage leveren aan de transitie circulaire economie en duurzaamheid;
- het Actieplan Bedrijfsruimte 2022 - 2026 inzet op het behoud van bedrijfsruimte;

overwegende dat:

- het natuurinclusief inrichten van bedrijventerreinen zorgt voor een hogere vastgoedwaarde, een verbetering van het imago van een locatie en een onderscheidende toekomstbestendige identiteit met zich meebrengt;
- een natuurinclusieve ruimtelijke inrichting koppelkansen biedt met klimaatadaptieve maatregelen voor bijvoorbeeld hittestress en extreme regenval;
- het natuurinclusief inrichten van bedrijventerreinen daarnaast kan bijdragen aan het reduceren van luchtvervuiling;
- natuurinclusieve bedrijventerreinen een grote bijdrage kunnen leveren aan het opvangen en lokaal bufferen van hemelwater en het afvoeren van overtollig water naar reguliere waterwegen;
- natuurinclusieve bedrijventerreinen kunnen zorgen voor verbetering en herstel van de biodiversiteit en daarmee bijdragen aan de gezondheid en het welbevinden van werknemers en bezoekers van het bedrijventerrein;

verzoekt het college:

- te onderzoeken op welke manier de gemeente meer kan bijdragen aan het natuurinclusiever inrichten van nieuwe en bestaande bedrijventerreinen;
- om in kaart te brengen wat de kansen zijn voor het versterken van biodiversiteit, klimaatadaptatie en gezondheid op bedrijventerreinen;
- hierover te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. M.H. Biljoen

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De VOORZITTER. Mijnheer Vonk.

De heer VONK (cu). Ja, dank voorzitter. Het is mooi om te zien dat de wethouder Bedrijventerreinen en de wethouder Bouwen en wonen zo mooi naast elkaar zitten. Dat zal niet altijd gezellig zijn, kan ik mij

voorstellen. Want wonen wint altijd. Wonen wint altijd, zo betoogde ons burgerlid Gerben van Dijk in de commissie bij de bespreking van het Actieplan Bedrijfsruimte. En hij kan het weten, want zowel bedrijventerreinen als bouwen en wonen maken onderdeel uit van zijn portefeuille. En als we niet opletten, zetten we elk vrijkomend plekje in Rotterdam vol met woningen. En dat terwijl wij een omgevingsvisie hebben waar we uitgaan van goede groei. Groei in wonen betekent ook groei in werken en plekken waar gewerkt kan worden. Het gesprek over wat waar moet komen en of het er moet komen en hoe het er moet komen, moet beter en breder gevoerd worden. En daarom dienen wij een motie in met de enigszins filosofische titel 'Wonen wint altijd, maar waarom eigenlijk?' Dank u.

De VOORZITTER. De heer Vonk heeft de volgende motie ingediend.

Motie 4. Wonen wint altijd, maar waarom eigenlijk?

"De gemeenteraad van Rotterdam, bijeen op 4 april 2024 ter bespreking van Koersbrief economie en Actieplan Bedrijfsruimte;

constaterende dat:

- het collegetarget 'Behoud bedrijfsruimte' ernstig onder druk staat gezien de brief 'Geplande ontwikkelingen bedrijventerreinen' (24bb000798);
- dit bijvoorbeeld duidelijk zichtbaar wordt in Masterplan De Kaai waar duizenden vierkante meters bedrijfsruimte verdwijnen ten behoeve van woningbouw;

overwegende dat:

- de geplande ontwikkelingen veelal gaan over transformatie naar woningen en er weinig perspectief is op substantiële toevoegingen van bedrijfsruimte in komende jaren;
- er sprake is van goede en duurzame groei als wonen en werken samen kunnen groeien;
- de circulaire economie om ruimte vraagt en Rotterdam er niet bij gebaat is om alle bedrijvigheid naar of over de rand van de stadsgrenzen te brengen;

verzoekt het college:

- aan potentiële kopers van oude bedrijfsgebouwen of -terreinen, duidelijk te maken dat de gemeente niet per definitie meewerkt aan totale transformatie naar wonen;
- voortaan in de verkenningsfase van nieuwe ontwikkelingen inzichtelijk te maken waarom bedrijfsruimte op de betreffende plek moet wijken en waar/of compensatie voorzien wordt;
- hierbij rekening te houden met gemaakte afspraken;
- waar compensatie wordt voorzien, of wanneer niet gecompenseerd wordt, te onderbouwen waarom niet;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. T.J. Vonk en M.H. Biljoen

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De VOORZITTER. Mevrouw Nunnely.

Mevrouw NUNNELY (d66). Dank u wel voorzitter. Als fractie staan we achter de koersbrief en de afdoening over economie. Maar er zijn zorgen die we niet onbesproken willen laten. De focus op de toekomstbestendigheid van onze economie, ruimte voor bedrijvigheid en het creëren van een leefbare stad is helder. Maar de koersbrief biedt nog geen volledige zekerheid en beschikbare middelen zijn niet toereikend. Daarom is het essentieel om nu onze ambitie uit te spreken voor heel Rotterdam. We willen actief initiatieven stimuleren die zowel de economische als de sociale rechtvaardigheid bevorderen. Denk aan pop-ups, culturele evenementen en het tegengaan van leegstand. Ondernemers verdienen meer dan alleen financiële steun. Specifieke ondernemingsprogramma's zijn cruciaal. Samenwerking met bedrijfssectoren en het onderwijs blijft van groot belang, evenals het borgen van een gedifferentieerd aanbod van bedrijfsruimten. Daarom dienen wij vandaag de motie in voor een uitgebreide uitnodiging voor het MKB in Rotterdam en ondertekenen wij de motie van de VVD, de denktank, mee. Laten we samenwerken aan een economie, die niet alleen sterk, veerkrachtig en dynamisch is, maar ook inclusief en rechtvaardig. Dank u wel.

De VOORZITTER. Mevrouw Nunnely heeft de volgende motie ingediend.

Motie 5. Uitgebreide uitnodiging voor het MKB in Rotterdam

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 4 april 2024, ter bespreking van agendapunt 7.4: Actieplan Bedrijfsruimte 2022-2026 en Koersbrief Economie: visie van het college op Rotterdamse economie;

constaterende dat:

- het MKB actief wil bijdragen aan het creëren van banen en het bevorderen van de economische ontwikkeling van Rotterdam;
- relevante stakeholders, waaronder brancheorganisaties en lokale ondernemersverenigingen, willen bijdragen aan programma's/platforms om deze bedrijven te ondersteunen, gezien het grote tekort aan personeel en de noodzaak om gelijke kansen te bevorderen op de arbeidsmarkt;
- de economische ontwikkeling van Rotterdam een cruciaal aandachtspunt is binnen zowel de huidige koersbrief als het actieplan voor bedrijfsruimte;

overwegende dat:

- een bredere focus op economische ontwikkeling kan bijdragen aan de versterking van alle Rotterdammers op het gebied van economische onafhankelijkheid;
- een inclusief/innovatief ondernemersklimaat de sociale rechtvaardigheid bevordert;
- het gebrek aan personeel benadrukt het belang van ondersteuning voor initiatieven die gelijke kansen bevorderen en kennisdeling tussen ondernemers stimuleren;

verzoekt het college:

- het uitnodigingsbeleid van de gemeente Rotterdam te evalueren om een brede groep ondernemers te bereiken bij evenementen;
- in samenwerking met brancheorganisaties, zoals MKB/VNO-NCW Rotterdam te onderzoeken hoe de gemeente een breder publiek van ondernemers kan betrekken bij evenementen;
- aan de raad te rapporteren over genomen acties en gebruikte instrumenten om deze bredere groep te benaderen;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. J.M. Nunnely, E. Rehim Zadeh en S. Reitema

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De VOORZITTER. De heer De Waard.

De heer DE WAARD (lr). Ja voorzitter dank u wel, heel kort. Inderdaad, economie van de toekomst, enorm belangrijk, vooral voor Rotterdam. Daarom steunen wij ook de moties van de VVD waarbij wij er eentje mee tekenen. Wel wil ik graag de wethouder vragen of de wethouder kan toezeggen of hij hierin ook natuurlijk de kleine kernen wil betrekken. Want zoals u weet hebben de kleine kernen een speciaal plekje in mijn hart. Dank u wel.

De VOORZITTER. Bedankt. Mevrouw Reitema.

Mevrouw REI TEMA (pvda). Dank voorzitter. Ja, van ons vandaag geen quote van Joop den Uyl. Dat heeft GroenLinks al gedaan. Nee, Amy de Bruijn, ons burgerraadslid heeft in de commissie al het een en ander gezegd. Ik wil alleen hier kort toelichten dat wij op twee goede moties willen mee tekenen. De ene is van de VVD, 'De economische denktank'. Het verbaast me eigenlijk dat het überhaupt nog niet bestaat, dus ik sta helemaal achter de motie. En de andere motie van D66, de inclusieve motie die ook hard nodig is, steunen wij van harte.

De VOORZITTER. Dank. Andere sprekers? Ja? Mevrouw Rehim Zadeh.

Mevrouw REHIM ZADEH (denk). Ja voorzitter, dank u wel. Mijn collega's hebben de uitdagingen rondom de Rotterdamse economie al heel goed verwoord, dus die laat ik voor nu eventjes gaan. Wat

betreft de koersbrief economie, ik teken mee met de moties van de VVD en D66. Mijn fractie was bijzonder gecharmeerd over het initiatief voor een denktank en we steunen het ook echt van harte. Het is echt hard nodig en inderdaad ook dezelfde verbazing dat het er nog niet was. Voorzitter, wat betreft het Actieplan Bedrijfsruimte. Mijn fractie is in ieder geval blij dat de wethouder zich hierover gebogen heeft en er zijn ook wat uitdagingen. In de commissie heb ik een aandachtspunt benoemd en dat wil ik vandaag nog een keertje benadrukken bij de wethouder. Mijn voorgangers hebben het ook al vaker gedaan, dat is de vraag naar de partycentra en de feestzalen binnen de grenzen van onze eigen gemeente. Het is gewoon onwenselijk dat wij uitwijken naar buurgemeenten zoals Schiedam, terwijl we hier in Rotterdam ook gewoon een feestje willen vieren. En mijn voorganger of mijn collega de heer Achbar, inmiddels geen collega meer, heeft de motie 'Voldoende feestzalen' in 2020 ingediend en ik wil eigenlijk een verzoek doen aan de wethouder om deze op een of andere manier te recyclen, een beetje opnieuw uit te voeren in een dergelijke vorm. Want wij zien graag opnieuw een inventarisatie naar de behoefte aan feestzalen in Rotterdam en natuurlijk ook de maximale ondersteuning bij de vergunningsaanvragen. Ook vooral omdat in de beantwoording destijds ook te lezen was dat de verwachting zou zijn dat de behoefte zou groeien en mijn fractie wil daar het fijne ook wel van weten. Dus daar wil ik het even bij laten voorzitter. Dank u wel.

De VOORZITTER. Dank. Andere sprekers? Wethouder Simons.

De heer SIMONS (Ir) (wethouder). Ja, om gelijk maar de vraag van mevrouw Rehim Zadeh te beantwoorden, waarom wijken ondernemers uit naar andere plekken? Het is niet zo dat ze hier niet welkom zijn, want elke ondernemer is hier welkom. Maar met die partycenters, de vraag is altijd veel parkeerplekken, het moeten ruime zalen zijn, en we hebben eigenlijk ook niet voor niets natuurlijk die bedrijventerreinenstrategie, omdat die ruimte er niet of nauwelijks meer is. En dat is vaak gewoon de reden dat ze uitwijken, dat ze hier niet kunnen vinden wat ze nodig hebben. En mogelijk komt er met de herinrichting van bedrijventerreinen ook weer ruimte vrij. Elke ondernemer is bij mij van harte welkom en wij zullen ook gewoon alle ondernemers ondersteunen. Ik zal ook nog navraag doen naar aanleiding van uw vragen of er nog aanvragen lopen, dat ze mij gewoon even een update geven. Dat is gewoon een toezegging die ik doe en ik zal ook gewoon communiceren hoe het ervoor staat op dit punt.

De VOORZITTER. Mevrouw Rehim Zadeh.

Mevrouw REHIM ZADEH (denk). Ja voorzitter, dank, wethouder, dat u een kleine inventarisatie wilt doen. We zijn ons ook wel bewust van de uitdagingen die ondernemers zien als ze een feestzaal hier bijvoorbeeld willen openen. En ik wil u ook vragen om ook het gesprek aan te gaan met dergelijke ondernemers die zich dan interesseren om hier toch een feestzaal te openen, dat we ze toch binnen onze grenzen kunnen trekken, want het is gewoon belangrijk dat als je in Rotterdam een feestje wilt geven dat het ook mogelijk is in Rotterdam. En ik geloof ook wel echt dat de wethouder zich daar hard voor maakt.

De VOORZITTER. U kunt verdergaan.

De heer SIMONS (Ir) (wethouder). Ja, de wethouder van feestjes, maar dit college ook, want wij bieden natuurlijk de horeca en breder alle ruimte, maar nogmaals, we pakken dit echt serieus op, maar we lopen echt tegen de grenzen aan van de ruimte op vele vlakken in Rotterdam. Maar ik heb u gehoord. Ik heb ook een toezegging gedaan, dus we pakken het op. 'Bedrijventerreinen aan zet', motie van VVD en GroenLinks. En? (Er wordt buiten de microfoon gesproken.) Leefbaar Rotterdam. Die staat er op mijn exemplaar nog niet op. Bij dezen heb ik ook Leefbaar Rotterdam genoemd. Het lijkt mij een uitstekend voorstel, dus ik kan hem omarmen. Over de Rotterdamse denktank voor de economie van morgen. Dat is heel belangrijk. Daar hebben we echt een heel mooi debat over gehad in de commissie. Want kijk, als je niet oppast hebben we weer een praatclub erbij. Maar dat willen we niet. We hebben ook geen geld, laten we dat maar gewoon zeggen, zeker Economie niet, maar met name ook mevrouw Van Groningen en anderen, maar ook de heer Van Dommelen, heeft ook gewoon echt heel duidelijk gezegd: we hebben een groot netwerk, er zijn ook best mensen bereid om dat gewoon om niet te doen. Ik kan me ook voorstellen dat je zo'n congres in de Burgerzaal natuurlijk doet, dat je dus binnen wat we hebben gewoon zoiets gaat organiseren. En ik ben heel erg benieuwd welke dynamiek dat krijgt, wat eruit komt. Dus ik vind het echt een heel mooi voorstel en ik kijk ernaar uit. We gaan het snel organiseren. En dat is ook een soort feestje denk ik. Ja, het kan natuurlijk geen feest blijven, want ik

kom nu bij de motie van GroenLinks, 'Groene bedrijventerreinen', want wat u vraagt is stand beleid. Collega Karremans heeft een collegetarget, 20 hectare groen erbij. Daar heeft hij ook uitgebreid over gecommuniceerd naar de commissie. Daarbij heeft hij ook aangegeven dat 60% particulier is, maar de bedrijventerreinen, die biotoop, zoals het in jargon heet, heeft ook de aandacht. Die worden ook gewoon meegenomen, dus wat u vraagt doen we al. En natuurlijk misschien niet op alle bedrijventerreinen, want dat heeft ook te maken met dat we particulier bezit moeten meenemen. Dus om die reden is die overbodig. Het is een collegetarget en nogmaals, bedrijventerreinen hebben een eigen biotoop in de uitvoering daarvan. Dan krijgen we de motie 'Wonen wint altijd, maar waarom eigenlijk?' Ja, dat is een heel goede vraag. Dat gaan we allemaal veranderen natuurlijk, mede namens deze motie, dus die kan ik omarmen. 'Uitgebreide uitnodiging voor het MKB in Rotterdam'. Dat is echt belangrijk. We hebben zoveel vacatures in deze stad. We hebben gewoon echt iedereen nodig. Dus dat we alle groepen in Rotterdam bereiken is gewoon noodzaak. En het is ook zo mooi als het allemaal een beetje gaat lukken, want ik kom natuurlijk ook als wethouder Wijken overal in Rotterdam, en er is ook vaak een armoedevraagstuk. Mensen die de opleiding niet goed hebben afgemaakt. En aan de andere kant, vijf kilometer verderop in de haven zeggen ze tegen me: we hebben 6000 mensen nodig. Desnoods leiden we ze zelf op. En dus ook, zo lees ik die motie, ook gewoon bij evenementen die wij organiseren, zorg dat zoveel mogelijk mensen komen, aanhaken, meedoen, want dat heeft onze economie van morgen echt nodig. Dus vandaar dat ik deze motie ook kan omarmen. Dat waren volgens mij de moties. En dan heeft de heer De Waard nog een toezegging gevraagd: worden de kleine kernen niet vergeten bij de denktank? Nee, natuurlijk niet, die nemen we mee.

De VOORZITTER. Heel goed. Alle vragen zijn beantwoord? Mijnheer Biljoen.

De heer BILJOEN (gl). Ja, dank voorzitter, met de woorden van de wethouder over de groene bedrijventerreinen. Ik ga ervan uit dat het dan wordt gerealiseerd, ook bij nieuwe bedrijventerreinen, dus dan kan ik deze motie intrekken.

De VOORZITTER. Motie 3, 'Groene bedrijfsterreinen', wordt ingetrokken. Dan sluit ik de beraadslaging op dit punt af.

7.5 *Collegiebrief over elektriciteitsnet rond Botlek en Europoort*

De VOORZITTER. Dan gaan we naar het volgende onderwerp, Collegiebrief over elektriciteitsnet rond Botlek en Europoort. Wethouder Zeegers is in huis. We beginnen met de heer Bonte.

De heer BONTE (lr). Dank u wel voorzitter. Ja, netcongestie. Als onderdeel van de voortgangsrapportage havenvisie komt dat nog aan de orde in de commissie. En ook de ACM komt in april met een landelijk kader over prioriteren, maar we hebben het er vandaag al over in de raad en dat is goed. Beter te vroeg dan te laat. Dat hebben we gezien aan TenneT. De netbeheerder heeft helaas onvoldoende geanticipeerd op de stijgende vraag naar elektriciteit en daardoor komen bedrijven nu op een wachtlijst en pas vanaf 2027 komt er zicht op meer capaciteit. Maar voor het halen van de landelijke CO₂-doelstellingen, de energietransitie, is de Rotterdamse haven cruciaal. En onze wethouder Haven heeft in januari jongstleden al een brief geschreven aan de Tweede Kamer om aandacht te vragen voor spoedige uitvoering van onorthodoxe maatregelen. Voorzitter, je kunt niet alles elektrisch doen, want naast elektriciteit wordt waterstof een belangrijke energiedrager van de toekomst, maar tal van groene waterstofprojecten staan echter on hold. En dat komt door de huidige stikstofwetgeving. Voorzitter, nood breekt wet. Hierbij een oproep aan de wethouder om te blijven lobbyen ook richting Tweede Kamer en het kabinet: maak zo snel mogelijk noodwetgeving om deze stikstofimpasse te doorbreken en reserveer stikstofruimte uit de landelijke opkoopregelingen en geef prioriteit aan projecten in de Rotterdamse haven en wacht niet langer, maar begin nu. Dank u wel.

De VOORZITTER. Dank u zeer. Mevrouw Morkoç.

Mevrouw MORKOÇ (gl). Voorzitter, de netcongestie is een groot probleem met grote gevolgen en de energietransitie kan geen vertraging gebruiken. Het heeft gevolgen op de woningbouw, de mobiliteitstransitie en de verduurzaming van ons havengebied. Het klimaat gaat niet wachten tot onze leidingen en kabels op orde zijn, dus we verwachten ook dat de wethouder alles op alles zet om die congestie op ons energienet zoveel mogelijk te verhelpen. En we snappen ook de oproep naar landelijk om dat daar ook zwaar te agenderen. We hebben een aantal vragen. Hoeveel locaties voor

transformatiegebouwen zijn er nodig en hoeveel locaties zijn al gevonden? In hoeverre is de wethouder bezig met experimenteeruimte op oplossingen voor netcongestie zoals bijvoorbeeld de smart energy systems subsidie? Utrecht is al veel bezig met de energietoets. Wij zijn benieuwd naar de mogelijkheden voor een soortgelijke toets voor in Rotterdam. En als laatste: met de komst van de Omgevingswet is de bestuurlijke afwegingsruimte ook ruimer geworden. In hoeverre voorziet de wethouder ruimte om wijkbatterijen ruimte te geven in het omgevingsplan? Wij wachten tot de plannen die eerder zijn genoemd ook langs ons komen, zowel lokaal als landelijk. Maar belangrijk dat hier nog veel urgentie achter zit. We tekenen wel mee met de elektriciteitsklokmotie van Volt, in het licht van onze eerder ingediende klimaatklokmotie en we kijken uit naar de antwoorden van de wethouder. Dank u wel.

De VOORZITTER. Mevrouw Van Wifferen.

Mevrouw VAN WIFFEREN (d66). Voorzitter, dat netcongestie een groot probleem aan het worden is, is zo langzamerhand voor niemand meer een verrassing. We horen dit ook natuurlijk van links tot rechts in deze raad. Toch zijn de echt snelle oplossingen nog niet aanwezig. Het gaat te langzaam en daar maakt ook D66 Rotterdam zich heel erg zorgen over. Want er is meer nodig om de economische groei en verduurzaming van de haven te behouden en te versnellen. Maar ook om te kunnen blijven bouwen. En als ik dan terugdenk aan wat er allemaal mogelijk was rondom de LNG-terminals bij het uitbreken van de oorlog in Oekraïne, hoe snel vergunning georganiseerd konden worden, dan zie ik dat er eigenlijk meer mogelijk is. Daarom dienen we samen met de VVD een motie in om netcongestie in de haven tot crisis te bestempelen en het rijk te vragen om dezelfde instrumenten beschikbaar te stellen zoals tijdens de start van de Oekraïne-crisis om vaart te maken met onorthodoxe maatregelen. Dan heb ik nog een veel kleinere zaak, maar wel charmant vind ik zelf. Dat is het in het oog springende effect van de netcongestie in onze buitenruimte. Er zullen bijvoorbeeld heel veel transformatorhuisjes geplaatst moeten worden in de wijk. En die huisjes worden door bewoners vaak gezien als lelijk. Daarom heb ik een motie om samen met de netbeheerders hier eens een wedstrijd voor uit te schrijven om ook hier oog voor te hebben en te zorgen dat die congestiehuisjes leuk ogen in de wijk. Tot zover.

De VOORZITTER. Mevrouw Van Wifferen heeft de volgende moties ingediend.

Motie 1. Los de netcrisis op

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 4 april 2024 ter bespreking van agendapunt 7.5 Collegebrief over elektriciteitsnet rond Botlek en Europoort;

constaterende dat:

- de problematiek rondom netcongestie grote risico's met zich meebrengt voor de verduurzaming en economische positie van Rotterdam en haar haven, en dit een onwenselijke situatie veroorzaakt in het kader van het belang van de haven voor zowel de landelijke klimaatopgave als de Nederlandse economie;
- deze risico's ook bestaan ten aanzien van de bouwopgave in de Rotterdamse kleine kernen, waar een grote behoefte aan nieuwe woningen bestaat;
- bij de aanvang van de oorlog in Oekraïne het mogelijk was om op korte termijn faciliteiten op te bouwen voor LNG (liquefied natural gas) en daarvoor reguliere procedures op een lager pitje kwamen te staan;

overwegende dat:

- de Rotterdamse raad op 28 september 2021 de klimaatnoodtoestand heeft uitgeroepen;
- de minister voor Klimaat en Energie op 18 oktober 2023 in zijn brief aan de Kamer 'onorthodoxe maatregelen' heeft aangekondigd, maar tot op heden nog niet duidelijk is wat dit precies voor gemeentelijke vergunningsprocessen betekent;
- er zo snel als mogelijk duidelijkheid moet komen voor gemeenten in het aanpassen van vergunningsprocessen om sneller te kunnen bouwen;
- meer snelheid en flexibiliteit nodig is dan de gemeente nu toont en dat er behoefte is aan een soortgelijke flexibele houding als tijdens de start van de Oekraïne-crisis;

verzoekt het college:

- de netcongestieproblematiek te benoemen als crisis;

- deze boodschap over te brengen aan het kabinet en hen te vragen om de noodzakelijke middelen om deze crisis op te lossen;
- hierover terug te koppelen aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. I. van Wifferen, M.S. Abrahamse, M.Y. Morkoç en D.P.A. Tak

Motie 2. Transformatorhuis voor iedereen pluis

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 4 april 2024 ter bespreking van agendapunt 7.5 Collegebrief over elektriciteitsnet rond Botlek en Europoort;

constaterende dat:

- er wegens de netcongestieproblematiek minstens 600 nieuwe transformatorhuisjes gebouwd moeten worden in de stad;
- transformatorhuisjes door sommigen als niet-esthetisch worden beschouwd en daardoor weerstand oproepen;

overwegende dat:

- de gemeente Rotterdam in het kader van de netcrisis zoveel mogelijk uniform te werk zou moeten gaan;
- het belangrijk is om zoveel mogelijk draagvlak te creëren onder de Rotterdammers voor de plaatsing van transformatorhuisjes;
- eerder gebleken is dat de wedstrijden van de gemeenten tot creatieve oplossingen hebben geleid;

verzoekt het college:

- samen met de netbeheerder een designwedstrijd uit te schrijven voor de vormgeving van transformatorhuisjes;
- hierbij uniformiteit en uiterlijk als primaire criteria mee te nemen;
- hierover in Q3 van 2024 te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. I. van Wifferen

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

De VOORZITTER. Mag ik nog iemand het woord geven? Mijnheer Kind.

De heer KIND (volt). Ja, dank u wel voorzitter. We zijn het er allemaal over eens dat het een groot probleem is en dat we er iets aan moeten doen. Dan kun je kijken naar de harde kant en je kan kijken naar de zachte kant. Publiekscampagnes, bewustwordingscampagnes kunnen veel uitmaken op dit soort terreinen. Stedin is zich daarvan bewust. Die is zelf een campagne gestart rondom een eKlok, waarop je dus heel duidelijk kan zien: wanneer kan ik stroom verbruiken, wanneer is het eigenlijk verstandig om het niet te doen. Die werkt goed, maar er wordt ook gevraagd aan gemeenten: sluit er alsjeblieft bij aan. We hebben zelf natuurlijk allerlei publiekscampagnes. Daarom dienen wij een motie in om samen met Stedin en TenneT te gaan kijken: kunnen we die publiekscampagnes op de een of andere manier bij elkaar brengen om zo nog meer effect te sorteren? Dus daarbij, dank u wel.

De VOORZITTER. De heer Kind heeft de volgende motie ingediend.

Motie 3. De eKlok

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 4 april 2024, ter bespreking van het agendapunt 7.5 'Collegebrief over elektriciteitsnet rond Botlek en Europoort';

constaterende dat:

- sinds eind vorig jaar het elektriciteitsnet in de gebieden Botlek en Europoort op slot is;

- er in meerdere gebieden in Rotterdam volgens de capaciteitskaart van Netbeheer Nederland beperkt transportcapaciteit beschikbaar is¹;
- netbeheerder Stedin een publiekscampagne is gestart, waarbij het door middel van de zogenoemde eKlok, huishoudens en (kleine) bedrijven bewust wil maken van het feit dat het uitmaakt wanneer je stroom verbruikt²;
- op de eKlok te zien is wanneer het een goede tijd is om stroom te verbruiken en wanneer het beter is om stroomverbruik uit te stellen;
- de gemeente Rotterdam nog een rol moet vinden in dergelijke publiekscampagnes;

overwegende dat:

- er voorkomen moet worden dat het elektriciteitsnet in meer gebieden op slot gaat;
- de problemen rondom netcongestie deels verminderd kunnen worden als bedrijven en bewoners minder stroom verbruiken in piekuren;
- het bewustzijn onder bedrijven en bewoners over hoe het naar beneden brengen van stroomverbruik kan leiden tot minder netcongestie, kan worden vergroot;
- versterkte samenwerking tussen Stedin, TenneT en de gemeente Rotterdam de rol van publiekscampagnes zoals de eKlok in het creëren van bewustzijn verder kan vergroten;

verzoekt het college:

- in gesprek te gaan met Stedin, en waar nodig TenneT, om te kijken hoe de gemeente Rotterdam de publiekscampagne de eKlok kan versterken, met als doel heldere communicatie om het stroomverbruik van bedrijven en bewoners in piekuren naar beneden te brengen;
- hier in Q3 2024 terug te koppelen aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. T. Kind en M.Y. Morkoç

¹ <https://capaciteitskaart.netbeheernederland.nl>

² <https://eklok.nl>

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De VOORZITTER. Wenst verder iemand het woord? Ja, mevrouw Abrahamse.

Mevrouw ABRAHAMSE (vvd). Dank u wel voorzitter. Het is twee voor twaalf. Het stroomnet in de haven is vol. Bedrijven kunnen niet meer uitbreiden of verduurzamen. En onze ambitie voor bouwen in de kleine kernen komt ook in gevaar. De banen van de Rotterdammers komen zo in gevaar. De VVD wil dan ook dat het oplossen van netcongestie topprioriteit krijgt. En dit is waarom ik het onderwerp netcongestie in de commissie heb geagendeerd en het is ook waarom we de motie van D66 mee tekenen, waarmee we het ook echt een crisis benoemen en dat we vooral ook deze boodschap duidelijk meegeven aan onze regering en eventueel ook de nieuwe regering. We horen tegelijkertijd in de behandeling en ook de gesprekken die ik nu voer met verschillende bedrijven in de haven dat er ook echt al een heleboel gebeurt, dus daar zijn wij ook wel blij mee, dat er echt ook nu geld komt vanuit het rijk om het net te gaan verzwaren. En al gaat het dan inderdaad om 2027, zeker richting 2030 komt er gewoon heel veel capaciteit bij. Dus daarom willen we eigenlijk ook vooral nu aan de slag gaan en dingen gaan doen in plaats van nog meer verschillende oplossingen bedenken vanuit de raad. Dus dat zou ook de oproep vanuit ons zijn en we zijn ook blij dat in de commissie is toegezegd dat eigenlijk al de haven is aangemerkt als project van nationaal belang. Dit is zeker ook belangrijk als we als Nederland prioriteiten moeten gaan stellen, we hebben beperkte capaciteit, niet alleen in wat we kunnen aanleggen, maar ook in het personeel dat we daarvoor kunnen gebruiken, dat het dan ook echt naar de Rotterdamse haven moet.

De VOORZITTER. De heer Segers-Hoogendoorn.

De heer SEGERS-HOOGENDOORN (cda). Ja voorzitter, dank. Kort twee vragen die in de commissie toch niet helemaal helder zijn geworden en waarop ik nu hoop antwoord te krijgen. De vraag is natuurlijk bij die congestie of we ons daar volledig bij alle feiten moeten neerleggen of dat er ook dingen zijn die we zelf kunnen doen, althans kunnen bespoedigen, zoals kortere

vergunningentrajecten die gelden voor eigen onderstations, of bijvoorbeeld het beter gebruiken van de capaciteit van hoogspanningsmasten. Over deze twee specifieke dingen is het in de commissie wel gegaan. Het is ons niet helemaal duidelijk of we dat nu eigenlijk al doen. Mocht dat nu niet zo zijn, dan heb ik eventueel nog een motie om daar een steuntje in de rug te geven.

De VOORZITTER. Oké. Andere sprekers? Ja? Mijnheer Oostdijk.

De heer OOSTDIJK (fvd). Dank u wel voorzitter. Netcongestie was onvermijdelijk. Snelle elektrificatie van verschillende sectoren van de industrie zorgt ervoor dat het elektriciteitsnetwerk de vraag niet aankan. De standpunten van FVD over energietransitie zijn algemeen bekend. In dit verband zetten we serieuze vraagtekens bij de elektrificatiezucht, met name de snelheid waarmee dit gebeurt, of dit werkelijk door de bedrijven zelf wordt gedreven. Voor de huidige toestand van het netwerk maakt de oorzaak misschien niet uit, maar het is een feit dat niet de vraag is of netcongestie zich zal voordoen, maar slechts wanneer. Voorzitter, het zijn niet alleen de ambitieuze klimaatdoelen en de infrastructuur die niet snel genoeg meegroeien en die de problemen veroorzaken, ook oorzaken als bijvoorbeeld de onmogelijkheid van bedrijven om flexibel om te gaan met hun energiegebruik beperken de groeimogelijkheden in de haven aanzienlijk. Dat vindt FVD Rotterdam toch wel betreuenswaardig. Wat betreft de projecten die de luchtkwaliteit kunnen verbeteren door maatregelen zoals bijvoorbeeld installatie van walstroom betreft onze fractie dat deze wellicht gevaar gaan lopen en niet of niet op redelijke termijn gerealiseerd kunnen worden. Momenteel is er sprake van afname congestie bij de bedrijven en mogelijk gaat het ook een rol spelen bij woningbouwprojecten met een geplande liftvoorziening. Particuliere huishoudens ondervinden hier gelukkig nog geen hinder van. Echter de onconventionele maatregelen die de demissionair minister Jetten heeft voorgesteld om dit probleem aan te pakken, schetsen een zeer onwenselijke toekomst. Daarom pleit FVD ervoor om voorlopig zowel gas als waterstof te blijven gebruiken totdat er een werkelijk duurzaam alternatief beschikbaar is en de infrastructuur in de tussentijd is verbeterd. Voorzitter, zoals collega Bonte al in zijn bijdrage aangaf, nood breekt wet. Kan de wethouder daarom aangeven of het tenminste tijdelijk blijven gebruiken van fossiele brandstof serieus wordt overwogen om de eerdergenoemde ongewenste scenario's te vermijden en stilstand te voorkomen? Wij zijn erg benieuwd naar de reactie van de wethouder. Dank u wel.

De VOORZITTER. Dank. Andere sprekers? Wethouder Zeegers.

Mevrouw ZEEGERS (d66) (wethouder). Ja, dank u wel. In de commissie hebben we het uitgebreid gehad naar aanleiding van een verzoek van mevrouw Abrahamse van de VVD om netcongestie eens goed te bespreken met elkaar. Het is ook een behoorlijk technisch onderwerp, dus ik denk dat we het nog wel vaker met elkaar hierover gaan hebben, over hoe ook de samenhang tussen alles eigenlijk binnen het elektriciteitssysteem, of het energiesysteem alle zaken met elkaar samenhangen en wat nu wijsheid is en aan welke knoppen te draaien. Dus dit was wat mij betreft een heel goed eerste debat daarover. Ik heb ook aangegeven dat wij nu zeer recentelijk, volgens mij eergisteren, een actieprogramma hebben getekend met Stedin. Collega's wethouder Simons en wethouder Struijvenberg vanuit zijn deelnemingsrol. Waarin wij ook hebben gezegd: we hebben echt een actieprogramma wat wij gaan doen, monitoren, en dit actieprogramma is als het goed is uw kant op gezonden, maar was net te laat voor de commissiebespreking. Daarnaast heb ik ook een toezegging gedaan om voor de zomer inzicht te geven in hoe wij omgaan met het landelijk programma rond netcongestie, dus de Rotterdamse vertaling daarvan. Dat voor de zomer u ook te doen toezeggen. Dat zijn moment dat we het er mogelijk weer over kunnen hebben, maar dat is nu. Wat betreft uw vragen, allereerst Leefbaar Rotterdam. U zegt: blijf lobbyen voor stikstof, maar ik mag aannemen ook voor netcongestie. We doen het allebei. Dat doe ik vaak ook met mijn collega-wethouder Simons, omdat met name in de haven die stikstofproblematiek heel sterk is en die energietransitie daardoor gehinderd wordt. Netcongestie in de haven speelt in de kleine kernen voor woningbouw en soms ook solar en laadinfra. Dat begint zich dus al af te tekenen en dat willen we gewoon niet. Dus ik ben het er helemaal mee eens om daar samen met de collega's heel hard voor te strijden. Ik zal gelijk even de moties doen. Even in volgorde. D66, u geeft eigenlijk hetzelfde aan, dit is echt een crisis en in voorliggende gevallen, zo rond die LNG-terminal kon het allemaal snel en nu opeens niet meer. Kan daar niet toch wat meer actie op? Eveneens mevrouw Abrahamse die daarvoor strijdt. U dient er ook een motie voor in om die crisissituatie daarvoor uit te roepen. En alle extra aandacht kan geen kwaad. Alle aandacht helpt, dus oordeel raad wat mij betreft. Dat kan ik samen met mijn collega's zeker doen. Dan vanuit D66 ook de motie 'Transformatiehuis voor iedereen pluis', een designwedstrijd voor

ongeveer toch duizend extra transformatiehuisjes die wij tot 2050 moeten installeren in de wijken. Dat willen we echt gaan doen met buurtaanpakken. Dus de locaties zijn nog niet bekend, maar er komen er gewoon een heleboel bij. En ook daarvan weten we en dat hebben we onlangs trouwens ook besproken met Stedin, niet iedereen vindt het even mooi, maar ze moeten er komen. Dus één, er moet wel voortgang in zitten. We moeten ze realiseren. Maar laten we ook kijken dat we ze wat mooier kunnen inpassen, dus een designwedstrijd is daar natuurlijk een leuk idee bij, dus wat dat betreft oordeel raad. Dan de moties van Volt. Ook u zegt: doe iets aan het gebruik van elektriciteit. Mensen, de bewustwording ervan, publiekscampagnes et cetera. En daar hebben we de publiekscampagne van de elektriciteitsbedrijven, van Stedin en soms TenneT, die de eKlok hebben geïntroduceerd. Maar kan daar niet wat meer ruchtbaarheid ook aan gegeven worden, is uw verzoek, ook vanuit de gemeente. Nou, dat is heel goed mogelijk, dus deze motie is oordeel raad wat mij betreft. Dan hebben we de vraag van mevrouw Abrahamse van de VVD. Ook u zegt: echt die urgentie, ook op nationaal niveau, het nieuwe kabinet, we moeten er allemaal mee aan de slag, dus ook dat nationaal belang goed onderstrepen voor die haven. Als gezegd, dat gaan we zeker doen. De vragen van GroenLinks, mevrouw Morkoç, u vroeg: bent u eigenlijk ook wel bezig met die experimenteerruimte, want die ruimte is er natuurlijk. En zet u daar ook bijvoorbeeld het smart energy programma voor in? Dat doen we zeker. We hebben een heel mooi programma, het smart energy programma, waarin we juist willen kijken hoe je met innovatie ook dit soort problemen kan oplossen en in de laatste ronde zijn vier van de zeven projecten vergund aan innovaties die daaraan bijdragen, onder andere vliegwielttechnologie. Daar ben ik recent ook nog op bezoek geweest. Door dat te gebruiken ontlasten we het net natuurlijk. We hebben ook dat we flexscans willen introduceren, die het voor bedrijven ook inzichtelijk maken wanneer ze flexibel kunnen zijn in het gebruik van energie en daarbij ook te ondersteunen en te helpen. Walstroomhaalbaarheidsstudies, wanneer kan het wel, wanneer kan het niet, waar zit het precies in en kunnen we dan het toch niet mogelijk maken? Dat zijn zo een aantal voorbeelden die we doen. Verder hebben we ook de samenwerking opgezocht met Local4Local en hebben we ook in onze actieagenda met Stedin opgenomen dat we met energyhubs aan de slag willen gaan om ook de opslag, opwek en gebruik in bepaalde gemeenschappen te kunnen faciliteren. Dus op allerlei verschillende manieren proberen we daar ook echt werk van te maken. Dan vraagt u ook naar de energietoets in Utrecht. Dat is de provincie Utrecht die dat in de omgevingsvergunning heeft opgenomen. Utrecht heeft het natuurlijk nu echt veel zwaarder met netcongestie. Daar is het probleem nog vele malen groter, althans in de woningbouw, dan in de gemeente Rotterdam qua woningen. Zij vragen dus aan de voorkant al rekening te houden met het elektriciteitsverbruik bij nieuwe plannen. Dat is best een aanslag op de capaciteit. Terwijl wij ons nu afvragen: hebben we dat in Rotterdam wel echt nodig? Want we investeren natuurlijk nu heel erg in netverzwaring. Dus als het goed is hebben we natuurlijk in 2030 die netverzwaring wel op orde, dus is dat nu iets wat wij zouden moeten doen? We kijken er met belangstelling naar. Als het goed is kunnen we het natuurlijk altijd overnemen, maar vooralsnog zitten we in de studiefase, om het maar zo te zeggen. Dan vraagt u ook naar wijkbatterijen. Daar kijken we ook naar in de Energieraad waar ik in zit met het ministerie, de netbeheerders, vele regiogemeenten en de Provincie. We gaan ook speciaal over batterijen spreken. Omdat batterijen in sommige gevallen een goede oplossing zijn maar niet altijd. We hebben daar nu nog niet echt vragen voor, of we zien nu ook nog niet de noodzaak in wijken, maar we volgen het nauwgezet. We zetten meer in op slim laden, zodat het meer op het gebruik zit dat we willen faciliteren. Maar mocht de vraag komen, dan gaan we dat natuurlijk verwelkomen en faciliteren als het nodig is. Maar vooralsnog valt dat mee, de vragen daarin. Dat waren volgens mij de vragen van GroenLinks. Dan het CDA, u had inderdaad ook nog vragen. Zet u wel alles op alles om zaken mogelijk te maken? Hoe zit het met de vergunningsprocedures, kan daar geen versnelling in? En u vraagt ook of je een aantal technische maatregelen die te maken hebben met hoogspanningskabels bij Simonshaven op een bepaalde manier ook onder de grond kan aanleggen. Dat zijn allemaal maatregelen die nu onderzocht worden, samen met TenneT en Stedin. Want we hebben ook een actieprogramma voor een aantal van die stations die we moeten gaan verzwaren. Daar spelen deze onderdelen ook een rol in, dus daar zijn we inderdaad mee bezig. Dus dat over die technische maatregelen, met name bij Simonshaven is dat natuurlijk aan de orde. Wordt alles uit de kast getrokken om daar zo snel mogelijk de vergroting te krijgen? Ik word gebeld. De telefoon doet het nog. Ik probeer het uit te zetten.

De VOORZITTER. De heer Segers heeft een aanvullende vraag.

De heer SEGERS-HOOGENDOORN (cda). Ja dank, het gaat inderdaad over de onderstations en de hoogspanningsleidingen van Stedin of althans die in beheer zijn van Stedin. Zou het dan kunnen

betekenen dat als dat succesvol is het dan dus ook eerder dan 2030 tot ruimte leidt? Is daar dan alles op ingezet?

Mevrouw ZEEGERS (d66) (wethouder). Ja, de inzet is wel om dat voor 2030 gerealiseerd te hebben. Sterker, ja, dat moet eigenlijk wel eerder. Ik durf eigenlijk het jaartal niet helemaal te zeggen want misschien klopt het niet, maar echt wel eerder dan 2030. En daar is natuurlijk ook alle energie nu op gericht. U vroeg ook over het verkorten van vergunningsprocedures. Ja, dat zijn gewoon wettelijke termijnen waar wij ons aan hebben te houden. Aan wat wij zelf snel kunnen doen, in onderzoeken en dat soort zaken, moeten we natuurlijk echt prioriteit geven. Dat gebeurt. Maar er zijn ook inspraakprocedures en daar kunnen wij gewoon niet omheen.

De VOORZITTER. De heer Segers-Hoogendoorn.

De heer SEGERS-HOOGENDOORN (cda). Ja, afrondend, om te voorkomen dat er een verkeerd beeld ontstaat. Ik bedoelde niet zozeer verkorte vergunningenprocedures, maar er zijn mogelijkwerijs dingen te doen waarvoor vergunningenprocedures korter zijn dan dat je voor dat jaartal van 2030 zit en die congestie dan pas opgelost is. Dat was wat ik ermee bedoelde. Maar uw antwoord is helder, dank.

De VOORZITTER. Wethouder.

Mevrouw ZEEGERS (d66) (wethouder). Nee goed, dank mijnheer Segers. Dan als laatste de vraag van Forum voor Democratie. Ik begreep de vraag als dat u zei: misschien moeten we toch nog wel even fossiel gebruiken voordat we overgaan op iets anders. Nou ja, volgens mij gebruiken we nu volop fossiel en is dat het grote probleem waar we wat mij betreft van af moeten. Als wij klimaatneutraal willen zijn in 2050 dan is alle hens aan dek in elektrificatie, warmtenetten die daarin belangrijk zijn, waterstof, al die middelen. Dus het feit is denk ik dat we nu te veel fossiel gebruiken. Dus ons streven zou toch moeten zijn om die verandering heel goed mogelijk te maken, omdat het klimaat onvoorstelbaar belangrijk is, dat die klimaatverandering gestopt wordt.

De VOORZITTER. U was klaar? Heel goed, hartelijk dank. Alle vragen zijn beantwoord? Ja, mevrouw Kockelkoren.

Mevrouw KOCKELKOREN (gl). Ja voorzitter, één vraag is blijven liggen van mevrouw Morkoç, die ik even waarneem want die moest helaas weg. Dat was namelijk de eerste vraag van de vier vragen: hoeveel locaties voor transformatiegebouwen zijn er nodig en hoeveel zijn er al gevonden? Die was nog niet beantwoord.

De VOORZITTER. Wethouder.

Mevrouw ZEEGERS (d66) (wethouder). Excuus. In alle paperassen even vergeten. Wij moeten nog duizend transformatiehuisjes vinden tot 2050. En het is niet alleen de transformatiehuisjes. We moeten ook een transformatiestation, een of meerdere. We zijn nu met een zoektocht bezig rond Rijnhaven voor een goede locatie en dat zijn enorme stations. Dat is heel, heel groot. Die moeten wij nog inpassen in gebiedsontwikkelingen. In ieder geval één, mogelijk meer.

De VOORZITTER. Helder. Dan sluit ik de beraadslaging op dit punt af.

7.6 Zesde voortgangsrapportage toeslagenschandaal

De VOORZITTER. Dan gaan we naar het volgende onderwerp, Zesde voortgangsrapportage toeslagenschandaal. De eerste spreker is mevrouw Vlieger.

Mevrouw VLI EGER (gl). Voorzitter, we zijn nog niet klaar en dat zijn we nog lang niet. We moeten blijven benoemen dat dit een schandaal is geweest waarbij onze Rotterdammers schandalig zijn behandeld door de overheid. We mogen niet vergeten wat deze onschuldige burgers is aangedaan en wat dit jaar in, jaar uit voor consequenties heeft gehad en voor sommigen nog steeds heeft. De trauma's die men heeft opgelopen in deze periode draagt men met zich mee als littekens na een val. Erkenning voor dit leed is er nog niet, maar we maken stappen. We laten niet los. We blijven knokken

voor erkenning voor alle gedupeerden. Op dit onderwerp hebben wij een viertal moties. Motie 1, 'Cut out the middleman'. Gedupeerden die kampen met psychische klachten ervaren problemen bij de toeleiding tot hulp binnen het GGZ-domein. Hierdoor wachten zij onnodig langer. Dit probleem zit in de bezetting van de wijkteams en als gevolg het niet direct doorverwijzen naar een instelling maar naar de huisarts voor hulp. Met deze motie pogen wij dit probleem, zoals ook gesteld door de ombudsman, te tackelen. Motie 2, 'Voorkom nog langer wachten'. Vanwege de onderbezetting in het zorgdomein en de vele mensen die hulp nodig hebben, zijn de wachtlijsten extreem lang. Dit is een probleem waar ook gedupeerden hard door geraakt worden in de zoektocht naar hulp. Hiermee zien we het gevolg dat de materiële hulp voor de psychische hulp wordt gesteld, omdat deze tenminste binnen handbereik is, maar het diepe leed op de lange termijn natuurlijk niet heelt. Met deze motie stellen we voor om in gesprek met zorginstellingen te treden voor een tijdelijke urgentie voor erkend gedupeerden bij het verkrijgen van psychische hulp. Motie 3, 'Alle slachtoffers in beeld'. De gemeente heeft de kinderen van gedupeerde ouders onvoldoende in beeld. Ook geeft de ombudsman aan dat wanneer de ondersteuning voor de ouders stopt, het kind weer achteraan in de rij moet aansluiten wanneer deze toch nog een hulpvraag blijkt te hebben. Met deze motie roepen wij op om in beeld te krijgen op welke manieren wij als gemeente proactief de doelgroep jongeren en kinderen kunnen bereiken en hun de mogelijkheden tot hulp beter kunnen aanbieden. En tot slot de motie 'Een uitzondering is op zijn plek'. Gedupeerde kinderen is ongekend onrecht aangedaan door het toeslagenschandaal, waardoor zij vaak een lastige jeugd hebben gehad en bijvoorbeeld niet hebben kunnen sparen en zich niet tijdig konden inschrijven voor woningen. Hierdoor wonen ze vaak nog noodgedwongen bij de ouders. Om deze gezinnen niet verder onder druk te zetten, vragen we met deze motie om gedupeerde gezinnen met een Participatiewetuitkering een vrijstelling van de kostendelersnorm te geven.

De VOORZITTER. Mevrouw Maassen heeft een vraag aan u mevrouw Vlieger.

Mevrouw MAASSEN (d66). Ja voorzitter, ik heb heel veel begrip voor de doelstellingen van GroenLinks, maar waar ik een beetje mee worstel, is hoe we nu met die urgenties die we in de GGZ zien voor slachtoffers van het toeslagenschandaal, niet ervoor zorgen dat we andere mensen binnen de GGZ die ook met ernstige problematiek te kampen hebben, dan niet op achterstand zetten. Bijvoorbeeld, ik noem maar iemand, een slachtoffer van bijvoorbeeld mensenhandel of uitbuiting. Hoe kunnen we dat dan voorkomen met deze moties?

De VOORZITTER. Mevrouw Vlieger.

Mevrouw VLI EGER (gl). We weten dat we sowieso moeten inzetten op het verbeteren van onze GGZ en het verbeteren van alle zorg die wij hebben, dus dat staat naast elkaar. Het blijkt dat deze mensen ook geholpen zullen moeten worden. Dat haalt niet weg dat mensen die slachtoffer zijn van het toeslagenschandaal daar al jarenlang mee kampen en dat het wat ons betreft tijd is om daar dan stappen in te gaan maken omdat ze te lang moeten wachten om de juiste hulp te krijgen.

De VOORZITTER. Dank. Mevrouw Vlieger heeft de volgende moties ingediend.

Motie 1. Cut out the middleman

"De gemeenteraad van Rotterdam, bijeen op 4 april 2024 ter bespreking van agendapunt 7.6 Zesde voortgangsrapportage toeslagenschandaal;

constaterende dat:

- wijkteams gedupeerden van het toeslagenschandaal met behoefte aan psychische hulpverlening niet direct (kunnen) doorverwijzen naar een GGZ-instelling en dan doorverwijzen naar de huisarts;

overwegende dat:

- huisartsen te weinig tijd hebben voor een uitgebreide uitvraag tijdens hun consult;
- er diverse redenen zijn waarom gedupeerden afhaken in het verkrijgen van hulp nadat zij 'terug' naar de huisarts zijn gestuurd met hun hulpvraag;
- deze onnodige tussenstap naar de huisarts tot gevolg heeft dat slachtoffers van het toeslagenschandaal met psychologische klachten nóg langer moeten wachten op passende zorg;
- dit een negatief effect heeft het gehele traject richting herstel en heling, evenals het vertrouwen van de slachtoffers hierin;

verzoekt het college:

- toegang tot GGZ-zorg voor slachtoffers van het toeslagenschandaal te verbeteren door de capaciteit van wijkteams te vergroten en wijkteams de expliciete werkinstructie te geven gedupeerden met een psychologische hulpvraag na een gedegen anamnese direct te verwijzen voor een intake bij een GGZ-instelling;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. L.S. Vlieger

Motie 2. Voorkom nog langer wachten: urgentie voor slachtoffers

"De gemeenteraad van Rotterdam, bijeen op 4 april 2024 ter bespreking van agendapunt 7.6 Zesde voortgangsrapportage toeslagenschandaal;

constaterende dat:

- de lange wachtlijsten voor (specialistische) GGZ-zorg onverminderd problemen opleveren voor slachtoffers van het toeslagenschandaal die in hun herstel behoefte hebben aan deze zorg;
- deze lange wachtlijsten tot gevolg hebben dat in de dienstverlening onevenredig veel aandacht wordt geboden aan materiële ondersteuning tegenover psychische ondersteuning;

overwegende dat:

- slachtoffers van het toeslagenschandaal in een lang traject terechtkomen op weg naar herstel en heling;
- psychische hulpverlening, indien noodzakelijk, een belangrijke schakel is in het hulpverleningstraject van gedupeerden;
- de huidige werkwijze de verantwoordelijkheid voor het bieden van adequate zorg aan slachtoffers van het toeslagenschandaal onterecht verplaatst van de gemeente naar de huisartsen/zorginstellingen;
- het stroomlijnen van dit traject, met kortere wachttijden als gevolg, een positief effect zal hebben op het proces van herstel en heling voor slachtoffers;
- gedupeerden al te lang vastzitten in situaties van ongekend onrecht waardoor een voorkeursbehandeling bij noodzakelijke zorg op zijn plaats is;

verzoekt het college:

- te voorkomen dat slachtoffers van het toeslagenschandaal lang moeten wachten op psychische hulp door met zorgverleners in gesprek te gaan over de mogelijkheden voor het hanteren van 'urgentie' voor erkend gedupeerden van het toeslagenschandaal;
- hierover te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. L.S. Vlieger

Motie 3. Alle slachtoffers in beeld, ook de jongeren

"De gemeenteraad van Rotterdam, bijeen op 4 april 2024 ter bespreking van agendapunt 7.6 Zesde voortgangsrapportage toeslagenschandaal;

constaterende dat:

- de gemeente afhankelijk is van de belastingdienst voor het aanleveren van contactgegevens van gedupeerde kinderen binnen de gezinnen die slachtoffer zijn geworden van het toeslagenschandaal;
- onderzoek heeft uitgewezen dat de gemeente de kinderen binnen de gedupeerde gezinnen onvoldoende in beeld heeft;
- de ombudsman aangeeft dat wanneer ondersteuning voor gedupeerde ouders stopt, kinderen nu achteraan in de rij moeten aansluiten wanneer zij nog hulpvragen hebben;

overwegende dat:

- kinderen die slachtoffer zijn geworden van het toeslagenschandaal, net als hun ouders, in een lang traject van herstel en heling terecht komen;
- de afwachtende houding van de gemeente in het kader van het opsporen van jonge slachtoffers niet bijdraagt aan het bereiken van de doelgroep;
- het automatisch aflopen van dienstverlening aan kinderen wanneer de ondersteuning voor ouders stopt een inefficiënte manier van werken is;

verzoekt het college:

- verantwoordelijkheid te nemen voor Rotterdamse kinderen & jongvolwassenen die slachtoffer zijn geworden van het toeslagenschandaal door in beeld te brengen op welke manieren de gemeente zelf, proactief deze doelgroep kan opsporen, benaderen en het aanbod met hen delen;
- ervoor te waken dat de overgang in dienstverlening van ouder op kind vloeiend verloopt;
- hierover te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. L.S. Vlieger

Motie 4. Een uitzondering is op z'n plek, help gedupeerde kinderen

"De gemeenteraad van Rotterdam, bijeen op 4 april 2024 ter bespreking van agendapunt 7.6 Zesde voortgangsrapportage toeslagenschandaal;

constaterende dat:

- de gemeente binnen de mogelijkheden van buitenwettelijk begunstigend beleid een vrijstelling van de kostendelersnorm kan bieden in het kader van de uitvoering van de Participatiewet;
- Rotterdam deze beleidsvrijheid benut ten behoeve van het bieden van een vrijstelling van de kostendelersnorm in het kader van de aanpak bankslapers;

overwegende dat:

- de relaties in gedupeerde gezinnen vaak in disbalans zijn geraakt door het leed dat hen is aangedaan;
- gedupeerde kinderen ongekend onrecht is aangedaan door het toeslagenschandaal waardoor zij vaak een lastige jeugd hebben gehad en bijvoorbeeld niet hebben kunnen sparen of zich tijdig kon inschrijven voor Woningnet;
- deze groep vaak noodgedwongen nog bij de ouders inwoont wat tot verdere ontwrichting van de relatie kan leiden;
- de krapte op de woningmarkt aanhoudt;
- de kostendelersnorm toepassen op gezinnen die slachtoffer zijn geworden van het toeslagenschandaal hun (financieel) herstel zwaar onder druk kan zetten;

verzoekt het college:

- gedupeerde gezinnen van het toeslagenschandaal met een Participatiewet-uitkering een vrijstelling van de kostendelersnorm te bieden;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. L.S. Vlieger en T.S.J. Coşkun

De moties zijn voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De VOORZITTER. Mijnheer Ceulemans.

De heer CEULEMANS (lr). Ja voorzitter, dank u wel. Ik heb het hier al vaker verkondigd in debatten over de toeslagenaffaire, maar we zijn in Nederland compleet aan het doorslaan. Vier jaar geleden werd de afhandeling van de toeslagenaffaire begroot op € 310 miljoen, inmiddels gaan we richting de € 9 miljard en de teller tikt door. Kortom, we gaan eigenlijk van toeslagenaffaire naar een compensatieschandaal met de belastingbetaler als echte gedupeerde. We zagen twee weken geleden voor het eerst verstandige geluiden vanuit de VNG beginnen te komen, die dit ook beginnen te

onderschrijven. En dat is goed, want normaal gesproken is dit een debat waarbij iedere kanttekening verboden is omdat het debat compleet gedomineerd wordt door emotie en moralisme, maar eigenlijk de enige die tot voor kort die kanttekeningen wel durfde te plaatsen is Jesse Frederik van De Correspondent en ik citeer even kort uit zijn blog van vorige week: "Het is misschien geen populaire boodschap, maar het is echt tijd voor contracyclisch geluid. De definitie van gedupeerde is zover opgerekt dat het weinig meer te maken heeft met de toeslagenaffaire zoals de meeste mensen het begrijpen. Zoals we tien jaar geleden iedereen die een foutje maakte, behandelden als een fraudeur, zo zijn we nu naar de minste aanleiding aan het zoeken om gigantische bedragen over te maken aan vermeende slachtoffers." Zo is het en niet anders. En dat is ook precies wat er hier in Rotterdam gebeurt. En dat verwijt ik de wethouder niet. Zij moet dit ook maar van het rijk doen. Maar het is wel wat we in de praktijk zien. Want we hebben natuurlijk onder andere die begeleiding op vijf leefdomeinen. Daar past ook materiële verstrekking bij. Daar is geen enkel normbedrag op van toepassing. Daar is geen enkel kader op van toepassing. Mensen vragen vliegtickets, mensen vragen dakkapellen, mensen vragen auto's, en het is puur afhankelijk van het oordeel van de wijkcoach of iemand het wel of niet krijgt. Wijkcoaches voelen zich daardoor met de rug tegen de muur gezet. Dat blijkt ook uit het onderzoeksrapport van de Erasmus Universiteit. En het is dus heel hard nodig dat we daar werk van maken. Ik heb daar een motie over willen indienen. Ik ga het niet doen. Als je in dit huis iets met een motie gedaan wilt krijgen moet je door tien ambtelijke hoepeltjes springen. Je moet een motie verwateren tot mogelijkheden onderzoeken tot. Daar heb ik geen zin in. Dus ik doe bij dezen de oproep in ieder geval richting het college aan het rijk: kom vanuit het rijk richting gemeenten met kaders. Kom met normbedragen, zodat we stoppen met het uitgeven van excessieve bedragen die niet nodig zijn. Want ja,

De heer COŞKUN (sp). Voorzitter.

De heer CEULEMANS (lr). Er begint iemand door mij heen te praten.

De VOORZITTER. Het is bij de heer Ceulemans altijd heel lastig om een punt te vinden in zijn toespraak. Mijnheer Coşkun.

De heer COŞKUN (sp). Ja kijk, dit is een tweeminutendebat en wil ik best met u een fatsoenlijk regulier debat over het toeslagenschandaal, maar ik vind dat u nu een karikatuur maakt van ontzettend veel mensen in Rotterdam die daar echt slachtoffer van zijn geworden, die ook nog steeds zitten te wachten op een fatsoenlijke afhandeling van hun zaak. Dat het landelijk uit de klauwen is gelopen, ben ik volledig met u eens, maar u moet niet deze karikatuur maken in een tweeminutendebat, want dan moeten we er echt een echt debat van maken en dan krijgen we een heel ander soort debat.

De VOORZITTER. De mogelijkheid is toegestaan om aan elkaar een toelichtende vraag te stellen. Als u inderdaad een volwaardig debat wenst dan had u ook een ander debat moeten aanvragen. Ik hoor bij u ook geen vraag maar eigenlijk meer een opmerking van de orde. Mevrouw Reitema.

Mevrouw REI TEMA (pvda). Ja, een heel korte vraag aan de heer Ceulemans. We hebben 11.000 mogelijk gedupeerden in Rotterdam. Hoeveel daarvan zijn niet erkend?

De VOORZITTER. De heer Ceulemans.

De heer CEULEMANS (lr). Deze vraag is totaal bezijden het punt. Mijn punt is juist dat als je eenmaal erkend bent als gedupeerde, ook al ben je heel licht gedupeerd of ben je in de praktijk niet gedupeerd maar val je door de definitie wel onder gedupeerden, dat je alles kunt krijgen. Dat is mijn punt.

De VOORZITTER. Mevrouw Reitema.

Mevrouw REI TEMA (pvda). Nou, ik vind het heel schadelijk voor het vertrouwen van de mensen in de overheid, ook wat de heer Ceulemans hier vandaag staat te doen. We hebben het over 286 Rotterdammers die niet erkend zijn als gedupeerden. Alle anderen zijn gewoon gedupeerd, hebben gewoon recht op de brede ondersteuning van de gemeente Rotterdam.

De VOORZITTER. De heer Soytekin.

De heer SOYTEKIN (denk). Ja kijk, wat de heer Ceulemans hier doet, en ik snap een deel van zijn betoog, daar kan ik nog echt wel in meekomen, maar de bewoordingen zijn niet de mijne. En wat u namelijk doet, wat de heer Ceulemans namelijk doet, is de mensen die ongekend onrecht is aangedaan, op dit moment nu nog een keer in een verdachte positie neer te zetten door te zeggen: die mensen krijgen maar alles. En daar haalt u dan twee voorbeelden uit, een vliegticket of een auto, waarvan ik niet weet of het wel of niet waar is, maar die mensen die al gedupeerd zijn, worden nog een keer, het is een beetje kopschoppen lijkt het wel. En ik weet wel dat het niet uw intentie is, want u wilt die wijkcoaches ook ondersteunen en dat is misschien het goede aan het verhaal, maar niet op deze manier.

De VOORZITTER. Mijnheer Becker.

De heer BECKER (vvd). Dank u wel voorzitter. Ik denk dat het een gezond tegengeluid is dat de heer Ceulemans hier laat horen, want in de hele toeslagenaffaire wordt er eigenlijk één kant op gedacht en dat is ook gevaarlijk. En de gemeente Rotterdam wordt uiteindelijk met de uitvoering van iets opgezadeld, eigenlijk de fout van het rijk. Onze ambtenaren zijn bezig met de uitvoering en hebben daarin eigenlijk mijns inziens te weinig kaders. Alles moet ruimhartig toegekend worden en dat leidt juist tot wantrouwen richting de overheid. Dat mensen die eenmaal erkend zijn op zo'n manier zonder enig kader, zonder dat er kritisch wordt gekeken, worden gecompenseerd. En er zijn heel veel mensen die daar vol recht op hebben, maar er is ook een groep waar dat echt niet in verhouding is. En dat geluid moet ook gehoord worden, want, het is net al gezegd, we slaan gewoon weer door. De ene keer is het keihard aanpakken en dan is iedereen een fraudeur. En nu kan niemand wat verkeerd doen. En we moeten wel die nuance in dit debat kunnen blijven toevoegen. Dus wat dat betreft volledig eens met de heer Ceulemans.

De VOORZITTER. Eigenlijk van alles, het hoort allemaal in een eigen bijdrage, maar ik hoor geen vragen. Mijnheer Ceulemans.

De heer CEULEMANS (Iv). Ja voorzitter, dank. Even nog één keer terugkomen op mevrouw Reitema. Ze begrijpt me tot twee keer toe niet of ze wil me niet begrijpen. Ik zeg niet dat er niet erkende gedupeerden dingen krijgen. Mijn punt is juist dat je veel te makkelijk als gedupeerde wordt erkend en dat je vervolgens alles kunt krijgen. Dat is mijn punt. U heeft ook het rapport gelezen, we hebben hier een commissiedebat over gehad. Als je eenmaal als erkend gedupeerde te boek staat en die lat ligt extreem laag, dan kun je alles krijgen, net zo lang begeleiding van de gemeente tot jij wilt dat het stopt. Je kunt alles aanvragen, je kunt bij wijze van spreken een auto van € 50.000,00 aanvragen en het is afhankelijk van het oordeel van één ambtenaar die zich moreel gehanteerd voelt, die met zijn rug tegen de muur staat of hij het wel of niet verstrekt. Ik vind het heel ongezond en ik ben niet aan het kopschoppen, in de richting van de heer Soytekin. Het echte ongekende onrecht dat nu plaatsvindt is het ongekend onrecht richting de belastingbetaler die excessieve uitgaven moet ophoesten die op geen enkele manier doelmatig zijn.

De VOORZITTER. De heer Soytekin.

De heer SOYTEKIN (denk). Door juist te zeggen dat wijkcoaches moreel gehanteerd worden door mensen die gedupeerd zijn, vind ik echt kopschoppen. Dat vind ik echt, die mensen is onrecht aangedaan. En wat u nu zegt, ja, dat zijn dus blijkbaar fraudeurs, want ze doen het weer. Dat is wat u zegt, daar komt het op neer. Misschien bedoelt u dat niet, maar het is wel de opvatting.

De VOORZITTER. Ik ga dit een-tweetje proberen af te ronden mijnheer Ceulemans.

De heer CEULEMANS (Iv). Ik vind wel dat ik hier wel even kort op mag reageren.

De VOORZITTER. Zeker.

De heer CEULEMANS (Iv). Mijn hele punt is nu juist, ik zeg niet dat het fraudeurs zijn. Mijn hele punt is dat deze mensen binnen de kaders van de wet handelen en dat dit dus op geen enkele manier deugt. Dat we dit toestaan binnen de kaders van de wet toont aan dat het hele systeem verziekt is en dat het moet stoppen dat we richting de € 10 miljard gaan. En als we u allemaal uw zin geven dan gaan we richting de € 20 miljard en daar is niemand bij gebaat.

De VOORZITTER. Het is klaar. U heeft allemaal uw punt kunnen maken. Het is een tweeminutendebat, bedoeld om een motie in te dienen, en anders had u, indachtig aan de heer Coşkun een ander debat aan moeten vragen. Het spijt me mevrouw Reitema. U krijgt zo meteen uw beurt, want u bent zo aan het woord. (Er wordt buiten de microfoon gesproken.) U mag een punt van orde maken.

Mevrouw REITEMA (pvda). Nou ja, ik vind het heel vervelend, want er wordt veel te laat ingegrepen waardoor er heel veel gezegd is waar ik ook heel graag op wil reageren. Dus ja, dat stoort mij in een regulier debat.

De VOORZITTER. Mevrouw Reitema, ik weet nooit wanneer een interventie een punt van orde is, of dat het een vraag is zoals de orde van de vergadering dat toelaat. Dat kan ik niet ruiken, dat hoor ik pas als iemand gesproken heeft. En dan zie ik dat de wijze van spreken op dit moment ertoe leidt dat er eigenlijk een debat wordt gewenst. U krijgt zo meteen uw eigen ruimte en daar kunt u gewoon alles weer zeggen. Wilt u afronden mijnheer Ceulemans?

De heer CEULEMANS (lr). Ik was klaar met mijn betoog. Maar even een punt van orde van mijn kant dan. Als er behoefte is om mij te interrumpen, ik wil op alle vragen antwoorden geven. Wat mij betreft maken we er een regulier debat van, mits mijn antwoorden dan niet van de spreektijd van mijn collega's afgaan maar binnen die dertig seconden vallen.

De VOORZITTER. Wilt u hier een regulier debat van maken? Nee? Oké, maar dan staat de orde van het debat niet toe dat u op deze manier met elkaar omgaat. Dat ga ik dus niet doen. Mevrouw Reitema, een punt van orde? Dat heeft u gemaakt.

Mevrouw REITEMA (pvda). Ja, ik zou er een regulier debat van willen maken, ook omdat er gewoon dan normaal tijd is om dit soort gesprekken te voeren.

De VOORZITTER. Dan leg ik dat voor aan de raad. Wilt u hier een regulier debat van maken? Mag ik dan fractiegewijs vernemen hoe dat zit? Fractiegewijs, want niet iedereen is aanwezig. Wij zijn niet voorbereid op een stemming, dus ik check nu even fractiegewijs. Leefbaar Rotterdam wil er een regulier debat van maken. D66 ook. PvdA. Help even met tellen als u wilt. (Er wordt buiten de microfoon gesproken.) 22 is geen meerderheid. Er is geen meerderheid. 22 handjes, dat is geen meerderheid. Dat is 23. Dat kan dus niet. We gaan het afronden. Mevrouw Maassen.

Mevrouw MAASSEN (d66). Voorzitter, ik heb het tijdens het debat in onze commissie ook al aangegeven en gevraagd aan de wethouder: kunnen er voor de wijkcoaches duidelijke kaders worden meegegeven bij de uitvoering van het toekennen van bepaalde zaken die worden gevraagd door de ouders. Dat is iets wat duidelijk uit het rapport komt van de Erasmus Universiteit en dus ook waar de behoefte ligt bij de wijkcoaches. De wethouder heeft aangegeven: dat kunnen wij niet doen, want we moeten ons houden aan de regels van het rijk. Dus mijn vraag aan de wethouder is wel, ik heb de conceptmotie van de heer Ceulemans gezien, kunt u daar dan in ieder geval over in gesprek gaan, omdat ik het belangrijk vind dat we de uitvoerbaarheid van het oplossen van het toeslagenschandaal in ogenschouw houden. Omdat we zien dat het hier elke keer zich opbreekt, dat het moeilijk is om het uit te voeren en dat daardoor de boel vertraagt en dat de ouders daar de dupe van zijn. Daarnaast hebben we gezien dat er dus inderdaad mensen zijn die menen misbruik te kunnen maken van het feit dat zij zich als ouder melden, terwijl ze überhaupt niet eens kinderen hebben. En dat is zeer ernstig omdat dat ook de uitvoerbaarheid voor de mensen die daadwerkelijk gedupeerd zijn in het toeslagenschandaal weer enorm in de weg zit. Dus mijn tweede vraag aan de wethouder is: worden hier gesprekken over gevoerd met elkaar, omdat ik vind dat we de deur echt gesloten moeten houden voor mensen die evident niet gedupeerd zijn.

De VOORZITTER. Mevrouw Reitema.

Mevrouw REITEMA (pvda). Voorzitter, je moet een heel grote mond hebben om te krijgen waar je recht op hebt. Voorzitter, wanneer houdt het op? Voorzitter, de ondersteuning is zo traag dat een frisse start onmogelijk wordt gemaakt. Dit hoorde ik gisteren weer van gedupeerde Rotterdammers, slachtoffers van het ongekend onrecht van het toeslagenschandaal. En laten we alsjeblieft zorgen dat de hersteloperatie geen herstelschandaal wordt. Laten we ook de werkelijke cijfers benoemen en hier geen verwarring over laten bestaan. We hebben het niet over 11.000 gedupeerden, we hebben het over

11.000 gedupeerde gezinnen. Als je daar de volledige gezinnen en gezinsleden meetelt, dan kun je het zelfs over 30.000 Rotterdammers hebben. 30.000 Rotterdammers die te maken hebben met het ongekend onrecht. En voorzitter, een specifieke groep die constant tussen wal en schip valt zijn de meerderjarige of uitwonende jongeren van een gedupeerd gezin. Zij vallen constant buiten allerlei regelingen en de PvdA blijft hier ook aandacht voor vragen. Wij vragen de wethouder vandaag om één toezegging en we hebben ook zes moties. Kan de wethouder toezeggen om samen met de gedupeerden te werken aan de verbetering van de dienstverlening, zodat de dienstverlening slimmer kan worden ingezet door bepaalde voorzieningen ook collectief aan te bieden? Dat als eerste. Dan hebben we zes moties en ik heb bijna geen tijd meer. De eerste motie gaat over welke hulp de gemeente exact biedt voor de toeslagenjongeren met schulden. De tweede, we willen inzicht in de echte wachtlijst. Ten derde vragen we om regie van de gedupeerde Rotterdammers op hun eigen plan van aanpak. Het vierde gaat over, net zoals we hulp hebben van het ETF-team, een speciaal team waar de Rotterdammer zelf een schuldenmap invult. Wij stellen deze zelfde methode voor voor de plannen van aanpak van gedupeerden, zodat we ook versnelling in dat proces krijgen. We vragen ook om een slimmere inzet van de wijkcoaches en tot slot vragen we om laagdrempelige huiskamers waar gedupeerden gehoord kunnen worden, waar geluisterd wordt en waar we onze oprechte interesse kunnen tonen in de Rotterdammers. En echt tot slot, veel van onze moties zijn feitelijk technische vragen waar we in de commissie geen antwoorden op hebben gekregen en ik zou het bijzonder vreemd vinden als deze nu ook weg gestemd worden of ontraden worden door de wethouder. Dank.

De VOORZITTER. Mevrouw Reitema heeft de volgende moties ingediend.

Motie 5. Verslag over de hulp voor de jongeren van het toeslagenschandaal

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 4 april 2024 ter bespreking van 'Zesde voortgangsrapportage toeslagenschandaal';

constaterende dat:

- veel jongeren slachtoffer zijn van het toeslagenschandaal;

overwegende dat:

- (inmiddels) meerderjarige of uitwonende gezinsleden vaak tussen wal en schip vallen van regelingen voor het toeslagenschandaal;
- schuldenrust, middels maatwerk binnen de kindregeling, volgens het college nu wel mogelijk is voor deze jongeren;
- er geen cijfers beschikbaar zijn die aantonen hoeveel jongeren gebruik hebben gemaakt van dit maatwerk;
- dit maatwerk alleen geldt voor saneerbare schulden;
- een groep jongeren informele en niet-saneerbare schulden heeft;
- het onbekend is hoeveel jongeren na het gemeentelijke schuldentraject nog schulden hebben;

verzoekt het college om:

- verslag uit te brengen over wat de gemeente Rotterdam exact doet voor (inmiddels meerderjarige of uitwonende) toeslagenjongeren met schulden;
- hierin ten minste data op te nemen over het maatwerk, niet-saneerbare en informele schulden en gemeentelijke locaties waar deze jongeren terecht kunnen;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. S. Reitema, R.G.C. Segers-Hoogendoorn en T.S.J. Coşkun

Motie 6. De gedupeerde Rotterdammer heeft regie op hun eigen plan van aanpak

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 4 april 2024 ter bespreking van 'Zesde voortgangsrapportage toeslagenschandaal';

constaterende dat:

- het opstellen van een plan van aanpak (hierna: PVA) voor en met (mogelijk) gedupeerden van het toeslagenschandaal een randvoorwaarde is voor de inzet van dienstverlening door de gemeente;

overwegende dat:

- om tot passende brede ondersteuning te komen, inspraak van de (mogelijk) gedupeerde zelf essentieel is;
- de (mogelijk) gedupeerde zelf de obstakels ervaart en zelf de regie zou moeten hebben over hun toekomstperspectief hoe mee te kunnen doen in onze samenleving;
- het toekennen van voorzieningen in een PvA een besluit is waartegen de Rotterdammer bezwaar kan maken;
- het niet duidelijk is of (mogelijk) gedupeerden met een PvA zich bewust zijn van de mogelijkheid tot bezwaar;
- Rotterdam zelfs een groep (mogelijk) gedupeerden kent die geen PvA heeft, maar slechts een voorlopige analyse en op basis hiervan hulp krijgt;
- ons signalen bereiken dat de uitvoering van de Rotterdamse hersteloperatie, ook voor de mensen zonder PvA, niet goed verloopt en de Rotterdammers hierin geen inspraak hebben en ook niet in bezwaar kunnen hiertegen;
- het onduidelijk is in hoeverre de kaders voor een voorlopige analyse identiek zijn aan de kaders voor een PvA;
- (mogelijk) gedupeerden zelf regie zouden moeten hebben over hun hersteloperatie en dat duidelijke informatievoorziening en een PvA hiervoor een pre zijn;

verzoekt het college om:

- duidelijk aan te geven hoeveel Rotterdamse gezinnen in afwachting zijn van een PvA en binnen welke termijn deze PvA's alsnog komen;
- toegankelijke informatie te verstrekken over inspraak en bezwaar bij het opstellen van een PvA en bij het omzetten van een voorlopige analyse naar een PvA;
- de gemeenteraad in de voortgangsrapportages te informeren over de ingediende en eventueel toegekende bezwaren door (mogelijk) gedupeerden;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. S. Reitema en R.G.C. Segers-Hoogendoorn

Motie 7. De echte wachtlijst voor de Rotterdamse hersteloperatie van het toeslagenschandaal

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 4 april 2024 ter bespreking van 'Zesde voortgangsrapportage toeslagenschandaal';

constaterende dat:

- het opstellen van een plan van aanpak (hierna: PvA) voor en met (mogelijk) gedupeerden van het toeslagenschandaal een randvoorwaarde is voor de inzet van dienstverlening door de gemeente;

overwegende dat:

- sinds de start van de hersteloperatie, niet altijd is gewerkt met een PvA;
- er inmiddels meer wordt ingezet op dienstverlening en standaard een PvA opgesteld zou worden voor (mogelijk) gedupeerden;
- uit de monitor kinderopvangtoeslag blijkt dat Rotterdam 5585 erkend gedupeerde gezinnen telt en in ieder geval nog 4889 mogelijk gedupeerde gezinnen;
- slechts 1689 PvA zijn opgesteld voor maatschappelijke ondersteuning;
- dit betekent dat ruim 8500 (mogelijk) gedupeerde gezinnen nog geen PvA hebben;
- in de monitor staat dat 530 gezinnen op een wachtlijst staan voor een wijkcoach toeslagen;
- het onduidelijk is hoeveel (mogelijk) gedupeerden in afwachting zijn van een PvA;
- het onduidelijk is hoeveel (mogelijk) gedupeerden zonder PvA wel hulp krijgen van de gemeente;

verzoekt het college om:

- te rapporteren hoeveel van de inmiddels 11.000 (mogelijk) gedupeerde gezinnen inmiddels een PvA hebben, hoeveel (mogelijk) gedupeerde gezinnen maatschappelijke ondersteuning krijgen en nog geen PvA hebben, en hoeveel (mogelijk) gedupeerde gezinnen nog geen maatschappelijke ondersteuning ontvangen en nog geen PvA hebben;
- deze gegevens met de gemeenteraad te delen en ook voortaan in de voortgangsrapportage toeslagenschandaal te vermelden;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. S. Reitema en R.G.C. Segers-Hoogendoorn

Motie 8. In de versnelling met het plan van aanpak voor het Rotterdamse gedupeerde gezin

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 4 april 2024 ter bespreking van 'Zesde voortgangsrapportage toeslagenschandaal';

constaterende dat:

- het opstellen van een plan van aanpak (hierna: PvA) voor en met (mogelijk) gedupeerden van het toeslagenschandaal een randvoorwaarde is voor de inzet van dienstverlening door de gemeente;

overwegende dat:

- om tot passende brede ondersteuning te komen, inspraak van de gedupeerde zelf essentieel is;
- de gedupeerde zelf de obstakels ervaart en zelf de regie zou moeten hebben over hun toekomstperspectief hoe mee te kunnen doen in onze samenleving;
- Rotterdam zelfs een groep (mogelijk) gedupeerden kent die geen PvA heeft, maar slechts een voorlopige analyse en op basis hiervan hulp krijgt;
- ons signalen bereiken dat de uitvoering van de Rotterdamse hersteloperatie, ook voor de mensen met een PvA, niet goed verloopt en de Rotterdammers hierin geen inspraak hebben;
- Rotterdammers met schulden goed geholpen worden door het gemeentelijk team ETF en daarbij zelf aan de slag gaan met een schuldenmap;

verzoekt het college om:

- gezinnen te faciliteren om alvast zelfstandig aan de slag te laten gaan met hun PvA, vergelijkbaar met de schuldenmap van het ETF, waarna de ondersteuner samen met het gezin het PvA-proces kan vervolgen;
- de gemeenteraad ook in de voortgangsrapportages hierover te informeren;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. S. Reitema en R.G.C. Segers-Hoogendoorn

Motie 9. Een betere inzet van wijkcoaches voor onze gedupeerde gezinnen

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 4 april 2024 ter bespreking van 'Zesde voortgangsrapportage toeslagenschandaal';

constaterende dat:

- Rotterdam werkt met wijkcoaches om gedupeerden van het toeslagenschandaal te ondersteunen;
- op dit moment ruim 100 wijkcoaches werkzaam zijn;
- elke coach ongeveer elf gedupeerden onder zijn of haar hoede heeft;
- dit betekent dat er niet altijd voldoende tijd en ruimte is om nieuwe gedupeerden te benaderen en te begeleiden waardoor de wachttijd nu ongeveer 6 maanden zou zijn;

overwegende dat:

- we overwegend positieve signalen ontvangen over de Rotterdamse wijkcoaches: ze zijn laagdrempelig en neutraal, niet bevooroordeeld en behandelen onze Rotterdammers met respect;
- veel Rotterdamse gedupeerden steeds meer behoefte hebben aan structurele en emotionele ondersteuning;
- dit een groot beslag legt op de capaciteit van de wijkcoaches;
- het logisch is om in principe 1 wijkcoach per gezin in te zetten en niet verschillende wijkcoaches aan verschillende gezinsleden toe te kennen tenzij hier door gezinsleden expliciet om is gevraagd;
- dit gezinsaanpak-principe nu niet wordt gehanteerd;
- de gemeente reeds wijkcoaches probeert te werven;
- het onwaarschijnlijk is dat de gemeente inmiddels voldoende wijkcoaches heeft geworven om de hulp te bieden aan alle Rotterdamse gedupeerden die dit nodig hebben;

verzoekt het college om:

- met gedupeerden, ervaringsdeskundigen en wijkcoaches samen de inzet van wijkcoaches te verbeteren zodat de gemeente beter wijkcoaches kan aantrekken, vasthouden en in lijn met de gezinsaanpak kan inzetten voor de vele gedupeerden in onze stad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. S. Reitema en R.G.C. Segers-Hoogendoorn

Motie 10. De Rotterdamse huiskamer voor gedupeerden van het toeslagenschandaal

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 4 april 2024 ter bespreking van 'Zesde voortgangsrapportage toeslagenschandaal';

constaterende dat:

- uit de monitor kinderopvangtoeslag blijkt dat Rotterdam 5585 erkend gedupeerde gezinnen telt en in ieder geval nog 4889 mogelijk gedupeerde gezinnen;

overwegende dat:

- veel Rotterdamse gedupeerden steeds meer behoefte hebben aan structurele en emotionele ondersteuning;
- in Amsterdam net een pilot van start is gegaan van een 'huiskamer' bij de gemeente waar gedupeerden terecht kunnen;
- de Rotterdamse lotgenotengroep Volhouders een laagdrempelig spreekuur en een bel-team heeft, en aangeeft dat veel gedupeerden snakken naar dergelijke punten waar Rotterdammers gehoord worden en zich begrepen voelen;
- een dergelijke oprechte interesse vanuit de gemeente in de Rotterdammer zou resulteren in het beter mee kunnen doen in onze samenleving;

verzoekt het college om:

- de mogelijkheden te verkennen om interesse te tonen in de Rotterdamse gedupeerde door het openen van laagdrempelige 'inloop' huiskamers en luisterteams;
- de conclusies van deze verkenning te delen met de gemeenteraad;
- de eventuele realisatie van dergelijke telefonische en fysieke luisterpunten voortaan in de voortgangsrapportage toeslagenschandaal te vermelden;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. S. Reitema, L.S. Vlieger en R.G.C. Segers-Hoogendoorn

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

De VOORZITTER. Mevrouw Maassen.

Mevrouw MAASSEN (d66). Ja voorzitter, mevrouw Reitema zei terecht dat een aantal van deze moties in principe technische vragen bevatten die gesteld kunnen worden. Mijn vraag aan de PvdA is daarom hoeveel technische vragen de PvdA nu precies vooraf heeft gesteld in aanloop naar de behandeling van dit onderwerp in de commissie?

De VOORZITTER. Mevrouw Reitema.

Mevrouw REITEMA (pvdA). De PvdA heeft een uitgebreide bijdrage gedaan in de eerste termijn. Sterker nog, van alle debatten die er die dag waren heb ik bijna al mijn tijd aan het toeslagenschandaal gebruikt en ik heb al mijn vragen ook gewoon netjes gesteld. Ik heb ook vragen herhaald in de tweede termijn en daar gewoon geen antwoorden op gehad.

De VOORZITTER. Mevrouw Maassen.

Mevrouw MAASSEN (d66). Ja, met technische vragen bedoel ik dus de schriftelijke inbreng, het instrument dat kan worden gebruikt in aanloop naar een commissievergadering, zodat je feitelijke inhoudelijke technische informatie inwint voordat het debat wordt gevoerd in de commissie.

De VOORZITTER. Mevrouw Reitema.

Mevrouw REITEMA (pvda). Nou, laat ik hem anders formuleren. Een belangrijke groep die dus constant tussen wal en schip valt zijn de jongeren die meerderjarig zijn of uitwonend. Wij willen gewoon grip op deze groep. Wij hebben daar dus ook bepaalde technische vragen over gesteld om maar te krijgen, oké, waar hebben we het eigenlijk over? We zeggen dat maatwerk mogelijk is om deze jongeren met schulden te helpen. Maar om hoeveel jongeren gaat het dan, hoeveel hebben we er dan daadwerkelijk geholpen? Dat soort vragen hebben wij gesteld. Daar zitten ook technische vragen in. Maar nogmaals, het is geen voorwaarde om mijn vragen in het debat te stellen, dat ik daar eerst een rits technische schriftelijke vragen voor gesteld moet hebben. Ik kan altijd in een debat gewoon aan de wethouder vragen: hoe hebben wij grip op deze groep binnen het toeslagenschandaal? Ik zie het niet.

De VOORZITTER. Prima. Zijn er andere sprekers bij dit agendapunt? Ja, de heer Soytekin.

De heer SOYTEKIN (denk). Voorzitter, er is helaas nog heel veel werk aan de winkel. Het lukt maar niet om een van de grootste schandalen van de afgelopen jaren tot een goed einde te brengen en ik vrees dat het ook nog even gaat duren. Het probleem dat landelijk is gecreëerd ligt nu ook grotendeels bij de gemeenten om het maar eens op te lossen. En ondanks de goede intenties loopt het niet vlekkeloos. Het onderzoeksrapport van de Erasmus Universiteit geeft ook een inzichtje in de problematiek. We zien dus dat er nog behoorlijk wat moet gebeuren. In ieder geval goed dat alle aanbevelingen worden overgenomen. Dat is fijn.

Mevrouw BOKHOVE (gl). Voorzitter, en excuus, ik weet zeker dat u een mooie bijdrage gaat doen. Maar u heeft een aantal geïnterrupteerd, u heeft geen spreektijd meer in het tweeminutendebat. U begint zelfs als de tijd op rood is en de voorzitter zegt niet van... We willen toch echt wel graag dat er actief wordt voorgezeten zodat iedereen zijn zegje kan doen en dat niet mensen soms vier minuten over tijd kunnen spreken en andere mensen nog langer. Want dan wil iedereen misschien nog wel wat gaan zeggen over dit belangrijke onderwerp, maar als die tijd echt al rood is, voorzitter, wilt u dat dan ook een beetje handhaven?

De VOORZITTER. Ik vind dat u een terechte opmerking ook in mijn richting maakt. Het was mij niet opgevallen. Tenzij de heer Soytekin wel een motie wil indienen dan is dat natuurlijk altijd mogelijk. En anders zou ik u willen vragen om geen uitgebreid betoog te houden maar een motie in te dienen.

De heer SOYTEKIN (denk). Sterker nog, ik ben het ook eens met mevrouw Bokhove. Ik had het me niet gerealiseerd, maar als de raad het mij toestaat zou ik misschien nog wel één vraag willen stellen. Ik zal het proberen kort te houden. Dat gaat namelijk om de cijfers die ik zag in het rapport, dat je ziet dat, nou weet u wat, ik stel deze vraag wel in een ander gremium. Dus dan doen we het zo. Nee, dat is prima.

De VOORZITTER. Dat is prima.

Mevrouw BOKHOVE (gl). Nee, ik was helemaal instemmend met uw korte vraag hoor, dat is prima wat mij betreft.

De VOORZITTER. Nee, maar die instemming is aan mij voorbehouden mevrouw Bokhove. Als u toch zo'n opmerking maakt dan krijgt u er zo eentje terug. Ja, dat krijg je dan. Als je elkaar kort gaat houden dan wordt zo'n vergadering ook wat strakker. Dat is ook niet zo fijn. Goed, ik zal beter op de tijd letten. Dat is een goede aansporing. Andere sprekers? Niet? Wethouder Mohamed-Hoesein.

Mevrouw MOHAMED-HOESEIN (denk) (wethouder). Ja voorzitter, ik heb een aantal vragen gekregen, ook een aantal moties. Ik heb nog niet alle moties teruggekregen. Ik ga dan wel reageren op de moties die ik heb ontvangen van GroenLinks. Voorzitter, mevrouw Vlieger heeft een motie ingediend waarin ze vraagt om toegang tot de GGZ-zorg te verbeteren. De GGZ heeft een aparte financieringsstroom. Waar wij tegenaan lopen is dat wij mensen kunnen doorverwijzen via de huisarts naar de GGZ. Dat

betekent dat de huisarts ook het doorgeefluik is voor die financieringsstromen. We hebben daar dus geen invloed op. De gemeente Rotterdam heeft wel een aantal contractspartijen benaderd en gecontracteerd. We hebben een aantal zorgpartijen gecontracteerd waarmee we wel in staat zijn om gedupeerden die dan via de wijkcoaches kunnen worden doorverwezen hulp te verlenen. Maar dit ziet toch op iets anders, dus GGZ-trajecten waar toch echt een verwijzing vanuit het reguliere zorgtraject nodig is. En voorzitter, die beoordeling door de huisarts moet gewoon plaatsvinden om voor de GGZ de financieringsstroom te kunnen voldoen. Dus ik zie geen mogelijkheid om de motie 'Cut out the middleman' te omarmen. Ik moet hem dan ook ontraden.

De VOORZITTER. Een toelichtende vraag mevrouw Vlieger?

Mevrouw VLI EGER (gl). Het dictum gaat ook in op het uitbreiden van het aantal mensen in de wijkteams.

De VOORZITTER. Mevrouw Mohamed-Hoesein.

Mevrouw MOHAMED-HOESEIN (denk) (wethouder). Voorzitter, wij hebben een aantal vacatures openstaan voor de wijkteams. Dus op het moment dat u zegt: wij willen de capaciteit vergroten. Daar zijn we mee bezig. We zijn op zoek naar mensen die daarin kunnen versterken. Dat heb ik tijdens de commissiebehandeling ook aangegeven. We zijn daar continu naar op zoek. We zitten wel met een aantal eisen voor wijkteammedewerkers op het moment dat zij gespecialiseerde zorg moeten verlenen. Daar moeten we ook aan blijven voldoen. Dus ook in die zin, als u zegt: we verbeteren of vergroten de capaciteit van de wijkteams. Dat kan ik niet meer met u eens zijn, maar wij zetten daar al op in en we zijn daarmee bezig. Dus als ik dat deel van het dictum moet uitleggen, dan zou die overbodig zijn. Het ligt ook niet aan het geld, het ligt ook niet aan de intentie. We kunnen de mensen niet vinden. Voorzitter, de motie van GroenLinks, 'Voorkom nog langer wachten, urgentie voor slachtoffers'. Daar heb ik ook heel erg op zitten puzzelen voorzitter, want psychische hulp verlenen door zorgverleners moet plaatsvinden op basis van de urgentie die door de hulpverleners, de zorgverleners zelf wordt beoordeeld. Op het moment dat iemand bij de zorgverlener wordt aangemeld, geven wij al aan dat er sprake is van een behoefte. En om bij die zorgverlener aan te sturen op urgentie, dat gaat nu echt te ver. Wij kunnen niet sturen op urgentie bij hulpverleners. Ik denk dat de vraag die mevrouw Maassen ook stelde op dit punt, hoe kunnen we ervoor zorgen dat we daarmee juist niet discriminatie in de hand werken tussen niet-gedupeerden en andere mensen die zorg nodig hebben. Ik denk dat uw opmerking daarop ook terecht is geweest. We hebben in de GGZ-zorg gewoon in het algemeen een tekort aan mensen die kunnen helpen. Dus in dat opzicht, de gehele zorg, dat zorgsysteem zouden we inderdaad wel willen uitbreiden. Maar uw motie kan ik niet omarmen omdat wij niet kunnen sturen op urgentie binnen hulpzoekenden. Voorzitter, mevrouw Vlieger heeft ook de motie 'Alle slachtoffers in beeld, ook de jongeren' ingediend. Daar gaat het om op welke manieren de gemeente zelf de doelgroep kan opsporen, benaderen. Tijdens de commissiebehandeling heb ik een toezegging gedaan waarin ik heb aangegeven dat ik in gesprek ga met het panel, maar dat was richting mevrouw Reitema, maar ik heb ook aangegeven in een toezegging in de commissie dat ik in gesprek ben met jongeren, ook het beleid nogmaals herijk, en dat we in de volgende voortgangsrapportage op dit punt ook uitgebreider kunnen informeren aan u, de raad kunnen informeren. Want wij hebben zelf ook gesignaleerd dat wij jongvolwassenen met name minder goed kunnen bereiken. Dus daar zijn nu richtingen op ingezet, daar worden nieuwe lijnen uitgezet. Ook voor dat vlak worden nu mensen bereikt middels ander soort trajecten en zoeken we ook jongeren op die ons daarbij kunnen helpen om de trajecten verder uit te zetten. Dus ik hoop met de toezegging die ik gedaan heb in de commissie dat ik u over datgene wat wij al inzetten, omdat we samen met u ook dat signaal hebben gekregen en ook daarop willen inzetten, dat aanbod ook echt zullen verbreden. Dus voorzitter, deze motie zal ik niet omarmen omdat wij hiermee al bezig zijn en met de toezegging in de hand mevrouw Vlieger in de volgende voortgangsrapportage al voldoende informatie zal krijgen. En hopelijk kunnen we het op dat moment ook hebben over andere mogelijkheden. Voorzitter, ik heb de andere moties van de PvdA ontvangen. 'Verslag over de hulp voor de jongeren van het toeslagenschandaal', waarbij er wordt gevraagd verslag uit te brengen over wat de gemeente Rotterdam exact doet voor jongeren met schulden die ook slachtoffer zijn van het toeslagenschandaal. Ja voorzitter, wij hebben juist ook in de voortgangsrapportage die we hebben, die voorligt, maar ook in de komende voortgangsrapportages, geven we aan wat er gebeurt met toeslagenjongeren. In dat opzicht zien we wel dat jongeren die en slachtoffer zijn geweest van het toeslagenschandaal en schulden hebben, een specifiek schuldenaanbod krijgen. En daarnaast zien we dat jongeren die niet in

aanmerking komen voor dat specifieke schuldenaanbod omdat zij, zoals mevrouw Reitema weet, niet-saneerbare schulden hebben, of DUO-studieschulden hebben, in aanmerking komen voor reguliere schulddienstverlening. Dus voorzitter, wij houden u op de hoogte middels die voortgangsrapportage hoeveel jongeren wij bereiken. Maar voorzitter, ook het verzoek van mevrouw Reitema om data op te nemen over niet-saneerbare schulden, informele schulden, gemeentelijke locaties. Dit wordt allemaal niet bijgehouden op het moment dat jongeren worden aangemeld en dat zou betekenen dat wij ook binnen onze eigen administratie en de administratie van onze ketenpartners een slag moeten maken. Dit is informatie die wij nu niet met één druk op de knop naar boven kunnen halen.

De VOORZITTER. Mevrouw Reitema.

Mevrouw REITEMA (pvda). Ja, een verhelderende vraag, want de locaties werden in één rits genoemd met de data, maar de vraag is: waar kunnen deze jongeren nu terecht? Bij welke gemeentelijke locaties kunnen jongeren nu terecht die hiermee te maken hebben?

De VOORZITTER. Wethouder.

Mevrouw MOHAMED-HOESEIN (denk) (wethouder). Voorzitter, als mevrouw Reitema haar motie beperkt, want zo wil hem dan uitleggen, tot de opsomming van de gemeentelijke locaties waar jongeren zich kunnen aanmelden, dan kan ik de motie op die manier wel omarmen. Dat betekent wel dat die wel heel erg aangepast moet worden.

De VOORZITTER. Mevrouw Reitema.

Mevrouw REITEMA (pvda). Nou, we hebben hier al een commissiedebat over gehad hè, dus we hebben al vragen gesteld en er is al wat wisselwerking geweest. Ik denk dat voor deze set vragen het handig is als ik hierover gewoon schriftelijke vragen ga indienen in plaats dat ik hier een motie tot bijna niets ga reduceren.

De VOORZITTER. Betekent het dus dat u de motie intrekt? Komen er nog wel schriftelijke vragen over hetzelfde?

Mevrouw REITEMA (pvda). Nee, het liefst heb ik gewoon antwoorden op de vragen die ik heel duidelijk in de motie stel. Ik kan ze nog een keer oplezen hoor. Maar wij willen graag weten: wat doet de gemeente Rotterdam exact voor toeslagenjongeren met schulden? En we willen in ieder geval ook informatie hebben over het maatwerk waar de gemeente het zelf over heeft. Over niet-saneerbare en informele schulden en bij welke gemeentelijke locaties de jongeren terecht kunnen. Dat zijn heel heldere vragen en daar hoop ik antwoord op te krijgen. Daar kan gewoon nog voor gestemd worden, ondanks het advies van de wethouder.

De VOORZITTER. Goed. Wethouder, u kunt verdergaan.

Mevrouw MOHAMED-HOESEIN (denk) (wethouder). Ja voorzitter, ik denk dat mevrouw Reitema terecht opmerkt dat het technische vragen zijn. Het staat uiteraard altijd vrij om die in te dienen. Voorzitter, de motie die ook door de PvdA en anderen is ingediend, 'De gedupeerde Rotterdammer heeft regie op hun eigen plan van aanpak'. Ja voorzitter, de motie is op dit moment niet uitvoerbaar, want het is niet duidelijk binnen welke termijn de plannen van aanpak kunnen worden opgesteld. Wij hebben in beeld welke Rotterdammers nu aangemeld zijn en met wie we nu in gesprek zijn, maar binnen welke termijn deze plannen van aanpak alsnog komen, het is onmogelijk om daarop te sturen. Want het plan van aanpak wordt in overleg met partijen, in overleg met de wijkcoaches gemaakt. Er moet overleg plaatsvinden, het wordt tussentijds aangepast. Kortom, de uitvoering zoals een uitvoering op basis van het dictum is niet mogelijk. Voorzitter, in het tweede dictum daarvan vraagt mevrouw Reitema naar inspraak en bezwaar bij het opstellen van een plan van aanpak. Op het moment dat een plan van aanpak wordt opgesteld wordt daar wel een bezwaarclausule opgenomen in de tekst en bij het besluit. Het omzetten van een voorlopige analyse naar een plan van aanpak, daarvan heb ik u ook aangegeven dat dat continu plaatsvindt, dat dat een inhaalslag is. Op het moment dat er een plan van aanpak ligt, hoort daar dus ook een bezwaarclausule bij.

De VOORZITTER. Mevrouw Reitema.

Mevrouw REI TEMA (pvda). Toch een verhelderende vraag. Want dit soort moties komen natuurlijk als reactie op het debat en de monitor. En wat ik echt niet begrijp, we hebben 11.000 gedupeerden, 5500 zijn er erkend gedupeerden, dus daar hebben we het even over. We hebben een wachtlijst van ruim 500 gezinnen, uit mijn hoofd, dat staat in de brief van het college. En we hebben 1600 en nog wat plannen van aanpak. Die twee samen zijn lang geen 5500. Het is dus volkomen onduidelijk hoeveel mensen nu zitten te wachten op een plan van aanpak. Hoeveel staan er nu echt daadwerkelijk op de wachtlijst? Hoeveel mensen hebben nu hulp aangevraagd of hoeveel mensen hebben helemaal geen contact met de gemeente? Dat is nu volkomen onduidelijk en dat komt ook mede door de onduidelijkheid in uw eigen brief.

De VOORZITTER. Daarmee bent u niet alleen aan het einde van uw twee minuten spreektijd, maar is de PvdA ook door haar tijd heen.

Mevrouw MOHAMED-HOESEIN (denk) (wethouder). Voorzitter, ik wil zeker nog eens een keer kijken naar helderheid in de brieven die ik u stuur, maar nogmaals, juist de informatie, de data die wij hebben verstrekt geeft inzage in het aantal gedupeerden dat nu is aangemeld en het aantal gedupeerden dat op de wachtlijsten staat. Voorzitter, de vraag die verder voorligt is de motie 'De echte wachtlijst voor de Rotterdamse hersteloperatie van het toeslagenschandaal'. Voorzitter, dit ligt in het verlengde van de andere motie die mevrouw Reitema heeft ingediend, namelijk het indienen van een plan van aanpak en hoeveel gezinnen geen maatschappelijke ondersteuning ontvangen en nog geen plan van aanpak hebben. Voorzitter, dit is informatie die wij ook niet op dit niveau kunnen ophalen uit de uitvoering. Voorzitter, ook deze motie moet ik dan ontraden. Voorzitter, een motie 'In de versnelling met het plan van aanpak voor het Rotterdamse gedupeerde gezin'. Even kijken, deze haal ik er even uit voorzitter. Daar moet ik even scherp naar kijken. 'Een betere inzet van wijkcoaches voor onze gedupeerde gezinnen'. Dat is een motie die ook min of meer het gevoel, het sentiment van de motie van mevrouw Vlieger resoneert, met gedupeerden de inzet van de wijkcoaches verbeteren. Ja voorzitter, ik zit even te kijken naar de beantwoording, want ook daarin zitten wij op de inzet van de wijkcoaches, het continu vergroten van de poule van wijkcoaches en een efficiëntieslag waarmee we hopen dat we binnen de organisaties de wijkcoaches kunnen ondersteunen. Dus voorzitter, dat vindt nu al plaats en net zoals ik de motie van mevrouw Vlieger moest ontraden op dit punt, zie ik ook, omdat het overbodig is, geen reden om deze motie te omarmen. Voorzitter, 'De Rotterdamse huiskamer voor gedupeerden van het toeslagenschandaal'. Wij hebben hier voorzitter, ik zit even te kijken naar de mogelijkheid om interesse te tonen in de Rotterdamse gedupeerden door het openen van laagdrempelige... Voorzitter, met deze motie geef ik een positief advies. Die kunnen wij omarmen. Wij willen zeker in gesprek met de gedupeerden kijken welke inloophuiskamers en luisterteams wij kunnen ondersteunen en verder daarover aan de raad rapporteren. Voorzitter, ik houd nog even de motie 'In de versnelling met het plan van aanpak voor de Rotterdamse gedupeerden' aan. Er was nog een motie ingediend die wethouder Versnel gaat adviseren.

De VOORZITTER. Wethouder Versnel.

De heer VERSNEL (vvd) (wethouder). Dank u wel. Dat gaat om motie 4 van GroenLinks en SP. Die vraagt om een uitzondering te maken van de kostendelersnorm voor inwonende kinderen van gedupeerde gezinnen. Dat mogen we niet op grond van de Participatiewet categorisch. We mogen dat wel op grond van artikel 18.1 in individuele gevallen, als daar een noodzaak toe bestaat, maar de strekking van de motie, om dat categorisch te doen, kunnen we dus niet. Die moet ik dus ontraden.

De VOORZITTER. De heer Coşkun.

De heer COŞKUN (sp). Voorzitter, kan de wethouder dan niet vanwege dit speciale geval daar categorisch een uitzondering op maken? In categorisch individuele gevallen.

De VOORZITTER. Wethouder.

De heer VERSNEL (vvd) (wethouder). Nee.

De heer COŞKUN (sp). Een beetje creatief?

De VOORZITTER. Wethouder Mohamed-Hoesein, heeft u nog het advies op de vorige motie gereed?

Mevrouw MOHAMED-HOESEIN (denk) (wethouder). Ja voorzitter, maar voordat ik dat doe wil ik eerst de vragen van mevrouw Maassen beantwoorden en in het verlengde daarvan eigenlijk een opmerking daarover richting de heer Ceulemans. We hebben het rapport van de EUR gezien, we hebben het gelezen. We zien ook daadwerkelijk de oproep ook in elk geval staan dat de wijkcoaches de behoefte hebben aan wat meer sturing. Ik neem dat ontzettend serieus. Het moet wel duidelijk zijn dat ik ook in gesprek ben met de wijkcoaches om die behoefte te analyseren, te kijken waar die vandaan komt en te kijken waar specifiek die behoefte zit, ook omdat die oproep concreet gemaakt moet worden. Daar ga ik ook het gesprek met de EUR over voeren. Dat heb ik u ook al aangegeven in de brief die ik u heb gestuurd, waarbij ik zeg: de behoefte analyseren, maar ook kijken in het gesprek met Erasmus hoe we dat kunnen laten landen en op welke wijze welke behoefte een plek moet krijgen in beleid. Voorzitter, ik vind het van belang om te blijven benoemen, ik neem dit punt serieus. Maar ik neem het ook serieus in die zin dat wij moeten voorkomen dat Rotterdamse gedupeerden nu de indruk zouden krijgen dat wij vanuit de gemeente in hun ondersteuning ineens met kaders en normen komen op basis waarvan er extra vragen en extra bewijsstukken en extra eisen worden gesteld. Ik begrijp dat dat niet datgene is waar u op aanstuurt, maar wij moeten wel rekening houden met het feit dat de gedupeerden van dit toeslagenschandaal enorm veel op hun bordje hebben gekregen, ongekend onrecht is niet uit de lucht gegrepen. We hebben daar rapporten over gehad. Er zijn mensen die tientallen jaren gedupeerd zijn, in elk geval meer dan tien jaar gedupeerd zijn. En dat moeten wij niet licht opvatten. Het is een uitdaging om te zorgen dat mensen die hulp vragen, ook die hulp krijgen. Maar we moeten, en voorzitter, ik wil dit echt benoemen, we moeten eerst het vertrouwen krijgen van de gedupeerden. En daar valt nog een wereld te winnen, dus we moeten wel voorzichtig zijn met de bewoordingen.

De VOORZITTER. Mevrouw Maassen.

Mevrouw MAASSEN (d66). Ja voorzitter, er wordt mij echt van alles aangeleund wat ik niet heb gezegd. Ik heb gevraagd naar duidelijkheid voor de wijkcoaches omdat dat blijkt uit een rapport. Ik heb niet gevraagd: laten we strenger zijn voor de ouders. En alles wat u daarna heeft gezegd heb ik niet in twijfel getrokken. Dat zijn uw woorden en die worden mij nu wel bij mij neergelegd alsof ik dat allemaal in twijfel heb getrokken.

De VOORZITTER. Het is gezegd.

Mevrouw MOHAMED-HOESEIN (denk) (wethouder). Ja voorzitter, daar wil ik toch even een punt... Toen ik startte zei ik: de vragen die u hebt gesteld en een opmerking richting de heer Ceulemans naar aanleiding van zijn opmerking. Dus terecht dat u dat opmerkt. Dat heb ik niet aan u gericht, maar dat was wel in het verlengde van de discussie die is ontstaan in de raad. Voorzitter, worden er gesprekken gevoerd? Ja continu. Er worden continu gesprekken gevoerd met de VNG en de minister van Financiën. Met de belastingdienst, met de directies, er worden continu gesprekken gevoerd en ook bijgestuurd daar waar nodig.

De VOORZITTER. De heer Ceulemans.

De heer CEULEMANS (Iv). Ja voorzitter heel kort, want ik werd aangesproken. Meer een punt van orde eigenlijk. Ik werd nu tot twee keer genoemd. En om eigenlijk bij de kritiek van mevrouw Maassen weg te glibberen zegt u nu dat ik dingen gezegd heb die ik niet gezegd heb. Mijn punt is juist de hele tijd geweest dat mijn probleem is dat dit binnen de kaders van de wet kan gebeuren. Ik heb niemand beticht van de hand ergens mee lichten. Ik heb gezegd dat het feit dat dit kan binnen de wet aantoon dat die wet niet deugt. En daar heb ik een reactie op gevraagd, dus ik heb helemaal niemand beticht van illegaal gedrag.

De VOORZITTER. Waarvan akte. U kunt verdergaan wethouder.

Mevrouw MOHAMED-HOESEIN (denk) (wethouder). Ja voorzitter, nogmaals, mijn punt is dat wij een flinke uitdaging hebben om Rotterdammers weer vertrouwen te laten hebben in de hulpverlening van de overheid, van de gemeente, van de belastingdienst, en dat we daarbij ook moeten letten op de bewoordingen die wij gebruiken, omdat wij daarmee ook het kwetsbare vertrouwen, het broze vertrouwen dat wij van hen krijgen, ook kunnen schaden. Voorzitter, dat is het punt dat ik heb willen maken. De motie 'In de versnelling met het plan van aanpak voor het Rotterdamse gedupeerde gezin'. Ja voorzitter, ook dit is een motie die ik moet ontraden, want gezinnen worden nu ondersteund in het

opstellen van een plan van aanpak en vervolgens kunnen zij dat proces rondom een plan van aanpak vervolgen. Voorzitter, tot zover.

De VOORZITTER. Dank u zeer. Zijn alle vragen beantwoord? Ja? Goed. Mevrouw Vlieger.

Mevrouw VLI EGER (gl). Met de beantwoording van de wethouder zou ik graag de motie 'Alle slachtoffers in beeld' willen intrekken. En als ik het goed heb begrepen bij het antwoord van motie 1 'Cut out the middleman', dat dus wijkcoaches eigenlijk nooit bevoegd zijn om mensen direct door te verwijzen. Want anders trek ik hem ook in.

De VOORZITTER. Wethouder.

Mevrouw MOHAMED-HOESEIN (denk) (wethouder). Ja voorzitter, de wijkcoaches kunnen doorverwijzen, maar als het gaat om GGZ-problematiek moet er wel een analyse plaatsvinden door een huisarts. Dus het gaat om lichte problematiek waar er wel kan worden doorverwezen naar een psycholoog, maar dan gaat het om andere problematiek dan om GGZ-problematiek. Daarin zit een onderscheid in de psychosociale ondersteuning die moet plaatsvinden.

De VOORZITTER. Motie 3 is ingetrokken mevrouw Vlieger? Ja? Helder. Dan ronden wij de beraadslagingen op dit punt af.

7.7 *Energiecompensatie*

De VOORZITTER. Dan gaan we naar het volgende onderwerp. 7.7 was van de agenda afgevoerd.

7.8 *Lerarentekort en Subsidieregeling Nieuw Rotterdams Onderwijsbeleid (NROB) 2024-2025*

7.9 *Tweeminutendebat over 'Aanmeldbeleid scholen', aangevraagd door het lid Vlieger*

De VOORZITTER. Agendapunt 7.8, Lerarentekort en Subsidieregeling Nieuw Rotterdams Onderwijsbeleid. En gevraagd was om dit samen te doen met 7.9, tweeminutendebat over 'Aanmeldbeleid scholen'. Mevrouw Nunnely, u staat als eerste op de lijst.

Mevrouw NUNNELY (d66). Goed, dank u wel voorzitter, ik zie dat er weinig tijd is. Het lerarentekort en de subsidieregeling zijn cruciale onderwerpen die onze aandacht verdienen. Hoewel er veel vooruitgang is geboekt moeten we blijven streven naar betere oplossingen, zoals het versterken van partnerschap tussen scholen, ouders en het verminderen van werkdruk. Voorzitter, subsidieregelingen en de campagnes zijn effectief gebleken, maar we worden geconfronteerd met nieuwe uitdagingen, zoals problemen met de parkeervergunning en de gedwongen herstructurering van de onderwijsregio's. Daarom roep ik op tot actie om leraren in Rotterdam te behouden en te investeren in het binden, boeien, bouwen en borgen van onze leraren. Voorzitter, wat betreft het aannamebeleid is het van essentieel belang dat we inclusiviteit ook aanmoedigen en de tweedeling in het onderwijs tegengaan. Sociale mobiliteit is cruciaal om economische onzekerheid te verminderen. Daarom pleiten wij voor handige tips om het aannamebeleid te verbeteren en roepen we op tot het niet in stand houden van de tweedeling. Daarom heb ik twee moties, 'Handige tips bij het aanmeldbeleid' en 'Houd de leraar in Rotterdam'.

De VOORZITTER. Mevrouw Nunnely heeft de volgende moties ingediend.

Motie 1. Handige tips bij het aanmeldbeleid

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 4 april 2024 ter bespreking van agendapunt 7.9: Tweeminutendebat 'Aanmeldbeleid scholen; aangevraagd door het lid Vlieger;

constaterende dat:

- het huidige aanmeldbeleid mogelijk bijdraagt aan het ontstaan van 'bubbels van gelijkgestemden', wat kan leiden tot oneerlijke situaties en sociale segregatie;
- er ouders zijn die minder bekend zijn met het onderwijssysteem en daardoor minder goed op de hoogte zijn van alle procedures en mogelijkheden;

overwegende dat:

- het verstrekken van informatie aan ouders over het aanmeldproces en de beschikbare opties cruciaal is om gelijke kansen voor alle leerlingen te bevorderen;
- het bevorderen van kansgelijkheid in het onderwijs een essentiële stap is in het tegengaan van sociale ongelijkheid en het stimuleren van sociale mobiliteit;
- een inclusieve samenstelling van leerlingen bijdraagt aan een verrijkende onderwijsomgeving en een betere voorbereiding van leerlingen op een diverse samenleving;
- bubbels van gelijkgestemden van alle tijden zijn, maar wel zoveel als mogelijk vermeden zouden moeten worden, waarbij onderlinge verschillen omarmd en gerespecteerd worden;

verzoekt het college:

- een brief op te stellen aan alle ouders gericht met 'handige tips' en richtlijnen over het aanmeldproces en de schoolkeuze;
- hoog gewicht scholen extra te ondersteunen om gelijke onderwijskwaliteit te garanderen om daarmee de keuze voor ouders makkelijker te maken;
- het aanmeldbeleid periodiek te evalueren en de effectiviteit van de nieuwe maatregelen te monitoren en waar nodig aanpassingen door te voeren;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. J.M. Nunnely, S. Soytekin, L.S. Vlieger en M.R. van Campenhout

Motie 2. Houd de leraar in Rotterdam

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 4 april 2024, ter bespreking van agendapunt 7.8: Lerarentekort en Subsidieregeling Nieuw Rotterdams Onderwijsbeleid (NROB) 2024-2025;

constaterende dat:

- er onrust heerst over de nieuwe toekenning van parkeervergunningen bij scholen;
- de inpassing van Slim Organiseren in de nieuwe onderwijs regiostructuur ook tot onrust heeft geleid bij Rotterdamse schoolbesturen;

overwegende dat:

- het lerarentekort in grote steden veel nijpender is dan in andere regio's;
- het personeelstekort in deze sector aanleiding biedt om gunstige voorwaarden te creëren om mensen te verleiden in Rotterdam te werken;

verzoekt het college:

- de mogelijkheid te garanderen dat onderwijspersoneel gewoon in Rotterdam kan parkeren zonder nieuwe hoge kosten en vergunningen beschikbaar te maken/houden voor onderwijspersoneel;
- te onderzoeken of de inpassing van Slim Organiseren een daling van het aantal leraren in Rotterdam kan betekenen;
- wanneer deze inpassing leidt tot een daling, te lobbyen om Rotterdam te ontzien van een aantal van deze maatregelen;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. J.M. Nunnely

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

De VOORZITTER. Ik ben gehandicapt omdat ik niet in één oogopslag kan zien wat de spreektijd is van iedereen. Wie wenst op dit punt nog het woord te voeren, bij 7.8 en 7.9? Mevrouw Van Groningen.

Mevrouw REI TEMA (pvda). Ja, ik heb geen tijd meer maar ik had wel twee moties. Eentje gaat over een brief van de onderwijsinstellingen voor een evenwichtige verdeling binnen de kaders en de tweede gaat over meer aandacht voor zij-instromers in het speciaal onderwijs. Dank.

De VOORZITTER. Mevrouw Reitema heeft de volgende moties ingediend.

Motie 3. Denk ook aan de zij-instromers in het speciaal onderwijs

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 4 april 2024 ter bespreking van 'Lerarentekort';

constaterende dat:

- de gemeente onder meer inzet op zij-instromers om de uitdaging van het lerarentekort het hoofd te bieden;

overwegende dat:

- uit de praktijk blijkt dat het speciaal onderwijs meer moeite ondervindt in het werven, en vooral het vasthouden van zij-instromers, dan het regulier onderwijs;
- dit komt omdat veel zij-instromers het werk in het speciaal onderwijs zwaarder ervaren dan verwacht;
- de wethouder aangeeft informatieavonden te organiseren voor zij-instromers en speciaal onderwijs een gespreksonderwerp is;
- hiermee de inzet gericht op zij-instromers in het speciaal onderwijs summier is te noemen;
- leraren die in het speciaal onderwijs blijven werken, vaak bewust hebben gekozen voor de doelgroep, en stagelopen een goede manier is om dit te ervaren;
- de Opleidingsschool Rotterdam (OSR) zorgt voor de begeleiding van stagiairs in het voortgezet onderwijs en mbo;
- de OSR onderzoekt hoe de zij-instroom verbeterd kan worden;

verzoekt het college om:

- de inzet op het aantrekken en behouden van zij-instromers in het speciaal onderwijs te intensiveren en in ieder geval hiervoor in gesprek te gaan met de Opleidingsschool Rotterdam (OSR) over de begeleiding van aspirant leraren binnen het speciaal onderwijs;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. S. Reitema en R.G.C. Segers-Hoogendoorn

Motie 4. Samen met het onderwijs zoeken binnen de kaders

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 4 april 2024 ter bespreking van 'Lerarentekort';

constaterende dat:

- de gelden voor schoolontwikkelbudgetten dit jaar met 23% verlaagd worden en verhoudingsgewijs meer middelen voor de ontwikkeling van het jonge kind beschikbaar zijn gesteld;

overwegende dat:

- meerdere onderwijsinstellingen aangeven dat deze verlaging bij hen tot zorgen leidt;
- deze budgetten volgens hen enorm belangrijk zijn voor het realiseren van goede onderwijskwaliteit in Rotterdam, waar de gemiddelde schoolweging het hoogst is van de G4;
- de onderwijsinstellingen graag met de wethouder in gesprek treden om 'te bezien of binnen de kaders van het NROB mogelijkheden zijn om de middelen evenwichtiger in te zetten en daarmee recht te doen aan de eerder behaalde resultaten en de noodzaak tot behoud daarvan';
- de wethouder als reactie op de schoolinstellingen aangeeft slechts in gesprek te willen gaan over reeds 'genomen maatregelen';

verzoekt het college om:

- in gesprek met de schoolinstellingen open te staan voor de mogelijkheden die de onderwijsinstellingen zien binnen de kaders van het NROB om middelen evenwichtiger in te zetten;
- de overwegingen en uitkomsten naar aanleiding van dit gesprek te delen met de gemeenteraad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. S. Reitema en R.G.C. Segers-Hoogendoorn

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

De VOORZITTER. GroenLinks heeft ook geen spreektijd meer, maar mevrouw Vlieger, u was een van de aanvragers van dit onderwerp. Als u nog een motie wilt indienen dan kan dat. Uitsluitend een motie.

Mevrouw VLI EGER (gl). Het is één vraag aan de wethouder. Omdat we naast het aanmeldbeleid ook zien dat er soms bij de toelating allerlei criteria worden gevraagd aan mensen, aan de ouders om mee te geven over inkomen en over opleidingsniveau, zouden we graag willen dat op de pagina van het aanmeldbeleid ook een toelichting wordt gegeven over het toelatingsbeleid. En we vragen aan de wethouder of hij bereid is om dit met de schoolbesturen te bespreken.

De VOORZITTER. Andere sprekers? De VVD, mevrouw Van Groningen, u heeft nog drie minuten en elf seconden.

Mevrouw VAN GRONINGEN (vvd). Heerlijk voorzitter, dan ga ik lekker praten. Voorzitter, de kwaliteit van onderwijs en de kwaliteit van het vak van de leerkracht is cruciaal voor de toekomst van ons onderwijs. De Rotterdamse VVD wil dan ook bouwen aan de toekomst van deze stad en wat goed is behouden. Het Rotterdamse onderwijssysteem, zoals bijvoorbeeld Slim Organiseren wordt door andere steden bekeken en gekopieerd en daar mogen we eigenlijk best wel trots op zijn. Want voor ons is het van belang dat Rotterdam voorop blijft lopen op het primair onderwijs- en ook het voortgezet onderwijs-vlak en zeker als we kijken naar de onderwijsregio. Het mag alleen niet uitmaken of een school op de noord- of op de zuidzijde van onze stad staat. Want de uitdagingen in het onderwijs zijn overal even groot. Lerarentekort, achterstanden in het onderwijs, dus we moeten onze schouders eronder zetten. Toch heeft elke herijking van het gemeentelijk beleid voor met name scholen aan de noordkant in Rotterdam of in de kleine kernen financiële nadelige gevolgen en dat vinden we jammer. Want we zien wel dat scholen in de NPRZ-gebieden onder aan de streep gewoon veel meer financiële mogelijkheden hebben. We hopen dan ook dat we in de nabije toekomst hier echt meer een balans in kunnen vinden en ik heb dat ook al in de commissie aangegeven. Noord en zuid zou niet mogen uitmaken in deze stad. In de commissie hebben we ook uitgebreid gesproken over drie onderwerpen. Allereerst evidencebased en evidence-informed sturing. Wij vinden dat een mooi uitgangspunt, mits dat niet leidt tot meer druk op de docenten. En we blijven dat scherp volgen voorzitter, en we verwachten ook dat als scholen hier vragen over hebben, bijvoorbeeld hoe ze dat het best kunnen inrichten, ze daarbij goed worden ondersteund door de gemeente. Dus in die zin ook een vraag aan de wethouder. Ten tweede de verschuiving van de budgetten voor voorschoolse educatie en de manier waarop we dat inrichten. U weet dat wij dit een belangrijk punt vinden omdat we niet willen dat kinderen tussen wal en schip geraken. Zou de wethouder nogmaals via u voorzitter kunnen uitleggen hoe dit nu zit, waarom gefaseerde groei niet nodig is en waarom scholen er dus niet op achteruitgaan, want dat is voor ons cruciaal. Tot slot, de verschillende potjes en de efficiënte besteding van de gelden, een nieuw systeem moet altijd goed gemonitord worden en als er onduidelijkheden zijn met het onderwijsveld, samen naar oplossingen zoeken. Daarom dienen wij de motie in, 'Effectiviteit subsidiebeleid in kaart', samen met Leefbaar Rotterdam en GroenLinks, om dus te kijken hoe de huidige subsidieverordening werkt, dat ook te evalueren en als we met elkaar constateren dat er onderbestedingen zijn of dat geld niet goed wordt benut, dat we met elkaar oplossingen zoeken om dat beter te maken. Dank u wel.

De VOORZITTER. Mevrouw Van Groningen heeft de volgende motie ingediend.

Motie 5. Effectiviteit subsidiebeleid in kaart

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op donderdag 4 april 2024 voor bespreking agendapunt 7.8 lerarentekort en subsidieregeling NROB 2024-2025;

constaterende dat:

- het lerarentekort in Rotterdam weer licht is gestegen in 2023;
- schoolbesturen aangeven dat een stabiele en competente schoolleiding en een ervaren lerarenteam zorgen voor orde en rust, waardoor er minder uitval ontstaat;

overwegende dat:

- de kwaliteit van onderwijs én de kwaliteit van het vak van leerkracht van cruciaal belang is voor de toekomst van ons onderwijs;
- het belangrijk is om dat beetje extra te investeren om het vak van de leraar of schoolleider aantrekkelijk te maken;
- focus moet zijn het verminderen van de druk op de leerkracht en het anders te organiseren;
- scholen daarom ruimte moeten hebben om zelf te bepalen hoe ze investeren in de ontwikkeling van zij- instromers, docenten én het management;
- des te meer we verdelen in aparte potjes, des te minder maatwerk geleverd kan worden;
- het van belang is dat er ruimte blijft om te schuiven in opleidingsbudgetten, waardoor er minder onderbesteding zal zijn;
- scholen en besturen zijn nu bezig de subsidieaanvraag voor te bereiden, dus we nu niet meer kunnen schuiven;

verzoekt het college om:

- de werking van de huidige subsidieverordening te evalueren met de schoolbesturen;
- als beschikbare budgetten niet goed of onvoldoende zijn benut in samenwerking met de schoolbesturen te zoeken naar oplossingen deze gelden wel goed te besteden. Daarbij te kijken naar
  - o het ontschotten van de budgetten;
  - o mogelijkheden budgetten samen te voegen, zoals één opleidingsbudget voor kwaliteit van het vak;
- het resultaat terug te koppelen aan de gemeenteraad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. D.A. van Groningen, S. Ceulemans en L.S. Vlieger

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De VOORZITTER. Wenst van de mensen die nog spreektijd hebben nog iemand het woord?

De heer SOYTEKIN (denk). Ja, die ene vraag van zojuist kan ik dan misschien nu wel heel kort stellen. Ik zal het niet al te lang houden. Een vraag aan de wethouder. Er was een motie die wij hadden ingediend over het aanmeldbeleid waarbij de wethouder aangeeft dat het op de CJG-website komt. Ik heb het vooralsnog nog niet gezien, dus hoe zit dat? En het tweede is dat iedere school uniforme teksten zou gaan laten zien op die websites met betrekking tot aanmelden. Ik heb gisteravond gekeken en het ook niet kunnen ontdekken. Kan de wethouder dat toelichten?

De VOORZITTER. Dank. Mevrouw Van de Peppel.

Mevrouw VAN DE PEPPEL (pvdd). Schoolbesturen aan schooldirecteuren. Jongens, goed nieuws, we krijgen subsidie, maar we moeten wel voldoen aan de eisen en volgens het evidencebased onderzoek/methode die in dit geval de gemeente als voorwaarde stelt. Schooldirecteuren beleggen een vergadering met hun MT. Let wel, dat zijn leerkrachten met een bouwcoördinatorschap. De eerstvolgende maandag een extra plenaire vergadering na schooltijd met het gehele team. We krijgen subsidie. We moeten hieraan voldoen. Hoe gaan we dat aanpakken? Er wordt een werkgroep van, jawel, leerkrachten samengesteld die de methode gaan onderzoeken die het best bij de school en de kansen die daar liggen past. Plenaire vergadering. De werkgroep heeft een uitkomst. Helaas stond dit nog niet in het bestaand beleid en dus wordt er een studiedag, hopelijk geen tweedaagse, gepland voor het hele team. En ja, ook mensen waarvan het niet hun werkdag is moeten gewoon terugkomen. We zijn ondertussen met geluk een halfjaar verder. Er is nog niets concreets en/of efficiënts vakinhoudelijk kunnen gebeuren. Alle tijd die de leerkrachten daadwerkelijk hadden kunnen gebruiken om gewoon vakinhoudelijk bezig te zijn is opgeslokt door voorwaarden aan een subsidie. En let wel, de gemeente is niet de enige hoor met eisen. Het rijk kan er ook wat van. En het is geen grap als ik vertel dat deze hele cyclus voor alles wat op het bord van de leerkrachten komt via deze cyclus gaat. Dus ik ben blij met een motie van de VVD en heb u zojuist al de evaluatie geschetst.

De VOORZITTER. Dank u zeer. Anderen nog? Niet? Toch? De heer Ceulemans.

De heer CEULEMANS (Iv). Ja voorzitter, heel kort twee punten. Over het lerarentekort en over het aanmeldbeleid. Met het lerarentekort is de wethouder volgens mij prima bezig. Ik vind alleen, en dat zal geen verrassing zijn, dat één punt onderbelicht blijft en dat is namelijk de reden waarom docenten niet in het Rotterdamse onderwijs willen werken of het onderwijs willen verlaten, namelijk wat ook uit eerdere enquêtes is gebleken, grootstedelijke problematiek, onveiligheid. Er is eerder een motie aangenomen om een enquête te gaan houden onder docenten om te kijken hoe die beleving nu is, aangezien die vorige enquête een poos geleden was. Ik heb van de wethouder in de commissie begrepen dat die enquête eruit is, dus ik kijk uit naar de uitkomsten. Het tweede punt is het aanmeldbeleid. Ik ben ook blij dat de wethouder in de commissie heeft aangegeven dat hij niets ziet in postcodegestuurd aanmeldbeleid of nog erger, centraal aanmeldbeleid. We hechten heel erg aan de vrijheid van ouders, dus wij willen gewoon vasthouden aan het beleid dat ouders op schoolniveau kinderen kunnen inschrijven en wij zijn niet toe aan communistische initiatieven zoals centraal aanmeldbeleid en we zijn blij dat de wethouder dat deelt.

De VOORZITTER. Wethouder.

De heer KASMI (d66) (wethouder). Dank voorzitter. Een aantal moties en een klein aantal vragen. Ik zal beginnen met de moties zoals ook ingediend. Ik begin bij motie 1 van D66, 'Handige tips bij het aanmeldbeleid'. Die verzoekt het college een brief op te stellen aan ouders gericht, met handige tips en richtlijnen over het aanmeldproces en de schoolkeuze. Dat doen wij op dit moment al. Wij hebben zojuist de procedure aangepast, zoals ook in de commissie besproken met u. En op basis daarvan hebben we de brieven die uitgaan met een halfjaar vervroegd. Eerst was dat op driejarige leeftijd, nu op tweeënhalf jaar. En daar staat alle informatie over aanmeldprocedures en handige tips. We hebben zojuist ook alle websites, zoals u ook weet, die van scholen zelf ook, daarop aangepast. De meeste hebben dat inmiddels overgenomen. Er zijn een aantal schoolbesturen waarvan we weten dat zij dat nog niet hebben gedaan en daarvan staat ook geagendeerd op de eerstvolgende Sectorkamer om die scholen die dat nog niet hebben gedaan ook te doen, maar eigenlijk nogmaals, over het eerste dictum. Dat is staand beleid, dat doen wij dus al. Dan uw tweede dictum, hoog gewicht scholen extra te ondersteunen om gelijk onderwijs te garanderen. Dat is eigenlijk ook staand beleid. Wat we nu doen is ongelijk investeren om juist de gelijke kansen mogelijk te maken. We kijken ook naar schoolgewicht op de verschillende scholen. Dus daar waarvan we weten dat er meer leerlingen zijn met achterstanden of die risico's lopen op achterstanden, zijn de investeringen vanuit de gemeente ook hoger. Dus daar houden we rekening mee in de subsidies die wij uitkeren. En het aanmeldbeleid te evalueren. Daarvan heb ik in de commissie ook gezegd dat we de aanpassingen die gedaan zijn op de websites nu aan het evalueren zijn. Daarvan weten we dat een aantal daar nu op dit moment niet aan voldoet en dat gaan we bespreken in de Sectorkamer. Dus deze motie moet ik helaas om die redenen ontraden, omdat alle dictums eigenlijk staand beleid is. Dat doen we al op dit moment.

De VOORZITTER. Mevrouw Nunnely, u heeft geen tijd meer. Een korte vraag.

Mevrouw NUNNELY (d66). Een korte vraag. Die handige tips wethouder, want er zijn gewoon heel veel ouders die bepaalde handigheid gewoon niet krijgen. Hoe kunnen we dat wel echt oplossen?

De VOORZITTER. Wethouder.

De heer KASMI (d66) (wethouder). Ja kijk, we kunnen niet meer doen dan we al doen, tenzij ik zelf ongeveer elke ouder persoonlijk moet gaan spreken om hem of haar te wijzen op alle handige tips die er zijn. Wij doen als gemeente eigenlijk al best wel een grote stap hierin door echt die brieven ook naar alle ouders toe te sturen. Dat is de informatie waarin alles staat wat ze nodig hebben om een goede keuze te maken. We hebben dat bewust ook nog vervroegd met een halfjaar om in ieder geval er vroegtijdig bij te zijn en ze ook echt aan te spreken om daar vroeg bij te zijn om die informatie op te zoeken. We zetten daar ook informatie bij waar ze die handige tips en informatie kunnen vinden. Scholen spreken we daar op aan, die verzorgen natuurlijk ook allemaal open dagen voor alle ouders waar ze naartoe kunnen. Ze kunnen naar verschillende scholen om te kijken waar een leerling eventueel past. We hebben de websites aangepast, dus vanuit mij, ik heb nu niet een idee waar we extra op zouden moeten inzetten. Waar ik wel voor opensta is als er een heel concrete suggestie zou zijn, op basis van wat u zegt, ik mis dit nog heel concreet in de brief die wij nu versturen, dan sta ik daar uiteraard open voor. Dan is het een uitnodiging van mij om heel concreet op basis van de brief die wij nu sturen, wij zien daar nog hiaten, dan sta ik daar open voor om dat eventueel mee te nemen in de

brieven. Maar op dit moment weet ik niet, kan ik niet meer verzinnen dan wat wij nu op dit moment doen. Dus geen onwil, maar meer: we doen heel veel. En mocht u nog handige suggesties hebben dan sta ik daar uiteraard voor open. Dan motie 2 voorzitter, ook van D66, over parkeervergunningen. Dat signaal neem ik zeer serieus. Ik heb inmiddels ook ambtelijk al snel het een en ander kunnen uitzetten en het blijkt ook dat het signaal inderdaad ook klopt. Er gaat hier iets in de uitvoering niet goed. De bedoeling is goed geweest door de parkeervergunningen te verruimen, maar in de uitvoering klopt er iets niet. Dus we gaan ook met de afdeling parkeren het gesprek aan om de fout die erin is geslopen weer recht te zetten. Deze motie kan ik dus omarmen. (Er wordt buiten de microfoon gesproken.)

De VOORZITTER. De raad wil dat ik strak voorzit en dat ga ik dan ook doen.

De heer KASMI (d66) (wethouder). Ik neem hierbij ook uiteraard de kinderopvang mee, want ook daar hebben we de parkeervergunningen inderdaad verruimd. Dat doen we dit jaar ook voor het eerst, dus ook daar geldt hetzelfde en zullen we dat zien. Dus deze motie kan ik omarmen en we gaan ermee aan de slag. Dank overigens ook voor het signaal. Dan motie 3 van de PvdA over de zij-instroom in het speciaal onderwijs. Heel in het kort, ook deze kan ik omarmen. Wat mij betreft zie ik dit als een goede steun in de rug. We waren al bezig om op die zij-instroom meer aandacht en energie in te zetten. We hebben zoals u weet in de commissie met elkaar besproken, ook voor het eerst de zij-instroom juist voor het speciaal onderwijs. Daar zullen we mee doorgaan en ook in het huidige beleid waar nog meer de focus komt te liggen op inclusief onderwijs, dus het snijvlak van jeugdhulp en onderwijs, gaan we hier nog meer op inzetten. Dus die motie kan ik ondersteunen, wel binnen het huidige budget dat we hebben, maar we kunnen daar uiteraard gewoon meer inzet op plegen, dus die kan ik omarmen. Motie 4, ook van de PvdA, moet ik helaas ontraden. Ook daar hebben we met elkaar de discussie gevoerd in de commissie. U weet hoe ik daarin sta. We hebben met elkaar dat uitvoerig besproken. Er zijn keuzes gemaakt. Die keuzes hebben consequenties. Maar dat is wel een keuze die gemaakt is na heel veel wikken en wegen, maar ook gewoon echt een keuze waar ik achter sta. Overigens blijf ik ook herhalen, ook in dit geval, ik kan het niet voldoende zeggen, er is meer budget voor onderwijs bij gekomen. Zelfs wegvallende budgetten vanuit NPO die incidenteel waren, hebben wij nu bij geplust vanuit onze eigen onderwijsbegroting. En een van de interventies daarvan is natuurlijk die schoolzorgteams die we nu inzetten waar de schoolbesturen, maar met name ook de leraren en leerlingen heel erg blij mee zijn. Dus die moet ik ontraden om die reden. Dan de motie van de VVD, 'Effectiviteit subsidiebeleid in kaart'. Ik snap de reden en de geest van de motie. Maar ik denk dat het goed is om daar iets meer toelichting op te geven, zodat u ook zelf uw afweging kunt maken. Want zoals hij nu is opgesteld wil ik hem ontraden om de volgende redenen. Op zich zijn die ideeën niet verkeerd, maar heel veel van de dingen die hierin staan doen we al. U vraagt om een evaluatie van het subsidiebeleid. Ik kan u in ieder geval geruststellen daarin en melden dat de evaluatie integraal onderdeel is van onze jaarlijkse cyclus, waarin we zowel van de subsidieverordening, waarin we zowel inhoudelijk naar het beleid kijken als naar het financiële aspect. Dat doen we met een werkgroep die bestaat vanuit enerzijds mensen van de gemeente en anderzijds mensen uit het onderwijsveld zelf. En daar wordt elk jaar naar gekeken en dan vindt bijsturing plaats als dat nodig is. Dan ten aanzien van de ontschotting van de budgetten, ook dat snap ik heel goed. Maar ook daarvan kan ik u melden dat natuurlijk voor ons het schotten maken niet per se een doel op zich is. Dat doen we alleen in gevallen waar dat echt nodig is. Voorbeelden daarvan zijn waar we met het rijk cofinanciering hebben op heel specifieke terreinen, omdat het rijk dat ook van ons vraagt. Ik denk bijvoorbeeld aan specifieke doeluitkeringen, waar ook echt gewoon een label aan zit, dus in dat soort gevallen moeten we ook om überhaupt in aanmerking te komen voor de subsidies of omdat we juist iets willen realiseren ten aanzien van bijvoorbeeld die extra subsidieregels die we hebben opgenomen op bijvoorbeeld directieniveau omdat de laatste inzichten ook aantonen dat dat heel effectief is. Dus om die reden wil ik deze motie ontraden. Maar ik kan u in ieder geval geruststellen in de zin dat we het meeste dan wel doen, dan wel niet kunnen doen om allerlei redenen zoals net genoemd. Voorzitter, dat waren de moties. Ik heb dan nog één vraag van mevrouw Vlioger of ik in de Sectorkamer de extra informatie die soms nu wordt opgevraagd door een aantal scholen richting de ouders, dat dat niet altijd helder is voor de ouders waarom die extra informatie nu gevraagd wordt. Daarvan kan ik u in ieder geval toezeggen om dat in de sectorkamers nog eens te bespreken met schoolbesturen, dus daar ook heel duidelijk mee te geven: geef nu ook meer toelichting op waarom jullie die informatie opvragen. Dan de heer Soytekin. De informatie die zou staan op de websites van het CJG. Naar mijn weten en ik heb dat zojuist nog eens gevraagd via de app, staat die informatie op de website van het CJG. Dus ik kan u daarin echt geruststellen. En ten aanzien van de aanpassing van de website van scholen, dat is uw tweede vraag, die heb ik ook onthouden. Daarvan heb ik gezegd dat wij de opdracht hebben gegeven of het verzoek aan de

schoolbesturen om hun websites eenduidiger in te richten met alle relevante informatie ten aanzien van de aanmeldprocedures. De meeste scholen hebben hun websites inmiddels aangepast. Er zijn er nog een aantal die dat nog niet hebben gedaan en die zie ik met de Sectorkamer volgens mij in juni, heel binnenkort, en dan zal ik dat ook aan de orde stellen en we zullen dat ook blijven monitoren. Voorzitter, dat waren volgens mij alle vragen en moties.

De VOORZITTER. Mevrouw Van Groningen heeft nog een openstaande vraag begrijp ik.

Mevrouw VAN GRONINGEN (vvd). Ja voorzitter, ik heb vier openstaande vragen, dus het zou toch best fijn zijn als ik daar dan een antwoord op krijg. Ik wil ze best even herhalen, als het kan in technische tijd. Ik had gevraagd, dat was naar aanleiding van Noord en Zuid in balans, hoe u dat meeneemt. Evidencebased had ik gevraagd, dat ik verwacht dat de gemeente de scholen die vraag hebben goed ondersteunt, hoe u daarnaar kijkt. Ik had gevraagd of u nog een keertje kunt uitleggen hoe het nu precies zit met de subsidieverordening voor voorschoolse educatie, waarom er geen ingroeimodel is en waarom scholen er inderdaad niet op achteruitgaan. Dat waren mijn vier vragen, dank u.

De VOORZITTER. Wethouder.

De heer KASMI (d66) (wethouder). Ja, dank voorzitter. Excuus, ik dacht ze allemaal te hebben gehad. Ik heb wel de moties gedaan maar de vragen over het hoofd gezien. Ja, Noord en Zuid in balans. Ook deze hebben we inderdaad vaker met elkaar besproken in de commissie. Ik snap uw zorgen daaromtrent. Het is goed te weten wat de verklaring, wat de redenen hierachter zijn. Enerzijds hebben we het natuurlijk het NPRZ-programma, waar u ongetwijfeld naar verwijst. Daarvan hebben we inderdaad extra middelen die we kunnen inzetten op Rotterdam-Zuid. Dat is een programma vanuit het rijk en dat stelt ons in staat om daar extra op in te zetten. Dat is cofinanciering, dus vandaar dat daar ook iets meer wordt geïnvesteerd. Tegelijkertijd zijn onze subsidies zo ingesteld, de budgetten, dat wij ook sowieso kijken naar scholen met achterstanden of heel grote of hoge schoolgewichten, dat we daar ook de subsidies op aanpassen. Dus in die zin wordt dat op die manier weer voor een deel goed gemaakt en daar zullen we op blijven letten. Dan uw punt over de goede ondersteuning, evidencebased. Uiteraard, ja. Wij zijn altijd in gesprek met de scholen, met schoolbesturen, en we hebben een hele ambtelijke organisatie die ook goed in contact staat met de scholen via de schoolcontactpersonen. Elke school heeft een schoolcontactpersoon. Mochten daar zaken uit zijn die hieruit voortkomen waarop ondersteuning nodig is of die niet duidelijk zijn, dan zullen we daar natuurlijk op reageren.

De VOORZITTER. Mevrouw Van Groningen nog even.

Mevrouw VAN GRONINGEN (vvd). Dank voorzitter. En mocht u daarin dus ook signalen krijgen dat het voor docenten af en toe wat zwaarder is, alstublieft, koppel dat dan ook aan ons terug, want ik denk dat dat ook echt een van de zorgen is die wij als commissie breed hebben geuit.

De heer KASMI (d66) (wethouder). Ja, mochten dat de signalen zijn dan zal ik dat zeker ook aan u melden. En in eerste instantie zullen we natuurlijk kijken, als daar al sprake van is, hoe we ze daarin in eerste instantie goed kunnen ondersteunen. Dan uw vraag over waarom geen fasering. Ook die hebben we natuurlijk uitvoerig met elkaar in de commissie besproken. Er is een duidelijke keuze gemaakt om meer in te zetten op de voorschoolse educatie. Daarvan weten we inmiddels dat dat echt een heel goed instrument is om achterstanden dan wel risico's die zich zouden kunnen voordoen bij het jonge kind, bij de peuters, op dat moment weg te werken. En daar heeft het hele scholenveld, het onderwijsveld ontzettend veel baat bij. Want achterstanden die je niet oploopt hoeft je op latere leeftijd ook niet in te halen op een basisschool of op het voortgezet onderwijs. Dus alle investeringen heel vroeg, daar plukt iedereen de vruchten van en niet in de laatste plaats natuurlijk het kind zelf. Dus daarom de verschuiving van de focus en dat kunnen we ook doen omdat juist ook nu vanuit OCW meer geld beschikbaar is gesteld aan schoolbesturen. Ook juist op die basisvaardigheden die we met zijn allen zo belangrijk vinden, dus daar komen extra middelen vanuit het rijk. En anderzijds hebben wij nu ook, nogmaals, vanuit de onderwijsbegroting meer middelen beschikbaar gesteld, ook voor een deel in natura via de Schil om de school. Onder andere die schoolzorgteams zijn daar een voorbeeld van. Dus onder aan de streep netto komt er meer bij dan af, en op die manier kunnen scholen gewoon hun taken uitvoeren om achterstanden daar waar ze zich voordoen weg te werken.

De VOORZITTER. Mevrouw Van Groningen.

Mevrouw VAN GRONINGEN (vvd). Ja, dank u voorzitter en dank voor deze uitleg. Zou ik u mogen vragen, we gaan toch het subsidiebeleid evalueren, dat we ook even goed kijken naar de kosten-baten voor die voorschoolse educatie. Want ik kan me voorstellen dat we niet in één jaar iedereen al daarin hebben zitten.

De heer KASMI (d66) (wethouder). Nee, dat klopt. Uiteraard monitoren we al het beleid dat we doen. Evalueren, het is een leven lang leren zeg ik altijd. Dat geldt ook voor de gemeente. Plan-do-check-act-cyclus, zou ik bijna willen zeggen. Dus als er beleid is dat niet de gewenste effecten oplevert dan gaan we dat uiteraard aanpassen. Maar dit is nu typisch iets waarvan al wetenschappelijk bewezen is dat het effectief is, vandaar dat we ook juist hierop inzetten.

De VOORZITTER. Mevrouw Van Groningen, dit is geen regulier debat, en zelfs als u tijd heeft. Het is echt bedoeld om een motie in te dienen, maar u bent gewoon bezig met een regulier debat en dat moeten we een beetje afkappen. Nogmaals, goed in de gaten houden, als u een regulier debat wenst kan dat wel, maar dan moet u het aanvragen.

De heer KASMI (d66) (wethouder). Ja, dank u voorzitter, maar ook deze hebben we natuurlijk echt uitvoerig met elkaar besproken in de commissie. Dan waarom scholen er niet op achteruitgaan heb ik eigenlijk net al een antwoord op gegeven. Vanwege de extra middelen die wij erbij doen en de extra middelen die vanuit OCW ook ter beschikking worden gesteld. Voorzitter, dit waren ze volgens mij nu echt allemaal.

De VOORZITTER. Dank. Mevrouw Reitema.

7.6 Zesde voortgangsrapportage toeslagenschandaal – vervolg

Mevrouw REI TEMA (pvda). Ik heb wat moties opnieuw in te dienen omdat er mensen bij zijn gekomen. Kan dat nu?

De VOORZITTER. Alleen een extra handtekening? Dan worden ze rechtstreeks bij de griffier ingeleverd.

Mevrouw Reitema heeft de volgende moties ingediend.

Motie 5. Verslag over de hulp voor de jongeren van het toeslagenschandaal

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 4 april 2024 ter bespreking van 'Zesde voortgangsrapportage toeslagenschandaal';

constaterende dat:

- veel jongeren slachtoffer zijn van het toeslagenschandaal;

overwegende dat:

- (inmiddels) meerderjarige of uitwonende gezinsleden vaak tussen wal en schip vallen van regelingen voor het toeslagenschandaal;
- schuldenrust, middels maatwerk binnen de kindregeling, volgens het college nu wel mogelijk is voor deze jongeren;
- er geen cijfers beschikbaar zijn die aantonen hoeveel jongeren gebruik hebben gemaakt van dit maatwerk;
- dit maatwerk alleen geldt voor saneerbare schulden;
- een groep jongeren informele en niet-saneerbare schulden heeft;
- het onbekend is hoeveel jongeren na het gemeentelijke schuldentraject nog schulden hebben;

verzoekt het college om:

- verslag uit te brengen over wat de gemeente Rotterdam exact doet voor (inmiddels meerderjarige of uitwonende) toeslagenjongeren met schulden;
- hierin ten minste data op te nemen over het maatwerk, niet-saneerbare en informele schulden en gemeentelijke locaties waar deze jongeren terecht kunnen;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. S. Reitema, R.G.C. Segers-Hoogendoorn, T.S.J. Coşkun en T. Kind

Motie 6. De gedupeerde Rotterdammer heeft regie op hun eigen plan van aanpak

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 4 april 2024 ter bespreking van 'Zesde voortgangsrapportage toeslagenschandaal';

constaterende dat:

- het opstellen van een plan van aanpak (hierna: PvA) voor en met (mogelijk) gedupeerden van het toeslagenschandaal een randvoorwaarde is voor de inzet van dienstverlening door de gemeente;

overwegende dat:

- om tot passende brede ondersteuning te komen, inspraak van de (mogelijk) gedupeerde zelf essentieel is;
- de (mogelijk) gedupeerde zelf de obstakels ervaart en zelf de regie zou moeten hebben over hun toekomstperspectief hoe mee te kunnen doen in onze samenleving;
- het toekennen van voorzieningen in een PvA een besluit is waartegen de Rotterdammer bezwaar kan maken;
- het niet duidelijk is of (mogelijk) gedupeerden met een PvA zich bewust zijn van de mogelijkheid tot bezwaar;
- Rotterdam zelfs een groep (mogelijk) gedupeerden kent die geen PvA heeft, maar slechts een voorlopige analyse en op basis hiervan hulp krijgt;
- ons signalen bereiken dat de uitvoering van de Rotterdamse hersteloperatie, ook voor de mensen zonder PvA, niet goed verloopt en de Rotterdammers hierin geen inspraak hebben en ook niet in bezwaar kunnen hiertegen;
- het onduidelijk is in hoeverre de kaders voor een voorlopige analyse identiek zijn aan de kaders voor een PvA;
- (mogelijk) gedupeerden zelf regie zouden moeten hebben over hun hersteloperatie en dat duidelijke informatievoorziening en een PvA hiervoor een pre zijn;

verzoekt het college om:

- duidelijk aan te geven hoeveel Rotterdamse gezinnen in afwachting zijn van een PvA en binnen welke termijn deze PvA's alsnog komen;
- toegankelijke informatie te verstrekken over inspraak en bezwaar bij het opstellen van een PvA en bij het omzetten van een voorlopige analyse naar een PvA;
- de gemeenteraad in de voortgangsrapportages te informeren over de ingediende en eventueel toegekende bezwaren door (mogelijk) gedupeerden;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. S. Reitema, R.G.C. Segers-Hoogendoorn en T. Kind

Motie 7. De echte wachtlijst voor de Rotterdamse hersteloperatie van het toeslagenschandaal

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 4 april 2024 ter bespreking van 'Zesde voortgangsrapportage toeslagenschandaal';

constaterende dat:

- het opstellen van een plan van aanpak (hierna: PvA) voor en met (mogelijk) gedupeerden van het toeslagenschandaal een randvoorwaarde is voor de inzet van dienstverlening door de gemeente;

overwegende dat:

- sinds de start van de hersteloperatie, niet altijd is gewerkt met een PvA;
- er inmiddels meer wordt ingezet op dienstverlening en standaard een PvA opgesteld zou worden voor (mogelijk) gedupeerden;
- uit de monitor kinderopvangtoeslag blijkt dat Rotterdam 5585 erkend gedupeerde gezinnen telt en in ieder geval nog 4889 mogelijk gedupeerde gezinnen;

- slechts 1689 PvA zijn opgesteld voor maatschappelijke ondersteuning;
- dit betekent dat ruim 8500 (mogelijk) gedupeerde gezinnen nog geen PvA hebben;
- in de monitor staat dat 530 gezinnen op een wachtlijst staan voor een wijkcoach toeslagen;
- het onduidelijk is hoeveel (mogelijk) gedupeerden in afwachting zijn van een PvA;
- het onduidelijk is hoeveel (mogelijk) gedupeerden zonder PvA wel hulp krijgen van de gemeente;

verzoekt het college om:

- te rapporteren hoeveel van de inmiddels 11.000 (mogelijk) gedupeerde gezinnen inmiddels een PvA hebben, hoeveel (mogelijk) gedupeerde gezinnen maatschappelijke ondersteuning krijgen en nog geen PvA hebben en hoeveel (mogelijk) gedupeerde gezinnen nog geen maatschappelijke ondersteuning ontvangen en nog geen PvA hebben;
- deze gegevens met de gemeenteraad te delen en ook voortaan in de voortgangsrapportage toeslagenschandaal te vermelden;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. S. Reitema, R.G.C. Segers-Hoogendoorn en T. Kind

Motie 8. In de versnelling met het plan van aanpak voor het Rotterdamse gedupeerde gezin

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 4 april 2024 ter bespreking van 'Zesde voortgangsrapportage toeslagenschandaal';

constaterende dat:

- het opstellen van een plan van aanpak (hierna: PvA) voor en met (mogelijk) gedupeerden van het toeslagenschandaal een randvoorwaarde is voor de inzet van dienstverlening door de gemeente;

overwegende dat:

- om tot passende brede ondersteuning te komen, inspraak van de gedupeerde zelf essentieel is;
- de gedupeerde zelf de obstakels ervaart en zelf de regie zou moeten hebben over hun toekomstperspectief hoe mee te kunnen doen in onze samenleving;
- Rotterdam zelfs een groep (mogelijk) gedupeerden kent die geen PvA heeft, maar slechts een voorlopige analyse en op basis hiervan hulp krijgt;
- ons signalen bereiken dat de uitvoering van de Rotterdamse hersteloperatie, ook voor de mensen met een PvA, niet goed verloopt en de Rotterdammers hierin geen inspraak hebben;
- Rotterdammers met schulden goed geholpen worden door het gemeentelijk team ETF en daarbij zelf aan de slag gaan met een schuldenmap;

verzoekt het college om:

- gezinnen te faciliteren om alvast zelfstandig aan de slag te laten gaan met hun PvA, vergelijkbaar met de schuldenmap van het ETF, waarna de ondersteuner samen met het gezin het PvA-proces kan vervolgen;
- de gemeenteraad ook in de voortgangsrapportages hierover te informeren;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. S. Reitema, R.G.C. Segers-Hoogendoorn en T. Kind

Motie 9. Een betere inzet van wijkcoaches voor onze gedupeerde gezinnen

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 4 april 2024 ter bespreking van 'Zesde voortgangsrapportage toeslagenschandaal';

constaterende dat:

- Rotterdam werkt met wijkcoaches om gedupeerden van het toeslagenschandaal te ondersteunen;
- op dit moment ruim 100 wijkcoaches werkzaam zijn;
- elke coach ongeveer elf gedupeerden onder zijn of haar hoede heeft;
- dit betekent dat er niet altijd voldoende tijd en ruimte is om nieuwe gedupeerden te benaderen en te begeleiden waardoor de wachttijd nu ongeveer 6 maanden zou zijn;

overwegende dat:

- we overwegend positieve signalen ontvangen over de Rotterdamse wijkcoaches: ze zijn laagdrempelig en neutraal, niet bevooroordeeld en behandelen onze Rotterdammers met respect;
- veel Rotterdamse gedupeerden steeds meer behoefte hebben aan structurele en emotionele ondersteuning;
- dit een groot beslag legt op de capaciteit van de wijkcoaches;
- het logisch is om in principe 1 wijkcoach per gezin in te zetten en niet verschillende wijkcoaches aan verschillende gezinsleden toe te kennen tenzij hier door gezinsleden expliciet om is gevraagd;
- dit gezinsaanpak-principe nu niet wordt gehanteerd;
- de gemeente reeds wijkcoaches probeert te werven;
- het onwaarschijnlijk is dat de gemeente inmiddels voldoende wijkcoaches heeft geworven om de hulp te bieden aan alle Rotterdamse gedupeerden die dit nodig hebben;

verzoekt het college om:

- met gedupeerden, ervaringsdeskundigen en wijkcoaches samen de inzet van wijkcoaches te verbeteren zodat de gemeente beter wijkcoaches kan aantrekken, vasthouden en in lijn met de gezinsaanpak kan inzetten voor de vele gedupeerden in onze stad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. S. Reitema, R.G.C. Segers-Hoogendoorn en T. Kind

Motie 10. De Rotterdamse huiskamer voor gedupeerden van het toeslagenschandaal

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 4 april 2024 ter bespreking van 'Zesde voortgangsrapportage toeslagenschandaal';

constaterende dat:

- uit de monitor kinderopvangtoeslag blijkt dat Rotterdam 5585 erkend gedupeerde gezinnen telt en in ieder geval nog 4889 mogelijk gedupeerde gezinnen;

overwegende dat:

- veel Rotterdamse gedupeerden steeds meer behoefte hebben aan structurele en emotionele ondersteuning;
- in Amsterdam net een pilot van start is gegaan van een 'huiskamer' bij de gemeente waar gedupeerden terecht kunnen;
- de Rotterdamse lotgenotengroep Volhouders een laagdrempelig spreekuur en een bel-team heeft, en aangeeft dat veel gedupeerden snakken naar dergelijke punten waar Rotterdammers gehoord worden en zich begrepen voelen;
- een dergelijke oprechte interesse vanuit de gemeente in de Rotterdammer zou resulteren in het beter mee kunnen doen in onze samenleving;

verzoekt het college om:

- de mogelijkheden te verkennen om interesse te tonen in de Rotterdamse gedupeerde door het openen van laagdrempelige 'inloop' huiskamers en luisterteams;
- de conclusies van deze verkenning te delen met de gemeenteraad;
- de eventuele realisatie van dergelijke telefonische en fysieke luisterpunten voortaan in de voortgangsrapportage toeslagenschandaal te vermelden;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. S. Reitema, L.S. Vlieger, R.G.C. Segers-Hoogendoorn en T. Kind

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

8. BENOEMINGEN

De VOORZITTER. Ik ga zo meteen met u naar het volgende agendapunt en dan wil ik graag iedereen in de raadzaal hebben, mijnheer Elbay, want we gaan stemmen. (Er wordt buiten de microfoon

gesproken.) O, u gaat niet meedoen aan het stemmen? Ja, ik vermoed dat er in de orde mensen nog iets over moties willen zeggen? Mevrouw Van Wifferen.

7.5 *Collegebrief over elektriciteitsnet rond Botlek en Europoort – vervolg*

Mevrouw VAN WIFFEREN (d66). Ja voorzitter, er was zoveel enthousiasme voor mijn moties dat ik nog wat medeondertekenaars heb, dus voor één motie hebben GroenLinks en de PvdA hun handtekeningen, die moesten er echt op, en bij de andere Volt.

De VOORZITTER. Mevrouw Van Wifferen heeft de volgende moties ingediend.

Motie 1. Los de netcrisis op

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 4 april 2024 ter bespreking van agendapunt 7.5 Collegebrief over elektriciteitsnet rond Botlek en Europoort;

constaterende dat:

- de problematiek rondom netcongestie grote risico's met zich meebrengt voor de verduurzaming en economische positie van Rotterdam en haar haven, en dit een onwenselijke situatie veroorzaakt in het kader van het belang van de haven voor zowel de landelijke klimaatopgave als de Nederlandse economie;
- deze risico's ook bestaan ten aanzien van de bouwopgave in de Rotterdamse kleine kernen, waar een grote behoefte aan nieuwe woningen bestaat;
- bij de aanvang van de oorlog in Oekraïne het mogelijk was om op korte termijn faciliteiten op te bouwen voor LNG (liquefied natural gas) en daarvoor reguliere procedures op een lager pitje kwamen te staan;

overwegende dat:

- de Rotterdamse raad op 28 september 2021 de klimaat noodtoestand heeft uitgeroepen;
- de minister voor Klimaat en Energie op 18 oktober 2023 in zijn brief aan de kamer 'onorthodoxe maatregelen' heeft aangekondigd, maar tot op heden nog niet duidelijk is wat dit precies voor gemeentelijke vergunningsprocessen betekent;
- er zo snel als mogelijk duidelijkheid moet komen voor gemeenten in het aanpassen van vergunningsprocessen om sneller te kunnen bouwen;
- meer snelheid en flexibiliteit nodig is dan de gemeente nu toont en dat er behoefte is aan een soortgelijke flexibele houding als tijdens de start van de Oekraïne crisis;

verzoekt het college:

- de netcongestieproblematiek te benoemen als crisis;
- deze boodschap over te brengen aan het kabinet en hen te vragen om de noodzakelijke middelen om deze crisis op te lossen;
- hierover terug te koppelen aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. I. van Wifferen, M.S. Abrahamse, M.Y. Morkoç en D.P.A Tak

Motie 2. Transformatorhuis voor iedereen pluis

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 4 april 2024 ter bespreking van agendapunt 7.5 Collegebrief over elektriciteitsnet rond Botlek en Europoort;

constaterende dat:

- er wegens de netcongestieproblematiek minstens 600 nieuwe transformatorhuisjes gebouwd moeten worden in de stad;
- transformatorhuisjes door sommigen als niet-esthetisch worden beschouwd en daardoor weerstand oproepen;

overwegende dat:

- de gemeente Rotterdam in het kader van de netcrisis zo veel mogelijk uniform te werk zou moeten gaan;
- het belangrijk is om zoveel mogelijk draagvlak te creëren onder de Rotterdammers voor de plaatsing van transformatorhuisjes;
- eerder gebleken is dat de wedstrijden van de gemeenten tot creatieve oplossingen hebben geleid;

verzoekt het college:

- samen met de netbeheerder een designwedstrijd uit te schrijven voor de vormgeving van transformatorhuisjes;
- hierbij uniformiteit en uiterlijk als primaire criteria mee te nemen;
- hierover in Q3 van 2024 te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. I. van Wifferen en I. Elfilali

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

De VOORZITTER. Mijnheer Kind.

6.1 *Het voorstel tot vaststelling van het Masterplan De Kaai – vervolg*

De heer KIND (volt). Ja, wij hebben ook nog een motie. Daar was wat minder enthousiasme voor, maar het CDA heeft toch gevonden om mede te ondertekenen, dus die dienen wij aangepast in.

Motie 11. Versterken OV-verbindingen in het gebied De Kaai

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 4 april 2024, ter bespreking van het agendapunt 6.1 'Vaststelling Masterplan De Kaai';

constaterende dat:

- er op dit moment weinig OV-verbindingen in het gebied De Kaai zijn;
- grotere OV stations op meer dan een kwartier lopen van De Kaai liggen;
- meerdere insprekers, onder andere vanuit de wijkraad, zorgen hebben geuit over het gebrek aan OV-verbindingen in het gebied;
- er nog geen concreet plan bestaat vanuit het college dat zich richt op hoe de OV-verbindingen in het gebied De Kaai, met specifiek aandacht voor de hier voorliggende, huidige gebiedsontwikkelingen, versterkt kunnen worden;

overwegende dat:

- het wenselijk is dat zoveel mogelijk mensen in het gebied De Kaai gebruik kunnen maken van het OV als alternatief vervoersmiddel;
- goede OV-verbindingen een cruciale rol spelen in het voorkomen van vervoersarmoede in het gebied De Kaai;
- het vanuit oogpunt van goede burgerparticipatie belangrijk is dat de zorgen van de insprekers over het gebrek aan OV-verbindingen in het gebied serieus genomen worden;

verzoekt het college:

- te onderzoeken hoe de OV-verbindingen in het gebied rond De Kaai verbeterd kunnen worden;
- hierbij specifiek aandacht te besteden aan de mogelijkheden voor een veerverbinding tussen dit gebied en de maasboulevard aan de overkant;
- hierbij ook specifiek aandacht te besteden aan de mogelijkheden voor een autonome shuttlebus die in dit gebied zou kunnen gaan rijden;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. I. Elfilali, T. Kind en R.G.C. Segers-Hoogendoorn

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

7.1 *Het voorstel tot vaststelling van het burgerinitiatief Lloydpark – vervolg*

De heer KIND (volt). En we hadden nog een amendement bij 7.1, het burgerinitiatief Lloydpark. Daar gaan we bij de Partij voor de Dieren erop en die van ons trekken we in.

De VOORZITTER. Helder, mijnheer Van der Velden, dat is dan op deze manier, u heeft elkaar gevonden?

Mijnheer Van der Velden heeft het volgende amendement ingediend.

Amendement B. Er komt een Lloydpark

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 4 april 2024, ter bespreking van het voorstel tot vaststelling van het burgerinitiatief Lloydpark;

besluit:

het gevraagde besluit, te weten:

"het burgerinitiatief ingediend door de heer P.M. Cusell, D.M. van der Mast en mevrouw T.M.L. van Balen over 'Lloydpark' (22bb005883) vast te stellen als inspiratiedocument voor het gebiedsambitiedocument Schiehaven Noord."

te wijzigen in:

"het burgerinitiatief ingediend door de heer P.M. Cusell, D.M. van der Mast en mevrouw T.M.L. van Balen over 'Lloydpark' (22bb005883) over te nemen en te hanteren als leidraad in de ontwikkeling van een Lloydpark."

w.g. R.T.J. van der Velden en T. Kind

Toelichting

Dit amendement zorgt ervoor dat we het burgerinitiatief overnemen. Omdat het initiatief nog nadere uitwerking behoeft, is ons voorstel om het als leidraad te hanteren in de ontwikkeling van een Lloydpark.

Het amendement is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De VOORZITTER. Mevrouw Nunnely.

7.8 *Lerarentekort en Subsidieregeling Nieuw Rotterdams Onderwijsbeleid (NROB) 2024-2025*

7.9 *Tweeminutendebat over 'Aanmeldbeleid scholen', aangevraagd door het lid Vlieger – vervolg*

Mevrouw NUNNELY (d66). Ja voorzitter, naar aanleiding van de toezegging van de wethouder om samen te kijken naar de brief over aanmeldbeleid wil ik deze motie dan intrekken. En tegelijkertijd 'Houd de leraar in Rotterdam' met betrekking tot die parkeervergunning, ik ben ontzettend blij om te horen dat de wethouder hiermee voortvarend aan de slag is gegaan en ik heb begrepen dat u een brief toe gaat sturen om te zorgen dat we dit gewoon op korte termijn kunnen oplossen. Klopt dat? (Er wordt buiten de microfoon gesproken.) Dan wil ik hierbij deze motie ook intrekken.

De VOORZITTER. Wilt u nog even helpen, de motie 'Handige tips bij het aanmeldbeleid' wordt ingetrokken? Dat is motie 1. En motie 2 is 'Houd de leraar in Rotterdam'. Die trekt u ook in? Ja? Beide moties worden ingetrokken. Akkoord. Dan mevrouw Van Groningen.

Mevrouw VAN GRONINGEN (vvd). Ja voorzitter, dank. Ik heb goed geluisterd naar de beantwoording van de wethouder en ik wil uiteraard geen dingen doen die we al doen. Ik vind het wel belangrijk dit signaal mee te geven en ik ben ook blij dat u er in ieder geval naar luistert, dus als ik u mag begrijpen dat als er aanpassingen zijn, zelfs al zou dat een optimalisatie met mogelijkterwijs ontschotting zijn, dat u daar wel voor openstaat, dan kan ik die motie ook terugtrekken en dan denk ik dat we in ieder geval het onderwijsveld blij maken omdat we weten dat we hier serieus naar blijven kijken.

De VOORZITTER. Motie 5 is ingetrokken. Nog meer kandidaten? Prima.

8.1 Benoeming van een interim-bestuurder CvB BOOR

De VOORZITTER. Ik verzoek u te gaan zitten want we gaan bij het volgende onderwerp stemmen. Hebben we wel iedereen binnen? Missen we nog iemand? Mijnheer Vonk mis ik. Ik heb al een paar keer gebeld. Laten we nog één keer de bel laten gaan. De stembiljetten worden ingevuld. Ik ga een stembureau benoemen. Dat is mijnheer Engberts als voorzitter van het stembureau. Hij wordt geflankeerd door de heer Lansink-Bastemeijer, mevrouw Nunnely en ik doe mijnheer Van Schaik erbij. Ja, de enveloppen mogen open en u kunt gaan stemmen. Dat zei ik net, ja. Mag ik u verzoeken te gaan zitten en stilte te betrachten? We hebben een stemming over de benoeming van een interim-bestuurder van het bestuur van de stichting BOOR en we hebben een uitslag.

De heer ENGBERTS (pvda). Zeker. Er zijn 42 stemmen uitgebracht, waarvan 41 voor en 1 tegen.

De VOORZITTER. Daarmee is de voordracht geaccordeerd. Raadsleden, wij gaan zo stemmen en ik kan me voorstellen dat u misschien toch enig beraad nodig heeft en dat wellicht iets van een schorsing nodig zal zijn? Ik zie mevrouw Reitema staan. Dat kan alleen van de orde.

7.6 Zesde voortgangsrapportage toeslagenschandaal – vervolg

Mevrouw REI TEMA (pvda). Ja, want ik weet gewoon dat bepaalde moties worden weggestemd en ik weet dat ik er dan toch schriftelijke vragen over ga stellen. Dus ik wil twee moties intrekken. Dat is motie 5, 'Verslag over de hulp voor de jongeren van het toeslagenschandaal'.

De VOORZITTER. Het gaat over het toeslagenschandaal.

Mevrouw REI TEMA (pvda). Ja, sorry.

De VOORZITTER. Motie 5?

Mevrouw REI TEMA (pvda). Ja, onder 7.6 motie 5, 'Verslag over de hulp voor de jongeren'. Die ga ik omzetten naar schriftelijke vragen en hetzelfde geldt voor motie 7, 'De echte wachtlijst'.

De VOORZITTER. Bij het toeslagenschandaal worden de moties 5 en 7 van de PvdA ingetrokken. Mijnheer Coşkun.

De heer COŞKUN (sp). Agendapunt 6.2 motie 6 over de APK hebben we min of meer samengevoegd met motie 3, ook over de APK. Daar is een rood-groene coalitie gevormd tussen Leefbaar Rotterdam en de SP, volstrekt uniek, en mevrouw Bruin gaat die nu geloof ik inleveren.

De VOORZITTER. Ik ben benieuwd wat de consequenties zijn. Betekent dat dat motie 6 is ingetrokken?

De heer COŞKUN (sp). Ja, motie 6 vervalt dan.

De VOORZITTER. Mevrouw Bruin.

Mevrouw BRUIN (lr). Voorzitter, de heer Coşkun spreekt de waarheid. We hebben de motie nu met de SP erop gezet en ik heb er een mooie SP-pen aan overgehouden, dus ik wil hem graag aan de griffier aanbieden.

De VOORZITTER. Ik hoop niet dat u omgekocht bent met die pen. Feitelijk is het een motie van Leefbaar Rotterdam met een extra ondertekenaar. (Er wordt buiten de microfoon gesproken.)

De heer COŞKUN (sp). Nee, nee, nee.

Mevrouw BRUIN (lr). Inhoudelijk is hij dus niet veranderd en is de SP er alleen maar bij gekomen voorzitter.

De VOORZITTER. Mevrouw Bruin heeft de volgende motie ingediend.

Motie 3. Woning-APK

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 4 april 2024, naar aanleiding van het debat Schimmelvorming Rotterdamse Huishoudens;

constaterende dat:

- er simpelweg te veel huizen in Rotterdam zijn die niet voldoen aan de juiste eisen om schimmel te voorkomen;
- dit bevestigd wordt door het aantal meldingen bij zowel ons eigen meldpunt, als de insprekers en de verhalen van corporaties tijdens de technische sessie omtrent dit onderwerp;
- zelfs het aantal meldingen/klachten niet het daadwerkelijke getal is van mensen dat last heeft van deze problematiek, aangezien niet iedereen dit meldt;
- de gemeente belegd is met de verantwoordelijkheid voor de publieke gezondheid van haar inwoners;

overwegende dat:

- woningbouwcorporaties door het gebrek aan actie en het hoge aantal meldingen, simpelweg niet in staat blijken om zonder dringende oproep vanuit de gemeente of media, huizen aan te pakken om de juiste staat te garanderen;
- bewoners nu te vaak adviezen krijgen om 'te isoleren', 'de kachel aan te zetten' of om 'een flesje schimmelverwijderaar te kopen', terwijl er geen echte controles over de staat van de woning of vervolgacties plaatsvinden om de kern van het probleem aan te pakken;

verzoekt het college:

- corporaties te sommeren adequaat om te gaan met meldingen van huurders;
- met corporaties in gesprek te gaan over de wijze waarop zo'n periodieke keuring voor woningen vorm gegeven kan worden en in deze gesprekken ook op zoek te gaan naar de ruimte die de gemeente zelf kan pakken in het opzetten van een dergelijke maatregel;
- deze motie ter kennisgeving te delen met de woningcorporaties;
- hierover uiterlijk oktober 2024 terug te koppelen aan de gemeenteraad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. V.A. Bruin en T.S.J. Coşkun

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De VOORZITTER. Zijn er nog meer liefhebbers voor het intrekken of het wijzigen van moties? Het is nu 18.00 uur. Is het goed als ik u een kwartier de ruimte geef om u te beraden in eigen kring? Dan schors ik tot 18.15 uur.

(De vergadering is geschorst.)

9. MOTIE VREEMD AAN DE ORDE VAN DE DAG

Er zijn geen verzoeken ontvangen.

Heropening

De VOORZITTER. Ik heropen de vergadering.

10. Stemvenster

De VOORZITTER. Aan de orde zijn de stemmingen over de moties en de amendementen voor vandaag. Zijn er stemverklaringen? De heer Verweij.

De heer VERWEIJ (vvd). Ja voorzitter, een korte bij 6.2.1, motie van Leefbaar Rotterdam over de schimmelvorming. We gaan er veel steunen, eentje specifiek niet. En dat komt omdat wij denken dat nog meer regels voor nieuwbouw de nieuwbouw in de weg gaan zitten, omdat de schimmelvorming bij nieuwbouwwoningen denk ik niet zo'n probleem zal zijn. Dat zal eerder spelen bij oude woningen. Dus daarom zullen we bij die specifieke motie tegen stemmen.

De VOORZITTER. Dat is helder. Andere stemverklaringen? Mijnheer Vonk.

De heer VONK (cu). Ja, dank u voorzitter. We hebben erg geworsteld met het plan voor De Kaai. Meer dan 1000 woningen zijn zeer welkom en tegelijkertijd hebben we grote zorgen en bedenkingen. Dat is ook wel gebleken in het debat en we hebben ook gezien hoe daarmee wordt omgegaan en ook met de moties. Wij hebben er lang over nagedacht voorzitter en hoewel wij vinden dat een heel aantal punten niet goed in het plan zitten, en we echt voor de toekomst dit ook echt anders willen en als wij de Koers op Zuid 2040 gaan bespreken zullen we er ook heel scherp op zijn dat het echt anders moet, maar in dit geval zullen we toch voor stemmen.

De VOORZITTER. Andere stemverklaringen? De heer Van der Velden.

De heer VAN DER VELDEN (pvdd). Ja voorzitter, wij ook een stemverklaring over De Kaai. Wij hebben er ook heel erg mee geworsteld en dat doen we eigenlijk nog steeds. We vinden het te weinig sociale woningbouw, maar aan de andere kant vinden we het wel goed dat er meer openbare ruimte komt, meer groen, en dat de ruimte openbaar wordt. Dus na een worsteling zullen wij toch voor het Masterplan stemmen.

De VOORZITTER. Mevrouw Bokhove.

Mevrouw BOKHOVE (gl). Ja dank u wel. Bij agendapunt 6.3 over de wijken, Wijk aan zet, gaan wij eigenlijk voor alle moties stemmen op eentje na, 'Wijkmanager in dienst van de wijken'. We begrijpen de overweging dat de wijkraad niet een werkgever kan zijn, dus ik zou het bijna willen lezen als wijkmanager dienstbaar aan de wijken, maar de praktische bezwaren snappen wij dus wij zullen tegen stemmen, maar waarbij we de strekking van die motie wel heel erg goed begrijpen.

De VOORZITTER. De heer Coşkun.

De heer COŞKUN (sp). Ja voorzitter, bij 6.1 over De Kaai, we snappen dat mensen dan uiteindelijk toch voor gaan stemmen, want op zich is het aardig dat het herontwikkeld wordt, maar elk plan waar niet minstens 40% sociaal is, is toch een gemiste kans. Daarom zullen wij daar tegen stemmen, want het kan veel beter ingevuld worden dan het nu is. Vandaar dat wij toch tegen zijn.

De VOORZITTER. De heer Engberts.

De heer ENGBERTS (pvda). Ja, ook over De Kaai. Ook wij hebben daar in de fractie lang over gesproken. Het is eigenlijk hartstikke slecht wat er gebeurt met die sociale voorraad. Wij hebben wel ook geluisterd naar wat de wijkraad voor opvatting heeft. Die deelt dat, maar die wil niet voor de ontwikkeling van dat gebied gaan liggen. Dat zullen wij ook niet doen, maar wel met de ernstige kanttekening dat wat ons betreft bij toekomstige ontwikkelingen we echt meer aandacht voor die sociale voorraad moeten hebben.

De VOORZITTER. De heer Oostdijk.

De heer OOSTDIJK (fvd). Motie 4 bij 6.1, De Kaai. Wij zijn voor bedrijvigheid, maar gezien de hoge woningnood geven we de voorkeur aan wonen, dus we zullen tegen stemmen.

De VOORZITTER. Andere stemverklaringen? Mevrouw Verkoelen.

Mevrouw VERKOELLEN (50+). Dank u wel voorzitter. Ja, ik heb alle moties bij De Kaai voor. Ik ging er ook een beetje van uit dat er toch wel enige evenwichtigheid zou ontstaan vandaag, na de behandeling. Gezien het feit dat alles weggestemd zal gaan worden, zal ik ook tegen De Kaai stemmen, want het is nu geen evenwichtig masterplan en dat is ongewenst en ik verwacht dat hier ook nog wel wat reacties op zullen gaan komen.

De VOORZITTER. Mevrouw Kockelkoren.

Mevrouw KOCKELKOREN (gl). Voorzitter, wij kunnen ons aansluiten bij een heel aantal partijen hier over De Kaai. Een gemiste kans maar wel middenhuurwoningen die gerealiseerd gaan worden, dus wij zullen in dit geval toch voor gaan stemmen. Dan heb ik nog een tweede. Het amendement over het Lloydpark. We hebben daar natuurlijk een heel gesprek over gehad nu hier. Wij stemmen tegen dat amendement, omdat we eigenlijk niet weten waar we de wethouder dan mee op pad sturen, dus dat vinden we niet verstandig.

De VOORZITTER. De heer Van Dommelen.

De heer VAN DOMMELEN (vvd). Dank u wel. Ik heb ook een stemverklaring bij het voorstel tot vaststelling van het burgerinitiatief Lloydpark. Dat heeft eigenlijk alles te maken met de titel van het voorstel. Want dan lijkt het net of we het burgerinitiatief onomwonden gaan vaststellen en dan zouden we al tegen zijn. Maar het gaat om het voorstel tot inspiratie en daar zijn wij het wel mee eens.

De VOORZITTER. Nog een keer mevrouw Verkoelen.

Mevrouw VERKOELLEN (50+). Ja over Lloydpark, hetzelfde als GroenLinks, niet voor het amendement, omdat als ik toch kijk hoe we de hele behandeling gedaan hebben is het een besluit van de raad en ik denk dat het een evenwichtig besluit was. En om nu terug te gaan naar een initiatiefvoorstel dat eigenlijk niets zegt, dat vinden wij eigenlijk geen goed idee, dus daar zullen wij niet voor zijn, maar wel voor het besluit.

De VOORZITTER. Alle stemverklaringen binnen? Eenmaal andermaal, dan gaan we stemmen. Vingers bij de knoppen. Ik ben overigens nog vergeten te zeggen dat er twee mensen pairen vandaag. Dat zijn de heer Roskam en mevrouw Morkoç. We hebben dus 43 mensen, dus de meerderheid ligt bij 22.

Agendapunt 6.1, Het voorstel tot vaststelling van het Masterplan De Kaai

Motie 1, 'Parkeernormen naar behoefte'. De motie is met 27 stemmen voor en 16 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd de fracties van GroenLinks, SP, D66, Volt, PvdD, CDA en ChristenUnie.

Motie 2, 'Zicht op voorzieningen voor bewoners Feijenoord'.

"De gemeenteraad van Rotterdam, bijeen op 4 april 2024 ter bespreking van agendapunt "Masterplan De Kaai";

constaterende dat:

- in oktober 2023 een conserverend bestemmingsplan voor Feijenoord is vastgesteld;
- daarnaast het Toekomstperspectief Kop van Feijenoord 2040 is vastgesteld;
- het voorliggende Masterplan De Kaai een deeltwerking is van het gebied Feijenoord waarmee 110.000 m² bruto vloeroppervlak wordt toegevoegd waarvan 90% woningen (circa 1000) en 10% voorzieningen waaronder bedrijfsruimte en horeca;

overwegende dat:

- met het Masterplan De Kaai het aantal bewoners op Feijenoord fors zal toenemen;
- in het gebied Feijenoord voor 2040 een verdubbeling van het aantal inwoners is voorzien van 7795 bewoners nu naar 16.577 in de toekomst;
- bewoners en de wijkraad meermaals hebben aangegeven dat er in de wijk schreeuwende behoefte is aan voorzieningen, zowel voor jongeren als medische voorzieningen dichtbij huis voor senioren;

- in het Masterplan De Kaai ruimte is gereserveerd voor gemengd gebruik waarmee er een kans ligt om ook aan de behoefte van de huidige bewoners tegemoet te komen;
- voorzieningen de leefbaarheid en de sociale cohesie in de gehele gemeenschap versterken;

verzoekt het college:

- in samenspraak met de wijk een concreet voorstel voor voorzieningen op Feijenoord uit te werken (bakker, buurtsuper, gezondheid/medisch, sociaal, cultureel en sport), waar in de hele wijk voor bestaande en nieuwe bewoners behoefte aan is;
- dit uiterlijk eind 2024 voor te leggen aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. A. Kockelkoren, G.J. Engberts, T.J. Vonk, T. Kind, T.S.J. Coşkun en R.G.C. Segers-Hoogendoorn

De motie is met 25 stemmen tegen en 18 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van GroenLinks, BIJ1, SP, Volt, PvdA, PvdD, CDA, 50PLUS en ChristenUnie.

Motie 3, 'Zorg voor voldoende goedkoop middensegment op De Kaai'. De motie is met 25 stemmen tegen en 18 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van GroenLinks, BIJ1, SP, Volt, PvdA, PvdD, CDA, 50PLUS en ChristenUnie.

Motie 4, 'Maak meer meters voor werk op De Kaai'. De motie is met 26 stemmen tegen en 17 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van GroenLinks, BIJ1, SP, Volt, PvdA, PvdD, CDA, 50PLUS en ChristenUnie.

Motie 5, 'Maak van De Kaai geen ontoegankelijk kasteel'. De motie is met algemene stemmen aanvaard.

Motie 6, 'Samen werken aan wijken voor iedereen'.

"De gemeenteraad van Rotterdam, bijeen op 4 april 2024 ter bespreking van Masterplan De Kaai;

constaterende dat:

- in Masterplan De Kaai slechts ruimte is voor 10% sociale huur;
- nieuwbouw conform het collegetarget 'bouw nieuwe woningen' gemiddeld ten minste 20% sociaal zou moeten bevatten;
- de Rotterdamse Woonvisie met het principe 'Wijken voor iedereen' de ambitie heeft om sociale huurwoningen toe te voegen in wijken met weinig aanbod;

overwegende dat:

- als in dit plan om wat voor reden dan ook 20% niet gehaald wordt, dit betekent dat elders in de stad nieuwbouw met een veel hoger percentage nodig is om gemiddeld op 20% uit te kunnen komen;

verzoekt het college:

- met corporaties en ontwikkelaars nog dit jaar uit te werken hoe het percentage sociale huur in wijken met weinig aanbod uitgebreid kan worden;
- hierbij de mogelijkheden te verkennen om ontwikkelaars die projecten mogen realiseren met weinig sociale huur (zoals De Kaai) op een of andere wijze te laten bijdragen aan realisatie van sociale huur elders in de stad;
- hierover te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. T.J. Vonk, G.J. Engberts, A. Kockelkoren, P.J.H.D. Verkoelen, R.T.J. van der Velden en T.S.J. Coşkun

De motie is met 25 stemmen tegen en 18 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van GroenLinks, BIJ1, SP, Volt, PvdA, PvdD, CDA, 50PLUS en ChristenUnie.

Motie 7, 'Verhoog het aandeel van sociale huurwoningen!'

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 4 april 2024 ter bespreking van 'Het voorstel tot vaststelling van het Masterplan De Kaai';

constaterende dat:

- in het Masterplan De Kaai de segmentering van de te realiseren woningvoorraad verdeeld is in 10% sociale huurwoningen, 50% middenhuur woningen en 40% hoger- en topsegment woningen;
- de huidige sociale woningvoorraad in de wijk Feijenoord met de realisaties in de Dillenburgblokken en de Nijverhoek, en de toekomstige ontwikkelingen in het Mallegatplot en de Piekstraat nog verder zal dalen;

overwegende dat:

- ruim 73% van het aantal inwoners in deze wijk onder de 'laagste 40% van inkomensverdeling NL' valt¹;
- ook deze 73% van de Feijenoorders recht hebben op betaalbaar wonen, in dit geval sociale huurwoningen;
- de woonvoorraad in de wijk voor een deel uitermate verouderd is en er op een deel van de Oranjeboomstraat funderingsproblemen zijn;
- er ruim € 3,76 miljoen uit de pijler Wonen uit het NPRZ-fonds in dit project wordt geïnvesteerd om de middenhuur van 40% naar 50%;
- met deze miljoeneninvestering de kade van De Kaai wordt opgeknapt en niet ten goede komt van de Feijenoorders;
- NPRZ-gelden bedoeld zijn voor de huidige bewoners van NPRZ-gebieden;

draagt het college op:

- het aandeel sociale huurwoningen naar 20% te verhogen;
- zo nodig hiervoor NPRZ-middelen in te zetten;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. G.J. Engberts, A. Kockelkoren, T.J. Vonk, T. Kind, R.T.J. van der Velden en P.J.H.D. Verkoelen

¹ [2024 | Wijkprofiel Rotterdam](#)

De motie is met 26 stemmen tegen en 17 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van GroenLinks, BIJ1, SP, Volt, PvdA, PvdD, 50PLUS en ChristenUnie.

Motie 8, 'Zetten wij ook in Feijenoord in voor doorstroom?'

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 4 april 2024 ter bespreking van 'Het voorstel tot vaststelling van het Masterplan De Kaai';

constaterende dat:

- de woningvoorraad in de wijk Feijenoord zeer eenzijdig is;
- dit voor ruim 83% bestaat uit appartementen zonder lift¹;
- het percentage van 65-plussers, in deze wijk ruim 15% van de Feijenoorders bedraagt²;

overwegende dat:

- in de aangenomen Actieagenda Goud voor Oud duidelijk wordt gesproken over de doorstroom van ouderen, waaronder 65-plussers, middels verschillende inzet;
- in het Masterplan De Kaai een woonzorgprogramma opgenomen is;

verzoekt het college om:

- te onderzoeken hoe senioren uit de wijk Feijenoord voorrang en ondersteuning kunnen krijgen bij alle nieuwbouwprojecten die in de wijk gerealiseerd zullen worden;
- dit terug te koppelen aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. G.J. Engberts, A. Kockelkoren, T.J. Vonk, T. Kind, M. Verhoef, T.S.J. Coşkun, P.J.H.D. Verkoelen en R.G.C. Segers-Hoogendoorn

¹ [2024 | Wijkprofiel Rotterdam](#)

² Ibidem

De motie is met algemene stemmen aanvaard.

Motie 9A, 'De Feijenoordvisie'. De motie is met algemene stemmen aanvaard.

Motie 10, 'Segmenten in de mix'. De motie is met 25 stemmen tegen en 18 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fractie van GroenLinks, BIJ1, SP, Volt, PvdA, PvdD, CDA, 50PLUS en ChristenUnie.

Motie 11, 'Versterken OV-verbindingen in het gebied De Kaai'. De motie is met algemene stemmen aanvaard.

6.1, 'Voorstel tot vaststelling van het Masterplan De Kaai'. Het voorstel is met 39 stemmen voor en 4 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd de fracties van BIJ1, SP en 50PLUS.

Agendapunt 6.2, Schimmelvorming Rotterdamse huishoudens

Motie 1, 'Nieuw huis betekent nieuwe regels'. De motie is met 37 stemmen voor en 6 stemmen tegen aangenomen. Tegen heeft gestemd de fractie van VVD.

Motie 2, 'Een frisse start voor een stinkende zaak'. De motie is met algemene stemmen aanvaard.

Motie 3, 'Woning-APK'. De motie is met algemene stemmen aanvaard.

Motie 4, 'Indoor luchtonderzoek'. De motie is met algemene stemmen aanvaard.

Motie 5, 'Bouw en Woningtoezicht: niet lullen, maar poetsen!' De motie is met 38 stemmen tegen en 5 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van BIJ1, SP en PvdD.

Motie 7A, 'Concretiseer de prestatieafspraken'. De motie is met algemene stemmen aanvaard.

Motie 8A, 'Meld het meldpunt!' De motie is met algemene stemmen aanvaard.

Motie 9, 'Handhaven op volksgezondheid bij schimmelwoningen'.

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 4 april 2024, ter bespreking van het debat over schimmelvorming Rotterdamse huishoudens;

constaterende dat:

- sommige Rotterdamse huishoudens te kampen hebben met schimmelvorming in huurwoningen;
- de gemeente Rotterdam bij meldingen over schimmel thans slechts handhavend kan optreden bij een bouwkundig gebrek, op basis van het landelijke bouwbesluit;

voorts constaterende dat:

- Rotterdammers in schimmelwoningen gezondheidsklachten ervaren;

overwegende dat:

- schimmel zich door velerlei redenen kan vormen in woningen, bouwkundig gebrek of anderzijds;
- deze redenen in voorkomende gevallen buiten de invloedssfeer van de bewoners liggen;
- de gemeente op zoek moet naar gezondheidskaders om te kunnen handhaven op schimmelvorming in woningen omwille van de gezondheid van bewoners en teneinde de Rotterdammers te behoeden voor gezondheidsklachten;

verzoekt het college:

- samen met de GGD te onderzoeken of er een manier is om kaders te scheppen voor gezondheidsaspecten in woningen als juridische grondslag voor handhaving;
- indien daaruit blijkt dat het kansrijk is een lobby te starten;
- hierover de raad te informeren voor eind oktober 2024;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. R.T.J. van der Velden, V.A. Bruin en A. Kockelkoren

De motie is met algemene stemmen aanvaard.

Agendapunt 6.3, Algehele voortgang Wijk aan zet en aanpassing regelgeving

Motie 1, 'Een container hier en een boompje daar, de wijkrazen krijgen het voor elkaar'. De motie is met 37 stemmen voor en 6 stemmen tegen aangenomen. Tegen heeft gestemd de fractie van VVD.

Motie 2, 'Trots op onze Dorpen'. De motie is met 39 stemmen voor en 4 stemmen tegen aangenomen. Tegen heeft gestemd de fractie van DENK.

Motie 4, 'Wijkrazen aan de tekentafel'. De motie is met algemene stemmen aanvaard.

Motie 5, 'De wijken en dorpen in!' De motie is met algemene stemmen aanvaard.

Motie 7, 'Goede raad mag wat kosten'. De motie is met 28 stemmen tegen en 15 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van GroenLinks, BIJ1, SP, Volt, PvdA en PvdD.

Motie 8, 'Beter transparant dan verdwenen in Niemandsland'. De motie is met 26 stemmen tegen en 17 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van GroenLinks, BIJ1, SP, Volt, PvdA, PvdD, CDA en 50PLUS.

Amendement A, 'Wijkmanager in dienst van de wijken'. Het amendement is met 30 stemmen tegen en 13 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van BIJ1, SP, Volt, PvdA, PvdD, 50PLUS en lid Bonte van Leefbaar Rotterdam.

Amendement B, 'Van goed advies kan je leren'. Het amendement is met 25 stemmen tegen en 18 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van GroenLinks, BIJ1, SP, Volt, PvdA, PvdD, CDA, 50PLUS en ChristenUnie.

Amendement C, 'De gemeenteraad stelt vast'. Het amendement is met algemene stemmen aanvaard.

6.3, 'Derde wijziging van de Verordening op de Wijkrazen 2022'. Het voorstel is met algemene stemmen aanvaard.

6.3, 'Derde wijziging van het Kiesreglement Wijkrazen 2022'. Het voorstel is met algemene stemmen aanvaard.

6.3, 'Wijziging van de Verordening geldelijke voorzieningen wijkrazen 2022'. Het voorstel is met algemene stemmen aanvaard.

Agendapunt 7.1, Het voorstel tot vaststelling van het burgerinitiatief Lloydpark

Motie 1, 'Meer groen als uitgangspunt voor Schiehaven Noord'. De motie is met 25 stemmen tegen en 18 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van GroenLinks, BIJ1, SP, Volt, PvdA, PvdD, CDA, 50PLUS en ChristenUnie.

Motie 2, 'Cocreatie voor Lloydpark'. De motie is met 25 stemmen tegen en 18 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van GroenLinks, BIJ1, SP, Volt, PvdA, PvdD, CDA, 50PLUS en ChristenUnie.

Motie 3, 'Zorg voor groene pleinen en parkjes in Masterplan Schiehaven Noord'. De motie is met algemene stemmen aanvaard.

Amendement B, 'Er komt een Lloydpark'. Het amendement is met 36 stemmen tegen en 7 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van BIJ1, SP, Volt en PvdD.

7.1, 'Voorstel tot vaststelling van het burgerinitiatief Lloydpark'. Het voorstel is met algemene stemmen aanvaard.

Agendapunt 7.2, Actieprogramma EU-arbeidsmigranten 'Meer grip op arbeidsmigratie' (medio 2023-medio 2026)

Motie 2, 'Westland: Naast de lusten ook de lasten van arbeidsmigratie'. De motie is met algemene stemmen aanvaard.

Agendapunt 7.3, Het voorstel tot wijziging van de Welstandsnota met betrekking tot energieopwekkende panelen in beschermde stadsgezichten en op beschermde monumenten

Amendement A. 'Zorg voor duurzaam zicht op onze monumenten'.

"De gemeenteraad van Rotterdam, bijeen op 4 april 2024 ter bespreking van agendapunt 7.3 'Het voorstel tot wijziging van de Welstandsnota met betrekking tot energieopwekkende panelen in beschermde stadsgezichten en op beschermde monumenten';

besluit in bijlage 2 de Welstandsnota Rotterdam, sneltoetscriteria 4 Energieopwekkende panelen te wijzigen door bij de bepalingen met betrekking tot plaatsing op een schuin dak van monumenten na de bepaling "Plaatsing in principe op het achter- of zijdakvlak" de volgende bepalingen toe te voegen:

- Plaatsing op het voordakvlak is alleen mogelijk als er op of bij het monument geen andere mogelijkheden zijn (zoals op het erf, op andere daken of dakvlakken, op bijgebouwen of op andere gebouwen in de omgeving).
- Plaatsing op het voordakvlak is alleen mogelijk als historische elementen en materialen op het dak behouden blijven. Plaatsing is in beginsel niet toegestaan op kappen met een bijzondere bekleding in kleur, patroon of materiaal."

w.g. A. Kockelkoren, T.J. Vonk, M.S. Abrahamse en M. Verhoef

Toelichting

Een verruiming van de mogelijkheden voor bewoners om zonnepanelen aan te brengen is goed voor het vergroten van het duurzame energie. Onduidelijk wordt wat de bepaling 'plaatsing in principe op het achter- of zijvlak' betekent voor een aanvraag waarbij de eigenaar toch panelen op het voordak wil plaatsen. Het is voor monumenten belangrijk eerst te kijken naar de opties voor zonnepanelen op andere delen van een gebouw. De Rijksdienst Cultureel Erfgoed biedt hier een duidelijk afwegingskader dat eenvoudig gekoppeld kan worden aan de sneltoetscriteria. Dat gebeurt met dit amendement.

Het amendement is met algemene stemmen aanvaard.

7.3, 'Voorstel tot wijziging van de Welstandsnota m.b.t. energieopwekkende panelen in beschermde stadsgezichten en op beschermde monumenten'. Het voorstel is met algemene stemmen aanvaard.

Agendapunt 7.4, Actieplan Bedrijfsruimte 2022-2026 en Koersbrief economie: visie van het college op de Rotterdamse economie

Motie 1, 'Rotterdamse denktank voor de economie van morgen'. De motie is met algemene stemmen aanvaard.

Motie 2, 'Bedrijventerreinen aan zet'. De motie is met algemene stemmen aanvaard.

Motie 4, 'Wonen wint altijd, maar waarom eigenlijk?' De motie is met algemene stemmen aanvaard.

Motie 5, 'Uitgebreide uitnodiging voor het MKB in Rotterdam'. De motie is met algemene stemmen aanvaard.

Agendapunt 7.5, Collegebrief over elektriciteitsnet rond Botlek en Europoort

Motie 1, 'Los de netcrisis op'. De motie is met algemene stemmen aanvaard.

Motie 2, 'Transformatorhuis voor iedereen pluis'. De motie is met 32 stemmen voor en 11 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd de fracties van Leefbaar Rotterdam, Forum voor Democratie en 50PLUS.

Motie 3, 'De eKlok'. De motie is met 22 stemmen voor en 21 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd de fracties van Leefbaar Rotterdam, VVD, DENK, Forum voor Democratie en 50PLUS.

Agendapunt 7.6, Zesde voortgangsrapportage toeslagenschandaal

Motie 1, 'Cut out the middleman'. De motie is met 27 stemmen tegen en 16 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van GroenLinks, BIJ1, SP, Volt, PvdA, PvdD en 50PLUS.

Motie 2, 'Voorkom nog langer wachten: urgentie voor slachtoffers'. De motie is met 31 stemmen tegen en 12 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van GroenLinks, BIJ1, SP, Volt, PvdD en 50PLUS.

Motie 4, 'Een uitzondering is op z'n plek, help gedupeerde kinderen'. De motie is met 27 stemmen tegen en 16 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van GroenLinks, BIJ1, SP, Volt, PvdA, PvdD en 50PLUS.

Motie 6, 'De gedupeerde Rotterdammer heeft regie op hun eigen plan van aanpak'. De motie is met 30 stemmen tegen en 13 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van BIJ1, SP, Volt, PvdA, PvdD, CDA en 50PLUS.

Motie 8, 'In de versnelling met het plan van aanpak voor het Rotterdamse gedupeerde gezin'. De motie is met 25 stemmen tegen en 18 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van GroenLinks, BIJ1, SP, Volt, PvdA, PvdD, CDA, 50PLUS en ChristenUnie.

Motie 9, 'Een betere inzet van wijkcoaches voor onze gedupeerde gezinnen'. De motie is met 25 stemmen tegen en 18 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van GroenLinks, BIJ1, SP, Volt, PvdA, PvdD, CDA, 50PLUS en ChristenUnie.

Motie 10, 'De Rotterdamse huiskamer voor gedupeerden van het toeslagenschandaal'. De motie is met 27 stemmen voor en 16 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd de fracties van Leefbaar Rotterdam, VVD en Forum voor Democratie.

Agendapunt 7.8, Lerarentekort en Subsidieregeling Nieuw Rotterdams Onderwijsbeleid (NROB) 2024-2025

Agendapunt 7.9, Tweeminutendebat over 'Aanmeldbeleid scholen', aangevraagd door het lid Vlieger

Motie 3, 'Denk ook aan de zij-instromers in het speciaal onderwijs'.

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 4 april 2024 ter bespreking van 'Lerarentekort';

constaterende dat:

- de gemeente onder meer inzet op zij-instromers om de uitdaging van het lerarentekort het hoofd te bieden;

overwegende dat:

- uit de praktijk blijkt dat het speciaal onderwijs meer moeite ondervindt in het werven, en vooral het vasthouden van zij-instromers, dan het regulier onderwijs;
- dit komt omdat veel zij-instromers het werk in het speciaal onderwijs zwaarder ervaren dan verwacht;
- de wethouder aangeeft informatieavonden te organiseren voor zij-instromers en speciaal onderwijs een gespreksonderwerp is;
- hiermee de inzet gericht op zij-instromers in het speciaal onderwijs summier is te noemen;
- leraren die in het speciaal onderwijs blijven werken, vaak bewust hebben gekozen voor de doelgroep, en stagelopen een goede manier is om dit te ervaren;
- de Opleidingsschool Rotterdam (OSR) zorgt voor de begeleiding van stagiairs in het voortgezet onderwijs en mbo;
- de OSR onderzoekt hoe de zij-instroom verbeterd kan worden;

verzoekt het college om:

- de inzet op het aantrekken en behouden van zij-instromers in het speciaal onderwijs te intensiveren en in ieder geval hiervoor in gesprek te gaan met de Opleidingsschool Rotterdam (OSR) over de begeleiding van aspirant leraren binnen het speciaal onderwijs;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. S. Reitema, R.G.C. Segers-Hoogendoorn en D.A. van Groningen

De motie is met algemene stemmen aanvaard.

Motie 4, 'Samen met het onderwijs zoeken binnen de kaders'. De motie is met 29 stemmen tegen en 14 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van BIJ1, SP, Volt, PvdA, PvdD, CDA, 50PLUS en ChristenUnie.

11. Sluiting

De VOORZITTER. U was vandaag opvallend eensgezind als het gaat om heel veel moties die met algemene stemmen zijn aanvaard. Zo vaak had ik dat hier nog niet meegemaakt volgens mij. Een gedenkwaardig moment om ook met elkaar vast te stellen. Dank voor uw deelname aan het debat. Het was weer een mooie dag. We zijn voor de heer Segers-Hoogendoorn in ieder geval keurig op tijd, het is 18.45 uur. Wel thuis.

(De vergadering is gesloten.)

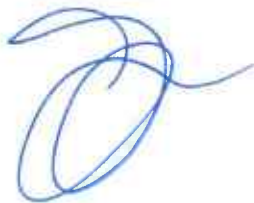

Inhoudsopgave

Onderwerp	Pagina
Opening en mededelingen	487
Vaststelling van de agenda voor de raadsvergadering van 4 april 2024	487
Vaststelling van de notulen van de raadsvergadering van 14 maart 2024	488
Mededeling van de ingekomen stukken aan de raad en de commissies, zoals genoemd op de digitale doorlopende lijst 2024 week 11 t/m 13	488
Het voorstel tot vaststelling van het algemeen belangenbesluit in het kader van de Wet Markt & Overheid ten behoeve van exploitatie van kringloopwinkels en huisvesting van de stadsmariniers	490
Het voorstel tot vaststelling van het Masterplan Van Meekereengebied	490
Het voorstel tot vaststelling van het Masterplan De Kaai	490
Schimmelvorming Rotterdamse huishoudens	510
Algehele voortgang Wijk aan zet en aanpassing regelgeving	525
Het voorstel tot vaststelling van het burgerinitiatief Lloydpark	550
Actieprogramma EU-arbeidsmigranten 'Meer grip op arbeidsmigratie' (medio 2023-medio 2026)	558
Het voorstel tot wijziging van de Welstandsnota met betrekking tot energieopwekkende panelen in beschermde stadsgezichten en op beschermde monumenten	565
Actieplan Bedrijfsruimte 2022-2026 en Koersbrief economie: visie van het college op de Rotterdamse economie	567
Collegebrief over elektriciteitsnet rond Botlek en Europoort	573
Zesde voortgangsrapportage toeslagenschandaal	579
Energiecompensatie	595
Lerarentekort en Subsidieregeling Nieuw Rotterdams Onderwijsbeleid (NROB) 2024-2025	595
Tweeminutendebat over 'Aanmeldbeleid scholen', aangevraagd door het lid Vlieger	595
Benoeming van een interim-bestuurder CvB BOOR	610
Stemvenster	611
Sluiting	620

Aldus ongewijzigd vastgesteld in de openbare vergadering op 4 april 2024.

De griffier,

De voorzitter,

